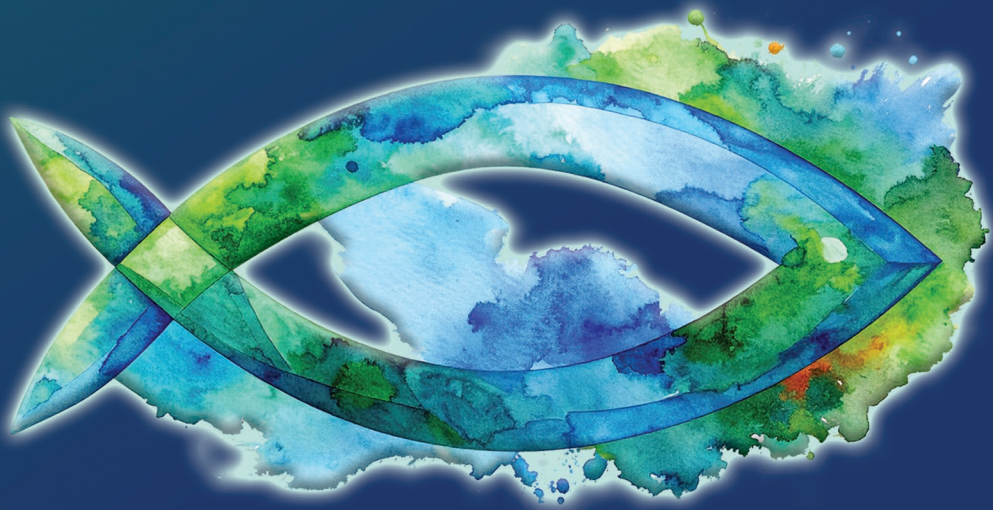

Azịza Baịbụl nye Nzọpụta
Dabeere Na Ọrụ

N'EFU N'EZIE!

Zane C. Hodges

Aziza Baibul
nye Nzoputa Dabeere Na Oru

N'EFU N'EZIE!

Zane C. Hodges

N'efu n'Ezie!
Aziza Baibul nye Nzoputa Dabeere Na Oru

Copyright © 2026 site na
Zane Hodges Library

Onye Ntughari Asusu: Iheanyi Chijioke Njoku
Nhazi Mkpuchi: Debbie Payne

www.ZaneHodges.org

Hodges, Zane C. (1932–2008)

Nkwuputa Akwukwo Nso niile sitere na
[Bible Nso; Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a].

Nye ndi mụrụ m,
Z. C. na Virginia Hodges,
ndi ghotara tupu m aghota
na nzoputa bu
n'efu n'ezie!

Odinaya	
Okwu mmalite	1
1. Okwu mmalite: Nna na Nwa	3
2. Okwukwe Pụtara Naanị —Okwukwe!	7
3. Ì Kweere Nke A?	13
4. Gịnị Mere n'Ezie?	17
5. nweghị Nloghachi Njem	21
6. Ụbọchị Ndị Anyị Nọ n'Ụlọ Akwụkwọ	27
7. Ịkwụsị Akwụkwọ	33
8. Agha Eze	40
9. Ọta Nke Bú Okwukwe	46
10. Ọ Bụ Gị Ga-Ekpebi	53
11. Iso Jizọs Rie Nri	60
12. Nchegharị	67
13. Ndị A Gụrụ ná Ndị Ezi Omume n'Ihi Ọrụ Ha	81
14. Gịnị Mere I Ji Akpọ M Ezi Mmadụ?	88
15. Onyenwe Anyị Dị Ndu	94
Rịba Ama	101

Okwu mmalite

Ọtutu afọ gara aga, mgbe m dị afọ iri na ụma, agara m nzuko ozi oma n'otu obere choochi Baptist di na Hagerstown, Maryland. N'agbanyeghi na azoputaala m, nzuko ndi ahụ nwere mmetuta na-adigide adigide n'ahụ m di ka onye kwere ekwe na-eto eto.

Ọ bughị nani na e ji okwu ndi di mfe ma na-adoro mmasi kwuo okwu banyere nzoputa na nzuko ndi ahụ, Ma, abụ ahụ e ji mere isiokwu ahụ meturu m n'obi nke ukwu. Okwu abụ ahụ di mfe, ma eziokwu di na ha di omimi. Okwu ndi ahụ bu:

Ọ bu n'efu! Ee, ọ bu
n'efu n'ezie!
N'ihia na Chineke enyewo nzoputa,
n'efu n'ezie!
Ọ bu n'efu! Ee, ọ bu
n'efu n'ezie!
N'ihia na Chineke enyewo nzoputa Ya di ukwu,
n'efu n'ezie!

-A maghi onye dere ya

Iri afọ anọ agafeela kemgbe e mere nzuko ndi ahụ. Ma otutu afọ nke omumu Baijul, nke m mere n'onwe m nakwa n'ulo

akwukwo koleji Ndi Kraist ma n'ulo akwukwo ndi oka mmuta okpukpe, emeghi ihe o bula iji belata ima mma nke abụ ahụ.

Ọ kwusibeghikwa ibu ihe na-akpali akpali nye m mgbe otutu afọ nke ime nkwsa na izi Okwu Chineke gasiri. N'ezie, enwewo m ihe ugwu nke ihu ike eziokwu a di mfe na-akpa n'obi na na ndu nke otutu ndi ikom na ndi inyom, ndi na-eto eto na ndi agadi.

N'ezie, onye dere abụ ahụ maara ihe o na-ekwu. Okwu ya dabeere kpam kpam na Baijul. N'ezie, ihe o mere n'ezie bu iji abụ mee ka a ghota isi ihe di n'Ozioma Ndi Kraist. O tinyewo n'egwu okpukpo oku kachasi mma nke mmadu nuturu. Okpukpo oku ahụ dikwa nnoo ka oku ahụ Jon onyeozu kporo:

Onye nācho, ya nara miri nke ndu ahu n'efu. (Mkpughe 22:17)

Akwukwo a bu banyere onyinye ahụ. Karisia, o na-asopuru otu amara Chineke nke na-azoputa si buru n'efu. O siterekwa n'obi onye edemede nke na-enweghi ike ichota okwu zuru oku iji kowaa onyinye di ukwu otu ahụ, mana onye na-efe Onye Nzoputa ya maka ya.

Na peeji ndi na-esonu, ihe o bula a ga-ekwu iji mee ka Ozioma a doo anya, ka e kwuru n'uzo doru anya di ka o kwere mee. E kwesiri idi na-ezi ozi di ebube di otu ahụ mgbe nile n'uzo doru anya na n'atughị egwu. O dighi ihe na-erughị nke ahụ ga-eme ka o zie ezi.

Ma ozi ahụ dikwa oku onu ahia nke ukwu. O kwesiri ka anyi nyefee ndu anyi niile nye Chineke, onye nyere anyi ihunanya Ya n'efu. Ma n'ihia na o bu n'efu, ka o na-akpali anyi n'uzo siri ike ikwesị ntukwasị obi di otu ahụ.

N'ihia ya, ana m ewere ya di ka ihe ugwu, ibu otu n'ime ndi kweere na mgbe mmadu tukwasiri Kraist obi nani maka ndu ebighi ebi, o bu mgbe ahụ ka Chineke na umu mmadu puru izute. N'oge ahụ ha zutere, a na-ekpebi odinihu onye ahụ ruo mgbe ebighi ebi, a na-emekwa ka ndu ebighi ebi di ebube na-amalite n'ime mmadu mgbe ha kwenyere. Site n'onodu nke onwu ime mmuo anyi na-agafe n'ogbe nke ndu ime mmuo, na ohere nile bara uba nke oku mgbanwe ahụ na-eweta.

Ònye pụrụ ide banyere eziokwu dị otú ahụ n'ụzọ kwesiri ekwesiri? N'agbanyeghi nke ahụ, anyi ga-agbalị ime otú ahụ ruo n'ókè ọ masiri Chineke ime ka anyi nwee ike ime otú ahụ. Ma o nwere otu ihe anyi maara: “onyinye-amara nke Chineke bu ndu ebighi-ebi nime Kraist Jisus Onye-nwe-ayi.” (Ndi Rom 6:23).

Ma ọ bụ, n'ikwu ya n'ụzọ ọzọ: Amara Chineke nye ndi ikom na ndi inyom na-eme mmehie bụ - ma ugbu a ma mgbe nile – *n'ezie n'efu!*

Isi Nke 1

Okwu mmalite: Nna na Nwa

N'otu n'ime ilu Ya ndi a na-apughị ichefu echefu, Onyenwe anyi Jizos ji okwu ndi a kowaa mgbake ime mmuo nke nwa mmefu ahụ:

Ma mbe o mara onwe-ya o si, Otutu ndi egoro olu ole nke nnam nwebigara obe achicha okè, ma mu onwem nala n'iyi n'oke agu n'ebe a! M'gebili jekuru nnam, m'gasi kwa ya, Nna, emehiewom megide elu-igwe, na n'iru gi: “ekwesighi m ka akpokwam nwa-gi ozo: mem ka m'di ka otu onye nime ndi nke gi egoro olu.” (Luk 15:17-19)

“Ndu a abaghi uru”. nwa mmefu ahụ no na-agwa onwe ya, si: “Obuna ndi nna m na-akwu ugwo na-arụ oru ka mma kariya m! Ya mere, gini mere na agaghi m alaghachi, kweta na m mejoro, rikwa nna m ka o kwe ka m ruoro ya oru?”

Site n'amamihe Ya na-adigide adigide, Onyenwe anyi ejiriwo nkenke n'uzo dabara adaba kowaa echiche ndi a na-ahukari n'obi ndi mmehie a na-azoputaghi. Karisia, udi echiche ndi di otu ahụ puru iru n'obi ndi dabara n'ime mmehie di oke njo. Di ka nwa mmefu ahụ n'onwe ya, ha na-ekpebi na ndu ha na-ebi ugbo a abaghi uru o bula.

Ha na-amatakwa na ha chorọ Chineke. N'ihu ya, ha kpebiri ilaghachikwute ya. Ma di ka nwa mmefu ahụ ozo, ha anaghi ama udi onodu a ga-eji anabata ha.

N'ezie, ha maara na ha emewo ihe ojo n'uzo di oké njo. Ha di njikere ikweta nke ahụ n'ihu Chineke. Ma ha pukwara iche na ha aghaghi iruru Ya oru iji nweta ihu oma Ya.

N'akuku a, nwa mmefu ahụ hiere uzo. Ihe o chere bu na ya na nna ya puru ime nkwekorita. Na O buru na nna ya ekwe ka ya biri n'ulo, o ga-aru oru maka ihe nile o ga-enweta.

Ma nke ahụ abughi echiche nna ya ma oli! Kama nke ahụ, o na-eji inu oku n'obi echere ka nwa ya nwoke laghachikwute ya. O dikwa njikere inabata ya n'enweghi ihe o bula a ga-emezu.

N'ezie, nnabata nke nna ya juputara n'ihunanya, bu nke a ga-enye n'efu!

Akuko ahụ gara n'ihu, si: “O we bilie, biakute nna-ya. Ma mbe o no n'ebe di anya uhu a, nna-ya huru ya, o we nwe omiko n'aru-ya, ba oso, makua ya n'olu, sutu kwa ya onu nke-uku.” (Luk 15:20).

O nwebeghi otu okwu si n'onu nwa okorobia ahụ puta! Ma nna ya anabatala ya nke oma, n'etinyeghi onodu o bula.

O bu naani ugbo a ka o na-ekwu okwu: “Nwa-ya we si ya, 'Nna, emehiewom megide elu-igwe, na n'iru gi: ekwesighi m ka akpokwam nwa-gi ozo.” (Luk 15:21).

Obi abuo adighi ya na nwa mmefu ahụ nwere obi utu di ukwu n'ihu otu e si jiri obioma nabata ya. N'uzo ziri ezi, o na-eche na ya erughi nnoo eru inweta ihunanya di otu ahụ. Ya mere, o na-enye ugbo a akuku mbu nke obere okwu o haziri.

Ma o bu nani akuku nke okwu ahụ ka o na-ekwu! Okwu ndi ahụ, “mem ka m'di ka otu onye nime ndi nke gi egoro olu.” O dighi mgbe a na-ekwu banyere ha.

O bughi ihe ijuanya. Nwa ya nwoke ahụ aghotawala ugbo a na ihe ahụ o na-eme atumatu i tu aro ya adighi mkpa maka nzuko di ka nke a. O doro anya na o nwetalarị mgbaghara na ihunanya nna ya. Ikwu okwu ndi di otu ahụ ugbo a ga-abu nnoo okwu mkpari na nke na-ekwesighi ekwesij.

Ihe ozo nna ahụ kwuru gosiri na nke a bu eziokwu. Nwa nwoke ahụ ka kwuputara na ya erughi eru, nna ya zaghachikwara nke a site n'inye ndi ohu ya iwu:

Ma nna-ya siri ndi-oru-ya, Chiputa uwe-nwuda nke kachasi nma ososo, were ya yikwasi ya; tiye kwa nba-aka n'aka-ya, na akpukpo-ukwu n'ukwu-ya: sekputa kwa nwa-ehi azuru azu, bue ya, ka ayi ri kwa, ka obi to kwa ayi utu: n'ih na nwam nka nwururi anwu, o we di ndu ozo; o fururi efu, ewe hu ya. Ha we malite ime ka obi to ha utu. (Luk 15:22-24).

O buru na okwu ahụ bụ, “Mee m ka m buru otu n'ime ndi na-ejere gi ozi”, ka no n'egbugbere onu nwa okoro ahụ, O ga-aburiri na o jidere onwe ya ozugbo.

Nna ya anaghi eche banyere ihe nwa ya nwoke nwere ike imere ya. Kama, o na-eche banyere ihe o nwere ike imere nwa ya nwoke ugbo a!

O bukwadi ka nwa—o bughidi ka ohu a na-akwu ugwo—ka nna ya nabatara ya. O bu naani uwe mwuda kasi mma ka o ga-enwe, tinyere mgbaaka na akpukpo ukwu. Oriri ahụ bu sochirinụ abughi mmemme maka mbata nke ohu oheru maka oru ugbo nna ya!” Oriri ahụ bu ememe mgbake nke nwa furu efu. O bu ememe ibia na ndu nke onye nwuru anwu na mbu.

N'ezie, onu di otu ahụ na-adi n'eluigwe mgbe o bu na onye mmehie, bu onye furu efu ma nwuo na mmehie ya, chigharikuuru Chineke ma nweta ihunanya na-enweghi atu nke Nna anyi nke eluigwe onye amara.

Ma, n'uzo di mwute, onu nke Onyenwe anyi kwara n'uzo bara uba na-efunahu otutu ndi n'ime choochi ndi na-ezisa ozi oma taa. Kama inakwere nnwere onwe nke ihunanya Chineke nke na-azoputa ndu n'efu, otutu ndi na-etinye ihe ufodu n'ime ya.

Ozokwa, ha na-akwado echiche mbu nke nwa mmefu ahụ banyere iso nna ya mee nkwekorita.

¹ Di ka ha si kwuo, nna ahụ agaraghi anabata nwa ya ma a si na nwa ya adighi njikere ije ozi! A pughi ikwubiga okwu okè banyere ihie uzo di mwute nke echiche a.

Usoro Nzoputa Dabeere Na Oru

O ga-esi ike ichie n'echiche mkparita uka di ka nke a n'etiti nna na nwa ya nwoke:

Nwa: “Nna m o bu *eziokwu* na m bu nwa gi, ka a gbatara m n'ohu”

Nna: “O di mma, nwa okorobia, o dabere n'otu i si akpa agwa. O buru na i bu nwa m n'ezie, i ga-egosiputa nke a site n'ime ihe ndi m gwara gi mee. O buru na i nwere odidi m n'ime gi, o bu nnoo ihe di otu o kwesiri ka i na-erube isi”

Nwa: “Ma, Nna m, o burukwanu na m na-enupuru gi isi otutu mgbe?”

Nna: “mgbe ahụ, I nwere ihe mere i ga-eji nwee obi abuo na i bu nwa m nwoke”

Olee udi nna ga-agwa nwa ya okwu otu ahụ? O bu na e kwesighi ikwu na obi tara nna ahụ mmiri n'ih na o mere ka nwa ya na-echegbu onwe ya? N'oge di ka nke a, o bu na mkpa kasinu nke nwa ya abughi mmetuta nke ibu onye a nabatara na onye a huru n'anya?

Ma igbochi nnabata a, iji hu na nwa ya nwoke na-erubere ya isi, bu izu ahia nkato na egwu.

Ma, n'uzo di ihunanya, nke a bu udi nkwurita uka ufodu ndi nkuzi bu Ndi Kraist yiri ka ha na-eche na o kwesiri ekwesiri n'etiti Chineke na mmadu. Di ka ha si kwuo, o buru na mmadu na-eche ma o bu Onye Kraist ka o bu na o bughidi, e kwesiri igwa ya ka o lee omume ya anya iji choputa ma o bu Onye Kraist.²

Ndi nkuzi a na-ekwusi ike na o di ize ndu ikwe ka mmadu jide n'aka na o bu onye Chineke nabatara ma o buru na o bughidi onye na-erube isi. Nye ha, o dighi ihe di ka ihu

Chineke n'anya n'uzo na-enweghi atu nke na-adabereghi, n'uzo ufodu, n'otu mmadu si akpa agwa.

Nke a bu odachi nke choochi ndi na-ezisa ozi oma taa. O siworo n'ezị ihunanya nke Chineke, bu nke na-adighi etinye onodu o bua n'ebe mmadu no, puo n'uzo di egwu. Ruo n'oke di ihunanya, O ghowo onye kpuru isi nye obi ihunanya nke Nna nke ji ndidi na-echere, di ka nna nke nwa mmefu ahụ, inabata ndi mmehie n'uzo zuru ezu site n'inakwere ha na site na mgbaghara Ya di ukwuu.

O burugodi na onye mmehie cheghariri echeghari echee na ya kwesiri ikwe Chineke nkwa na ya ga-eji ndu ya niile jeere ya ozi, Nna ahụ agaghị ekwe ka nkwa di otu ahụ buru akuku nke nnabata amara Ya nke onye mmehie ahu.

Ma otutu ndi na-ekwusa ozi oma taa echezowo eziokwu a. N'ezie, ha na-agonahu ya. Ihe kasi putu ihe si na ya putu bu mgbasa nke ihe a na-akpokari "Usoro nzoputa dabeere na oru". *Nke a bu echiche bu na nkwa nke nrubeisi aghaghị ibu akuku nke ezi nchighari ime mmuo.*³ Ma n'okpuru elu ahụ, e nwere mkpuru ojo nile nke uzo iche echiche a na-eweta odachi.

Naani ebighi ebi ka ga-ekpughe otutu puku mmadu a napuru obi ike ha site na ozizi a ma ewebata ha n'agbu nke egwu na mmekorita ha na Chineke.

Kama ikwalite idi nsọ, ozizi nke nzoputa dabeere na oru na-ebibi ntala ahụ e ji ewu idi nsọ nke eziokwu. Site na ilaghachi n'ukpuru iwu, o tufuru ike ime mmuo nke amara.

Mmuo Ikpe Ikpe

Di ka a ga-asị na ihe ndi ahụ a kpoturu aha banyere ha ezughi, Usoro nzoputa dabeere na oru na-akwalite mmuo ikpe ikpe na nke ime ka ndi Farisii n'ime choochi. Lee ka o si di obi anyi na-emehie emehie mfe iche na anyi nwere ikike igwa onye kwere ekwe na-ada ada, "I dighi nnoo mma maka iga eluigwe"!

N'ezie, a dighi ekwukari okwu a n'uzo doro anya otu a. Ma n'agbanyeghi otu e si jiri nlezianya kpuchie okwu ahụ n'okwu okpukpe, ma o bu jiri na mmuta okpukpe di mgbagwoju anya kpuchie ya, eziokwu ahụ di mwute bu otu ihe ahụ. Ozizi nzoputa dabeere na oru na-enye onwe ya ikike nke inapu ndi Kraist na-ekwuputa na ha bu ndi Kraist ihe ha na-azoro na ha bu n'okwukwe na itu ndi di otu ahụ mkporo nke ibu ndi furu efu.

N'ezie, e nwere otutu ihe mere a ga-eji chee na e nwere igwe mmadu no na choochi taa bu ndi a na-azoputabeghi n'ezie. Ma nke a bu n'ihu na ha aghotaghi onyinye nke ozioma, ma o bu inakwere ya.⁴ Eziokwu ahụ bu na mmadu ida n'okpuru ukpuru omume oma ndi e deputara n'okwu Chineke bu ihe di mwute ma na-akpasu iwe mgbe nile. Ma o buchaghị ihe ama na-egosi na a zoputabeghi mmadu. E nwere Onye Kraist o bua na-enweghi ebe ndi o na-emejo nke o na-aghaghị icho amara Chineke iji merie?

Ma echiche usoro nzoputa dabeere na oru adighi enwe afọ ojuju, o na anogide na-ekwu na ncheghari ufodu ezighi ezi. Ihe foro nke nta ka o buru mmadu nile ga-ekweta na nke ahụ bu eziokwu. Kama nke ahụ, ozizi nzoputa nke dabeere na oru na-aga obuna n'ihu n'ighara ikwe ka mmadu kwuo na ya nwere ntukwasị obi n'ebe Kraist no n'ihu na ndu ya erughi eru nke na nkwaputa ahụ apughi ibu eziokwu.

Ma o na-efu otutu ihe inwe ikike ime udi mkpebi a. Ihe o na-efu bu nnoo ideghari ozi oma ahụ Onyenwe anyi na ndiozi ya kwusara. Nke a na-eduga n'igbanwe echiche nke "okwukwe na-azoputa" N'ihu ya, ihe a na-ewere di ka okwukwe n'echiche nke Usoro nzoputa dabeere na oru abughizi agwa Baibul nke a na-akpo otu ihe ahụ.

A puru obuna ikwu na nzoputa dabeere na oru na-ekpuchi ihe nile e kpughere n'Agba Ohuru. N'ime usoro a, eziokwu ahụ di ebube nke izi ezi site n'okwukwe, ewezuga oru, na-amalite ıla n'iyi, di nnoo ka o di n'oge ndi gbara ochichiri tupu Ndozighari ahụ". Ihe nochiri ozizi a bu udi njiko nke okwukwe na oru ndi na-aditu iche na nkuzi Katolik nke Rom.⁵

Mmechi

O doro anya na a pughị ileghara njehie dị otú ahụ anya dị ka nke na-adighị emetuta ndụ choochi.

Anyị ekwesighikwa ileghara ya anya ma chee na ọ ga-akwusi n'onwe ya. Kama nke ahụ, ndị nile hụrụ ozi oma nke amara Chineke nke na-azoputa ndụ n'anya aghaghị inakwere ya ma zaghachi ya. Ime ihe na-erughị nke ahụ ga-abụ imechu Onyenwe anyị ihu, na imechu ndị ya ihu, na, n'ezie, imechu ụwa ihu bụ nke ọ nwurụ n'ihia ya.

N'ihia na ọ buru na choochi n'onwe ya apughị ikpebi odidi nke ozi a kporo ya ikwusaa, olee otú a puru isi mee ka ndị ikom na ndị inyom furu efu soro ihunanya Chineke nke na-agbaputa ndụ? N'ihia na asi kwa na opi nāda nke anāmaghi isi-ya, ọnye gākwadebe onwe-ya ije agha? (1 Kor 14:8).

N'ezie, ọ bụ eziokwu na e nwere ihe na-adighị mma n'arumuka okpukpe. Onye edemede a enweghị mmasi na ya ma oli. Otú o sina di, e kwesiri iburu n'uche na ihe mere e ji nwee otutu akwukwo ndi di n'Agba Oheru bu n'ihia na e nwere ihe ndi na-edoghi ha anya ma ọ bụ ihe mgbagwoju anya nke ozizi.

Akwukwo ozi Pol degaara ndi Galeshia nke na-ekpo oku na-abata m n'uche ngwa ngwa. Ma mmadu pukwara icheta Ndi Korosi, 2 Ndi Tesalonaika, 1 Timoti, 2 Pita, 1 na 2 Jon, na Jud. A si na ọ bughị ihe isi ike ndi kpatara ha, anyi agaraghị enwe akwukwo ozi ndi a di oké onu ahia.

Ya mere Chineke maara otú e si eji arumuka eme ihe iji kwalite odimma nke Ya na iji mee ka eziokwu nke Ya puta ihè.

Otu Chineke ahụ nke nyere iwu ka ihè na-enwu n'ubochi mbu nke Okike gara n'ihu kewaa ihè ahụ na ochichiri gbara ya gburugburu. N'ikpeazu, O nyere ha abuo aha ha kwesiri ekwesị, n'ihia na "Chineke we kpo ihè ahu Ehihie, ochichiri ahu ka O kpokwara Abali." (Jen 1:3-5).

Chineke na-emekwa nke a mgbe nile site n'ihè nke eziokwu Ya. Nke mbu O na-ekpughe ya - O na-enye ya iwu ka ọ na-enwu. Ma ọ na-ekewapukwa ihè a site na ochichiri na-abiaru nso gburugburu ya, na-akpo nke ọ bula site n'ezia aha ya. N'ogbe okpukpe, O na-akpo aha ha eziokwu na njehie!

Ya mere, nke a bu akuku di mma nke esemokwu okpukpe. O bu ngwa oru di n'aka Chineke di ndu iji mee ka eziokwu Ya puta ihè nke oma. N'agbanyeghi na ọ dighi mma, n'onwe ya, arumuka na-eme ka eziokwu Chineke puta ihè n'uzo doro anya site n'ihe ndi na-ezighi ezi bu ndi ga-agbagọ ma zochie ya.

A ga-enwe olileanya na, site n'amara Chineke, arumuka banyere nzoputa dabeere na oru ga-emezu ebumnobi ndi a n'oge anyi. O burukwa na nke ahụ emee, ndi nke Chineke ga-enwe ihe mere ha ga-eji nwee onu n'ezie.

E kwueri, gini puru ibara choochi uru kariya ibu ndi e mere ka ha mara ozo banyere idi mfe di ebube nke amara nzoputa Chineke? Oleekwa ihe puru ika mma maka ụwa nke a kporo anyi ikwusaa amara a?

N'ihia na ọ buru na anyi ghotara ya nke oma, anyi nwere ike ikwu ya nke oma!

Isi Nke 2

Okwukwe Putara Naani —Okwukwe!

Ọ ga-esi ike ịchọta okwu dị n'ime Baibul nke dị nnoo mfe nghota karịa okwu Onyenwe anyị Jizos Kraist mgbe o kwuru, si:

N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye nēkwere nēnwe ndu ebighi-ebi. (Jon 6:47)

N'ezie, nkwuputa a dị nnoo mfe nghota nke na obuna umuaka na-eto eto puru ighota ya. N'ezie, otutu mmadu nwere ike ighota nke a ngwa ngwa. Idi n'eziokwu na nghota ya di ebube.

N'ezie, o bu okwu ndi di ka nke a na-egosi otu Chineke si chosie ike ime ka a mara ihe O kwere na nkwa banyere nzoputa. O bu ezie na enwere isiokwu ndi di na Bible nke siri ike nghota. Pita n'onwe ya kwuru otu ahụ (2 Pita 3:16) Uzọ nke nzoputa abughị otu n'ime ha.

N'ezie, otutu ndi ikom na ndi inyom, ndi na-eto eto na ndi agadi, bu ndi si n'onodu nile nke ndu, achotawo Kraist site n'amaokwu ndi di nnoo mfe di ka nke a.

Ma o bu ezie na onye toro eto, na obuna nwatakiri, puru ighota Jon 6:47, ufodu ndi nkuzi na ndi oka mmata okpukpe bu Ndi Kraist adighi aghota ya!

N'ihe ga-aburiri otu n'ime ngbago Baibul Joro njo nke ukwu n'oge anyi, ndi kwenyere na nzoputa dabeere na oru na-agbanwe ihe okwu Onyenwe anyi putara ebe o di nwute. Site n'ibu ihe nlereanya nke idi mfe, a na-eme ka okwu Onye Nzoputa buru ihe a na-apughi ighota aghota.

Ihe o bu n'uche n'okwu ndi a - ka a gwara anyi - bu ihe di ka nke a:

N'ezie, n'ezie, asi m unu, onye o bu la nke *cheghariri, kwere, ma na-erube isi n'ihe niile m na-ekwu n'enweghi ajuju*, nwere ndu ebighi ebi.

N'ikwado mgbanwe a doro anya e mere n'ihe odide ahụ, e mesiri anyi obi ike na echiche ndi ozọ nile di n'okwu ahụ bu "kwere." O buru na anyi ghotara echiche Baibul banyere "okwukwe na-azoputa", Di ka e si kwuo, mgbe ahụ anyi ga-ahụ izi ezi nke uzọ a e si aghota okwu Jizos.¹

Nke a bu nnoo ihe a na-atughi anya ya! Onye gaara echetu ya n'echiche? A si na o bughị maka ozizi nke okwukwe na-azoputa nke nka mmata okpukpe nke usoro nzoputa dabeere na oru na-akwalite, olee onye na-agu akwukwo nke gaara aghota Onyenwe anyi n'uzo di otu a? N'ezie, ya onwe ya nwere ike ichoo akwukwo ozioma Jon dum ugboro ugboro ma o dighi mgbe o ga-ahụ otu ntuaka banyere ncheghari, ma ya foduzie ebe e zoro aka n'inyefe onwe onye ma o bu ido onwe onye n'okpuru di ka ihe a choro iji nweta ndu ebighi ebi. Ma, n'ezie, ha ga-ahụ okwu ahụ bu "kwere" otutu, ugboro!

Nyocha ndi a egosila na ha anaghi akwado echiche nke nzoputa dabere na oru. Eziokwu bu na Ozioma Jon bu *naani akwukwo di n'Agba Ohuru* nke na-ekwuputa n'uzo doro anya na e dere ya n'ebumnuche nke ikwusa ozi oma. N'ihia ya, na Jon 20:30-31, onye dere Ozioma ahụ n'ike mmuo nsọ na-ekwu, si:

Ya mere otutu ihe-iriba-ama ozọ ka Jisus mere n'iru ndi neso uzo-Ya, nke anedeghi n'akwukwo a: ma edewo ihe ndia n'akwukwo, ka unu we kwere na Jisus bu Kraist ahu, Okpara Chineke; ka unu we nwe kwa ndu n'aha-Ya n'ihia na unu kwere.

Ma, n'agbanyeghi ebumnuche a e kwuputara n'uzo doro anya iji mee ka ndi mmadu nwee okwukwe nzoputa, Ozioma Jon na-ewepu onwe ya n'ebe di anya n'ikowa nzoputa dabere na oru, di ka ehie si di anya n'abali!

O di ihe mebiri emebi n'uwa nke ndi na-ezisa ozi oma mgbe a na-anabata ozizi nke na-emegide nnoo ihe onye nkwusa ozioma nke ano kwuru ugboro ugboro. Gini bu nsogbu di ebe a? Ebee ka mgborogwu nke mgbagwoju anya a di?

Gini Bu Okwukwe Na-azoputa?

Ikekwe aziza kasi mkpa nye ajuju ndi di otu ahụ bu ikwu na akuku buru ibu nke choochi ndi Kraist ejiriwo nwayoo nabata usoro nke tughari ihe okwukwe putara ihu n'ala.

N'ime otutu afo, e nwewo echiche na-ewu ewu na ezi okwukwe nke na-azoputa ndu di iche n'okwukwe ugha, karisia site n'ihe ndi o na-aruputa ma o bu "mkpuru."²

Ya mere, mmadu abuo nwere ike ikwere otu ihe, ma o buru na otu n'ime ha gosiputara ihe yiri ka o bu ahumahu "na-adighi ami mkpuru" nke Ndi Kraist, a ga-akato okwukwe ya di ka "nkwenye ogugu isi," ma o bu "nkwenye isi" megide "nkwenye obi." N'ikwu ya n'uzo di mkpirikpi, okwukwe ya bu okwukwe ugha - O bu okwukwe nke na-adighi azoputa, na nke n'enweghi ike izoputa.

Site n'echiche ndi di ka ndi a, a kwadebere ala maka nka mmuta okpukpe nke nzoputa dabere na oru. O foduru n'aka ndi usoro nzoputa dabere na oru ime ka okwu a gaa n'ihu.

Ha kwenyesiri ike na ihe na-efu n'ezie na okwukwe ugha, bu ihe ndi na-egosi ezi ncheghari na ido onwe onye n'okpuru Chineke. N'ihu ya, e kwesighi ikowa okwukwe na-azoputa nani n'ihe banyere itukwasị obi, kamakwa n'ihe banyere itinye uche Chineke n'oru. N'ihu enweghi udi nrubeisi a, ha siri onwu, na mmadu apughi ikowa okwukwe ya di ka okwukwe nzoputa dabere na Baijul.

O buru na e nwere echiche o bula na-eweta nkwenkwe ndi di ize ndu n'ime nka mmuta okpukpe, uzo iche echiche a bu ya.

N'okpuru nkowa a na-apughi iguzogide eguzogide nke okwukwe na-azoputa, ozizi nke nzoputa dabere na oru na-ewebata n'ime choochi ndi Kraist ozizi nke nzoputa nke ndi dere Agba Ohuru na-amaghi. O na-eme ka onyinye nke ndu ebighi ebi a na-enye n'efu ghoo "nkwekorita" di n'etiti onye mmehie na Chineke, o na-emekwa ka onu nke ibi ndu di ka Onye Kraist ghoo mgbali siri ike iji nyochaa okwukwe anyi na nnabata anyi n'ihu Chineke. Di ka nka mmuta okpukpe, o bu odachi zuru ezu.

Ma o bukwa ihe na-enweghi isi. Obere tughari uche ga-egosi nke a.

N'akuku o bula ozo nke ndu, ma e wezuga okpukpe, anyi adighi agbagwoju onwe anyi anya site n'ajuju ndi na-enyocha onwe anyi banyere "odidi" nke okwukwe anyi. Di ka ihe atu, o buru na m juo mmadu, si, "I kweere na Onyeisi ala ga-eme ihe o kwere na nkwa?" Enwere m ike itu anya otu n'ime aziza ato ndi a. Otu aziza puru ibu, "Ee, ekwere m. Aziza ozo nwere ike ibu, "Mba, ekwenyeghi m." Ma onye na-aza ajuju m nwekwara ike iza, si, "Ejighi m n'aka," ma o bu, "Amaghi m."

O dighi ihe di mgbagwoju anya banyere mkparita uka a. Abuo n'ime aziza ato ahu na-ekpughe enweghi ntukwasị obi na Onye isi ala. Aziza ya, "Mba, ekwenyeghi m, na-egosi enweghi ntukwasị obi ziri ezi ebe onye isi ala no. Nzaghachi," Ejighi m n'aka," na-egosi ejighi n'aka banyere iguzosi ike n'ezie ihe nke Onyeisi Ala. Nani aziza bu, "Ee, ekwere m," na-egosi okwukwe ma o bu ntukwasị obi.

N'ezie, onye na-aza ajuju m nwere ike igha ugha mgbe o siri, "Ee, ekwere m." Enwere m ike ima ya nke oma nke na m ga-asi, "I ji m na-egwu egwu, o bughu ya?" I tukwasighi Onyeisiala obi ma oli, ka i tukwasiri ya?

O doro anya na agaghị m asi, “Kedu ụdị okwukwe ị nwere n'ebe Onyeisiala nọ? Ị ga-agazi mebie iwu? O bụrụ na ị mee otú ahụ, ò bụ na ọ gaghị ebuli ajujụ banyere ma ị tụtwasịrị ya obi n'eziokwu?”

Ajujụ dị otú ahụ ga-abụ ihe nzuzu. Onye na-aza ajujụ m ga-enwe ihe mere ọ ga-eji chee na m na-egwu egwu. O bụrụkwa na o jiri m kporo ihe, ọ ga-enwe ikike zuru oke izaghachi, “Gini ka imebi iwu m nwere na nkwenye siri ike m nwere na m nwere ike itukwasị Onye isi ala obi n'ihe ọ bụla ọ na-ekwu?”

N'uzo doro anya, anyị nile na-eme ihe n'uzo ezi uche dị na ya mgbe anyị na-ekwu banyere okwukwe ka ọ na-emetuta ndụ anyị na-adị kwa ụbọchị. O bụ nani mgbe anyị na-atụle isiokwu a n'okpukpe ka anyị na-echefukarị ezi uche anyị n'onụ ụzọ.³

N'ezie, ná ndụ mmadụ, echiche nke “okwukwe ụgha” ga-ebilite nani mgbe ụfọdụ. Gini ka okwu dị otú ahụ ga-aputa mgbe a na-ekwu okwu? O bụ na o kwesighi ịputa ihe dị ka “okwukwe hiera ụzọ” ma ọ bụ “okwukwe ụgha”? Onye nwere okwukwe dị otú ahụ puru ihie ụzọ n'ikwere ihe ha na-eme. Nkwukwe ya n'ezie puru ịbụ ụgha. Ma ọ bụ na ha puru nani ịdị na-eme ka hà nwere nkwenye, ma ọ bụ obi ike, bụ nke ha na-enweghị n'ezie.

Ma “okwukwe ụgha” apughị izo aka n'ezie nkwenye ma ọ bụ ntukwasị obi nke na-erughị n'uzo ụfọdụ ukpuru e cheputara echeputa bụ nke e ji atụ ihe ọ rụputara!

Ka e kwuputa n'uzo doro anya ebe a na okwu Bekee ndị dị ka “ikwere,” ma ọ bụ “okwukwe” na-arụ ọrụ nke oma dika ezigbo ihe na-anochi anya okwu ndị yiri ya na Grik. E nweghị ihe ọ bụla e zoro ezo n'okwu Grik ndị a nke nsugharị Bekee ha na-ejikarị eme ihe na-aputaghị. O bụ ezie na ụfọdụ ndị ekwuwo na e nwere, nkwuputa a na-egosi echiche na-ezughị ezu ma ọ bụ nke hiera ụzọ banyere nkà mmụta asusu nke Baibul.⁴

Nke a na-egosi na onye Grik na-agu okwu ndị a “onye kwere na m nwere ndụ ebighi ebi”, ga-aghota okwu ahụ “kwere” dika anyị si aghota ya. O doro anya na onye na-agu ya n'ezie agaghị aghota okwu a dika nke putara ido onwe onye n'okpuru, inyefe onwe onye, ichegharị, ma ọ bụ ihe ọ bụla ozo yiri nke ahụ. Nye ndị ahụ na-agu, dị ka anyị, “ikwere” putara “ikwere”.

O doro anya na ọ bụ otu n'ime echiche nke nkà mmụta okpukpe nke oge a iche na anyị nwere ike ịkọwa okwu ndị dị mfe dị ka “nkwenye” na “ekweghị ekwe” ma jiri nkọwa ndị dị mgbagwoju anya dochie ihe ha putara. Mgbagwoju anya nke ụdị usoro a na-akpata nwere mmetuta zuru ebe nile na choochi taa.

Azịza ya dị n'ilaghachi n'echiche doro anya nke ihe odide Baibul.

Nkwenye nke uche

N'etiti okwu nzuzo ndị a na-ahukarị na nkuzi nke nzoputa dabeere na ọrụ bụ ndị a na-ahụ n'okwu ndị dị ka “amara dị onụ ala,” “nkwenye dị mfe,” na “nkwenye nke uche.” A na-ejikarị nkebi ahiriokwu atọ a eme ihe ịji kparịa echiche ahụ bụ na a puru inweta ndụ ebighi ebi site n'itukwasị Kraist obi n'uzo dị mfe. Ha atọ na-egosiputa echiche gbagoro agbago n'uzo dị ukwu banyere ihe ndị a na-ekwu banyere ha.

Dị ka o kwesiri ịdị, a pughị ịkọwa amara nzoputa nke Chineke dị ka “ihe di onụ ala” n'echiche na-adighi mma nke okwu a na-enwekarị. Nke bụ eziokwu bụ na Chineke kwuru nnukwu ugwo - onwu nke Okpara Ya - ịji mee ka amara Ya diri anyi. Nani n'ihia na a na-enyere anyi onyinye amara n'efu adighi eme ka amara ahụ ghoo ihe “dị onụ ala” ma ọ bụ nke na-abaghị uru.

Ebe ọ bụ na Baibul n'onwe ya na-ekwu, “onye nācho, ya nara miri nke ndu ahu n'efu.” (Mkpu 22:17), o doro anya na anyi adighi ekwu banyere ihe “dị onụ ala” obuna n'echiche ziri ezi nke okwu ahụ. Kama nke ahụ, anyi na-ekwu banyere ihe dị nnoo n'efu!

O doro anya na ọ bụ otu n'ime echiche nke nkà mmụta okpukpe nke oge a iche na anyi nwere ike ịkọwa okwu ndị dị mfe dị ka “okwukwe” na “ekweghị ekwe” ma jiri nkọwa

ndị dị mgbagwoju anya dochie ihe ha putara. Mgbagwoju anya nke ụdị usoro a na-akpata nwere mmetụta zuru ebe nile na chọchị taa.

Ebe ọ bụ na Baibul n'onwe ya na-ekwu, “onye nāchọ, ya nara miri nke ndu ahu n'efu” (Mkpụ 22:17), o doro anya na anyị adighi ekwu banyere ihe “dị onụ ala” ọbuna n'echiche ziri ezi nke okwu ahu. Kama nke ahu, anyị na-ekwu banyere ihe dị nnoo n'efu!

Okwu ahu bụ “nkwenkwe dị mfe” bukwa nke a na-adighi anabata. O yikariri ka akuku ya nke ozo ga-abu “nkwenye siri ike.” Ma ọ buru na usoro echiche ọ bula na-akuzi “nkwenye siri ike”, usoro nzoputa dabeere na oru na-eme ya n'ezie.

Dị ka anyị hụworo, echiche nke nzoputa dabeere na oru na-agbanwe ihe okwu ahu bu “kwere” putara ma jiri mgbagwoju anya na-ezighi ezi mejuputa echiche nke okwukwe na-azoputa. Nke a na-eme ka usoro nzoputa dikwuo mgbagwoju anya kariya ka ọ dị n'ezie. Ma nzoputa dị mfe n'ezie, n'echiche ahu kwa, ọ dị mfe. A si ka e kwuwe, ọ dị ihe nwere ike idi mfe kariya “inata mmiri nke ndu ahu n'efu.”

Ma nke kasị eduhie eduhie n'ime okwu nzuzo nile nke nzoputa dabeere na oru bu nkebi ahiriokwu ahu bu “Nkwenye nke uche (ma ọ bu uche).”

N'ozuzu, ihe nkebi ahiriokwu a na-egosi bu ụdị okwukwe nke na-enweghi mmetuta ma ọ bu njikere ime ihe. Okwu ndi di ka “ogugu isi” ma ọ bu “uche” bu ndi bu isi kpatara nke a.

Ọ buru na m asi, “Nwoke ahu nwere naani mmasi ogugu isi na ndoro ndoro ochichi,” Ekwuru m na mmasi ya di anya ma buru nke mmuta naani. A na-enwe otu mmetuta ahu n'asusu Bekee mgbe m kwuru, “Ọ na-enye naani nkwaputa ahu nkwenye uche ya”. Ozokwa, ana m atu aro enweghi mmetuta na mmasi.

Ma ka e were ya na m siri, “M kwuru ihe di mkpa, ya ekweta.” Mgbe ahu mmetuta ya ga-adị ihe. Site n'okwu ndi a, m na-egosi na m kwenyere n'ihe m kwuru. Ọ dighikwa ihe ọ bula na-adighi mma di na ya.

N'uzo doro anya, okwu ndi bu “ogugu isi” na “uche” na-akpata nsogbu ahu. N'ezie, “ogugu isi” apughi iputa ihe ọ bula kariya “nke ma ọ bu metutara ogugu isi,” Ọ dighikwa mkpa na ọ ga-adị ka ọ bu ihe ojoo ma ọ bu ihe na-adighi mma. Ma, nke bu eziokwu bu na n'otutu ihe ndi a na-eji ya eme kwa ubochi, ọ na-eme ka a ghota ihe ndi a. N'ihia ya, okwu ahu bu “Nkwenye nke uche” enwewori mmetuta na-ezighi ezi n'ebe otutu ndi na-asu Bekee no. Ahiriokwu ahu na-ada nnoo ka ihe na-adighi mma.

N'onodu a, anyi kwesiri itufu okwu ndi di ka uche ma ọ bu ogugu isi kpankpan. Baibul amaghi ihe ọ bula banyere okwukwe nke dabeere n'echiche di ka e si jiri ya tunyere ụdị okwukwe ozo (di ka nke mmetuta uche ma ọ bu nke mmadu ji aka ya kpebie).⁵ Ihe Baibul na-aghota bu odiche doro anya di n'etiti okwukwe na ekweghi ekwe!

Ọ dighi onye ọ di mkpa ibu oka n'akparamagwa mmadu iji ghota ihe okwukwe bu. Anyi ekwesighikwa iji “akparamagwa ndi na-ewu ewu” kowaa ya. Ọ bu igbu oge na-adighi aruputa ihe iji ụdị ndi a na-ewu ewu - ogugu isi, mmetuta uche, ma ọ bu uche - di ka uzo isi nyochaa usoro nke okwukwe.⁶ Baibul anaghi akuzi ụdị ihe a. Ndi mmadu maara ma ha kweere ihe ma ọ bu na ha ekweghi, nke ahu bu ihe kacha Chineke mkpa.

Ma nzoputa dabeere na oru na-eduba ndi na-eso uzo ya n'ebe mgbagwoju anya nke uche. A na-agwa anyi na ezi okwukwe nwere ihe ndi di mkpa na mmetuta uche. Ma anyi nwere ike iju, si: N'echiche di anaa?

Ọ bu na ọ dibeghi mgbe ihe ndi mere eme manyere anyi ikwere ihe anyi na-achoghi ikwere? Ọ bu na anyi ekweghi n'agbanyeghi na anyi achoghi ime otu ahu? Ọ bu na nke ahu abughi ihe mere Sol onye Tasos n'uzo Damaskos? Ọ bu na ọ bughikwa eziokwu na anyi na-ekwenyekari n'ihe n'enweghi mmetuta uche ọ bula putara ihè n'ebe ha di, ebe mmetuta uche na-achikwa anyi mgbe ufodu?

Ajuju ndi di otu ahu na-egosi otu echiche ndi a na-ewu ewu banyere okwukwe si buru ndi na-adighi mma na ndi na-emegiderita onwe ha.

Otú ọ di, otu ihe anyị na-apughị ime bụ ikwere ihe anyị na-amaghị. Ọ bụ ya mere Pọl onyeozị ji kwuo hoo haa, si, “ma hà gēsi aña kwere n'Onye ahu ha akānughị okwu-Ya? (Rom 10:14). O wee gbakwunye n'uzọ kwesiri ekwesị, si, “Ya mere, okwukwe si n'onunu puta, ma onunu ahu sitere n'okwu Kraist” (Ndi Rom 10:17).

Nke ahụ ọ na-agunye ọgụgụ isi? N'ezie! Ma ọ bụ naani nkwenye ọgụgụ isi? O dighi otú ahụ! Ikwere okwukwe n'uzọ di otú ahụ bụ ime ka o yie ihe na-abaghị uru, ihe a na-amu n'ulo akwukwo, mgbe n'ezie ọ bughị ihe di otú ahụ.

N'asusu Baijul, ihe okwukwe bụ n'ezie bụ inata àmà Chineke. Ọ bụ nkwenye siri ike anyị nwere na ihe Chineke na-agwa anyị n'ozì oma bụ eziokwu. Nke ahụ, na nke ahụ nani, bụ okwukwe na-azoputa.⁷ Ọ bụ kpomkwem echiche a banyere okwukwe na-azoputa nke mere ka okwu Jon onyeozì doo anya mgbe o dere, si:

Ọ buru na ayi anata àmà nke madu, àmà nke Chineke ka ya uku: n'ihì na àmà nke Chineke bu nka, na Ọ ɓawo àmà bayere Okpara-Ya. Onye kwere n'Okpara Chineke nwere àmà ahu nime ya: onye nēkweghi okwu Chineke emewo Ya onye-ugha; n'ihì na o kweghi n'àmà ahu nke Chineke ɓaworo bayere Okpara-Ya. Àmà ahu bu nka, na Chineke nyere ayi ndu ebighi-ebi, ndu ahu di nime Okpara-Ya. Onye nwere Okpara ahu nwere ndu ahu; onye nēnweghi Okpara Chineke enweghi ndu ahu.

Ihe ndia ka m'degara unu n'akwukwo, bú ndi kwere n'aha Okpara Chineke, ka unu we mata na unu nwere ndu ebighi-ebi. (1 Jon 5:9-13a).

Lee ka nke a si buru ihe na-atọ uto nke na-enweghi nsogbu ndi na-enweghi isi. Ebe ọ bụ na anyi na-anabata àmà umu mmadu na-agba, Ọ bụ na anyi ekwesighi inabata àmà Chineke obuna kari? Ime nke a bu inwe ihe àmà ahụ n'ime anyi. Ihe megidere nke a “ekweghi ekwe” bụ ime ka Chineke buru onye ugha.

Ozokwa, àmà Chineke na-ekwuputa onyinye nke ndu nke Chineke na-enye site N'Okpara Ya, nke mere na a na-enweta ndu a na Okpara ahụ n'onwe ya n'otu oge. N'ihì ya, ndi mbu guru ya ma kwere nwere nkwa Chineke na ndu ebighi ebi bu nke ha. Ihe àmà ya nke a puru itukwasì obi ruo n'òkè na-enweghi nsotu bu ihe ndabere maka obi ike onwe onye ha!

Mgbe mmadu nwere okwu Chineke maka ya, ọ dighi ya mkpa irio maka mmesi obi ike n'ebe ozọ.

Mmechi

N'otu akuku Akwukwo Nso a ma ama banyere Ebreham, bu onye nlereanya Baijul nke okwukwe na-azoputa ndu, Pọl dere, si: “N'ihì na ọ bu gini ka ihe edeworo n'akwukwo nsò nēkwu? Abraham we kwere Chineke, ewe gua nke ahu nye ya dika ezi omume.” (Ndi Rom 4:3).

Onye ọ bula kwesiri ihu nke oma otu nke a si di mfe. Ebreham kwere okwu Chineke gwara ya - o kwere ihe Chineke kwuru - e wee guoro ya nke a di ka ezi omume. N'ikwu ya n'uzo ozọ, e sitere n'okwukwe kpo ya onye ezi omume.

Ya mere, okwukwe bu ikwere n'Okwu Chineke. Okwukwe na-azoputa bu iwere Chineke n'okwu Ya n'ozìoma. Ọ dighi ihe ozọ ọ bụ ma ọ bughị nke a. Ma ọ bụ naani nke ahụ—enweghi ihe ozọ.

Mgbali igbakwunye ya ihe bu ntupo di mwute n'akuko ihe mere eme nke choochi ndi Kraist. Mgbali a gbanyesiri mkporogwu ike n'ufodu ozizi mgbe Ndozighari choochi gasiri.⁸ N'etiti ndi na-asu Bekee, a na-akpokari echiche a gbanwere agbanwe nke okwukwe na-

azọpụta ihe ozizi Puritan. Taa, Usoro nzọpụta dabeere na ọrụ na-agbasa ozizi ndi Puritan nke o si na ya pụta.⁹

Ma taa, di ka o di mgbe nile, mgbe e kwere ka Akwukwo Nso kwuo okwu n'onwe ya - na mgbe chọochi nwere nti di njikere inu ha - idi mfe na nnwere onwe nke nzọpụta nwere ike iputa ọzọ di ka ike di mkpa n'uche umu Chineke.

O dighi ihe a na-achosi ike kari nsonaazu a. Ma ka e wee mezu ebumnuche di otu ahụ, e nwere otu ihe anyi na-aghaghi ikpachapu anya ime. Anyi ekwesighi ida n'oge a di oké mkpa. N'ikwu ya n'uzo di mfe, anyi aghaghi ikwe ka okwukwe buru nani okwukwe.

Isi Nke 3

Ì Kweere Nke A?

N'otu oge na-agbawa obi ná ndụ Mata onye Betani, bú onye nwanne ya nwoke bú Lazaros nwurú, Onyenwe anyị Jizos Kraist jiri okwu dị ebube b̄iakwute ya. Ọ sirị ya:

Mu onwem bu nbilite-n'ónwu na ndu: onye nēkwere na Mu, ọbuná ma asi na ọ nwuru anwu, ọ gādi ndu ọzọ: ọzọ, onye ọ bula nke nādi ndu, nke nēkwere kwa na Mu, ọ gaghi-anwu ma-ọli rue m̄be ebighi-ebi. (Jón 11:25-26).

Mgbe ahụ , ọ juru ajuju mkpebi: I kwere nka? (Jón 11:25-26).

A na-ekwukarị site n'aka ndị na-akuzi nzọputa dabeere na ọrụ na okwukwe na-azọputa enweghị ike ịbụ naanị “ikwere n'eziokwu.” Ma nkwaputa a dabeere na njehie ma ọ bughị eziokwu. Ọ pughị iguzogide nnyocha e ji Baibul mee.

Mgbe Onyenwe anyị Jizos na Mata na-akparita ụka, o kwuru ihe ụfọdụ na-atụ n'anya. Ọ na-ekwuputa na Ya onwe ya bụ Mbilite n'Onwu na Ndu. Ọzokwa, Ọ na-ekwuputara ya ike Ya iji kwado ọdinihu ebighi ebi nke onye ọ bula nke kwere na Ya. Ọ buru na ha anwu, Ọ ga-akpolite ha. Ọ buru na ha di ndu, ebe ọ bu na Ọ na-enye ndu ebighi ebi, e nwere echiche nke na ha adighi anwu ma oli

Ọ dighi ihe ọ bula di obere banyere nke ọ bula n'ime eziokwu ndi a. N'ezie, ha bu ihe ima aka kariri ihe a puru ikowa.

Jizos guzoro n'ihu Mata n'udi mmadu. N'agbanyeghi nke ahụ, ọ juru ya ma ọ nabatara eziokwu banyere Onwe ya nke anya ya na-apughị ihu ma oli, “nke ọ nweghi onye ọzọ puru ikwu n'agaghị enwe omuma ikpe nke ikwulu Chineke. Ọ ga-aburiri na Mata nwere okwukwe siri ike nke mere o ji kwere ihe ndi a!

Okwukwe na Eziokwu

Ọ bu otu n'ime akuku di mwute nke echiche ndi na-ezisa ozi oma taa bu na anyi enwekwaghị ekele maka idi ebube nke okwukwe di mfe na Kraist. Ọ bu ezie na anyi bi n'ụwa nke na-ekpere arusi n'uzo na-arwanye elu, bu ebe obuna ikwere n'idi adi nke Chineke na-ebelata, nkwanye ugwu anyi nwere maka itunanya nke nke ntukwasị obi di ka nke nwa n'ebe Chineke no na-ebelata nwayo nwayo.

Akwukwo Nso Agba Oheru ekwekoghi n'echiche anyi nke oge a. Ndi dere Akwukwo Nso maara nke oma otu gburugburu ebe obibi ha si buru ebe na-adighi mma maka inakwere eziokwu ndi Kraist. Ọ dighi ihe ọ bula kpaliri ha ileda anya uru ọ bara “ikwere n'ihe ndi bu eziokwu” banyere Okpara Chineke . Ha ghotara nke oma otu nke ahụ si siere ma ndi Juu ma ndi Jentail ike.

N'ihia ya, o doro anya na ihe Mata zara Onyenwe anyi kwesiri ka a jaa ya mma. N'ihia na n'izaghachi ajuju Onye Nzoputa, “I kwere nke a?” Ọ na-enye aziza a: “E, Onye-nwe-ayi: Mu onwem ekwerewo na Gi onwe-gi bu Kraist-ayi, Okpara Chineke, Onye nabia n'uwa.” (Jón 11:27).

Anyi ekwesighi iju ihe mere Jon onyeozu ji tinye nzaghachi a n'akwukwo ya. Ihe kpatara ya doro anya. Mata na-ekwuputa nkwenye ya n'eziokwu ndi ahụ Jon chorọ ka ndi niile na-agu akwukwo ya kwere. N'ihia na na okwa nke nzube ya maka ide ihe, Jon na-ekwuputa n'uzo doro anya:

Ya mere otutu ihe-iriba-ama ozo ka Jisus mere n'iru ndi neso uzo-Ya, nke anedeghi n'akwukwo a: ma edewo ihe ndia n'akwukwo, ka unu we kwere na Jisus bu Kraist ahu, Okpara Chineke; ka unu we nwe kwa ndu n'aha-Ya n'ih na unu kwere. (Jon 20:30-31)

Ka a ghara inwe mgbagwoju anya na n'ezie anyi na-ekwu banyere "ikwere eziokwu." Jisus siri, Ì kwere nka? Mata wee zaa, "Mu onwem ekwerewo na *Gi onwe-gi bu...*" Jon chokwara ka ndi na-agu akwukwo ya "kwere na *Jizos bu...*" "O doro anya na okwukwe anyi na-ekwu okwu ya dabeere n'ihe ndi mere eme.

Ma e nwere ihe ozo di mkpa di na mkparita uka ahu Jizos na Mata nwere. Eziokwu ndi Onyenwe anyi kowaara ya kari ri nnoo eziokwu. Ha bu eziokwu *na-azoputa*. Nke ahu bu, ha bu *eziokwu Chineke kpughere, ndi a ga-ekwere iji nweta nzoputa*. N'ih ya, ihe a Jizos gwara Mata bu otu Jon si na-agwa anyi ihe o putara ikwere na Jizos bu Kraist, Okpara Chineke.

Taa, otutu ndi na-ekwu na ha kweere na Jizos bu Okpara Chineke. Nye ha, o doro anya na o bukwa ya bu "Kraist." ha puru isi, "o bughu nke ahu bu aha Ya?"

Ma o buru na a juo ha ma Jizos o na-ekwe nkwa mbilite n'onwu na ndu ebighi ebi nye ndi mmadu nani n'ih okwukwe ha, aziza ha puru ibu ihe na-adighi mma. "N'ezie o bughu," ha puru ikwu, "i ghaghikwa ibi ndu ziri ezi iji nweta ndu ebighi ebi!" Site n'ikwu otu ahu, ha ga-ekpughe n'uzo doro anya na *ha ekweghi* ihe Onye Nzoputa ahu gwara Mata ka o kwere.

O bughu ihe nile e kwuru banyere Chineke bu eziokwu na-azoputa ndu. Iji maa atu, ikwere na idi n'otu nke Chineke (na Chineke bu Otu) anaghi azoputa onye o bu la. Onye Juu o bu la na-ekpe okpukpe Otodoks nke no n'ogbe ndi Rom kweere *nke ahu*. Ya mere, ka otu onye na-emegide Jems na-ekwu, ndi-mo ojo kwe-kwa-ra (Jems 2:19). N'ezie, idi n'otu nke Chineke bu eziokwu Ndi Kraist di ebube. Ma o dighi aganye eziokwu nke ozi oma ahu n'onwe ya.

Ma ikwere na Jizos bu Kraist ahu- *n'echiche Jon nwere banyere okwu ahu*—bu ikwere eziokwu na-azoputa. N'ezie, o bu ikwere eziokwu ahu Mata onye Betani kweere. N'ikwu ya n'uzo di mfe, Jizos na-aju Mata ma o *kweere* na Ya kwere nkwa inye onye o bu la *kwere ekwe* ndu ebighi ebi. Nke ahu bu otu ihe ahu di ka iju ma eziokwu a di ebube o *metutakwara* ya! Mata gosikwara na nke a bu eziokwu site n'ikwu na ya kwenyesiri ike banyere onye O bu.

N'ih ya, Mata tukwasiri ya obi site n'ikwere n'ihe ndi di itunanya banyere onye Kraist bu. O no na-etinye odinihu ebighi ebi ya n'aka Ya. O buru na ihe Mata kweere banyere Jizos abughu eziokwu, o putara na okwukwe ya ezighi ezi. Ma o buru na ihe o kwere bu eziokwu banyere nke a - o bukwa eziokwu - mgbe ahu mbilite n'onwu na ndu ebighi ebi bu ihe e ji n'aka nye ya. O kwenyesiri ike n'okwu Jizos.

Ihe niile dabeere n'ezikwu nke ihe o kwere. O bughu *udi* okwukwe o nwere. O kwere na ya ma o bu na o kweghi. Nke ahu bu ihe niile.

Okwukwe dika inweta ihe e nyere

Site n'ihe nile e kwuru, o kwesiri iputa ihe na o dighi ihe di njo "n'ikwere n'ezikwu" ma o buru na eziokwu ndi ahu bu nke ziri ezi. N'otu aka ahukwa, o dighi ihe di njo n' "ikwere n'ezikwu" iji buru ndi a zoputara ma o buru na eziokwu ndi ahu na-azoputa n'ezie. "Nke a na-eduga anyi n'isiokwu ozo di mkpa.

Mata kweere eziokwu ndi di mkpa banyere Jizos, bu ndi o ga-ekwere ka e wee zoputa ya. Ma site n'ime otu ahu, o *nwetara* n'ezie onyinye nke ndu ebighi ebi.

O doro anya na ọ bughị mgbe ahụ ka Mata kwetara ihe ahụ Jizọs gwara ya. Ọ bughị n'oge ahụ ka o nwetara ndụ ebighị ebi. Kama nke ahụ, Onyenwe ya na-agwa ya ka o kwuputa okwukwe o nweburu.

Nke ahụ ga-abara ya uru. Onwụ nwanne ya nwoke ọ hụrụ n'anya mere ka obi gbawaa ya. Ọ dị mkpa ka echetara ya - ọ dị mkpa ka o gosiputa ntụkwasi obi n'Onye ahụ nke na-emerị onwụ maka onye ọ bụla kwere na Ya.

Ma o doro anya na obi ike ya sitere n'ịnakwere eziokwu ahụ nke na-eweta nzọputa n'onwe ya. Ọ natara àmà Chineke gbara banyere Ọkpara Ya (1 Jọn 5:9-13). Site n'ime otú ahụ, o nwetara ndụ ebighị ebi n'onwe ya.

Ya mere, ọ bughị ihe ijuanya na n'otu n'ime akụkụ ndị kasị mkpa n'oziooma ya dum, Jọn na-egosi okwukwe na-azọputa ndụ dị ka ihe mmadụ ji aka ya mee. N'ezie, akụkụ Akwụkwọ Nsọ a na-ekwu okwu ya bụ mkparịta ụka ahụ a na-apughị ichefu echefu Jizọs na nwanyị Sameria nwere. Ọ bụ Jisos setipuru ntuziaka maka mkparịta ụka ha site n'okwu ndị a: “Ọ buru na ị maara onyinye Chineke, na onye ọ bụ nke na-asị gi, “Nye m mmiri ka m nūọ, “ Ọ buru na i matara onyinye Chineke, na Onye Ọ bu Nke nāsi gi, Nyem miri ka M'nuu; gi onwe-gi gāriọ Ya-ri, Ọ gēnye kwa gi miri di ndu.” (Jọn 4:10).

“Ihe ị ga-eme,” ka Onyenwe anyị na-ekwu, bụ *iwere* ihe m choro inye gi. Ma iji mee nke ahụ, ọ dị gi mkpa imata ihe ụfọdụ. Ọ dị gi mkpa imata ihe onyinye Chineke bụ, ị kwesiri imakwa onye m bụ.”

Ọ dị ihe doro anya ma ọ bụ dị mfe nghota karịa nke a? Nwanyị a nke mmehie na-anyigbu apughị inweta ndụ ebighị ebi ọ gwula ma ọ nwetara ihe omuma dị oké mkpa. Ọ dị ya mkpa imara ihe ụfọdụ banyere onyinye a, ọ dịkwa ya mkpa imara ihe ụfọdụ banyere Onye na-enye ya onyinye ahụ.

A haziri mkparịta ụka nile na-eso ya iji nye ya ihe omuma dị mkpa. Onyinye Chineke bụ mmiri nke ndụ (Jọn 4:13-14). Ọ bughị, dị ka o chere na mbụ, ụdị mmiri nke ga-emeju akpịrị ikpọ nkụ ya (Jọn 4:15). Kama, ọ bụ mmiri e mere iji gboo akpịrị ikpọ nkụ n'uzo *ime mmuo*, n'ihu na nwanyị ahụ bụ onye mmehie mara ikpe (Jọn 4:16-18)

Ma nke ahụ bụ nanị okara nke eziokwu ọ dị mkpa ka ọ mara. Ọ dịkwa ya mkpa imata Onye ahụ na-agwa ya okwu. Jizọs ji nlezianya na-eduzi ya n'ebe ihe mgbaru ọsọ ahụ dị.

Nwanyị ahụ nwere obi mgbawa n'ihu na Onyenwe anyị kpughere n'uzo a na-atughị anya ya, ndụ ya nke na-amighi mkpuru. Ngwa ngwa ọ gbanwere isiokwu ahụ gaa n'okpukpe n'ozuzu ya. Ma ọ gara n'ihu ikweta na onye ahụ guzo n'ihu ya bụ n'ezie onye amuma. (Jọn 4:19-20).

Otú ọ dị, ọ kariri nke ahụ n'ezie! N'okwu na-akpali akpali Jizọs gwara ya ná nzaghachi (Jọn 4:21-24), ọ hụrụ ihe kariri amuma. N'ihu ya, nwanyị ahụ na-ekwu, si: “ Amataram na Mesaia nābia (Onye anākpọ Kraist): mbe ọ bula Onye ahu gābia, Ọ gākoro ayi ihe nile. (Jọn 4:25).

Nzaghachi nke Onye nzọputa dị nkenke ma doo anya: “Mu onwem Nke nāgwa gi okwu bu Ya.” (Jọn 4:26). Site n'ihe a na-awụ akpata oyi n'ahụ, ajuju onu ahụ biara ná njedebe.

Nwanyị ahụ ọ kwere na nkwaputa a? Ee, o kwere ya. ya. N'ezie, n'obodo ebe aha ya dị ala, o ji nlezianya kwuo okwu (“Onye a ọ puru ibu Kraist ahụ?” Jọn 4:29).

¹ Ma ndị ikom ahụ ọ gbara àmà nye maara na o kwenyere na ya (Jọn 4:42). Ma, ọ bụ ezie na ha achoghị inye ya otuto ọ bula, ha onwe ha kwerekwa ya.

N'eziokwu, nkwaputa okwukwe ha na-egosiputa kpomkwem nkwenye ahụ anyị hukwara Mata ka o gosiputara. Ha na-ekwu, si:

'Ọ bughị n'ihu ihe i kwuru ka ayi nēkwe ụbụ a: n'ihu na ayi onwe-ayi anuwo, mata kwa na Onye a *bu Onye-nzọputa nke uwa n'ezie.*” (Jọn 4:42, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Ha kwenyere n'eziokwu, ma lee ka o si buru eziokwu di ebube! Onye Juu a di umeala n'obi nke na-aga njem bu Kraist nke Chineke! Ya mere, o bukwere Onye Nzoputa nke uwa - nke ahụ gunyere ndi Sameria. Na nkenke, O bu Onye Na-enye ndi mmehie ndu ebighi ebi.

A na-ahukari na Onyenwe anyi kwuru okwu ikpeazu na mkparita uka ya na nwanyi ahụ si Saika. Okwu ahụ bu "Abu m Ya" adighi esochi aririo nwanyi ahụ rioro ya maka ezi mmiri na-enye ndu. N'ezie, o dighi ihe o bu la o gwara Ya. Ihe o nwere ikwu ugbu a bu maka ndi ikom nke obodo ya.

Ma, ihe Jizos kwere ya na nkwa emezuola. Okwu ahụ di na Jon 4:10 emezuwo.

Nwanyi ahu siri, "Amataram na Mesaia nābia (Onye anākpọ Kraist): mbe o bula Onye ahu gābia, O gākorọ ayi ihe nile. (Jon 4:25). Ma okwu ndi a bu n'ezie aririo. Ha putara ihe di ka nke a:

Biko, gwa m! Ì bu Mezaia ahụ na-abianu? Ì bu n'ezie Onye Nzoputa nke uwa?

Ya mere, o rila, di ka Jizos kwuru na o ga-ario. N'ihia ya, O nyere, di ka O kwuru na O ga-enye. Nzaghachi Ya—onyinye Ya—bu eziokwu na-azoputa nke Ozioma Jon dum: "Mu onwem Nke nāgwa gi okwu bu Ya" (Jon 4:26). Ma o bu, iji kwugharia ya n'uzo ozo, Jizos zara, si: "Abu m Kraist ahụ, Onye Nzoputa nke uwa!"

Ya mere, mgbe nwanyi ahụ ji okwukwe nata eziokwu a na-azoputa, o dighi ihe ozo o natara ma o bughị onyinye Chineke. Àmà Chineke gbara banyere Okpara Ya - *Okwu ya di ndu* - dizi n'ime ya. Okwukwe ya bu ihe o ji aka ya mee. Site na ya, o nwetara mmiri kari ri nke mmadu nke na-enye ndu ebighi ebi.

Mmechi

N'isiokwu mmechi nke akwukwo ozi mbu ya, onyeozi Jon dere okwu ndi a: "Onye o bula nke kwere na Jisus bu Kraist ahu, amuwo ya site na Chineke" (1 Jon 5:1). Nke a bu ihe dororo anya di ka o kwere mee. O kwekwara nnoo n'ihia anyi ka gupuru n'Ozioma Jon.²

Eziokwu ahụ bu na Jizos bu Kraist - eziokwu ahụ bu na O bu Onye na-enye ndu ebighi ebi nye onye kwere ekwe—bu eziokwu na-azoputa. Ikwere n'eziokwu a na-eme ka a muo mmadu ozo ozugbo - ma buru onye a muru ozo ruo mgbe ebighi ebi.

N'ihia ya, o dighi ihe di ka ikwere n'ozu nzoputa n'enwetaghị ndu ebighi ebi n'otu oge ahụ. "Onye obula" - o bughị naani ufodu ma o bu otutu "ma Onye obula kwere na Jizos bu Kraist bu onye Chineke muru." O dighi onye agupuru.

Otu a ka onyeozi ahụ kwuru.

Ma otutu ndi na-eso uzo Kraist nke oge a adighi aghota otu ihe a nile si di nnoo mfe nghota. N'ezie, o na-atu ha ujo, Ha na-agbalikari izere ya site na ikowa okwukwe na-azoputa n'uzo puru icha. Ka ha na-eme nke a, Ha na-eme ka ihe okwukwe putara n'ezie buru ihe na-edochaghị anya na ihe siri ike nghota ma na-agbagokwa ozi Baibul banyere amara n'uzo di mwute.

N'ezie, ha na-agbali iru oru o bu naani Chineke kwesiri iru. Mgbe anyi na-eme otu ahụ, o na-abukari njehie di ukwu ma o na-ewetakari nsogbu. N'onodu a, o bu nnoo odachi. N'ihia banyere nke a, o bu odachi n'ezie.

A ga-akwa ihe kpatara nke a n'isiakwukwo na-esonu.

Isi Nke 4

Gini Mere n'Ezie?

Jemes, onye otu nne ji ya na Onyenwe anyi, dere otu amaokwu magburu onwe ya banyere imu mmadu ozo. O malitere site n'ikwu okwu n'uzo doru anya banyere ikike di ebube Chineke nwere inye ihe. O kwuru, si: "Ezi onyinye o bula na ihe o bula zuru okè nke enyere enye si n'elu bia, ebe o si n'aka Nna nke ihè ridata, Onye oghugha o bula napughi idi n'ebe O no, ma-ogu onyinyo nke nchighari neweta." (Jemes 1:17).

Di ka ihe atu magburu onwe ya nke ikike Chineke nwere inye onyinye, o nagbakwanye, si: "N'ihia na O zubere ya O were okwu nke ezi-okwu muputa ayi, ka ayi we buru otu aha nkpuru mbu nke ihe O kere ekè." (Jemes 1:18).

Anyi kwesiri ina nti nke oma n'ihe Jemes na-ekwu n'ihia na o bara uru. O na-ekwu banyere onyinye ahụ Jizos nyere nwanji Sameria. Dikwa ka Onyenwe anyi, Jemes na-ekwu maka oru ebube nke eziokwu Chineke ruru: "O were okwu nke ezi-okwu muputa ayi."

Otu o di, na choochi nke oge a, ntukwasị obi e nwere n'ike oru ebube nke eziokwu Chineke ebelatala nke ukwu. Ndi nkuzi nzoputa dabeere na oru na-egosiputa ujo mgbe a na-ekwusara ndi mmadu ozi oma di ka onyinye e nyere n'efu. Kama ikporo okè mmesapu aka nke Chineke isiala, ha na-ekwuto ya di ka ngosiputa nke "amara di onu ala" ma o bu "nkwenkwe di mfe".

O doru anya na otutu n'ime ha nwere nchegbu n'eziokwu maka ihe ha huru di ka onodu omume dara ada nke choochi. Ma ogwugwo ha na-atu aro ya di nnoo njo karija oria ha chere na ha achoputala.

Ka e kwuo ya n'uzo doru anya na itinye onodu siri ike na usoro nke nzoputa abughi ihe ngwota ma oli. N'ezie, o na-emebi ihe kpamkam. Ihe o ga-eme, n'ezie, bu ikpobata n'ime uka otutu ndi bu ndi bjara abia n'amara Chineke. Maka ndi nobu n'uka, o ga-eme ka ozi nzoputa ghara idozi ma bibie ihe ndabere nke obi ike ha.

Ka e kwuo ya n'uzo doru anya na igbakwanye onodu ndi siri ike na usoro nke nzoputa abughi ihe ngwota ma oli. N'ezie, o na-emebi ihe. Ihe o ga-eme, n'ezie, bu ikpobata n'ime choochi igwe mmadu ndi na-amaghi amara Chineke. Nye ndi nowori n'choochi, o ga-eme ka ozi nzoputa ghara iputa ihè ma bibie ihe ndabere nke obi ike ha.

Udi ozizi di otu a na-akpata nkuda mmuo, odida, na enweghi olileanya. A na-enwe mmetuta nke ihe ndi a taa n'ogbakodi ndi a na-ekwusa usoro nzoputa dabeere na oru.

Ya mere, n'ikpeazu, o dighi ihe puru inochi anya oru ebube nke imu mmadu ozo.

O Ga-ewe Oru Ebube.

Site n'okwu ndi na-adigide adigide, onye na-edede egwu edewo,

O bu oru ebube mere ka kpakpando diri n'onodu ha,
O bu oru ebube mere ka ekokwasị uwa n'elu mbara igwe;
Ma mgbe O zoputara mkpuru obi m,
Sachaa ma mee ka m zuo oke,
O bu oru ebube nke ihunanya na amara!

- John W. Peterson
O were oru ebube

Okwu ndi a bu eziokwu n'ihia na ha kwekwara na Baijul.

Anyị ahụworị na Jọn onyeozị kwuputara na inata àmà Chineke gbara banyere Okpara Ya bụ inwe àmà ahụ n'ime anyị (1 Jọn 5:9-10). Anyị nwere ike ịji nke a tūnyere nkwpụta nke Pita onyeozị na anyị 'ebe amuworo unu ozo, esiteghi na nkpuru apuru imebi, kama esitere na nke anāpughị imebi, site n'okwu Chineke, nke di ndu, nke nādīgide kwa, mu unu ozo.' (1 Pita 1:23). N'oge na-adighi anya mgbe nke ahụ gasiri Pita na-agbakwunyere, “.Nka bu kwa okwu nke ozi oma ahu ezisara unu” (1 Pita 1:25).

Akwukwo Nso nke Agba Ohuru na-akuzi n'uzo dororo anya na ozi nke Ozioma bu ike Chineke ji amughari mmadu ozo. O bu ya - o bukwa nani ya - bu mkpuru di ike nke na-enye ndu, nke na-agbanye kporogwu n'obi mmadu mgbe e ji okwukwe nabata Okwu ahụ.

O bu ya mere na o baghi uru ikwu na ezi okwukwe enweghi ike idabere n'ihe ndi mere eme. O buru na ihe ndi ahụ bu akuku nke ozi nzoputa Chineke na-ezi ndi mmadu, mgbe ahụ ihe ndi ahụ bu eziokwu Chineke. A na-achota ma na-akowa eziokwu ndi a n'Okwu Chineke. N'ebe o bula kwa Okwu Chineke di, n'ebe ahukwa ka ike Ya di.

Ma o dighi ike di n'okwu mmadu. Nke ahụ bukwa kpomkwem ihe nzoputa dabeere na oru bu n'ezie. Di nnoo ka ndi okpukpe siri ike n'oge ochie, ndi na-akuzi banyere usoro nzoputa dabeere na oru kweere na mmadu aghaghi iru ukpuru ufodu ịji nweta ndu ebighi ebi. Ha amaghi na Chineke nwere ike ihu ndi mmehie n'anya n'enweghi ihe o bula o choro ha n'aka.

Ihe mere ozi nzoputa Chineke ji di iche na okwu mmadu bu na amara Ya bu n'efu, O enweghikwa onodu o bula O na-enye mmadu. Lee ka nke a si puta ihe n'otu akuku Akwukwo Nso nke anyi ruturulari aka otutu oge: Mo Nso na nwanyi ahu analu ohu nāsi kwa, Bia. Onye nānu, ya si kwa, Bia. Onye akpiri nākpō kwa nku, ya bia: onye nācho, ya nara miri nke ndu ahu n'efu.

Lee ozi dororo anya nke a na-enye n'okwu ndi a! O buru na akpiri na-akpo onye o bula nku, o nwere ike ihu mmiri a. Ma chere! Ikekwe obuna nke ahụ siri nnoo ike. Ya mere, Mmuo Nso na-agbakwunyere, “onye o bula nke choro” - onye o bula nke choro! - ka o nuo mmiri a n'enweghi oru. Ka o were ya n'efu.

Ginikwa na-eme ndi na-ewere mmiri ahụ? Gini na-eme ndi kwere n'okpukpo oku a?

Ihe oru ebube mere na ndu ha. A na-amu ha ozo. Chineke na-enye ha ndu ohuru. Site na ndu a, ha na-anabatakwa Okpara Chineke (1 Jọn 5:12). *Jizos bu ndu ahụ* (1 Jọn 5:20c), O na-ebikwa n'ime ha ugbo a. (Kol 1:27).

Olee otu e si mezuo oru ebube a n'ime ha? Site n'Okwu Chineke nke di ndu ma na-adigide ruo mgbe ebighi ebi. Ma o bu, di ka Jems ga-asi, “Site n'uche nke ya, o ji okwu eziokwu muta anyi.”

O Na-eme Ka Obi Sie Anyi Ike

Abu ozo na-adoro adoro nke mere ka okwu ya buru ihe a na-apughị ihichapu ehichapu n'ime mkpuru obi nke choochi:

Obi ike a goziri agozi, Jizos bu nke m!
Lee ihe atụ nke ebube Chineke nke a bu!
Onye nketa nke nzoputa, Chineke zuputara,
A muru site na Mmuo Ya, sachapu m n'obara Ya.

-Fanny J. Crosby and Mrs. J. F. Knapp
Blessed Assurance

O doro anya na ndị inyom ahụ nyere anyị abụ otuto a aghọtawo isi ihe dị n'ozu oma Baiḅul. Okwu ha na egwu ha bụ onyinye na-adighi anwu anwu nye odidi nke ozi nke amara. N'ikwu ya n'uzo di mfe, Ozi oma a na-eme ka obi sie anyi ike na a zoputala anyi.

Ma, olee otu e si eme ka obi sie ha ike? Aziza ya kwesiri iputa ihè ugbu a. Otu Okwu ahụ na-arụ ọrụ ebube nke na-eme ka a dighachi ndu na-emekwa ka obi sie onye ahụ kwere ekwe ike. N'ezie, ihe abuo ahụ na-eme n'otu oge ma a pughi ikewa ha.

Ma o bu, n'ikwu ya n'uzo ozo, mgbe mmadu kweere, onye ahụ nwere mmesi obi ike nke ndu ebighi ebi. Olee otu o puru isi buru na o bughu otu ahụ? Di ka ihe atu, tlee ihe Jizos kwuru:

N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye nanu okwum, nke nekwere kwa Onye ziterem, o nwere ndu ebighi-ebi, o biaghi kwa n'ikpe, kama o sitewo n'onwu ba na ndu. (Jon 5:24)

Nke a doro nnoo anya. Onye kwere ekwe, ka Onyenwe anyi na-ekwu, nwere ndu ebighi ebi. Ozokwa, a gaghị ekpe ya ikpe. N'ezie, o siwori n'onwu gafee na ndu. Ikwere n'Okwu Ya bukwa ikwere ihe ndi a.

N'ihia ya, o gaghị ekwe anyi omume ikwere n'ozu oma ahụ ma o buru na anyi amaghị na a zoputala anyi. N'ihia na ozi ahụ na-enye ihe mmesi obi ike nke ya. N'ihia ya, inwe obi abuo banyere nkwa nke ndu ebighi ebi bu inwe obi abuo banyere ozi ahụ n'onwe ya.

N'igbu ya nkenke, o buru na ekweghi m na a zoputara m, ekweghi m n'ihie Chineke kwere nkwa inye m.¹

Nke ahụ na-eme ka anyi laghachi n'ihie banyere Martha. Mgbe Mata kwuputara na ya kwenyere na Jizos bu "Kraist, nwa Chineke" (Jon 11:27), o na-aza okwu ndi a, "I kwere nke a?"

Ma okwu ahụ bu "nke a" na-ezo aka n'ihie di mkpa Jizos kwuru. N'ezie, o di uzo abuo O si gwa ya na Ya na-ekwe nkwa odinihu ebighi ebi nke onye o bula kwere ekwe. Nke mbu, O kwuru si: "onye nekwere na Mu, obuna ma asi na o nwuru anwu, o gadi ndu ozo" (Jon 11:25).

Nke abuo, O kwuru si, "onye o bula nke nadi ndu, nke nekwere kwa na Mu, o gaghianwu ma-oli rue mbe ebighi-ebi." (Jon 11:26).

Nkwuputa ukwu abuo a so n'okwu ahụ "nke a" mgbe Jizos kwuru, "I kwere nke a?" Nke a na-egosi na o buru na Mata kwenyere "nke a," o kwenyere "nke a" gbasara onwe ya.

N'ezie, igonahu "nke a" maka onwe ya ga-aburiri igonahu na "onye o bula nke nadi ndu, nke nekwere kwa na Mu, o gaghianwu ma-oli rue mbe ebighi-ebi." Ma Mata kweere, n'ime otu ahukwa, o maara na ya onwe ya agaghị anwu ma oli.

N'ikwu ya n'uzo di mfe, di ka ndi kwere ekwe nile, n'oge okwukwe na-azoputa ndu, Mata maara na ya nwere ndu ebighi ebi.

Ma nke a abughi ikwu na, ma e mesia, Mata agaghị enwe ike inwe obi abuo banyere eziokwu a. Obuna Jon Onye Na-eme Baptizim nwere obi abuo (Luk 7:18-20). Ma o bu ikwu nke a: onye na-enwetubeghi obi ike maka ndu ebighi ebi ekwetubeghi ozi nzoputa Chineke.

N'ezie, mgbe a tuleri okwu ahụ nke oma, eziokwu a putara nnoo ihè n'ihie ndi e kwuru ugboro ugboro n'Ozioma Jon. O putara ihè obuna n'amaokwu nzoputa kasinu. N'ihia na n'okwu ndi otutu ndi kwere ekwe maara n'obi, onyeozi ahụ hotara Onyenwe anyi ka o na-ekwu, si: "N'ihia na Chineke huru uwa n'anya otu a, na O nyere obuna Okpara O muru nani Ya, ka onye o bula nke kwere na Ya we ghara ila n'iyi, kama ka o nwe ndu ebighi-ebi" (Jon 3:16).

Ma n'ebe a kwa, anyi na-ahụ otu ihe ahụ Jizos gwara Mata. Okpara ahụ Chineke nyere bu Onye ahụ e si n'aka ya nweta ndu ebighi ebi site n'okwukwe. Ya mere, onye ahụ kwere ekwe nwere ndu ahụ, n'ihia ya kwa, o dighi ila n'iyi.

Ozi di n'amaokwu abuo ahụ bu otu.

Mmechi

Gini n'ezie na-eme mgbe mmadu kweere n'okwu nzoputa nke ozi oma ahụ? E nwere otutu aziza nye ajuju a, a ga-atule ufodu n'ime ha na peeji ndi na-esonu. Ma o dikaria ala, e nwere ihe abuo di oké mkpa nke na e kwesighi ichefu ma oli.

Otu bu na a na-amu onye ahụ kwere ekwe ozọ n'uzọ oru ebube nke na onye ahụ na-enweta ndu Chineke.

Nke ozọ bu na onye ahụ kwere ekwe maara na ya nwere ndu a.²

Eziokwu abuo a na-eme ka onyinye Chineke buru nke 'di mma na nke zuru okè' di ka Jems na-ekwu na onyinye Chineke na-adi mgbe nile. O dighi onye puru imalite ibi ndu ohuru ruo mgbe o bu uzọ nata ndu ahụ site n'okwukwe. O dighikwa onye ga-enwe ike ibi ndu ahụ n'uzọ di irè ma o buru na o jighi n'aka na o nwere ya n'ezie. 'Ezi onyinye ahụ na nke zuru okè' Chineke na-enye na-egbo mkpa abuo ndi a bu isi, a na-ezukwa ha n'otu oge ahụ e nwere okwukwe.

N'ezie, e nwere ndi no na choochi taa a na-amubeghi ozọ. Ma, o bu anyi kpatara ya, o bughị Chineke. A pughi ita nke a uta n'ihi eziokwu ahụ bu na Chineke na-enye nzoputa n'efu. Ozokwa, a gaghị edozi nsogbu ahụ site n'itinye onodu ndi Akwukwo Nso na-akwadoghị n'ozi nke amara.

Mkpa anyi bu isi n'uzọ Chineke puo. Anyi aghaghị ikwusi inwa iruru Ya oru. O dighi ozizi aka ike nke nzoputa dabeere na oru o bu la ga-eme ka a muo mmadu ozọ. N'ezie, ozizi di otu ahụ bu ihe mgbochi e debere n'uzọ oru ebube ahụ.

Ihe di mkpa bu naani Ozioma ahụ di mfe, na-eme ka o doo anya na o bu n'ezie— n'efu! O bu nani nke a mejuputara Okwu Chineke nke na-azoputa umu mmadu. O bu kwa nani nke a na-aruzu oru ebube nke imughari ohuru.

Isi Nke 5

Enweghi Nloghachi Njem

Mgbe Jizos na nwaanyi ahụ nọ n'olulu mmiri ahụ na-akparịta ụka, Jizos kwere ya nkwa dị mkpa. Jisus zara, si ya:

Onye ọ bula nke nānu miri a, akpiri gākpọ ya nku ọzọ: 14ma onye ọ bula nke gānu miri ahụ nke Mu onwem gēnye ya, akpiri agaghi-akpọ ya nku ma-ọli rue mbe ebighi-ebi; kama miri ahụ nke Mu onwem gēnye ya gāgho nime ya isi-iyi miri nāsuputa ri nne rue ndu ebighi-ebi (Jọn 4:13-14).

N'agbanyeghi ihe ọzọ nwanyi Saika ghotara site na nke a, ọ ghotara otu ihe. Ọ ghotara na Jizos na-enye ya mmiri nke ga-eme ka akpiri ghara ikpọ ya nkụ ruo mgbe ebighi ebi. Nzaghachi ya gosiputara nke a n'uzo doru anya: “Onye-nwe-ayi, nyem miri a, ka akpiri we ghara ikpom nku, ka m'ghara kwa isi n'ogologo uzo a nile bia ebe a isere miri.” (Jọn 4:15).

Ọ yikariri nnoo ka e nwere ugbo a ihe ikwa emo na olu ya. Ọ dokwara anya na ọ ghotabeghi ihe onyinye a putara n'ezie. Ihe Jizos na-agwa nwaanyi ahụ abughi olulu mmiri ahụ ma ọ bu udi mmiri di n'olulu mmiri ahụ.

Ma, ọ dikarịa ala, o mere ka otu ihe doo ya anya. Ihe ọ bula mmiri a bu, ọ di ya mkpa inu ya nani otu ugboro. Ọ buru na ọ bu nke anu ahụ, di ka ihe di n'olulu mmiri ahụ di ya n'ihu, ọ dighi mgbe ọ ga-alaghachi n'olulu mmiri a ọzọ. A gaghị enwe nloghachi njem.

N'akuku ahukwa, o kwuru eziokwu. N'eziokwu, mmiri ahụ Jizos nyere ya bu mmiri ime mmuo na nke kariri ike mmadu, ma isi ihe ọ na-ekwu bu otu ihe ahụ. Mgbe ọ nusiri mmiri ahụ o nyere ya, ọ dighizi mkpa ka ọ bia rịo ya ka o nye ya mmiri a ọzọ.

Otu ọ di, ọ bu ihe ijuanya na a na-elegharakari eziokwu a di mfe anya na choochi ndi Kraist. N'ezie, e nwere otutu ndi na-agonahu eziokwu a. Kama nke ahụ, ha na-ekwusi ike na mmiri nke ndu a puru ifu site n'inupu isi n'uzo di oké njo ma ọ bu site n'ihapu okwukwe. Onye nweburu ya, puru icho inweta ya ọzọ. Ma, site n'ikwu otu ahụ, ha na-emegide Onyenwe anyi n'onwe ya.

Ma ndi ọzọ anaghi ekwu nke a n'uzo doru anya. Ihe ha na-ekwu, n'ezie, bu na inu mmiri ahụ ga-aga n'ihu. Ha na-agbakwunye na ọ buru na inu mmiri ahụ akwusi, na ọ dighi mgbe ọ malitere n'ezie! Ma mgbagwoju anya di ukwu ebe a. A na-eleghara idi mfe nke ihe Onye Nzoputa na-enye anya kpam kpam.

A na-ahukari echiche ahu a ka kpotururu aha na usoro nzoputa dabeere na oru. Di ka ufodu ndi na-akwado ya si kwuo, ọ buru na mmadu “nwere okwukwe n'ezie,” ha ga-anogide na-ekwere ruo ogwugwu nke ndu. Ọ buru na okwukwe adaa, ọ bughị ezi okwukwe site ná mmalite.

Echiche a adighi n'ebe ọ bula na Baibul. Ka o sina di, e nwere otutu ndi ozizi a gbagwojuru anya. N'ihu ya, ọ di mkpa ka anyi lerukwu okwu Onye Nzoputa ahụ anya.

Onyinye Ebighi Ebi

Mkparita uka ahụ e nwere n'olulu mmiri Saika dabeere na nkwurita okwu e nwere banyere onyinye. Di ka Jisus si kwuo, ọ bu nke Ọ ga-eji obi utọ nye nwanyi ahụ ma ọ rịo ya (Jọn 4:10).

Ma ọ bu n'udi inye onyinye na, ozugbo e nyere onyinye ahụ, ọ di n'aka onye natara ya. Nani otu ihe e mere nke gunyere inye ihe na inara ihe ezuola ime ka mgbanwe ahụ mee.

Ọ bụ ya mere ihe atụ nke ịhụ mmiri ji doo nnoo anya n'akuko Baibul ahụ. Jizos nwere mmiri ahụ. Ọ na-enye nwanyi Sameria ahụ mmiri ka ọ nūo, ọ ga-abukwa nke ya ruo mgbe ebighi ebi. N'ezie, ọ na-agbanwe ya n'ime. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ọ ga-enwe isi iyi di n'ime, ma ọ bụ "isi iyi", nke mmiri ya na-adighi agwu agwu di ka mgbe ebighi ebi n'onwe ya.

N'ebe a kwa, anyi na-ahụ oru ebube nke imughari ihe. Okwu Chineke nke na-enye ndu na-agbanwe mmadu n'ime mgbe e ji okwukwe nakwere ya. Nkwado ahụ na-ewere onodu n'otu oge - ọ di ka ingu mmiri. Ma mmetuta nke ihe onunụ ahụ adighi agwu agwu.

Ma ọ bụ, n'ikwu ya n'uzo ozo, A na-enye mmiri nke ndu otu ugboro, ọ na-anogidekwa n'ime mmadu ruo mgbe ebighi ebi. Ọ bụ onyinye ebighi ebi!

N'ezie, ọ bughị nani n'akuko banyere nwanyi Sameria ka anyi na-ahụ echiche a. Anyi na-ahụ ya ugboro ugboro n'ozio ma nke anọ, ma n'okwu ndi Jizos kwuru kpomkwem ma n'ihe atụ ndi o ji mee ihe banyere nzoputa. Dika omumaatu, na mkparita uka abali Ya na Nikodimos, Onyenwe anyi kwuru nke a: "N'ezie, n'ezie, asi mi, Ọ buru na amughi madu ozo, ọ pughi ihu ala-eze Chineke anya." (Jon 3:3). Anyi kwesiri ichebara okwu a a ma ama echiche nke oma.

Ọ bụ ihe ijuanya otu nke a si enye otu eziokwu ahụ a na-achota n'ihe oyiyi di nnoo iche nke ịhụ mmiri. Omumu bukwa ihe na-eme nani otu ugboro ma nwee ihe ndi na-adigide adigide na-esi na ya aputa. N'ezie, ọ dighi uzo ọ bula anyi puru isi gbanwee omumu a muru anyi n'ahụ ahụ.

Obuna mmadu igbu onwe ya adighi eme ka ọ kwusi n'ezie. Ọ bụ ezie na onwu na-akwusi ndu anu ahụ anyi di ka anyi si mara ya ugbo a, Onwu bu mgbanwe, ọ bughị ogwugwu. Ozokwa, ndi nile nwuru anwu ga-enwetaghachi ahumahu anu ahụ ozo.

Ya mere, site n'omumu anu ahụ, m na-abanye n'ihe Chineke kere di ka onye na-adiru mgbe ebighi ebi. Anọ m ebe a ruo mgbe ebighi ebi. Ọ dighi ihe ọ bula m puru ime banyere nke ahụ.

Ọ dighikwa ihe m nwere ike ime banyere omumu oheru ozugbo m nwetara ya. Site n'oru ebube ahụ di itunanya, a hoputawo m ibu nwa Chineke. Ọ burugodi na m ekpebie na achoghi m ibu nwa Ya, ọ gaghị abara m uru. Omumu ime mmuo m, di ka nke anu ahụ m, bu nke a na-apughị igbanwe agbanwe.

Otu ọ di, a tuo aro na, ọ bụ ezie na enweghi m ike ifunahu nzoputa m, apuru m inyeghachi ya. Ma nke a bu ihe nzuzu. Apughị m inyeghachi Chineke omumu ime mmuo m di nnoo ka m na-enweghi m uke inyeghachi ndi muru m no n'awa omumu anu ahụ m. Ọ buru na m nwere ike, nkwa ndi di n'Ozioma Jon ga-abu ugha. N'onodu ahụ, onye kweere n'Okpara Chineke ga-ala n'iyi, na-emegide Jon 3:16. Onye nwere ndu ebighi ebi ga-abata n'ikpe, na-emegide Jon 5:24. Ma ọ bụ, di ka anyi choputaburu, ọ buru na mmadu anu mmiri ahụ Jizos nyere ya, akpiri ga-akpo ya nku ozo. Ma ahumahu nile di otu ahụ agaghị ekwe omume nye onye nwere okwukwe. Jizos n'onwe ya kwuru otu ahụ.

Okwu ahụ di ike e deoro na Jon 5:25 nwekwara mmetuta yiri nke ahụ. N'ebe ahụ, Jizos kwuru, si: "N'ezie, n'ezie, asim unu, Oge hour nabia, uhu a ka ọ di kwa, mbe ndi nwuru anwu ganu olu Okpara Chineke; ndi nuru gadi kwa ndu." Ozokwa, anyi na-ahụ ihe atụ di ire nke oru ebube nke imu mmadu ozo. Na nke ugbo a, e ji oru ebube ahụ tanyere mbilite n'onwu n'onwe ya.

N'amaokwu bu uzo Jizos kwuru maka ndi kwere ekwe dika ndi "si n'onwu ba na ndu" (Jon 5:24). Anyi nwere ike ina-eche, si: 'Olee otu udi ihe a si eme? Amaokwu nke 25 zara ajuju a. Jizos na-ekwu na oge awa ahụ eruola, bu mgbe a ga-akpolite ndi nwuru anwu n'uzo ime mmuo na ndu ime mmuo. Na ngwa oru di ire n'ime mbilite n'onwu ahụ bu olu nke Ya - Okwu Okwu Ya na-eweta ndu.

N'uzo doru anya, n'ebe a kwa, anyi na-ahụ ihe oyiyi nke kweoro n'uzo magburu onwe ya n'ihe oyiyi nke imu mmadu ozo, ma ọ bụ nke otu ihe onunụ na-adigide adigide. N'ihia na mbilite n'onwu bu ihe a na-apughị igbanwe agbanwe di ka omumu. Ọ bụ ihe mere

nani otu ugboro, nke nwere nsonaazu ebighi ebi. Otú ahụ ka ọ ga-adị ndị nile a ga-akpólite n'ónwụ n'òdinihu. Mbilite n'ónwụ ha ga-abụ otu ahụmahụ nke ga-adịru mgbe nile ebighi ebi.

Nke ahụ bụkwa maka ndị nile a kpólitere ugbo a site n'ínụ okwu nzọpụta Chineke n'okwukwe. Ihe mbilite n'ónwụ a rụpụtara adighi agwụ agwụ.

Mgbe ahụ, ọ bughị ihe ijuanya na isiakwukwọ na-esonụ nke Jón mesiri ike otú ọrụ nzọpụta ahụ si bụrụ nke na-adigide adigide. Anyị na-anụ ya n'uzọ doró anya, dị ka ihe atụ, n'okwu ndị a: “Mu onwem bu nri nēnye ndu: onye nābiakutem, agu agaghi-agu ya ma-ọli, onye nēkwere kwa na Mu akpiri agaghi-akpọ ya nku ma-ọli mbe ọ bula.” (Jón 6:35). ““Agụ agaghi agụ ya” “akpiri agaghi-akpọ ya nku ma-ọli” ! Ihe Jizọs na-ekwu bụ: “Ọ bụ nke na-adigide adigide! Ọ bụ ihe na-adigide adigide!”

Mana Ọ kwukwara ya ọzọ ozugbo: “Ihe nile nke Nnam nēnyem gābiakutem; onye nābiakutekwam M'gaghi-achupu ya ma-ọli.” (Jón 6:37). “M'gaghi-achupu ya ma-ọli” “Ọ bụ nke na-adigide adigide!”

Ọ na-ekwukwa ya ọzọ:

“N'ihì na esiwom n'elu-igwe ridata, ọ bughì ka M'nēme ihe Mu onwem nāchọ, kama ka M'nēme ihe Onye ziterem nāchọ. Ma nka bu ihe Onye ziterem nāchọ, ka M'ghara itufu ihe ọ bula nime ihe nile O nyeworo m, kama ka M'me ka o si n'ónwụ bilie n'ubochi ikpe-azu. (Jón 6:38-39).

Ka ihe ọ bula ghara ịla n'iyi n'ime ihe nile Nna nyere Ya!” “Bulite ya n'ubochi ikpeazu!” “Ọ bụ nke na-adigide adigide!”

Ozokwa: N'ihì na nka bu ihe Nnam nāchọ, ka onye ọ bula nke nēle Ọkpara-Ya anya, nke nēkwere kwa na Ya, we nwe ndu ebighi-ebi; Mu onwem gēme kwa ka o si n'ónwụ bilie n'ubochi ikpe-azu. (Jón 6:40)

Ka a sịkwa ihe mere Onye Nzọpụta ahụ ji mesie Mata obi ike na Ya bụ ma Mbilite n'Onwụ ma Ndụ nye onye ọ bula kwere

ekwe. A na-ekwe nkwa ihe ndị ahụ kpam kpam. Ha bụ akụkụ dị mkpa nke nkwa ahụ Jisọs kwere n'inye nzọpụta Ya. A ga-enye onye ọ bula kwere ekwe mbilite n'ónwụ n'ubochi ikpeazu. Ahụmahụ onye kwere ekwe na ndụ Chineke, nke na-amalite ugbo a, ga-aga n'ihu n'ime ọtụtụ afọ ndị na-esote.

Mgbe ahụ, ndụ ebighi ebi abughị nani onyinye. N'ezie, ọ bụ onyinye na-adịru *mgbe ebighi ebi*.

Ihe a na-eji eme ihe ruo mgbe ebighi ebi

okwukwe nke na-anara onyinye ahụ bụ nke doró anya ma bụrụ nke ikpeazu. Nke a, kwa, doró anya site n'ihe atụ Jizọs ji kowaa nkenye a.

Ka anyị cheta ọzọ na mgbe Onyenwe anyị na-agwa nwanyị ahụ si Saịka okwu, Ọ kọwara mgbanwe Ọ na-enye n'uzọ nke inye na ịnata mmiri ọñụñụ. Nke a abughị maka ịñụ ya ọtụtụ oge. A naghị agwa nwanyị ahụ ka ọ ñụọ ma ñụọ ọtụtụ oge.

¹ A na-agwa ya ka ọ ñụọ - otu ugboro maka mgbe niile!

N'ezie, nke a bụ nnọọ ihe dị iche na mmiri dị n'olulu mmiri ahụ Onyenwe anyị Jizọs Kraịst nọ n'elu ya. Onye ọ bula ñurụ mmiri ahụ ga-anụ ya ugboro ugboro (Jón 4:13). Ma ọ bughị otú ahụ ka mmiri ahụ Jizọs nyere dị (Jón 4:14). A gaghị anụ mmiri Ya ọzọ ma ọli. Ihe ọñụñụ mbụ ahụ zuru ezu n'ihì na ihe ọ rụpụtara na-adigide adigide.

Ọ bụ n'ebe a ka anyị puru ịmata ajọ adighi ike dị n'ọtụtụ echiche ndị na-ezisa ozi oma taa. N'ilekwasị anya nke ukwu na “òdịdị” nke okwukwe, anyị echefuola ihe Akwukwọ Nso na-ekwu banyere onyinye nke okwukwe na-enweta.

A si ka e kwuwe, inu mmiri bu naani uzo isi ruo ihe mgbaru oso. O bu mmiri n'onwe ya di mkpa, obuna n'okwa anu ahụ. O buru na mmiri m na-anu bu mmiri nnu, o baghi uru otu m si nwee nka ma o bu ruo eruo n'inu ya. Mmiri di otu ahụ agaghi eme ka akpiri ikpo nku m n'uzo anu ahụ kwusi.

Ma otutu ndi na - ekwusa ozi oma ekwetaghi ihe Baibul kwuru. N'Akwukwo Nso, okwukwe na-azoputa ndu bu okwu di mfe ma buru nke na-adighi agbagwoju anya. Anyi atulewori eziokwu a n'isiakwukwo ndi bu uzo.

Ma mmiri nke ndu n'onwe ya adighi mfe. N'ezie, o bu ihe kariri ike mmadu. Ihe ndi o na-aruputa di ebube, di omimi, ma na-adiru mgbe ebighi ebi. N'agbanyeghi nke ahụ, okwukwe nke na-anata onyinye di ukwu otu ahụ na-egosiputa nnoobi ike yiri nke nwatakiri.

N'ezie, Jisos n'onwe ya kwusiri ike, "N'ezie asim unu, Onye o bula nke nagaghi-anara ala-eze Chineke dika nwatakiri, o gaghi-abà nime ya ma-oli." (Luk 18:17).

N'ihia ya, a ga-azoputa ndi ga-eji obi di ocha nabata ya.

Otu nghota a doro anya banyere nzoputa na-ezute anyi oso n'akuku Akwukwo Nso ahụ anyi tulerela: "N'ezie, n'ezie, asim unu, Oge hour nabia, ubu a ka o di kwa, mbe ndi nwuru anwu ganu olu Okpara Chineke; ndi nuru gadi kwa ndu" (Jon 5:25 agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

N'uzo di nnoobi mfe, Onyenwe anyi na-ahuta olu Ya di ka ike di ukwu nke puru iru nti nke ndi nwuru anwu n'uzo ime mmuo. Ma ozugbo o mere otu ahụ, o na-ekwuputa, ndi nwuru anwu abughi ndi nwuru anwu oso. N'ezie, ha ebilitewo n'onwu.

N'ihia ya, o doro nnoobi anya na 'inu' nke Jizos na-ekwu banyere ya n'ezie bu inara Okwu Chineke nke na-enye ndu site n'inwe okwukwe. Ma ozugbo a nuchara ya, ndu ebighi ebi na-amalite. Echiche o bula oso ma e wezuga ihe omume di mfe adabaghi na ihe atu a ma oli. A na-anu Okwu Chineke n'okwukwe. Ihe si na ya puta bu ndu ebighi ebi.

Di ka o kwesiri idi, a na-ahụ eziokwu a n'ihia atu nke mbilite n'onwu Lazaros. Lazaros nwuru anwu n'ezie! Nwanne ya nwanyi bu Mata achoghi ka ewepu nkume n'onu ili ya n'ihia isi ojoo nke ga-esi na ya puta (Jon 11:39).

Ma Onyenwe anyi Jizos Kraist, onye bu mbilite n'onwu na ndu nye onye kwere ekwe o bula (Jon 11:25-26), onodu Lazaros na-enweghi ndu egbochighi ya. Kama nke ahụ, o na-eji okwu ndi a "Lazaros, puta!" "O banyere n'ime nti ndi ahụ nwuru anwu, olu Ya mekwara ka nwoke a dighachi ndu.

O bu nnoobi ihe di mfe. "Lazaros, puta!" (Jon 11:43) Okwu ndi a di kpomkwem, doro anya, ma dikwa ire. Lazaros nuru okwu ndi a *otu ugboro*, nke ahụ zuokwara. Malite n'oge ahụ o nwuru ha, o diri ndu.

Otu ahụ ka o dikwa n'ihia banyere inweta onyinye nzoputa Chineke nyere anyi. a na-anu ya otu ugboro, o bu inu olu Okpara ahụ otu ugboro, na-eme ka e nwee oru ebube di itunanya, nke a na-apughi igbanwe agbanwe nke ibu onye a muru oso.

Olee otu anyi puru isi chewe echiche banyere ya n'uzo oso?

N'ihia ya, o bughi ihe ijuanya ichoputa ukpuru a kpomkwem n'okwu kasi ukwu Baibul kwuru banyere nzoputa. N'ihia na, Jon 3, mgbe Onyenwe anyi zutere onye Farisii na-aju ase aha ya bu Nikodimos, O mere ka eziokwu anyi na-ekwu banyere ya doo anya n'uzo na-enweghi nkocha.

N'ezie, tupu Jizos ekwuo okwu ndi ahụ magburu onwe ha di na Jon 3:16, o gwara Nikodimos, si:

"Ma dika Moses weliri agwo n'ohia, obuna otu a aghaghi iweli Nwa nke madu elu: ka onye o bula nke kwere we nwe ndu ebighi-ebi na Ya." (Jon 3:14 – 15).

Mmalite a siri ike di oke mkpa n'ihia na o na-eduga n'amaokwu kachasi ike banyere nzoputa.

O dighi onye puru ikowa onu ogugu mmadu a na-apughi iguta onu bu ndi nwetaworo ndu ebighi ebi site na Jon 3:16. N'ezie, Jizos maara mgbe O kwuru okwu ndi a na ha ga-amii udi mkpuru a bara uba. N'ihia ya, O ji ihe atu di nnoo ire banyere nzoputa mee ihe.

N'ime otu ahụ, Jizos gwara Nikodimos banyere otu akuko di n'Agba Ochie nke di Onu-Ogugu 21:4-9.

N'ebe a, umu Izrel tamuru ntamu megide Chineke na Mozis. N'ihia mmehie a ha mere, agwo na-ere oku na-egbu egbu, bu ndi na-egbu egbu, tara ha. Ma mgbe ndi Izrel rioro Mozis ka o kpee ekpere maka ha, o mere otu ahụ. (Opupu 21:7).

Mgbe ahụ, n'igbaso ntuziaka sitere n'aka Chineke, Moses ruru "agwo ola [bronz], tukwasi ya n'okoloto ahụ" (Onu-ogugu 21:9) O bu Chineke n'onwe ya gwara Moses na ozugbo o mere nke a "onye o bula ataworo gadi ndu, mbe o huworo ya anya." (Onu-ogugu 21:8). Nke ahụ bukwa kpomkwem ihe merenu, nke mere na anyi na-agu, si: "o rue, ma o buru na agwo atawo madu, na o di ndu, mbe o legidere agwo ola ahụ anya" (Onu-ogugu 21:9).

Nke a bu uzọ mara mma ma di mfe isi gosi otu okwukwe na-azoputa ndu di! Dika Moses weliri agwo ola n'ozara, otu a ka aghaghi ibuli Okpara Chineke elu n'elu obe nke Calvary. Ya mere, ebe o bu na Chineke hoputara Jizos ka o zoputa ndi mmadu n'aka mmehie, onye o bula nke nwere okwukwe na Ya - di nnoo ka ndi Izrel oge ochie - nwere ike inweta ndu ozugbo.

Otu nle anya na-eweta ndu ebighi ebi. O di ihe ga-adi mfe kari nke ahụ? N'uzo doro anya, o bughii banyere ile anya ugboro ugboro. Di nnoo ka otu iko mmiri na-enye ndu zuru ezu, otu ilegide anya n'okwukwe ezuwokwa.

O nwere ike iju ufodu ndi anya taa na o di mfe ime otu ahụ.² Ma anyi aghaghi icheta na o bu oru ebube sitere n'aka Chineke. Chineke adighikwa achọ ka e dozie ihe nile n'uzo di mgbagwoju anya iji ruo oru ebube Ya.

N'ezie, Nani itukwasi Kraist obi na-eme ka oru ebube Chineke dikwuo ukwuu. N'ihia na n'oge ahụ kpomkwem mgbe nwoke ma o bu nwanyi kweere na Kraist, n'oge ahụ, ebighi ebi n'onwe ya na-awakpo ahumihe mmadu ma na-agbanwe odidi ime anyi ka o buru ihe oheru di ebube na nke na-adigide adigide.

Lee ka onye dere abụ si kowaa eziokwu a nke oma mgbe o siri:

A Muru site na Mmuo, na ndu sitere n'elu
N'ime ezinulo Chineke di nsọ;
A gbagharara m mmehie kpamkpam site n'ihunanya Kalvari,
Lee ka onodu m si di ebube!
A rukwara oru ahụ ngwa ngwa,
Mgbe m biara di ka onye mmehie,

Nara onyinye amara O nyere,
O zoputara m, O, too aha ya di ebube!

Eluigwe ridatara ma ebube juputa mkpuru obi m,
Mgbe n'obe Onye Nzoputa mere ka m di mma;
A sachapula mmehie m niile
Ma abali m gbanwere ghoo ehie—
Eluigwe ridatara ma ebube juputa mkpuru obi m!

— John W. Peterson
Eluigwe ridatara

Ka a ghara inwe mgbagwoju anya banyere ya. Bible na-akuzi kpomkwem udi mgbanwe a di ebube.

Mmechi

Nkwa Baibul na-enye banyere nzoputa bu ihe magburu onwe ya n'uzo doru anya na n'uzo di mfe. Nani iji onyinye Chineke mee ihe otu ugboro na-aruputa mgbanwe di ebube n'ime mmadu bu nke a na-apughu igbanwe agbanwe.

Ebe nke a bu eziokwu, anyi ekwesighi isi onwu na ezi okwukwe nke na-azoputa ndu aghaghị idigide mgbe nile. N'ezie, anyi kwesiri inogide na-enwe okwukwe na Kraist. Ma o dighi ebe o bu Baibul kwadoro echiche ahụ bu na o ghaghị inogide na-adigide adigide, ma o bu na o na-adigide adigide. Anyi ga-amutakwu banyere nke a n'isiokwu ndi na-esonu.

Ka o di ugbu a, o zuru ezu iburu n'uche na Baibul na-akuzi na nzoputa na-abia site n'okwukwe, o bughu site n'inogide na-enwe okwukwe. Di nnoo ka imu mmadu ozo na-ewere onodu n'oge a kapiri onu maka onye o bu, otu ahu ka okwukwe na-azoputa na-adi.

O bu ya mere, n'ihe banyere Abraham, e ji dee oge a ga-agu ya n'onye ezi omume n'akuko ihe mere eme. O mere kpomkwem n'onodu akuko ihe mere eme a kwara na Jenesis 15, ebe anyi na-agu banyere ya. "O we kwere na Jehova; O we gua ya nye ya n'ezie omume." (Jenesis 15:6)

Ya mere, di ka ihe ndeko Bible si kwuo, o bu n'oge a - na nani n'oge a - ka e ji okwukwe kpo Ebreham onye ezi omume. Okwu ahu di na Jenesis 15:6 puru nnoo iche n'ihe ndeko Akwukwo Nso. O dighi ebe ozo a na-ahu ihe yiri ya n'akuko sitere n'ike mmuo nso nke ndu onyeisi ezinulo ahu.

Anyi ekwesighikwa itu anya na o ga-adi. A si ka e kwuwe, ma igosi na mmadu bu onye ezi omume ma imu mmadu ozo bu ihe ndi a na-apughu imeghachi ozo, di nnoo ka okwukwe nke na-eme ka mmadu nweta ha. Ihe omume abuo ahu na-eme n'otu oge maka Onye Kraist o bu, na oge ahu puru iche n'akuko ihe mere eme bukwa oge nzoputa nke okwukwe.

Site n'mgbaputa anyi na-enweta *ezi omume* nke Chineke, nke a na-agunyere anyi na ndabere nke okwukwe naani (Ndi Rom 3:21-22). Site na mmughari, anyi na-enweta *ndu* Chineke n'onwe ya, bu nke a na-enye anyi n'otu aka ahu site n'okwukwe nani. N'ihia ya, n'oge na-adighi anya, a na-anabata anyi n'uzo zuru okè n'ihu ulokpe ikpe ziri ezi nke Chineke, anyi na-aghokwa ndi otu ezinulo Ya n'uzo zuru ezu.

Ihe a niile bu n'efu ma burukwa ihe na-adigide adigide."N'ihia na ncheghari adighi n'onyinye-amara nile na okpukpo nke Chineke" (Ndi Rom 11:29).

E nweghi njem ilaghachi azu.

Isi nke 6

Ụbọchị Ndi Anyị Nọ n'Ụlọ Akwụkwọ

Ọ bụ nanị okwu ole na ole Jizọs kwuru bụ ndị dị omimi ma ọ bụ na-akpali akpali kariya ndị o kwuru banyere ịbụ onye na-eso ụzọ, bụ ndị o kwuru otu ụbọchị n'ihu ịgwè mmadụ. Dị ka Luk si kwuo, Onyenwe anyị gwara ịgwè mmadụ a ihe ndị na-esonụ: 'Ọ buru na onye ọ bula abiakutem, ma ọ kpọghi nna nke ya asị, ya na nne nke ya, na nwunye nke ya, na umu nke ya, na umu-nne-ndikom nke ya, na umu-nne-ndinyom nke ya, e, ndu nke aka ya kwa, ọ pughi ibu onye nēso uzọm.' (Luk 14:26).

N'ezie, Jizọs bụ onye nkuzi bụ onye rabai na-ejeghari ejeghari. Ndi Gris na Rom oge ochie maara ụdị onye a nke oma. Ọbuna mpuga Palestina, ndị okachamara n'ihe banyere nkà ihe omuma, nkà ikwu okwu, ma ọ bụ n'akukụ ihe omuma ndị ozo, si n'otu ebe gaa n'ebe ozo na-akpata ihe ha ji ebi ndu site na ozi ndi ha na-igbasa.

Ọ dighi onye turu anya na ntuziaka di otu ahụ ga-abu n'efu. A si ka e kwuwe,, onye nkuzi, ma ọ bụ okà ihe omuma, aghaghikwa iri nri. Ya mere, onu ahia ozuzu ọ na-enye bu ajuju na-adị mkpa mgbe niile. Gini ka ọ ga-efu igho nwa akwukwo ya?

N'ezie, nke ahụ bu kpomkwem ihe “onye na-eso ụzọ” bu. Okwu Grik mbu e ji mee ihe n'ebe a putara nwa akwukwo, onye na-amuta ihe. Ihe okwu okpukperechi siri ike nke okwu 'onye na-eso

uzo' nwere taa n'asusu Bekee adighi adi nye ịgwè mmadụ ahụ nuru Jizos ka ọ na-ekwu okwu ndi anyi na-atule.

N'ezie, Jizos kuziri okpukpe, ma ọ bu, n'uzo ziri ezi kari, uzo ndu. Nsogbu okwu Ya na-edozi di mfe.: Gini ka ntuziaka m ga-efu gi?

O doro anya na ozizi Onyenwe anyi ziri n'ihu oha meturu otutu ndi n'ime ịgwè mmadụ ahụ n'ahụ. Ọ ghaghị ịbụ na ụfodu n'ime ha no na-eche ma ha ga-achọ igho ndi na-eso uzo Ya kwa ubochi, ma soro Ya na-eme njem iji rite uru zuru ezu site n'ozizi Ya. Olee otu ọ ga-adị gi ino 'n'ulo akwukwo' n'okpuru Onye Nkuzi a?

Aziza nke Onyenwe anyi nye ajuju ha bu ihe na-eju anya. 'O buru na ikpoghi ezinulo gi asi,' O kwuru, 'nakwa obuna ndu nke gi , i pughi ibu onye na-eso uzo m.'

Ugbu a, o doro anya na okwu ndi a na-atunye onu ahia di elu n'ibu onye na-eso uzo. Ikwu ihe di iche bu ileghara ihe doro anya ha putara.

Ma n'otu aka ahụ, o kwesiri ido anya na ha *enweghi ihe jikoro ya* na usoro anyi si enweta ndu ebighi ebi. Ekwesighidi ikwu nke ahụ. Otú ọ di, ọ di mwute ikwu na ọ di mkpa ikwu ya n'ime choochi nke oge a. N'ezie, ọ bu otu n'ime mmejo ndi di mkpa nke ozizi nzoputa dabeere na oru na ọ na-agu okwu Jizos banyere ibu onye na-eso uzo di ka a ga-asị na ha adighi iche na okwu ndi ahụ Ọ gwara nwanyị Sika banyere mmiri nke ndu.¹

Mmadu puru iju, si, “Olee otu mmadụ ga-esi mee ụdị njehie a? Ọbuna nwatakiri puru ihu na ibu onye na-eso uzo Jizos siri ike, ma ndu ebighi ebi bu onyinye e nyere n'efu. Ọ di onye puru iche n'echiche na Luk 14:26 na-ekwu n'ezie otu ihe ahụ di ka Mkpughe 22:17, “onye nācho, ya nara miri nke ndu ahu n'efu”?

N'agbanyeghi nke ahụ, ndi na-agbaso echiche nzoputa dabere na oru na-eche echiche banyere nke a ma na-agbagwoju otutu ndi anya site n'ikuzi ya. Ma ọ dighi onye puru ighota Agba Oheru ma ọ buru na ọ hughị ihe di iche doro anya di n'etiti onyinye nke ndu na ibu onye na-eso uzo Jizos Kraist.

N'ezie, ileghara odiche a di oké mkpa anya ga-eme ka e nwee mgbagwoju anya na ozizi ugha nke ndi kasi njo. N'ih ike ahụ, anyi aghaghị iji nlezianya di ukwu leba anya n'odiche a di mkpa.

Itolite

Nna, onye ka kuuru nwa ya nwoke amuru oheru n'aka, ekwesighi ka a gwa ya na nwa ya di ndu. Obi di ya uto n'ihu eziokwu ahụ.

Ma o maara na nwa ya nwoke enweghi ike ime ihe o bula n'onwe ya. Nwa oheru ahụ o ku n'aka juputara na ndu ma nwee otutu ikike ndi a na-egosibeghi. Otutu nlekota na ozuzu di n'ihu.

O bughị nani nke ahụ, kama ahumahu uwa nke nwa a banyere na ya juputara na nsogbu na ihe ize ndu. Ufodu n'ime ha bu ihe ize ndu nke oria, nkwaru, na mmeru ahụ. Ekwesighi iwere uto nke oma di ka ihe efu.

Baibul adighikwa ele uto ime mmuo anya di ka ihe na-aputachaghi ihè. Nke bu eziokwu bu na Okwu Chineke na-ekwu hoo haa banyere ihe ize ndu ndi na-egbochi mmadu inwe oganihu ime mmuo. O bu ya mere onye a kasi mara amara n'ime umu akwukwo Onyenwe anyi, bu Pita n'onwe ya, ji dee okwu ndi a:

“Ya mere, tupunu ihe ojo nile, na aghugho nile, na iru-abua, na ekworo, na nkwo nile di iche iche, dika umu amuru oheru, ka agu miri-ara nke okwu Chineke, nke aghugho nadighi ya, nagusi unu ike, ka unu we were ya neto eto rue nzoputa” (1 Pita 2:1-2).

Onyeozu ahụ kwuru na agwa ufodu na-emeru ahụ nke Onye Kraist, ma, e nwere otu ihe di oké mkpa n'ime ha. Ufodu n'ime nsi ndi a ga-ezere bu obi ojo, aghugho, ihu abuo, anyafu, na nkwo. Otú o di, a na-achota nri di oké mkpa n'ime mmiri ara nke Okwu Chineke. Ma nsi a gwakotara ya na mmiri ara puru igbu mmadu.

Taa, e nwere n'akuku ufodu nke chogochi ndi na-ezisa ozi oma echiche na-abughị nke ezi uche di na ya banyere odidi nke ahumahu ndi Kraist. Ndi kweere n'echiche a na-ekwu na ihe ga-eme ka mmadu buru ezigbo Onye Kraist bu ma a muo ya ozo. Ma echiche a ekwekoghi na Baibul di ka ebe owuwa anyanwu si di anya site n'ebe odida anyanwu.

N'ezie, o bu eziokwu di ebube na n'oge a muru mmadu ozo, a na-enye onye ahụ kwere ekwe ndu Chineke n'onwe ya. Ma di ka inye ndu nke anu ahụ n'onwe ya, a dighi enye ndu ime mmuo n'udi zuru ezu. O dighi abiakwute anyi n'onodu a haziri ahazi.

N'uzo megidere nke ahụ, ndozoghari ohuru na-eweta ikike di ukwu na ohere ndi di egwu. Ma ikike ndi a nile na-abia, di ka a puru isi kwuo ya, o bughị n'oge ha tozuru oké, kama n'udi “mkpuru” nke choro ezi nlekota.

Ozokwa, o bu Pita na-akwado echiche a, n'ihu na o na-akowa ndi na-agu ya di ka “ebe amuworo unu ozo, esiteghi na nkuru apuru imebi, kama esitere na nke anapughi imebi, site n'okwu Chineke, nke di ndu, nke nadigide kwa, mu unu ozo.” (1 Pita 1:23)

N'ihu ya, a puru ikowa ahumahu Onye Kraist n'uzo kwesiri ekwesị, di ka a puru isi kwaa Pita, di ka usoro nke ito eto. Ma n'otu aka ahụ, a pukwara ikowa ya di ka usoro izi ihe. N'ezie, n'asusu mbu, okwu Pita, “mmiri-ara di ocha nke okwu Chineke” (1 Pita 2:2), na-eji okwu na-egosi na “mmiri ara” a jikotara ya na akuku uche na nke ezi uche nke ahumahu mmadu. N'ihu ya, o bu Okwu *na-enye ozuzu*.²

O dighi nne ma o bu nna maara ihe nke ga-ekwere na nwata na-etolite ma na-amuta ihe n'onwe ya. N'awa a, obuna uto anu ahụ puru ibu nke a na-egbochi, uto uche ma o bu nke mmetuta uche nokwa n'ihe ize ndu ka ukwu. O ga-abu nnoo ihe ezi uche na-adighi na ya iche na ndu malitere n'onwe ya.

N'otu aka ahụ, Baibul na-agba ume ka a na-ele ihe anya n'uzo ezi uche di na ya banyere nsogbu ndi na-eche uto nke ahumahu ime mmuo n'awa nke mmehie juputara ihu. Otu n'ime ihe ndi na-egbochi udi ahumihe a bu ahụ nke anu ahụ nke e tinyere ndu Chineke n'ime ya. O bu ya mere Pol, n'okwu a na-eleghara anya nke ukwu, nwere ike ide okwu ndi

a: “Ma o buru na Kraist no nime unu, *aru-unu bu ihe nwuru anwu* n'ihhi nmehie n'ezie; ma Mo Nso bu ndu n'ihhi ezi omume.” (Ndi Rom 8:10, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ka anyi riba ama na nke a bu nkowa nke onye Kraist, onye Kraist na Mmuo Nso bi n'ime ya. Ma ulo nke anu ahụ nke nwere ha nwuru anwu n'uzo ime mmuo!

Ka a sikwa ihe mere Pol ji si otu a ghota udi ahumahu abuo kwere omume maka onye kwere ekwe—Otu uzo bu nke anu ahụ na-achikwa, nke na-eduga n'onwu. Uzo nke ozo bu mmuo nke Kraist, bu nke na-enye ndu. Pol onyeozu mere ka ihe abuo a doo anya: “N'ihhi na asi na unu nadi ndu dika anu-aru si cho, unu gaje inwu; ma o buru na unu newere Mo Nso me ka omume aru nwua, unu gadi ndu” (Ndi Rom 8:13).

Nkwuputa a di nnoo mfe di ka o na-ada. Chusoo mmehie, ka Pol na-adọ aka na nti, ahumahu gi ga-abukwa nke kwekoro n'onwu nke anu ahụ gi.³ Otú o di, mee ka mmehie nwuo, ahumahu gi ga-abu nke Mmuo di ndu n'ime gi.

N'ezie, Pol maara ihe ufodu banyere mgba siri ike nhoru ndi a puru ikpata, di ka nkowa o nyere banyere mgba ahụ na Ndi Rom 7:15-25 na-egosi n'uzo doru anya. E kwuru eziokwu a di mkpa n'amaokwu ikpezu:

Ya mere otu a mu onwem ji uchem buru oru nke iwu Chineke; ma ejim anu-arum buru oru nke iwu nmehie. (Ndi Rom 7:25)

Di ka o kwesiri idi, o bu nani onye a muru ozo ka odidi ime ya na-agbara iwu Chineke *ohu*, di ka a puru isi kwuo ya. Naani onye amuru ozo nwere ike n'ezie “Iwu Chineke nenweko obi-uto dika mmadu imem si di” (Ndi Rom 7:22).

N'uzo di iche, onye a na-amubeghi ozo bu onye nwuru anwu n'ime njehie na mmehie, nghota ya gbara ochichiri, ma buru onye e kewapuru na ndu nke Chineke site n'amaghi ama na obi kporo nku (Ndi Efesos 2:1; 4:18). Ihe Pol kwuru na Ndi Rom isi asaa agaraghi abu udi onye ahụ.

Ihe ha na-akowa bu ihe omimi di itunanya nke Ndi Kraist na-enwe. Onye Kraist nke kweere na Jisos di ndu n'ime mmuo, ma o ka na-ebi n'anu ahụ nke nwuru nnoo anwu nye ndu Chineke.

Ka a sikwa ihe mere Pol ji tie mkpu, si: “Madu nke hujuru anya ka mu onwem bu! onye gadopotam n'aru nke onwu a?” (Ndi Rom 7:24)

Ka a sikwa ihe mere o ji di mkpa ka a na-akuziri mmadu ihe banyere Chineke ozugbo a muchara ya ozo!

Onu Ego Agumakwukwo Na-Efu

Mmadu o bu la nwere ndu nke anu ahụ di ka onyinye ndi muru ya nyere ya, di nnoo ka Onye Kraist o bu la nwere ndu ebighi ebi di ka onyinye sitere n'aka Chineke, bu Nna anyi nke eluigwe. Ma izi ihe—n'akuku abuo ahụ—choro irusi oru ike.

O bu nani mgbe anyi na-eme ihe ndi metutara uto na oganihu ime mmuo ka oru oma na-ekere okè kwesiri ekwesị. Baijul mere ka o doo anya na ha enweghi ihe jikoro ha na imu mmadu ozo na ibu onye a guru na ndi ezi omume.

Pol onyeozu, karisja, ji otutu okwu mee ihe iji mee ka isi ihe a doo anya. Ya mere, na Ndi Rom 4, o dere, si: “Ma onye nalu olu, agughi ugwo-olu-ya nye ya dika amara, kama dika ugwo.” (Ndi Rom 4:4). Pol na-ekwu na o buru na o bu n'ihhi oru ka e ji nye ya, ugwo oru ahụ abughi n'ihhi obioma na-erughiri mmadu ma oli. A na-enweta ugwo oru ahụ!

Echiche a abughikwa ihe Pol mere n'amaghi ama. O sikwara n'ebe ozo: “Ma o buru na o di n'amara, o siteghi kwa ozo n'olu: ebe ahuru na amara abughi amara ozo, ma asi na o dighi otu a.” (Ndi Rom 11:6).

Nke a, kwa, doro nnoo anya. O dighi ihe puru ibu site n'amara na site n'oru n'otu oge ahụ. Ha na-egbochi ibe ha. Igwakota ha bu igbanwe agwa ha kpam kpam. Ma o bughị otu ahụ, amara agaghị abukwa amara, oru agaghikwa abu oru. Ihe odide Pol na-ekwu nke a n'uzo doro anya.⁴

N'uzo di iche, nka mmuta okpukpe nzoputa dabeere na oru na-agbagha eziokwu a mgbe ufodu site n'ikwu na Pol na-atunyere amara na oru ezi omume onwe onye ma o bu oru ndi e mere iji nweta uru n'ihu Chineke.⁵ Ma odiche a enweghi ntola n'echiche Pol. Onyeozu ahụ na-ekwu okwu ebe a, na n'ebe ndi ozo, nani banyere oru.⁶ O buru na Chineke na-anabata anyi site n'amara o pughi inwe ihe o bua jikoro ya na oru o bua.

Ya mere, mgbe ndi nkuzi nke nzoputa dabeere na oru na-ekwu na "nzoputa bu onyinye, ma o na-efu ihe niile,"⁷ ha anaghi asu asusu nke Baijul.

Asusu nke Baijul na-ekwu doro anya nye ndi nile di njikere inu ya: "Ma onye *nalughi olu*, kama o kwere n'Onye ahu Nke *nagu* onye nasopughi Chineke n'onye ezi omume, anagu okwukwe-ya nye ya dika ezi omume" (Ndi Rom 4:5, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ukpuru a, nke a na-eji maka ibu onye ezi omume bu kpomkwem otu ihe ahụ mgbe o na-eji ya eme ihe maka imughari ohuru.

O siteghi n'olu di iche iche aluru n'ezi omume, nke ayi onwe-ayi luru, zoputa ayi, kama dika ebere-Ya si di, site *n'osisa nke imu-ozo* na nke ime ohu nke Mo Nso neme, Onye O wusara ayi nime aku-Ya nile, site n'aka Jisus Kraist Onye-nzoputa-ayi; ka, ebe ewere amara-Ya *gua ayi* na ndi ezi omume, ka ayi we ghọ ndi-nketa dika olile-anya nke *ndu ebighi-ebi* si di. (Taios 3:5-7, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Onyekwa puru ichefu okwu ahụ di ebube di n'isi nke abuo nke akwukwo ozi Pol degaara ndi Efesos? N'amaokwu ahụ a ma ama o na-ekwu: "N'ihina na o bu amara ka ejiworo zoputa unu, site n'okwukwe; nka esiteghi kwa n'onwe-unu: o bu onyinye Chineke: o siteghi n'olu, ka onye o bua we ghara inya isi." (Ndi Efesos 2:8-9). Pol na-emesi anyi obi ike na oru adighi aru oru o bua na nzoputa. Ahumahu nzoputa bu site n'amara site n'okwukwe nani. O bu onyinye Chineke nyere anyi n'efu.

N'agbanyeghi nke ahụ, oru di iche iche na-ekere okè n'ahumahu Onye Kraist na-enwe mgbe *a musiri* ya n'uzo ime mmuo ma mee ka o buru onye ezi omume. N'amaokwu ahụ e kwuru n'elu, Pol gara n'ihu na-ekwu ya: "N'ihina na ayi bu ihe O mere, ndi ekere okè nime Kraist Jisus ilu ezi olu, nke Chineke buru uzo dozie ka ayi we jegharia nime ha" (Ndi Efesos 2:10).

Mgbe ufodu, a na-aghotahie akuku Akwukwo Nso a. Mgbe ufodu a na-agu ya di ka a ga-asu na o putara na onye ahụ kwere ekwe ga-eje ije n'ezie n'ezu oru ndi Chineke kwadebeworo ya. *Ma, o bughị ihe Pol kwuru.*

Kama nke ahụ, Pol na-ekwuputa *nzube* Chineke maka anyi. Chineke *choro* ka anyi na-aru ezi oru. Ma anyi na-eme otu ahụ ma o bu na anyi adighi adabere n'otutu ihe ndi dabeere na Baijul bu ndi metutara uto ime mmuo.

A na-achota akuku Akwukwo Nso yiri nke ahụ na Jon 3:17: "N'ihina na Chineke eziteghi Okpara-Ya n'uwa ka O kpe uwa ikpe; kama ka ewe site n'aka-Ya zoputa uwa." Ozokwa, akuku Akwukwo Nso a adighi ekwu na *a ga-zoputa uwa*. Kama nke ahụ, o na-ekwu na Chineke *choro* ka o diri otu ahụ nakwa na O zitere Okpara Ya ime ka nke a kwe omume.

E kwueri, Chineke "nachọ ka azoputa madu nile, ka ha biaru kwa nmazu nke eziokwu." (1 Tim. 2:4). Ma, ihe Chineke *choro* ka o mee na ihe o ji amamihe ya *kpebie* na o ga-eme abughi otu ihe mgbe niile.

Ka e kwuo ya n'uzo doro anya. Nkebi ahirikwu Grik di na Ndi Efesos 2:10 ("na ayi we jegharia nime ha") bu otu udi nkebi ahirikwu ahụ di na Jon 3:17 ("ka ewe site n'aka-Ya

zoputa uwa). N'akuku Akwukwo Nso nke o bula, anyi ahughị ihe o bula na-egosi na nzube ahụ e kwuru ga-emezu.

N'ihì ya, iziga Okpara Chineke mere ndokwa zuru ezu maka uwa igbanahụ ikpe Chineke ma buru ndi a ga-azoputa. Ma, o putaghị na o ga-eme otú ahụ. N'otu aka ahụ, oru ebube nke nzoputa Chineke n'ime ndu anyi, nke a ruzuru site n'amara site n'okwukwe na-enweghi oru, na-eme ndokwa zuru oke maka ndu nke oru oma nke Chineke zubere anyi maka ya. Ma o dighi ekwe nkwa nke a.

N'agbanyeghi nke ahụ, site n'oru ebube a nke amara, anyi aghowo oru aka Chineke. Ebe o bukwa Onye Okà Oru, o dighi ihe abuo O kere eke nke ha na-aha nhata. Ya mere, onye o bula n'ime anyi bu ihe okike Ya puru iche n'ime Kraist Jizos. A kwadebekwara maka onye o bula n'ime anyi oru puru iche na nke a kapiri onu nke e mere anyi n'uzo zuru okè iruzu.

Ma, anyi kwesiri igbasi mbo ike ka anyi nwee ike ime ha.

Nke a bu kpomkwem ihe Pita onyeozì na-akuziri anyi n'akwukwo ozi ya nke abuo. Nke mbu, o na-ekwuputa ndokwa bara uba nke Chineke meworo maka anyi n'ahumahu nzoputa. Chineke, ka o kwuputara, "Nyeworo n'aka-ayi ihe nile di ndu na nsopuru-Chineke n'efu, site na nmazu nke Onye ahu Onye ji ebube na idi-nma nke aka Ya kpo ayi" (2 Pita 1:3). Ma nke a abughì oku a na-akpo ka mmadu ghara ime ihe o bula. Kama nke ahụ, o na-agba anyi ume idi uchu:

Ma n'ihì otu ihe a n'akuku-unu tukwasinu inu-oku-n'obi nile, nyezu-kwa-nu idi-nma n'okwukwe-unu; nyezu kwa ihe-omuma n'idi-nma-unu; nyezu kwa ijisi-onwe-unu-ike n'ihè-omuma-unu; nyezu kwa ntachi-obi n'ijisi-onwe-unu-ike; nyezu kwa nsopuru-Chineke nime ntachi-obi-unu; nyezu kwa ihuunanya umu-nna nime nsopuru-Chineke-unu; nyezu kwa ihu-n'anya nime ihu-n'anya-umu-nna-unu. *N'ihì na asi na unu nwere ihe ndia*, asi kwa na unu nwere ha ri nne, ha nedo unu ndi *nabughi ndi nādighi-alu olu ma-obu ndi nādighi-ami nkpuru* rue imazu Onye-nwe-ayi Jizos Kraist. (2 Pita 1:5-8, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ya mere, ahumahu Ndi Kraist na-amalite site n'okwukwe. Site n'okwukwe, anyi na-eji ndu Chineke nyere anyi, bu nke nwere ihe ndi puru iche na-enweghi atu, eme ihe. Nke ahụ bu n'efu.

Ma site n'ebe ahụ gaa n'ihu, a ghaghị idi uchu. A ghaghị inwe ochicho iru oru, na irusi oru ike. N'ezie, Chineke ga-eji mmesapu aka nye anyi enyemaka ya ma o buru na anyi emee otu ahụ. Ma anyi aghaghị *ichò* enyemaka ahụ, anyi aghaghị *igbalisi ike inweta* ya, anyi aghaghị *idi njikere* iji ntachi obi nile na-eme ihe n'usoro nke uto Ndi Kraist. O dighi uzo ozo a puru isi na-amị mkp,muru.

N'ezie, anyi puru inweta ozuzu ime mmuo. Ma iji nweta ya, anyi aghaghị idi njikere ikwu ugwo ya.

Mmechi

N'otu ihe odide Pol dere banyere izi ihe ime mmuo, onyeozì ahụ dere ihe na-esonu:

N'ihì na egosiri amara nke Chineke, newetara madu nile nzoputa, *nado ayi aka na nti* ka ayi we ju asopurughi-Chineke na agu ihe ojo di n'uwa, we di ndu uche zuru okè na nke ezi omume na nke isopuru-Chineke n'oge di ubu a (Taitos 2:11-12, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Okwu mbu Pol ji mee ihe n'ebe a maka "izi ihe" bu okwu e ji mee ihe karisia n'asusu Grik maka agumakwukwo na ozuzu nke nwatakiri. Ozi nke amara nzoputa Chineke bu maka "mmadu nile," ma agumakwukwo o na-eweta bu maka "anyi," umu Chineke a muru ozo.

Ma Pol echeghi na usoro izi ihe ahụ ga-adị irè n'uzọ na-apughị izere ezere nye ndị kwere ekwe nile. Dị ka o gosiputara n'ebe nile n'akwukwo ozi ya, ọ bụ onye na-eme ihe n'eziokwu banyere ihe ize ndụ ime mmụọ ndị chere ndị a toghatara n'okwukwe ya ihu, nakwa banyere ohere nke ọdịda.

N'ihia ya, Pol eleghi ọrụ ọma anya dị ka ihe na-enweghi ihe o mere ná ndụ onye ahụ kwere ekwe. Kama nke ahụ, ọ dị ya mkpa ịgwa Taitos, si:

Okwu a kwesiri ntukwasi-obi, anamezube kwa ka i kwusie okwu bayere ihe ndia ike, ka ndi kweworo okwu Chineke we tukwasi uche n'ibu ndi-isi n'olu ọma. Ihe ndia di nma buru kwa ihe bara madu uru (Taitos 3:8).

“Ekwela ka nche gi daa, Taitos,” ka Pol na-ekwu. “Ezi ọrụ bụ ihe ị na-aghaghị ichetara ndị kwere ekwe mgbe nile. Ha aghaghị ikpachapụ nnoo anya banyere ilekọta ọrụ ndị dị otú ahụ, ọ bụkwa akukụ nke ọrụ gi ihu na ha dị otú ahụ.”

Ya mere, nke a bụ ezi ihe atụ Baiḅul nke ahumahu ndi Kraist. Mgbe a muru anyi n'uzo ime mmuo, e nyere anyi ihe nile di anyi mkpa iji bie ndu di ire di ka Ndi Kraist. Ma anyi aghaghị idi uchu n'izulite ikike ndi a, ọ burukwa na anyi na-arụ ezi ọrụ, anyi aghaghị ikpachara anya nke ukwu iji nogide na-arụ ha.

Ma ọ bụ, n'ikwu ya n'uzo ozo, ọ di anyi mkpa itinye onwe anyi kpam kpam n'ihe mgbaru oso nke agumakwukwo ime mmuo anyi na-eduga anyi iru. O dighi ihe mgbaru oso ozo a puru ikwe ka o gbochie ya. N'ezie, anyi aghaghị irara onwe anyi nye Onyenwe anyi ruo n'oke nke na ihunanya anyi nwere n'ebe O no ga-akari ihunanya nile ozo. N'iji ya tanyere nrara anyi raara onwe anyi nye Ya, ihunanya o bula nke abuo aghaghị idi ka ikpoasi.

“Nke ahụ bụ ihe ọ ga-efu gi ibu nwa akwukwo m,” Jizos na-agwa igwe mmadu ahụ (Luk 14:26). “

“Usoro mmuta m siri ike nke ukwu nke na ọ gaghi ekwe omume ibu nwa akwukwo m ma ọ buru na igaghi 'akpo' nna gi na nne gi, nwunye gi na umu gi, umunne gi, na, ee, obuna ndu gi n'onwe ya asi.”

“Tupu i debanye aha, chee echiche banyere ya!”

Isi Nke 7

Ịkwụsị Akwụkwọ

E nwere ezi ihe mere Onyenwe anyị Jizọs ji kwusie okwu ike na mmadụ kwesiri ichesi echiche ike tupu ya ekpemie igho nwa akwukwo Ya. O bughị na usoro ihe omumu Ya siri ike imalite. Nsoogu ya bu na o siri ike irucha ya.

O bu ya mere Jizọs ji kwuo ihe ahụ o kwuru ozugbo o kwuchara banyere “ikpo ezinulo na ndu asi.” N’ihi na, na-agbaso ihe ndi siri ike O chorọ na Luk 14:26, O na-ekwu nke a:

Onye o bula nke nebughi obe nke aka ya, sokwam n'azu, o pughi ibu onye neso uzom. N’ihi na onye nime unu, nke nacho iwu ulo-elu, nebughi uzọ nodu ala gu ego o gwe, ma o nwere ego o geji lusia ya... (Luk 14:27-28).

Ihe Okpara Chineke na-akowa n'ebe a banyere ibu onye na-eso uzọ abughi ihe na-adoro adoro. O buru na onye o bula chorọ iso Ya di ka Onye Ozizi ya, e nwere ibu o ga-ebu n'okporo uzọ. A kwara ibu ahụ di ka obe.

Ihe iru uka adighi ya na o bu nani mgbe e mesiri, mgbe ihe omume ndi ahụ e mere na Kalvari gasiri, ka choochi ghotara mmetuta okwu a nwere n'uzọ zuru ezu. Ma obuna nye igwe mmadu ndi nuru ya na nke mbu ya, o ghaghi ibu nke di oké mkpa.

A na-akpogide ndi omekome n'osisi ndi di otu ahụ. Mkpogbu yiri ka ihe otutu ndi na-ege Jizọs nti ha jirila anya ha hu. Ihe okwu ahụ bu “obe” putara na-eyi egwu. Gini ka nke ahụ puru iputa nye onye na-eso uzọ Onye Ozizi a?

N'agbanyeghi ihe o putara, onye na-ege nti puru, ma o dighi ihe ozo, ighota otu okwu ozo Onyenwe anyi kwuru si kwesi ekwesi. Mmadu igho onye na-eso uzọ Ya na-efu ihe, di nnoo ka iwu ulo elu na-efu ihe. O dighi onye na-ewu ulo nke nwere ezi uche ga-amalite iwu ulo elu (o bu ezie na ufodu ndi nzuzu emewo otu ahụ) n'ebughi uzọ gbakoo ma o ga-enwe ego o ga-eji wuchaa ya. O buru na mmadu emezughi nke a na mmalite, o nwere ike ikpatara ya ezigbo nsogbu ma e mechaa.

Ya mere Jizọs gara n'iru ikwu, “...Ka ndi nile ndi nahu ya we ghara imalite ime ya ihe-ochi ma eleghi anya, mbe o tosiri nto-ala-ya, ma o nweghi ike iwuzu ya, si, Nwoke a malitere iwu ulo, ma o nweghi ike iwusi ya” (Luk 14:29, 30).

“O ga-ekwe omume,” Jizọs na-ekwu, “na i puru imalite di ka ‘nwa akwukwo’ m, ma na i gaghị enwe ike inogide n'uzọ ahụ. O nwere ike i gaghị enwe ike igucha ya.”

N'uzọ di mwute, otutu ndi nkuzi bu Ndi Kraist adighi ekwu okwu n'ezoghị onu di ka Jizọs n'onwe ya kwuru banyere ibu onye na-eso uzọ. Ha adighi ekwu okwu n'ezoghị onu n'ido ndi kwere ekwe aka na nti na usoro agumakwukwo puru isi ike, nakwa na “ipu” na ya bu ihe ize ndu nke a na-aghaghị iche ihu n'ezoghị onu.

Eziokwu di mfe bu na Akwukwo Nso Agba Oheru adighi ewere ya di ka ihe na-enweghi ihe o bu na ndi kwere ekwe ga-ahụ na ha bu ndi na-eso uzọ ruo ogwugwu. O dighikwa eme ka udi ntachi obi a buru onodu ma o bu ihe ama nke nzoputa ikpezazu site na oku ala mmuo.

Ihe o na-eme, ugboro ugboro, bu ido ndi kwere ekwe aka na nti banyere ihe ize ndu nke ighara itachi obi. N'ikwu ya n'uzọ e si ekwu ya n'oge a, Baibul na-adọ Ndi Kraist aka na nti ka ha ghara 'ipu' n'usoro agumakwukwo.

Ihe Ima Aka nke Iga n'Ihu

Ọ dighị nne na nna nwere uche n'ụwa nke ga-eche na nwa ha ga-agusị akwukwo nani n'ihia na ọ bụ nwa ha. Ọbuna n'ezinulo ndị gurụ oké akwukwo, bụ ebe o yiri nnọọ ka umuaka nile hà ga-agusị akwukwo, ọ puru ime n'ezie na otu n'ime ha ma ọ bụ karịa agaghị agucha akwukwo.

E nwere otutu ihe nwere ike ikpata nke a. Nsogbu nke imuta ihe puru igbochi nwatakiri igucha akwukwo. Ihe ozo puru ikpata ya bu inu ogwu ojo (nke juputara ebe nile ugbo a nke na obuna umuntakiri no n'ihe ize ndu). Ma ọ bụ ọ nwere ike buru nsogbu uche, oria anu ahụ, ma ọ bụ enweghi ike ime mgbanwe iji kwekoọ n'onodu e nwere n'obodo.

Nne ma ọ bụ nna nwere ezi uche maara ihe ize ndu ndi a nile, ọ dighikwa ewere ha di ka ihe na-aputachaghi ihè. Mgbe ọ bula ọ di mkpa, nne ma ọ bụ nna ahụ ga-agba nwatakiri ahụ ume izere onyà na inogide na-enwe ahumahụ mmuta.

Ma Chineke Nna na-eme kpomkwem otu ihe ahụ. Olee ebe anyi si nweta echiche ahụ bu na Ọ dighi eme otu ahụ?

N'ezie, n'otu ebe mara mma n'akwukwo Ndi Hibru, onye dere ya bu onye a na-akpoghi aha na-agba anyi ume n'uzo siri ike inogide na-eje ije di ka Ndi Kraist. Ma tupu ya emee nke a, ọ chikotara ihe ugwu ime mmuo nke ibiakwute Chineke, bu nke ndi Kraist na-agu akwukwo ya nwere. Ọ na-edede, si:

Ya mere, umu-nnam, ebe ayi nwere nkwuwa-okwu iba n'ebe nso ahu site n'obara Jisus, bu zo O mere ohu nye ayi, nke di ohu di kwa ndu, site n'akwa-nbochi, nke ahu bu, anu-aru-Ya; ebe ayi nwe-kwa-ra Onye-nchu-aja uku edoro onye-isi ezi-na-ulo Chineke; ka ayi were obi ezi-okwu biarue nso nime nkwezu nke okwukwe, buru kwa ndi efesaworo obara n'obi-ayi pua n'ajo ako-na-uche, ndi asachawo-kwa-ra aru-ayi na miri di ocha (Ndi Hibru 10:19-22).

Otu ndi ji ihe ugwu a magburu onwe ya nke Ndi Kraist kporo ihe n'uzo kwesiri ekwesị. Ma, o doro anya na ndi odeakwukwo ahụ na-agwa okwu bu Ndi Kraist. Onye edemede ahụ gosikwara Ndi Kraist a ozugbo na ihe banyere ha na-emetu ya n'obi.

Ka ayi *jidesie* nkwaputa nke olile-anya-ayi *ike* ka ọ ghara iruda n'ala; n'ihia na Onye ahu Nke kwere nkwa kwesiri ntukwasi-obi: ka ayi natugarita kwa uche n'aru ibe-ayi ikpasu ihu-n'anya na olu oma di iche iche; *ka ayi ghara kwa irapu nzuko nke onwe-ayi*, dika ufodu neme, kama ka ayi nadosi ndi ozo odu ike; ka ayi me kari kwa otu a, n'uzo ra otu unu nele ubochi ahu anya ka ọ nabiaru nso. (Ndi Hibru 10:23-25, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

“Lezie anya”, ka onye edemede a na-adọ aka ná ntị, “ka i ghara ikwusi iga akwukwo. Jidesie olileanya gi di ka Onye Kraist ike.”

Di ka o kwesiri idi, chochi n'onwe ya bu ulo akwukwo ime mmuo di oké mkpa bu ebe ndi kwere ekwe oge mbu di ka ndi a no muta otutu ihe banyere eziokwu Chineke. Ikwusi iso ndi kwere ekwe ndi ozo na-ezuko maka ntuziaka na ofufe, na obuna ihapu nkwaputa nke onye Kraist, bu ihe ọ bula ma ọ bughị ihapu onodu onye ahụ di ka nwa akwukwo—onye na-eso uzo—Jizos Kraist.

N'ezie, e nwere ndi na-agbali ime ka ido aka ná ntị a metuta nani ndi na-azoro na ha bu Ndi Kraist bu ndi na-abughị Ndi Kraist n'ezie ma oji. Ọ buru na nke ahụ bu ihe onye dere Ndi Hibru chere n'ezie, ọ ruola oru magburu onwe ya n'izochi ya!

Ka onye na-agụ akwukwo anyị lee anya ọzọ n'amaokwu ndị e hotara n'akwukwo ozi a dị mkpa (Ndi Hib 10:19-25). E wezuga ajọ ebumnobi a na-enwe n'ihe banyere nkà mmụta okpukpe, ọnye ga-eche na ọ bughị ezi Ndi Kraịst ka a na-adọ aka ná ntị n'ebe a?

Otu ihe ahụ bụ eziokwu banyere okwu onye edemede ahụ mesiri kwuo n'isiakwukwo ahụ:

Ma nēchetanu ubochi mbu ahu, nke ọ bu nime ha, m̀be enyesiri unu ihè, ka unu tachiri obi n'oké ība-n̄ba nke ahuhu di iche iche... N'ihì na unu jì obi so ndi nọ n'ābụ hukọ ahuhu, unu were kwa ọ̀nù nara npunara ahu nke-oma, bú nke apunara unu ihe nile unu nwere, ebe unu mara na unu nwere onwe-unu dika ihe unu nwere, bú ihe ka nma nke nādìgide kwa (Ndi Hibru 10:32, 34).

Ọzọkwa, a na-ele ndi na-agụ ya anya di ka Ndi Kraịst—na di ka Ndi Kraịst maara na ha nwere ihe onwunwe n'eluigwe.

Ma onye edemede ahụ na-agbakwunye ozugbo: “Ya mere unu etufula nkwuwa-okwu-unu, bú ihe nke nwere oké nnyeghachi nke ugwo-olu.” (Ndi Hibru 10:35). “Chere obere oge! Jide n'aka!” ka onye dere ya kwuru. “Etufula obi ike nke na-eduga gi na nnukwu ugwo ọru!”

N'ihì ya, ọ bụ ihe na-ezighi ezi n'uzọ nkà mmụta okpukpe ikwu na Onye Kraịst nke banyere n'uzọ nke ībụ onye na-eso ụzọ apughị ihapụ ya ma ọli. N'ebe ime mmuọ, echiche a bụ ihe nzuzu di ka nna nke ụwa na-ekwuputa, “Nwa *m* nwoke agaghị ahapụ ụlọ akwukwo!”

N'ihì ya, ọ bụ ihe di irība ama na Pọl jì ndi Ndi Kraịst t̄nyere ọsọ nke onye ọ bula na-agba ya na-adighi emerì n'onwe ya, ọbuna ya onwe ya adighi emerì. N'uzọ doró anya, o dere, si:

Unu amataghi na ndi nā̄ba ọsọ n'ebe ọsọ, ha nile nā̄ba ọsọ, ma ọ bu otú onye nā̄bata ihe ọsọ? Nā̄banu otú a, ka unu we ̄bata... Ya mere mu onwem nā̄ba ọsọ otú a, dika onye nādighi-āba nēleghi anya ihe; otú a ka m'nēsu ọkpọ, dika onye nādighi-apia ifufe: ma anametiputa arum ọnyá, me kwa ya ka ọ buru orùm: *ka mu onwem ghara ighọ onye ajuru aju n'uzọ ọ bula, m̀be m'kwusasiri okwu Chineke nye ndi ọzọ* (1 Ndi Korint 9:24, 26-27, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

“Ọbuna anaghi m ewere mmeri n'ọsọ a di ka ihe na-enweghi ihe ọ bụ,” ka Pọl kwuputara. “Kama nke ahụ, ana m eme ihe niile m nwere ike ime iji zere ībụ onye a juru aju na njedebe.”

Ọzọkwa, a kpọtughị itufu ndi ebighi ebi aha n'ebe a. Ntufu di otú ahụ agaghị ekwe omume, di ka Onyenwe anyi n'onwe ya mere ka o doo anya.² Ma onyeozì ahụ puru n'ezie ihu n'echiche na ọbuna ya onwe ya—onye na-ekwusara ndi ọzọ ozi oma—puru īla n'iyi ihe nrite Chineke na-enye ndi na-agba ọsọ nke oma.

Ọ bụ nanì mgbe Pọl guzo n'onu onu onwu ka o nwere ike iji mmetuta di ukwu nke inwe mmeri t̄lee ndi ya nile di ka Onye Kraịst.

Okwu ya a ma ama:

Ābasiwom n̄ba oma ahu, ābasiwom ọsọ ahu, edebesiwom okwukwe ahu: nke fodoru bu na edebeworom okpu-eze nke ezi omume ahu, nke Onye-nwe-ayi, bú Onye ezi omume n'ikpe ikpé, gēnyeghachim n'ubochi ahu: ma ọ bughì nánì mu onwem, kama Ọ gēnyeghachi kwa ndi nile huworo ngosi-Ya n'anya (2 Timoti 4:7-8).

A pughi ikwu na ndu Onye Kraist o bula na-aga nke oma o gwula ma o nwere ihe iga nke oma na *ngwusi ya*. O bughị naani n'ihị na anyị agbaala oso a otutu afọ ka anyị ji ruo ebe anyị na-aga. Ma o bu, n'ikwu ya n'uzoozo, oru nke iwu ulo elu nke ibu onye na-eso uzo Kraist na-achọ inogidesi ike ruo mgbe a rucharu ulo elu ahụ (Luk 14:28). Ikwusi ya putara na anyị ga-eme ka ndi no anyị gburugburu na-akwa anyị emo, meekwa ka aha Onyenwe anyị buru ihe ihere.

Ma o buru na onye o bula echee na o dighi ezi onye Kraist puru ikwusi ya, ma o bu na o gaghi akwusi ya, o bughị Baibul ka o na-elebara anya. O di ha mkpa igughachi Akwukwo Nso Agba Oheru ha. Na nke ugbu a, na nke ugbu a, na nlezianya.

Ido Ndi Furu Efu Aka na Nti

Otu ihe doro anya site n'ihe e kwuoro ruo ugbu a. O buru na usoro agumakwukwo a na-akpo ibu ndi na-eso uzo na-achọ ihe di ukwu otu ahụ, o dighi onye kwesiri inwa idebanye aha ya n'akwukwo ma o buru na o nwebeghi ikike ime mmuo ndi a na-enye n'efu n'oge a muru ya ozo.

Ma ufodu na-anwa ime nke a. N'ihị ya, mgbe Onyenwe anyi na-agwa igwe mmadu ahụ banyere ihe ndi a chorọ n'aka ya iji buru onye na-eso uzo, o ghaghi ibu na o bu nke a n'uche.

N'ezie, di ka e kwuoro, Jizos chorọ ka *onye o bula* gaje ibu onye na-eso uzo Ya jiri nlezianya tlee ihe ndi o chorọ n'aka ya. Nke a abughi nani ihe putara ihè site n'ihe O kwuru banyere iwu ulo elu, kamakwa site n'okwu Ya ndi na-eso. Di nnoo ka Onyenwe anyi na-adu onye na-achọ ibu nwa akwukwo ya odu ka o "nodu ala", di ka onye na-ewu ulo elu, "ma gbakoo ihe o ga-efu", otu ahụ ka O na-ekwukwa:

"Ma-ebu ole eze, mbe o naga ibu agha megide eze-ibe-ya, nagaghi-ebu uzo nodu ala ba izu ma o puru ichi oru nu ndi-agma na nu ise zute onye chiri ugu nu ndi-agma abua na nu iri bia imegide ya? Ma o buru na o pughi, mbe onye ahu no n'ebe di anya uhu a, o ziga ndi-ozu, ruo ihe geweta udo." (Luk 14:31-32)

"Igho nwa akwukwo m", ka Jizos na-ekwu, "di ka iga agha. Ozokwa, o di ka iga agha megide ndi agha kari gi n'onu ogugu. O bu ihe nzuzu iji oso banye n'agha n'echegaraghi ma a ga-eme n'agha ahụ."

N'ezie, o di obuna Ndi Kraist a muru ozo mkpa inu udi nnyocha a na-akpali iche echiche. Ibu onye na-eso uzo Jizos Kraist abughi oku a kporo iga oriri na nkwarị n'ulo akwukwo Sunde. O na-akpo ha oku ilu agha ime mmuo.

N'agbanyeghi nke ahụ, Onye Kraist nwere ihe ndi ga-enyere ya aka ilu ugu a n'ihị na a muru ya ozo. N'ihị ya, site n'idabere n'ebe Chineke no nakwa site n'iji obi dum rara onwe ya nye Kraist, o puru itu anya udi mmeri ahụ Pol onyeozu nwere. Site n'ike nke Chineke gaeji mmesapu aka nye, onye kwere ekwe puru n'ezie ilu ezi ugu ahụ ma gbaruo oso ahụ n'isi.

Ma olee otu ndi a na-azopotaghi puru isi mee nke ahụ? N'ezie, ha apughi. Ha enweghi ohere o bula nke imecha nke oma. O di ha mkpa inu ido aka na nti nke Onyenwe anyi ngwa ngwa.

Ma, nke bu eziokwu bu na n'agbanyeghi okwu ndi siri ike di otu ahụ, ndi a na-azopotaghi n'oge Jizos ka no n'uhwa sonyeere ya. N'ikwu ya n'uzo di mfe, e nwere ndi a na-amubeghi ozo bu ndi debara aha ha di ka umu akwukwo Ya.

Judas bu ihe atu bu isi nke nke a, ma e nwere ndi ozo. Onyenwe anyi n'onwe ya mere ka nke a doo anyi anya n'otu akuku di mkpa nke Ozioma Jon.

N'otu oge, mgbe Onye Nzoputa kwesiri okwu Ya banyere achicha nke ndu, a kpasuru ndi na-eso uzo Ya iwe. Ha na-enwe nkuda mmuo karisia site n'ihe atu nke Onyenwe anyi

banyere okwukwe na-azoputa di ka iwere Onwe Ya n'udi mmadu Ya. O kowara nke a dika iri anu ya na inu obara ya (Jon 6:53-58).

Ogba aghara na-esochi ngwa ngwa n'etiti ndi na-eso uzọ Ya: “Ya mere otutu nime ndi neso uzọ-Ya, mbe ha nuru okwu ahu, ha siri, Okwu a di ike; onye puru inu ya?” (Jon 6:60)

Na nzaghachi, Jisos dorọ ndi na-eso uzọ a aka na nti na mgbagwoju anya ha banyere okwu Ya na-eme ka ha ghara idi njikere maka eziokwu siri ike nke di n'ihu (Jon 6:61-62). O buru na eziokwu metutara igbo mmadu Ya na-akpasu ha iwe, lee ka eziokwu metutara nloghachi Ya n'ebube ga-esi kpasuo ha iwe kari? Ozokwa, O na-ekwu, ha ewerewo okwu Ya n'asusu sara mbara, kama n'echiche nke mmuo nke e bu n'obi ya (Jon 6:63). Mgbe ahu, O na-agbakwunye, si: “Ma ufodu ndi nekweghi di n'etiti unu” (Jon 6:64a)

Ka a sikwa ihe mere ufodu n'ime ha ji nwee nsogbu n'ihe Onyenwe anyi kwuru banyere okwukwe na-azoputa ndu. Ha enweghi okwukwe di otu ahu n'ihu na ha ewerebeghi Ya di ka Achicha nke Ndu.

Ma ka anyi jiri nlezianya riba otu ihe ama. Jon onye na-ezisa ozioma dere na “otutu n'ime ndi na-eso uzọ ya” huru okwu Ya dika ihe siri ike (Jon 6:60). Ma Jizos siri, “Ufodu nime unu” ekweghi (Jon 6:64).

O bughị nani ndi na-eso uzọ ahu a n'amubeghi ozo ka ihe gbagwojuru anya. Ndi na-eso uzọ a muru ozo pukwara ibu ndi ihe omuma a bara uba, nke oheru banyere omume nzoputa nke iwere ihe n'aka ndi ozo, gbagwojuru anya. Ma o dikaria ala, ufodu n'ime ndi ahu na-enwe mgbagwoju anya azoputaghi ha. Nke a ejughi Jizos anya ma oli: “N'ihu na Jizos mara site na mbu ndi ha bu ndi nekweghi, na onye o bu nke garara Ya nye.” (Jon 6:64b)

Ma o buru na O maara, n'ihu gini ka O ji kwe ka ha malite n'uzo nke ibu ndi na-eso uzọ? Aziza ya o bu na o doghi anya? O huru ha n'anya—obuna Judas. Ozokwa, “Nwa nke mmadu” biara icho na izoputa ihe nke furu efu (Luk 19:10). O buru na ha chorọ inodu n'okpuru nkuzi Ya kwa ubochi, gini mere na Ya agaghi ekwe ka ha mee otu ahu? N'uzo di otu ahu, O puru icho ha kwa ubochi.

E kwuweri, Baibul na-ekwuputa na “Onye Nzoputa anyi, bu Chineke... nacho ka azoputa mmadu nile, ka ha biaru kwa ezi nmazu nke ezi-okwu” (1 Tim 2:3-4). Ihunanya ya enweghi nsotu, o na-ahukwa onye o bu na n'anya.

Otutu mgbe (o bu ezie na o bughị mgbe niile) a na-ejikota usoro nzoputa dabeere na oru na usoro echiche siri ike nke na-agonahu eziokwu nke ihunanya Chineke maka mmadu o bu. Di ka udi nka mmuta okpukpe a si kwuo, Chineke na-ama ihe ka otutu na ndi mmadu ikpe onwu ebighi ebi ogologo oge tupa a muo ha, o na-enyekwa Okpara ya n'ezie ka o nwuo nani n'ihu ndi a horo.³

Nye ndi na-eche echiche di otu ahu, nkwaputa ahu bu na “Chineke huru uwa n'anya nke ukwu” (Jon 3:16) aghaghi ibu nke a na-ata ahuhu iji mee ka o puta ihe na-erughi ihunanya zuru uwa onu O nwere n'ebe ihe a kporo mmadu no. O bughị n'akwukwo a ka anyi ga-atule ihe a jogburu onwe ya ndi mmadu mejoro. Onye dere akwukwo a puru itukwasị obi sosọ na otutu ndi na-agu akwukwo ya ga-enwe afo ojuju n'idabere n'okwu ndi di mfe di n'Akwukwo Nso banyere mmetuta Chineke na ndokwa o mere maka ndi furu efu (Jon 1:7, 29; 3:16-17; 4:42; 12:32; 2 Ndi Korint 5:19; 1 Tim 2:1-6; 4:10; Taitos 2:11; 2 Pita 3:9; 1 Jon 2:2).

O dighi onye ga-agonahu na e nwere ihe omimi banyere uzọ nzube Chineke ndi bu isi si metuta ibu oru anyi nke ihoro ihe di mma na ihe ziri ezi. Baibul adighi agbali idozi esemokwu a maka anyi di nnoo ka o na-adighi agbali ikpughe ihe omimi nke Atọ n'Ime Otu.

O dighi usoro echiche nke na-eme ka umu mmadu buru nani igwe oru, ma o bu igwe umu bebi e ji udo kpuo, nke na-emezu ihe Baibul na-ekwusi ike banyere ibu oru nke mmadu. Maka ebumnuche anyi ugbu a, anyi na-eche na Chineke bu n'ezie onye ochichi na-emezu ihe niile O na-ekwu. Ma anyi na-echekwa na o bu oru diiri onye o bu na n'ezie imeghachi omume

n'uzo dị mma n'ebe Chineke, bụ Onye Okike anyị, nọ. Otutu akuku Akwukwo Nso na-eme ka nke a doo anya (dika, Ndi Rom 1:18-21; Oru 14:14-17; 17:24-29). O nēgosi kwa Onweya Onye nēnyeghachi ndi nācho Ya ugwo-olu. (Ndi Hibru 11:6).

Ya mere, o bu n'ezie omume idi mma na ihunanya n'ebe Jizos nọ ikwe ka ndi na-eso uzo ya a na-azoputaghi azoputa soro Ya mee njem. O si otu ahụ mee ka ohere ha nwere inwe okwukwe na Ya maka nzoputa ka mma. Ma n'otu oge ahụ, ihe ugwu a mere ka ibu oru ha n'ebe Chineke nọ mikwuo emie ma o buru na ha emeghi otu ahụ.

Ikekwe ufodu n'ime ndi na-eso uzo a a na-azoputaghi azoputa mechara nweta Achicha nke Ndu ahụ. N'ezie, Judas emeghi otu ahụ. Ma, anyi amaghi otu ndi nke ozo di. Baijul agwaghi anyi.

Ihe Baijul kwuru bu na, n'oge a, otutu n'ime ndi umu akwukwo Ya "kwusiri": "Site na nka otutu nime ndi neso uzo-Ya we laghachi azu, ha esoghi kwa Ya ejeghari ozo." (Jon 6:66).

Ozokwa, anyi aghaghi ikpachara anya. Jizos kwuru na *ufodu* ekweghi; Jon kwuru na *otutu* hapuru ya. O dighi ihe mere a ga-eji chee na a zoputaghi *ndi nile* hapuru ebe ahụ. N'ezie, e nwere ihe mere a ga-eji chee na o bughị otu ahụ. N'ihu na ihe ozo anyi na-agu bu nke a: "Ya mere Jisus siri ndi-oziri iri na abua ahụ, Unu onwe-unu nācho kwa ila?" (Jon 6:67) "I na-agba mbọ?" Jizos juru. "Ka m nu ka i na-ekwu ya." N'uzo doro anya, okwu Ya na-egosi, "O bughị ihe na-agaghi ekwe omume ka unu onwe unu kwa puo."

Ma ihe anyi ga-ariba ama karisja bu okwu Onyenwe anyi gwara ndi na-eso uzo Ya a na-azoputaghi. N'ezie, ha nọ n'onodu di ize ndu. N'agbanyeghi okwu ndi siri ike Jizos kwuru n'ihu oha banyere ibu onye na-eso uzo, ha debara aha ha n'akwukwo n'agbanyeghi nke ahụ. Ma o dighi ngwucha obi utọ ga-ekwe omume maka ha, o gwula ma ha kwere na Ya maka ndu ebighi ebi. Ya mere, o gwara ha n'ezoghi onu, "Ufodu n'ime unu emebeghi nke ahụ."

N'ebe a, e nweghi mgbagwoju anya di n'etiti ibu onye na-eso uzo na nzoputa, di ka e nwere taa na nka mmuta okpukpe nke dabeere na oru. N'otu akuku, o dighi mgbe a na-ewere ya di ka ihe na-enweghi ihe o bu na ibu onye na-eso uzo Jizos ga-aga nke oma obuna site n'aka ndi a zoputara ruo ogwugwu., N'aka nke ozo, a ghotara na a puru ikowa n'uzo ziri ezi mmadu di ka onye na-eso uzo bu onye a na-amubeghi ozo.

N'ihu ya, ido aka na nti Onyenwe anyi na-adọ ndi mmadu n'ihu oha banyere ihe o choro ha n'aka n'uzo o si ezi ihe kwesiri ekwesiri n'uzo abuo. Onye o bula nke nwere ochicho idebanye aha ya n'akwukwo kwesiri iji nlezianya tlee mkpebi a!

Mmechi

O doro anya na ebumnuche nke ibu onye na-eso uzo Onyenwe anyi Jizos Kraist bu maka ndi e mere ka ha di ohuru site n'okwukwe n'ebe O nọ. Ma ibu ndi na-eso uzo— obuna taa—na-agunye ime nkwusa na izi ihe n'ihu oha. O kwesighi iju anyi anya ma o buru na a na-adota ndi a na-azoputaghi mgbe ufodu n'usoro a. N'ezie, ha na-aga choochi.

Otu o di, o bughị mgbe nile ka anyi puru imata mgbe nke a mere, di ka Onyenwe anyi nke maara ihe nile puru ime. Ma anyi puru imata ihe site n'ihe nlereanya Ya. O di anyi mkpa mgbe nile ime ka okwu banyere ozi oma ahụ di iche ma di iche n'usoro izi ihe ime mmuo. Anyi ekwesighi iche na a muwo nwoke ma o bu nwanyi ozo nani n'ihu na a na-ahụ ha n'etiti ndi na-eso uzo Kraist. Nkwusa na izi ihe anyi kwesiri ime ka o doo anya mgbe nile na ibu ndi na-eso uzo adighi azoputa mmadu.

N'ezie, ibu onye na-eso uzo abughị onodu ma o bu ihe ama na-egosi na a na-amu mmadu ozo n'ezie. O bu nani okwukwe n'ime Kraist maka ndu ebighi ebi na-eme ka a muo mmadu ozo n'ezie. E kwesighi ime ka onye o bula anyi na-ezi ihe ma na-ekwusara ozi oma chee echiche n'uzo ozo.

Ma, n'aka nke ọzọ, anyị ekwesighi iche na onye “si n'usoro a pụọ” bụ onye a na-agaghị azọpụta. N'ezie, ọ pụrụ ibụ na ha achoputawo na agumakwukwo ime mmụọ ha na-agwụ ha ike karịa ka ha tūrụ anya ya; ọ pụrụ ibụ na ha agutaghị ihe ọ na-efu n'uzọ ziri ezi.

Ọ dighi onye ọ bụla nūrụ ka Jizọs na-ezi ihe n'ihu ọha, nke pụrụ iche na ọ di mfe ma ọ bụ būrụ ihe na-adighi efu ihe ibụ onye na-eso ụzọ Ya. Ịdọ aka ná ntị ya doro anya n'okwu a. Agumakwukwo n'okpuru Ya bụ ihe na-achosi ike, O kwukwara otú ahụ.

Anyị kwesikwara ime otú ahụ. N'ezie, ọ bụ ọrụ diiri anyị ime ka ihe ndi a doo anya: Nzọpụta bụ n'efu n'ezie; ibụ onye na-eso ụzọ abughị n'efu ma ọli.

Isi Nke 8

Agha Eze

O nweghi ihe Jizos kwuru n'akpachapughi anya. Ndi na-eso uzọ ya gbadaa kemgbe otutu nari afọ aghotawo eziokwu a. Ha amutala na ihe niile Onye Nkuzi ha kuziri choro ka e kwughachi ya na nlebazie anya nke oma.

Nke ahụ bụ eziokwu n'ezie banyere okwu ndi Jizos kwuru na-atunyere iso uzọ ya dika ibu agha. Ka anyi tlee okwu ndi ahụ ozo:

“Ma-ọbu ọle eze, mbe o naga ibu agha megide eze-ibe-ya, nagaghi-ebu uzọ nodu ala ba izu ma o puru ichi oru nu ndi-agma na nu ise zute onye chiri ogo nu ndi-agma abua na nu iri bia imegide ya?” (Luk 14:31)

Ihe di n'okwu a na-adoro mmasi nke ukwu. “Ibu onye na-eso uzọ m,” Jizos kwuputara, “di ka ibu eze nke no n'agma na eze ozo. Ozokwa, eze onye iro ahụ di ike di ukwu.

“Ibu onye na-eso uzọ,” Onye-nwe anyi na-ekwu, “bu agha eze. O bu esemokwu di n'etiti eze abuo.”

Ihe ndi ozo di n'Agba Oheru na-enyere anyi aka ighota nke a n'uzo doro anya. Onye kwere na Jizos Kraist bu onye eze, nwa a muru ozo nke Eze ebighebi. Ozokwa, onye kwere ekwe bu akuku nke otu ndi nchaja nke eze (1 Pita 2:9). O buru na onye ahụ kwere ekwe anogide na-ekwesị ntukwasị obi n'uzo ndi Kraist, Chineke ekwewo ya nkwa ibu eze. Akwukwo Nso na-ekwu, si: “O buru na anyi atachie obi, anyi ga-esokwa ya chia” (2 Timoti 2:12).

Ma a na-amatakwa eze nke ozo n'uzo di mfe. O pughi ibu onye ozo kari “onye-isi nke uwa nka” (Jon 14:30), “onye-isi nke ike nke mbara-elu-igwe, mo ahu nke nali olu ike nime umu nke ekweyeghi-ekwenye uhu a” (Ndi Efesos 2:2). O bu n'ezie “ndi chi nke oge a” onye “mere ka anya nke uche nke ndi nekweghi ekwe kpu isi n'etiti ha” (2 Kor. 4:4). O bu Ekwensu n'onwe ya.

O doro anya, na eze a nwere otutu ndi agha. O bughị naani na o mere ka anya nke uche ndi na-ekweghi ekwe kpuo isi, ndi o puru iji ike na-achi, ma o bukwa onye isi ndi agha ime mmuo di ike bu ndi na-arụ oru n'okpuru iwu ya.

Onyeozu Pol na-ekwu okwu n'uzo doro anya banyere ike kari nke mmadu nke onye iro anyi. Na ime nke ahụ o kwara ndu Ndi Kraist di ka ibu agha. Okwu ya na-akpali ichè echiche ma na-akpali mmuo:

N'ihia na iha-nha-ayi abughi imegide anu-arua na obara, kama o bu imegide ibu-ndi-isi nile, imegide ichi-isi nile, imegide ndi-onwe-uwa nke ochichiri a, imegide ndi-agma mo nke ajo ihe n'ebe di n'elu-igwe. N'ihia nka chilienu ihe-agma nile nke Chineke, ka unu we pu iguzogide ndi-iro-unu n'ajo ubochi, na iguzo, ebe unu luputaworo ihe nile (Efe 6:12-13).

Pol kwuru na agha a di adi, n'ezie. N'agma a, anyi na-aluso ndi iro siri ike ma nwee ike kari anyi ogo. Ma anyi ka puru inwe mmeri, ma o buru na anyi ejiri enyemaka na ihe ndi Chineke nyeworo anyi mee ihe.

Ma anyi aghaghi iyi uwe agha O na-enye. O buru na anyi emeghi, anyi na-akpo oku mmeri ngwa ngwa.

Ka a sịkwa ihe mere Jizos ji gwa ndị ga-abụ ndi na-eso ụzọ Ya ka ha tūlee agụmakwụkwọ Ọ nyere dị ka ụdị esemokwu. Eze onye iro— Ekwensu n'onwe ya n'ezie ga-abịakwasị ha na ike niile ọ nwere. Ọ ga-abụ ihe na-ezighi ezi ighara ime ka nke a pụta ihè.

Ma na Usoro Nzọpụta dabeere na ọrụ, egosighi ihe ndị a n'ụzọ doro anya ma ọlị. Kama nke ahụ, a na-ekpuchi ha n'ụzọ dị nwute.

Dị ka nkà mmụta usoro dabeere na ọrụ nke okpukpe, ọdịda nchekwa nke ọma n'ọsọ Ndị Nkè Kraịst na ibu agha Ndị Nkè Kraịst bụ ihe àmà na mmadụ abụghị onye amurū ọzọ n'ezie. Ezi Ndị Kraịst niile na-ejedebe dị ka ndị mmeri, agwara anyị. Ezi ndị Kraịst na-ejedebe dị ka ndị na-emerị emerị. Ma ọ bụrū na ịla n'iyi na ịda mbà abụghị ihe ga-ekwe omume nye Ndị Nke Kraịst, mgbe ahụ ọsọ na agha ahụ abụghị eziokwu.

N'eziookwu ụzọ iche echiche a na-eduga ná mmeri ngwa ngwa. Ọ ga-adị ka anyị ihapụ ihe agha ime mmụọ anyị n'onwe anyị. Ihe ga-esi na ya pụta ga-adị nnọọ njo, ọ ga-emekwa ka ndị iro anyị nwee ihe ịga nke ọma.

Okwu ndị a dị omimi bụ nke a ghaghị iji nlezianya tūlee.

Obi Ike Na Ume Ime Mmụọ

Onye isi agha ọ bụla nke na-arū ọrụ nke ọma maara na obi ike na ume ndị agha bụ ihe dị mkpa ma ọ bụrū na a ga-emerị. Ọ bụrū na ndị agha nọ n'okpuru iwu ya daa mbà ma ghara inwe ume, mmeri nke ndị iro ga-abụ ihe a na-atụ anya.

Ihe Nzọpụta dabeere na ọrụ na-eme n'ezie bụ imebi obi ike nke Ndị Kraịst n'ụzọ dị oké njo. Kama imesi obi ike na onye kwere ekwe bụ n'ezie nke Chineke n'agbanyeghị ihe ọ bụla merenū, ndị nkuzi nzọpụta dabeere na ọrụ na-ekwu na Ndị Kraịst aghaghị igosiputa nzọpụta ha site n'ibi ndụ dị ka ndị mmeri. Ọ bụrū na a zọpụta mmadụ n'ezie, a ga-ahụ nke a n'ụzọ o si emerị onye iro ahụ. N'ikpeazụ, ezi Ndị Kraịst na-enwe mmeri.

Ma ọ bụrū na onye ahụ kwere ekwe adaa? Ọ dị mma, nke ahụ nwere ike ime mgbe ụfọdụ, ma “ọdịda” a gaghị eme mgbe dum ma ọ bụ nọgide ogologo oge. N'ime usoro ọrụ nke echiche nzọpụta dabere na ọrụ. ọ bụrū na mmadụ ataa ahụhụ nke ukwuu ma ọ bụ ogologo oge ịda mbà ime mmụọ, mgbe ahụ, nzọpụta ha ga-abụ ihe a ga-enyo enyo. Ya mere, isi ihe dị n'ozizi nzoputa dabeere na ọrụ bụ na ihe e ji mara m dị ka Onye Kraịst dabeere n'otú m si alụ ọgụ.

Nke a dị ka ịgwa ndị agha ka ha lụọ ọgụ ike maka obodo ha ka site n'ịlụ ọgụ nkè ọma ha wée gosi na ọ bụ n'ezie obodo ha. Ma olee onye agha ga-etinye ndụ na akụkụ ahụ na ọgbo agha maka ihunanya nke obodo na-enweghị ijide n'aka obodo ọ bụ?

N'ezie, onye agha e goro ego pụrū itinye ndụ ya n'ihe ize ndụ ma ọ bụrū na ego e nyere ya buru ibu. N'oge ochie, e nwere ọtụtụ ndị agha dị otú ahụ e goro ego bụ ndị lụrū agha nanị maka ego. Ma ọ bụrū na onye agha na-alụ ọgụ nanị n'ihì ụgwọ a kwurū ya, o doro anya na e nwere ókè na iguzosi ike ya.

Nkuzi Usoro nzọpụta dabeere na ọrụ n'ezie na-eme ka ndị Kraịst bụrū ndị agha na-alụ ọgụ naanị maka uru. Site n'echiche nzọpụta dabeere na ọrụ, ndị Kraịst ga-alụ ọgụ ike naanị ma ọ bụrū na ihe ha ga-erite dị ukwuu nke ọma. Oleekwa ihe ndị dị n'ihe ize ndụ karịa eluigwe ma ọ bụ ọkụ mmuọ? N'ụzọ dị otú a, a na-atugharị agha ahụ ịbụ ule nke nzọpụta mmadụ.

Otú ọ dị, ndị agha bụ Ndị Kraịst abụghị ndị ọrụ e goro ego. Ha anaghị alụ ọgụ iji gosi nzọpụta ha, ma ya fọduzie iji merie. Ha maara na ha bụ ndị obodo nke eluigwe, mmesi obi ike a bụkwa ihe mkpali mmuọ dị ike n'agha. N'ezie, otu n'ime akụkụ ndị a kasị eleghara anya n'ozizi Akwụkwọ Nsọ Agba Ọhụrụ bụ ókè ndị dere ya na-ariọ ndị na-agụ akwụkwọ ha ka ha nwee ntụkwasi obi banyere zọpụta ha. Ha na-eji mmesi obi ike a eme ihe dị ka ngwá ọrụ na-akpali akpali dị irè n'igba ndị kwere ekwe ume inwe mmeri ime mmuọ.

Otú ihe atụ a ma ama nke mkpali dị otú ahụ bu nkè onyeozị Pọl dekoṛọ n'akwukwo ozi mbụ o degaara ndị Kọrint. O na-ekwu banyere nsogbu nke mmekọahụ ruru arụ, bụ nke juputara nnoṛo n'obodo Kọrint. O na -ede: “ Ụnu amataghi na aru-unu bu ihe di n'aru Kraist? m'gēwepu kwa ihe di n'aru Kraist, me ha ka ha buru ihe di n'aru nwanji nākwa iko? Chineke ekwela! (1 Kor 6:15).

“Ụnu amataghi”, ka Pọl na - ekwu, “na di ka Ndị Kraist anụ ahụ unu di n'otu na Kraist ?” N'asusu Grik, ụdi ajuju a na-egosi na o na-atụ anya ka mmadu zaa ee. Mana ekwesiri imara na ajuju a anaghi aju, “o bu na imaghi na a zoputara gi?” Kama o na-aju, “O bu na i maghi ihe nzoputa gi putara?”

Di ka Ndị Kraist, ka Pọl na-arụ ụka, anyi kwesiri ighota na e jikotara ahụ nkiti anyi na Kraist n'uzo ime mmuo, n'ihi ya kwa, anyi kwesiri ikpachara anya ka anyi ghara iji ha na-eme omume ruru aru.

Amaokwu ole na ole mgbe nke ahụ gasiri, onyeozị ahụ kwukwara, si:

Banarinu ikwa-iko. Nmechie nile o bula nke madu neme di n'elu aru; ma onye nākwa iko nemehie megide aru nke onwe-ya. Ma-ọbu ụnu amataghi na aru-unu bu ulo nsọ nke Mọ Nso, *Onye bi nime unu, Onye unu nwere site na Chineke? o bughi kwa unu onwe-unu nwe onwe-unu; n'ihi na ewere onu-ahia bara unu:* ya mere nyenu Chineke otuto n'aru-unu (1 Kor 6:18-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Lee ka nke a si di iche na mmuo nke Usoro Nzoputa dabeere na oru. Pọl adighi ekwu, di ka ndi nkuzi nke Usoro dabeere na oru na-emekari, na ndi na-agu akwukwo ha kwesiri inwe obi abuo banyere nzoputa ha ma o buru na ha etinye aka na mmekọahụ adighi ocha.

N'uzo megidere nke ahụ, Pọl na-ekwu maka eziokwu ahụ bụ na a zoputara ha di ka isi ihe mere ha ji kwesi "gbanari ikwa iko." O na-agba ha ume ilekwasi anya n'idi nsọ nke anu ahụ ha di ka ulo nsọ nke Mmuo Nso. O gosiri ha ihe ha ga-akwu iji gho ihe onwunwe Chineke. O na-ekwusi ike na omume ha kwesiri ikpali site n'eziokwu nke mmekorita ha na Onyenwe anyi.

Ruo ugbu a ka ndi nkuzi usoro nzoputa dabeere na oru enweghi nkweko ha na Akwukwo Nso Agba Ohuru na ha na-eche n'ezie ma o buru na mmesi obi ike adabereghị na ezi oru, mmadu nwere ike ime mmehie!

Ma njehie di na nke a bu ihe doro anya. Mgbe Chineke nyere mmadu mmiri nke ndu n'efu, mmiri ahụ gaghọ “nime ya isi-iyi miri nasuputa ri nne rue ndu ebighi-ebi” (Jon 4:14). Ochicho omume nke dabeere n'ighota na ndu Chineke di n'ime anyi si otu a ghọ mkpesa omume oma kachasi ike nke nwere ike ime. O dighi ihe ozo o bu ma o bughi irio aririo maka eziokwu ahụ kariri nke mmadu nke isi iyi ndu ahụ di n'ime. O bu aririo nye mmetuta anyi kachasi miri emi nke mmuo.

Ya mere a pughi iji egbe eluigwe na amuma nile sitere n'Ugwu Sainai tunyere nwa oge n'ike mkpali na “olu di ntakiri” nke ihunanya amara nke Chineke n'ebe anyi no n'ime Kraist, nke na-abia site n' ugwu Calvary.

Buru Ihe I Bu

Anyi aghaghi ikwu ya ozo. Ndi ode akwukwo Nso agba ohuru na-adabere ugboro ugboro agbamume ha maka ibi ndu di nsọ na amamihe nke onye na-agu ya na mmesi obi ike nke amara nzoputa Chineke. n'otu echiche ha na-agwa Ndị Kraist banyere ya ozokwa, “Buru ihe i bu!” Ma o bu ikwu ya n'uzo ozo: “Ebe unu bu Ndị Kraist, bie ndu di ka Ndị Kraist kwesiri isi na -ebi ndu.”

Ọ gaghị ekwe omume n'akwụkwọ dị ka nke a ịkọcha ihe atụ nke ụdị ịdọ aka ná ntị a. Mana ekwesiri ịkọwa ihe atụ ole na ole iji mesie isi ihe a dị mkpa ike. Ndị na-agụ ya ga-ahụ ọtụtụ ihe atụ ndị ọzọ ka ha na-enyocha Akwụkwọ Nsọ Agba Ọhụrụ.

N'igba ndị Tesalonaika ume ka ha ghara ịbụ ndị o mere n'amaghị ama bụ ọbịbịa nke Ụbọchị Onyenwe anyị, Pọl dere okwu ndị a:

Ma unu onwe-unu, umu-nna-ayi, anoghi n'ochichiri, ka ubochi ahu we jide unu na mberede dika onye-ori: *n'ih na unu onwe-unu nile bu umu nke ihè*, na umu nke ehie: ayi abughi ndi nke abali, ma-ọbu nke ọchichiri; ya mere otú a, ka ayi ghara iraru ura, dika ndi fọduru, kama ka ayi nēche nche nwe kwa anya-udo (1 Tesalonaika 5:4-6, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

Ọ dighi mkpa ikwu ihe ọ bụla banyere akụkụ Akwụkwọ Nsọ a. “Adịla na-eleghara anya, di ka ndi a na-azoputaghi,” ka onyeozidi dèrè”, n'ih na unu niile bu nke ehie na kwa umu nke ihè.” “Buru ihe i bu”, ka Pọl na-ekwu.

Ọzọ onyeozidi dere: “ N'ih n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihè n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihè ”(Ndị Efe 5:8).

“Buru ihe ịbụ” Pọl kwuru.

N'otu aka ahụ bụ nkwpụta mbụ n'otu akwụkwọ ozi ahụ:

“nweritanu obioma n'aru ibe-unu, nwenu obi omiko, were-kwa-nu amara ịaghara onwe-unu, dika Chineke were-kwa-ra amara ịaghara unu nime Kraist” (Ndị Efe 4:32). “A gbagharawo gi”, ka Pọl na-ekwu. “Ya mere ugbu a, na-gbaghara ndi ọzọ.”

N'ime otu akụkụ mara nnoq mma, onyeozidi ahụ si otú a kwuo ya:

N'ih na ala-ayi di n'elu-igwe ubu a; site n'ebe ayi nēchesi kwa Onye-nzoputa ike, bú Onye-nwe-ayi Jisus Kraist: Onye gēme aru nke onodu-ayi di ala ka o nwe oyiyi ohu, ka ya na aru nke ebube-Ya we nweko otu udi, dika ilusi-olu-ike ahu si di nke O ji pu obuna ido ihe nile n'okpuru Onwe-ya. *Ya mere*, umu-nnam m'huru n'anya ndi agu unu nāgusikwam ike, onum na okpu-ezem, *guzosienu ike otu a* nime Onye-nwe-ayi, ndi m'huru n'anya (Ndị Filipai 3:20---4:1, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

Kedu okwu na-agba ume nke a bụ nye ndi Kraist no n'ogbo agha nke ndu! “Di ka ndi obodo nke eluigwe, akara aka anyi bu ịbụ ndi a ga-agbanwe n'uzo di ebube mgbe Kraist ga-abia”, ka Pọl kwuru n'uzo doro anya. “*Ya mere*, guzosie ike n'ime Onyenwe anyi.”

N'uzo doro anya, ọ dighi ihe ọ bụla e kwuru n'ebe a banyere igosiputa ịbụ nwa obodo eluigwe anyi site n'inogide na-eguzosi ike. Nke di nnoq iche bu eziokwu. N'uzo ziri ezi n'ih na anyi bu ndi obodo nke eluigwe anyi kwesiri iguzosi ike. Ndị ọzọ so dee Akwụkwọ Nsọ Agba Ọhụrụ kwekorọ n'echiche Pọl. Ha onwe ha kwa na-agba ndi na-agu ha ume di ka ndi maarawori na a zoputawo ha.

Anyi na mbu kwuru otu onyeozidi Pita na-agwa ndi na-agu banyere onyinye di ukwu e nyere ha mgbe ha matara Kraist. Na ndabere nke ndokwa a, ọ duru ha odu itinye “inu-okun'obi nile” n'usoro nke uto na mmepe ime mmuo (2 Pita 1:3-7). Ma Pita mere otu ihe ahụ n'akwụkwọ ozi mbu ya.

N'ih ya Pita puru ikwu, si:

N'ih nka kenu ihe-okike a n'ukwu nke uche-unu, nwe-kwa-nu anya-udo, lezu-kwa-nu anya okè n'amara nke anewetara unu nime nkpuhe nke Jisus Kraist; dika umu nke ina-nti, unu eme-kwa-la onwe-unu ka unu di ka agu ihe ojo ahu si di, bú nke guru unu na mbu n'amaghi-ihe-unu: kama dika Onye kporo unu di nsọ, unu onwe-unu,

gho-kwa-nu ndi di nsọ n'ibi-obi nile di iche iche; n'ihhi na edewo ya n'akwukwo nsọ, si, “Unu gādi nsọ; n'ihhi na nsọ ka Mu onwem di” (1 Pita 1:13-16).

Nke a bụ n'ezie ihe agbamume mara mma. Ma ka a rịba ama na ọ dighi ihe a na-eche n'echiche ebe a - ma e wezuga na ndi na-agu ya bụ Ndi Kraist! Ha nwere ihe ha ga-ezu ike na ya nke oma ka ha na-atu anya nloghachi nke Onyenwe anyi. Ha bu umu Chineke, ndi a na-akpo ugbo a n'idi nsọ. Ya mere, ha ekwesighi ikwe ka ha buru ndi na-agbaso udi ndu ha biri na mbu n'ubochi nke amaghi ihe ha.

Ihe dum nke odide a na-aga n'ihu na nghota nke ndi ode akwukwo na ndi na-agu akwukwo ya na ndi na-agu akwukwo bu ndi amuru ozo n'ezie. Ekwukwara nke a kpomkwem na 1 Pita 1:22-23. N'ezie, agbamume dabere na nnabata nke ndi na-agu maka nzoputa nke onwe ha, enwere ike ichota ihe foro nke nta ka o buru ebe o bula mmadu horo inyocha akwukwo ozi Agba Ohuru.

Nke a dikwa na Jemes, onye akwukwo ozi ya mara mma enwewo otutu nsogbu site n'aka ndi na-akowa asusu. O na-edede:

N'ihhi na O zubere ya O were okwu nke ezi-okwu muputa ayi, ka ayi we buru otu aha nkpuru mbu nke ihe O kere ekere. Unu matara nka, umu-nnam ndi m'huru n'anya. Ma ka madu o bula buru onye nānu ihe ososo, onye nādighi ngwa ikwu okwu, nādighi kwa ngwa iwe iwe: n'ihhi na iwe madu adighi-alu olu ezi omume Chineke (Jemes 1: 18-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Jemes kwuru okwu a nke oma. “Amuwo anyi ozo site n'okwu nke eziokwu,” ka o kwuru. “Anyi bu obuna ihe atu maka ihe Chineke ga-eme n'ime ihe nile O kere eke. Ya mere ana m agba unu ume ka unu buru ndi na-anu oku n'obi na-ege nti, ma na-ejide onwe unu n'ire na iwe.”

Ihe ndi foduru n'akwukwo ozi ahụ na-egosi na ndi na-agu akwukwo Jemes choro ido aka na nti ndi di otu ahụ. Ma a muola ha ozo. Jemes n'onwe ya kwuru nke a ma kpo ha umunna otutu ugboro. O dighi mgbe Jemes ma o bu onye o bula ozo so dee

akwukwo ozi Agba Ohuru chere na o di mkpa iju ma ndi na-agu akwukwo ha ha bu ezi Ndi Kraist.¹

N'uzo di iche iche, ya mere, ndi edemede na-agba ndi Kraist ibe ha ume ka ha buru “ndi nēnomi Chineke. dika umu ahuru n'anya;” (Ndi Efe 5:1), na ibi ndu “kwesiri okpukpo nke akporo unu” (Ndi Efe 4:1).

N'ikwu ya n'uzo di mfe, nkwa nzoputa bu ihe bu isi na omume oma nke Agba Ohuru niile. O bu ebe ntaka edoziri nke si na ya ka nrube isi Ndi Kraist ga-esi puta.

Mmechi.

Ya mere nka mmuta okpukpe nke nzoputa dabeere na oru na-ekpughere Ndi Kraist na mmeri ime mmuo. Site n'iwepu anyi ntukwasị obi na-enweghi atu nke nwere ndu ebighi ebi, o na-emebi ala siri ike anyi choro n'okpuru ukwu anyi.

N'ikwu ya n'uzo ozo, mgbe ozizi nzoputa dabeere na oru na-eme ka ndi mmadu nwewe obi abuo banyere ihe e ji mara ha di ka Ndi Kraist, o na-egbochi ha inweta ike ime mmuo nke Chineke choro ka ha nweta site n'ihhe e ji mara ha di ka Ndi Kraist. N'ezie, udi ozizi di otu ahụ na-atughachi Ndi Kraist azu n'ukpuru iwu bu ndi mmadu na-aghaghị icho igosiputa mmekorita ya na Kraist site na arumoru na -aga n'ihu. Udo nke na-abia site n'idi na-ezu ike nani n'amara Chineke adikwaghị.²

Pol ebighi ndu otu ahụ. Kama nke ahụ, ndu ya gara n'ihu na-adabere n'ukpuru nkwenye siri ike. O na-eme ka nke a doo anyi anya n'uzo di ike:

N'ihì, na mu onwem sitere n'aka iwu nwua n'ebe iwu di, ka m'we di ndu n'ebe Chineke nọ. Akpogidekọwo mu na Kraist n'obe; ọ bughì kwa mu onwem nādi ndu ọzọ, kama ọ bu Kraist nādi ndu nimem ma ndu ahu m'nādi n'anu-aru ụbu a, anamadi ya n'okwukwe, bú nke m'kwere n'Okpara Chineke, Onye hurum n'anya, rara kwa Onweya nye n'ihim (Ndị Gala 2:19-20).

Ma ọ buru na ejighì m n'aka na akpogidere mu na Kraist n'obe? Ọ buru na amaghim n'ezie na Kraist nēbi nimem? Oleezi otú m ga-esi nweta ihe ndì dì ebube dì otú ahụ, dì ka Pọl mere, maka ndu nke okwukwe nke m ga-ebi kwa ụbọchì?

Ọ bu na o doghì anya na site n'ozizi nzọputa dabeere na ọrụ, ihe ọ bula na-egosi adighì ike ime mmụọ dì n'ime m, ahụmahụ ọ bula nke ọdìda na nkuda mmụọ, pụrụ inwe mmetụta na-ebibi ihe n'ụzọ dì ukwu? N'oge na-adighì anya, mmadu ga-aju, si: À zọputara m n'ezie? Ènwere m Kraist n'ezie n'ime m ka m na-achọsi mmeri ike n'ike m na-enwetabeghì? Obi abụọ na-eduga ná nkuda mmụọ, obi nkoropu, na mmeri.

Ka onye ọ bula ghara inwe echiche na-ezighì ezi. Nke a bu kpomkwem ọnyà nke ọtụtụ ndì dabara na ya n'ihì ozizi nzọputa dabeere na ọrụ. Ndì na-akuzi ihe dì otú ahụ ga-aza ajujụ dì ukwu n'ihu Chineke. Ebe agha ime mmụọ ha juputara n'ihè ndì ha na-egbu.

Ma ọ dighì mkpa ka ọ dì otú ahụ. Maka, Ibu onye na-eso ụzọ, anyì na-aga n'ihu dì ka eze iji luso eze onye iro ọgụ. Anyì na-aga n'ihu kpomkwem n'ihì na anyì bu ụmụ eze nke eze eluigwe.

Na n'ihì na anyì *maara* ya!

Isi Nke 9

Ọta Nke Bú Okwukwe

N'etiti ihe ndị dị mkpa nke akurungwa ime mmụọ nke onye kwere ekwe choro maka oḡu ya megide onye iro, onyeoziri Pọl na-egosi nke ukwu "ota nke bú okwukwe." Okwu ya nke oma bu akuku nke nkowa gbatiri agbati nke uwe agha Ndi Kraist na Efesos 6. Na ebe a onyeoziri dere: "Tukwasi ihe nile ndia welienu ota nke bu okwukwe, nke unu gapu imenyu akú-uta nile nenwu oku nke ajo onye ahu nime ya." (Eph 6:16).

Site n'iji okwu ndi siri ike ma doo anya mee ihe, Pọl na-egosi na ya na-ekwu banyere ihe di oké mkpa n'ihe ndi anyi ji alu agha ime mmuó. Di ka onye agha ukwu nke oge ochie, Onye Kraist ga-adabere nke ukwu na akurungwa a mgbe o no n'etiti oḡu.

N'ezie, agwa di mkpa nke ota ahụ ka egosiri site n'aka Pọl na-ezo aka na akụ oku nke Ekwensu. N'agha ndi a luru n'oge ochie, o na-abukari ndi na-agba uta na-awakpo ndi agha ji ukwu. Di ka mgbapu akụ na-ezokwasi n'elu ha, ndi agha nwere ike bulie ota ha n'elu isi ha maka nchebe di mkpa. Obuna akụ nke nwere ire oku nwere ike imenyu ka ha si n'ota n'awupu ma ghara imeru ha ahụ

N'otu aka ahụ, ngwa agha ime mmuó nke Ekwensu na-elekwasị anya na ebe Onye Kraist kacha na-adighi ike. Odidi oku ha, di ka Pọl kowara, na-egosi ikike ha o bughị nani imeru ahụ, kama igba oku. Ma onyeoziri ahụ kwusiri ike na a puru ime ka onye o bula n'ime ha kwusi – ma gbanyuó –site n'enyemaka nke "ota nke bú

okwukwe". N'uzo doró anya, ota a puru ikpebi otu agha ahụ ga-esi gaa.

O ga-abu ihe ijuanya ma o buru na onye iro gbalisie ike inapu ota a puo n'aka ndi Kraist? O bughị ihe nchebe di ka nke a ga-abu ihe nke mwakpo site n'aka onye iro anyi kpebisiri ike imegide anyi?

N'ezie o bu.

Otu o di, o di mwute ikwu na a naghị amata ihe jogburu onwe ya nke mgbalị Ekwensu na-eme iji napu anyi ota a site n'ozizi nzoputa dabeere na oru. Ma o bu, o buru na a matara ya, a na-ele Onye Kraist anya di ka ebe e wusiri ike nke okwukwe nke na-apughị imeri emeri.

O bu ihe na-agaghị ekwe omume, ka ndi nkuzi usoro nzoputa dabeere na oru na-agwa anyi, ka okwukwe nke onye kwere ekwe ka o daa kpamkpam. A pughị inapu Onye Kraist ota nke okwukwe n'aka ya n'ezie, n'ihia na o buru na ota ahụ efunahu ya, otu ahụ ka echiche nke onodu a si di, o bughị n'ezie ota ma oli ebe o bu na onye ahụ a na-ekwu okwu ya abughị onye kwere ekwe n'ezie!¹

N'ezie, echiche nke usoro nzoputa dabeere na oru toro ato site na ozizi okwukwe nke akwukwo nsó na-akwadoghi. Mmadu nwere ike iji obi ya niile kweta na ya kweere na Kraist. Ma, o buru na onye ahụ mechara ju okwukwe ya ma hapu ihe ndi o kweere, a na-ekwu n'ezie na onweghi mgbe okwetere ma oli.

Nke a bu ihe na-enweghi isi nke ime mmuó na mmetuta uche. Onye o bula na-eme ihe n'eziokwu ga-ekweta na o kwere ihe n'oge gara aga nke na-ekwetaghizi ugbo a. Onye o bula makwara na o bughị mgbanwe nile anyi na-eme n'ihe anyi kweere bu mgbanwe site n'ihe na-ezighi ezi gaa n'eziokwu. Mgbe ufodu, anyi na-ehie uzo banyere ihe anyi kweere ugbo a.

Ma ndi a di mfe, nleba anyá nke ezi uche na-efunahu ndi nkuzi Usoro nzoputa dabeere na oru. Chukwu, ha na-ekwu, na-ekwe ndi kwere ekwe nkwa ntachi obi n'okwukwe. N'uzo di mwute, nkwaputa nkwenye a enweghi nkwado nke Baijul.²

N'uzo megidere nke ahụ, Akwukwo Nso Agba Ohuru na-eme ka o doo nnoo anya na ichekwa okwukwe anyi na Chineke gunyere mgba nke mputara ya enweghi nkwa nani site

na eziokwu na a zọputara anyị. Kama, ilu ezi ogo nke okwukwe bu ihe agha ime mmuo ahu bu n'ezie. Iche echiche n'uzo di iche, bu ikpota mmeri n'ogbo agha ime mmuo.

Ya mere, anyi ga-eleba anya nke oma na ama nke Akwukwo Nso gbasara akuku a di mkpa nke ibu agha onye Kraist.

A na-awakpo okwukwe

Otu n'ime ihe ndi kasi awu akpata oyi merenu n'Akwukwo Nso Agba Oheru dum ka edekoro site n'aka Luk na isi nke asaa nke ozima ya, ebe anyi guru nke a:

Ndi neso uzo Jon we koro ya akuko bayere ihe ndia nile. Jon, we kpo madu abua biakute ya nime ndi neso uzo-ya, zigara Onye-nwe-ayi, si, "Gi onwe-gi bu Onye nabia, ma-ogu na ayi nele anya onye ozo?" Ma mbe ndikom ahu biakutere Ya, ha si, "Jon Baptist ezimo ayi biakute Gi, si, 'Gi onwe-gi bu Onye nabia, ma-ogu na ayi nele anya onye ozo?'" (Luk 7:18-20).

O na-eju anya mgbe mmadu guru ebe a na nke mbu ya. Onye amuma ukwu ahu, bu onye mbute uzo nke Kraist, na-ajuzi ajuju banyere Onye ahu o ji obi ike di ukwu kwuo okwu banyere ya n'oge gara aga.

Lee odiche di n'akuku Akwukwo Nso Luk dere na okwu Jon n'onwe ya e deko n'ozu oma nke ano! N'ebe ahu, a gwara anyi na Jon Onye Na-eme Baptizim kwuru okwu ndi a: "Le, Nwa-aturu Chineke, Nke nebupu nmehie nke uwa!" (Jon 1:29).

N'oge na-adighi anya mgbe ahu, Jon gbara ama n'uzo di otu a:

"Ekiriwom Mo Nso ka O si n'elu-igwe nefeda ka nduru; O we nogide n'aru Ya. Mu onwem amaghi kwa Ya: ma Onye ziterem ka m'were miri me baptism, Onye ahu sirim, 'Onye o bula i gahu Mo Nso ka O nefedakwasi Ya, nanogide kwa n'aru Ya, Onye ahu bu Onye neji Mo Nso eme baptism.' Mu onwem ahuwo kwa, ha kwa ama na Onye a bu Okpara Chineke" (Jon 1:32-34).

Ma ugbu a Jon na-ekwu, site n'onu ndi ozi ya, "O bu gi bu onye ahu anyi na-ele anya obibia ya, ka o bu onye ozo?" Odiche ahu di itunanya.

N'uzo doru anya, mgbe ahu, nnukwu ohu Chineke a na-aju ajuju eleghi anya na o kpebiworo n'uzo siri ike ogologo oge gara aga. Ajuju ya bu n'uzo doru anya ngosiputa nke obi abuo banyere eziokwu ahu nke a na-eji azoputa ndi ikom na ndi inyom. N'oge a, Jon na Mata enweghi ike ikwekorita, "E, Onye-nwe-ayi: Mu onwem ekwerewo na Gi onwe-gi bu Kraist-ayi, Okpara Chineke, Onye nabia n'ua" (Jon 11:27).

Jon Onye Na-eme Baptizim nwere ezi ihe mere o ji kwere eziokwu a, karja otutu ndi ozo. Nke a bu n'ihu na, dika ama nke onwe ya si di, o heru Mmuo Nso ka o na-agbadata di ka nduru ma dakwasi Onyenwe anyi n'oge baptism Ya. Ozokwa, Chineke gwara Jon na onye Mmuo ahu na-abiakwasi n'uzo di otu ahu bu n'ezie Okpara Ya.

Ma ugbu a, eziokwu ahu Chineke mere ka o doo ya anya nke oma aghowo ajuju magbagwoju anyi nye Jon. Ihe a niile o bu eziokwu n'ezie, ka o bughi?

O na-eju anyi anya mgbe anyi nuru banyere ihe a mere na ndu Jon Onye Na-eme Baptizim. Ma n'otu oge ahu, ihe ijuanya anyi abughi ihe ezi uche di na ya. Onye o bula nke ghotara obuna ntakiri ihe banyere otu obi mmadu si aru oru aghaghi ikweta na akuku a nke okwu Chineke na-ekpughe eziokwu miri emi banyere mgba ndi mmadu na-agba n'ezie.

Obi abuo puru ibiara anyi obuna n'oge kasi mma. Ma otutu mgbe, o na-abu ihe n'esi n'onwunwa na ihe isi ike ndi a na-enwe na ndu. Mmadu puru obuna ikowa ya di ka otu n'ime aku uta na - ere oku nke Ekwensu.

Jon Onye Na-eme Baptizim ewedawo ala ota nke okwukwe. Oku malitere igba n'uche ya nakwa n'obi, o chokwara nnoo ka e mesie ya obi ike na ndu ya na ozi ya abughi nnoo nnukwute ihie uzọ.

Ihe iru uka adighi ya na gburugburu ebe obibi Jon mere ka mwakpo nke onye iro ahụ dikwuo mfe N'ulo mkporo ahụ gbara ochichiri ma sie ike nke Herod, Jon dara oria, nke a mekwara ka o diri Ekwensu mfe inwude ya. Na ufodu n'ime akụ ndi ahụ na - ere oku ruru ebe ha na - aga ekwesighi iju onye o bula na - ele agha ime mmuo anya otu kwesiri ekwesị.

Ma ka ekwuo nke a n'uzo doru anya. N'oge ndu ya nke Luk na-akowara anyi, Jon Onye Na-eme Baptizim *ekweghi*. N'uzo megidere nke ahụ, o na-enwe obi abuo. Eziokwu ahụ o na-aju abughi iheozo ma o bughi eziokwu na-azoputa ndu nke onye nkwusa ozioma nke anọ kwusara: "Ma edewo ihe ndia n'akwukwo, ka unu we kwere na Jisus bu Kraist ahu, Okpara Chineke; ka unu we nwe kwa ndu n'aha-Ya n'ihia na unu kwere "(Jon 20:31).

Iji kwuo ya n'uzo doru anya, n'oge a di oké mkpa, Jon Onye Na-eme Baptizim *ekweghi na* Jizos bu Kraist ahụ, Okpara Chineke. Kama, o na-aju ajuju banyere eziokwu a. O nwere ndu ebighi ebi? Ee.

O bu kpomkwem n'ebe a ka echiche otutu ndi na-ezisa ozi oma na-ata ahuhu site na nka mmuta okpukpe di mgbagwoju anya n'uzo na-enweghi isi. Anyi ekwuola n'isiakwukwo bu uzo na Baijul na-egosi okwukwe nzoputa di ka ijide ihe Chineke Nyere.

Inata ihe a Chineke Nyere bu uzo e si eme ka ma imughari mmadu ma Igu mmadu di ka onye ezi omume na-adigide adigide maka onye kwere ekwe.

Okwukwe na-azoputa, anyi ahuwo, di ka otu iko mmiri nke ndu nke na-adighi mkpa ka a nuo yaozo. O di ka otu anya elere na Jizos Onye Nzoputa, dika ndi Izrel si lee agwo ola kopa n'ozara ma biri ndu. Okwukwe na-azoputa bu oge di oké mkpa nke inu ihe ime mmuo bu mgbe olu Okpara Chineke na-eme ka e nwee mbilite n'onwu ime mmuo a na-apughi igbanwe agbanwe.

A zoputaghi ayi site n'inu na inu na inu miri nke ndu. A na-azoputa anyi nani site n'inu ya.

A dighi azoputa ndi mmadu site n'ilegide Jizos anya. A na-azoputa ha site n'ile ya anya N'okwukwe.

Ndi ode abu ekwuola ya nke oma:

Ndu di n'ile onye ahụ akpogidere n'ogbe,
Ndu di n'oge a maka gi;
Lee anya, onye mmehie, lee Ya anya ka a zoputa gi,
Nye onye ahụ a kpogidere n'osisi.

Lee! Lee! Lee ma di ndu!
Ndu di n'ile onye ahụ akpogidere n'ogbe,
Ndu di n'oge maka gi.

- Miss A.M. Hull na E.G. Taylor
Ndu di n'ile anya.

Jon Onye Na-eme Baptizim na-eru nso n'ogwugwu nke ndu elu ala ya. "Ihe ahụ o ji okwukwe mee", nke mere ka o di nduozo, bu ihe merela eme. N'oge a, obi abuo na mgbagwoju anya juputara n'echiche ya banyere Jizos.

Ma onyinye nke ndu ebighi ebi efunahughi ya. " N'ihia na ncheghari adighi n'onyinye-amara nile na okpukpo nke Chineke" (Rom 11:29). Kama nke ahụ, Jon tufuru nani ota ya. N'uzo di mma, o nwere ezi uche irio Onyenwe anyi ka o nyere ya aka inwetaghachi ya.

O nwetaghachiri ya? Ka anyi nwee olileanya na o bu otu ahụ. Okwu ndi Jizos zitere ya nwere nkasi obi di ike (Luk 7:22). Ma ka anyi kweta na akwukwo nso anaghi ekwuputa

na o weghachiri ma ọ bụ na oweghachghị okwukwe ya. Ihe ndekọ Luk na nke Matiu dị na (Matiu 11:2–15), ha abụọ hapụrụ ajuju ahụ n'azaghị ya. N'ebe Akwukwọ Nsọ na-ekwughị ihe ọ bụla, anyị kwesikwara imechi ọnụ

Ufọdu ndị na-eche na ọdịda nke okwukwe dị ka nke Jón pụrụ ime Onye Kraịst, ma ọ ga-adịru nanị nwa oge. A na-emesi anyị obi ike na onye a mụrụ ọzọ n'ezie ga-enwetaghachi okwukwe ya.

A pụrụ inwa anyị iju: ruo mgbe ole ka ọdịda dị n'okwukwe pụrụ idigide—otu ubochi, otu ọnwá, otu afọ, ma ọ bụ afọ abụọ? Ma ọ dighị azịza nye ajuju dị otú ahụ. N'ihii nke ahụ, echiche bú na Ndi Kraịst pụrụ ikwusị ikwere ihe nanị ruo nwa oge bụ ozizi nkà mmụta okpukpe na-enweghị ihe ndabere ma ọlị. Enweghị nkwado maka ya na Baibul ma ọlị.

Okwukwe n'ime ọdachi ugbo mmiri

Ná ngwusị nke ndụ elu ala ya, Pól degaara Timoti akwukwọ ozi abụọ, nwa okorobia ya na ya so na-ejiko ozi. N'ime ọtụtụ okwu ịma aka ndị ọ gwara onye ọrụ ibe ya a, anyị na-ahụ ndị a:

Iwu a ka m'nēnye n'aka-gi idebe, nwam Timoti, dika amuma nile si di nke eburu uzo bu bayere gi, ka i we were ha *bu agha oma nka*; nēnwe okwukwe na ezi akọ-na-uche; nke ufodu nupuru n'ebe ha nọ, *uho-ha we kpue n'ebe okwukwe-ayi di*: ndi Haimenios na Aleksanda nọ n'etiti ha; ndi m'rara nye n'aka Ekwensu, ka ewe site n'ahuhu zı ha ka ha ghara ikwulu Chineke(1 Tim 1:18-20 (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)).

Ihe odide Pól a choro nlebara anya kasi mie emie. “I nọ n'agha, Timoti.” Pól na-agwa ya. “O burukwa na i choro ilu agha ga-aga nke oma, ọ ga-adị mkpa ka i nogide na-enwe okwukwe na ezi akọ na uche. Amaara m banyere ufodu ndi bu ndi leghaara ezi akọ na uche ha anya ma si otu ahụ nwee odachi dakwasiri okwukwe Ndi Kraist ha. (E kwesiri igosi na na nkebiokwu a “Inwe okwukwe na ezi akọ na uche, nke ... “ Okwu ahụ bú “nke” n'asusu Grik mbu na-ezo aka na “ezi akọ na uche”)

Pól, n'ezie, bụ onye njem ugbo mmiri nwere ahumahu. Tupu ya edegara ndi Korint akwukwọ ozi ya nke abuo, ugbo mmiri ato o banyere kpuru n'ezie. (2 Ndi Korint 11:25) A kowara ihe omume ozo n'uzo doro anya n'Olu Ndi Ozi 27. Mgbe Pól degaara Timoti akwukwọ ozi a, ọ ga-abu na ọ na-eche banyere otu ugbo mmiri ndi na-agba n'oke osimiri, bu ndi na-atu udi egwu a.

Ọ bụ ezie na anyi apughị ijide n'aka kpomkwem udi ihe oyiyi a buuru Pól, Otu aro, karisja, bu nnoo ihe ezi uche di na ya. Ọ puru ibu na Pól na-eche banyere “okwukwe na ezi akọ na uche” di ka Mkpisi ugbo mmiri abuo, nke a ga-ejidesi ike ma na-akwokwa n'otu oge ma ọ buru na a ga-eduzi ugbo mmiri ahụ n'enweghi nsogbu. Ma ọ buru na e wepu otu mkpisi ugbo mmiri (mkpisi ugbo mmiri nke “ezi akọ na uche”), mkpisi ugbo mmiri nke ozo (mkpisi ugbo mmiri nke “okwukwe”) enweghi ike ime ihe n'uzo kwesiri ekwesị, na ugbo mmiri ahụ ga-etinye isi n'ihe ize ndu nke oke nkume na aja mmiri.

Ọ dighi mkpa ikwu na Pól agaraghị agwa Timoti okwu otu a ma a si na o chere na ọ dighi ihe ize ndu di n'ebe enyi ya n'eto eto no. N'uzo megidere nke ahụ, Pól maara nke oma na Ndi Kraist anaghị enwe nchebe ida mba nke okwukwe ha.

N'ezie, o dokwara anya na o lere Haimenios na Alegzanda anya di ka Ndi Kraist kpafuru akpafu. Asusu o ji kowaa ha mere ka nke a doo anya. Pól kwuru na ndi ikom abuo a ka 'enyefere n'aka Ekwensu.' Ma nke a bu kpomkwem asusu o ji mee ihe banyere nwanna nwoke na-eme omume ruru aru na Korint bu onye a ga-achupu n'ogbako uka n'ihii mmehie ya (1 Ndi Korint 5:1-5).

Nke a bukwa ihe di mkpa bu nhorokwu "muta" iji kowaa ebumnobi ahumahu ha n'okpuru ike siri ike nke Ekwensu. N'ezie, okwu Grik e ji mee ihe n'ebe a bu nke a na-ejikari akowa ido aka na nti ma o bu "izu umuaka" nke Ndi Kraist. O na - enye echiche nke ma ido aka na nti ma ozuzu ime mmuo . Pol n'onwe ya jiri okwu ahụ mee ihe (1 Ndi Korint 11:13), site n'aka onye dere Ndi Hibu (12:6-11), na nke a na-ahukwa n'akwukwo Mkpughe n'egbugbere onu Jizos: " Ka ha ra, bu ndi Mu onwem huru n'anya, anamatu ha nmehie ha n'anya, zi kwa ha ihe site *n'inye ha ahuhu*" (Mkpughe 3:19, (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ya mere, anyi nwere ike isughari echiche Pol na-ekwuputa di ka nke a: "Enyefewo m ndi a n'aka Ekwensu ka ha wee buru ndi a zuru azu ghara ikwulu Chineke."

Ozokwa, anyi na-ahu eziokwu doro anya nke Baijul. Ibu agha Ndi Kraist abughi egwuregwu nke mmeri na-adighi na ya. Njem nke okwukwe ekwesighi ka eme ya n'echiche na-ezighi ezi na ugbo mmiri kpuru a gaghị ekwe omume nye ezi onye kwere ekwe.

Anyi chorokwu ido aka na nti nke akwukwo nsó. Na n'echeche nke eziokwu ekwesiri ka a gwa anyi na e nwere ndi daranu di ka-Haimenios na Alegzanda.

Ikekwe Haimenios n'ebé á bu otu nwoke ahụ Pol na-ezo aka na ya n'akwukwo ozi nke abuo o degaara Timoti. Ozokwa, okwu onyeozi ahụ na-enye ihè.

"Ozizi ha ga-agbasa di ka nsi, Haimenios na Filetus soo na ndi di otu a. Ha ahapula igbaso uzokwu eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ugha, na-asị na oge mbilite n'onwu agafeela. *Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadu ufodu ihu n'ala.* Ma ntala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "*Onyenwe anyi maara ndi bu ndi nke ya,*" ya na, "Ka onye obula kporo onwe ya onye nke Kraist kwusi ibi ndu ajo omume." (2 Tim 2:17-19, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

O buru n'ezie na anyi na-ekwu maka otu Hymenaeus ahụ n'amaokwu abuo a, mgbe ahụ nsogbu Pol kwuru okwu ya na Timoti nke mbu dorokwu anyá. Hymenaeus hiero uzokwu n'ozizi site n'ikwu na mbilite n'onwu abughi nke gaje ime n'odinihu, kama nke merela eme. N'ihu ya otara ahuhu ugbo mmiri kpuru "banyere okwukwe ahụ." Ozokwa, Pol lere ozizi ya banyere mbilite n'onwu anya di ka udi nkwalu nke kwesiri ntaramahuhu siri ike sitere n'aka Chineke. Ya mere e nyefere Hymenaeus n'aka mwakpo nke ndi iro na-enwe olileanya na ha ga-eme ka o mara eziokwu ahụ nke oma.

Ma o burugodi na Haimenios ahụ a kpotururu aha n'akwukwo ozi nke abuo o degaara Timoti abughi otu onye ahụ, e nwere otu eziokwu nke okwu Pol mere ka o doo anya. Ozizi ugha Haimenios banyere mbilite n'onwu nwere mmetuta na-ebibi ihe n'okwukwe nke ufodu ndi kwere ekwe. Ya na Failitos, Pol kwuru, "ha na-ekpu okwukwe mmadu ufodu ihu n'ala."

N'ikwu ya n'uzo di mfe, Haimenios na Failitos gorokwu ago ma o bu kowahie ihe Jizos gwara Mata: " Mu onwem bu nbilite-n'onwu ... onye nekwere na Mu, obuna ma asi na o nwuru anwu, o gadi ndu oko" (Jon 11:25). Ma ha gaara eme otu ihe ahụ maka okwu ndi a:

Ma nka bu ihe Onye ziterem nacho, ka M'ghara itufu ihe o bula nime ihe Nile O nyeworo m, kama ka *M'me ka o si n'onwu bilie n'ubochi ikpe-azu* (Jon 6:39, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche), lee amaokwu 40).

N'uzo di otu a, njehie ozizi nke ndi ikom abuo a mere ka a ghara inwe ihe ndabere maka olileanya Ndi Kraist. Ha gonariri mbilite n'onwu n'odinihu nke Onyenwe anyi Jizos Kraist n'Onwe Ya kwere onye o bula kwere ekwe na nkwa.

Ufodu Ndi Kraist dabara n'onya ha. Okwukwe ha na nkwa Jizos kwesiri.

Nke a ò juru gị anya? Anyị ekwesighi idị otú ahụ. O dighi ebe o bula okwu Chineke kwuru na okwukwe onye kwere ekwe ga-adigide.

Gini ka o na-eme ka anyi jide n'aka na o ga-eme? Na e meghi ka nzube Chineke ghara imezu site n'odida nke nkwenkwe Onye Kraist nwere banyere eziokwu ahụ. O bu kpomkwem eziokwu a ka Pol gara n'ihu igosi. "Ntala Chineke" na-ekwusi ike na onyeozu "guzosiri ike." Ozokwa, Dikwa ka ntala nke nnukwu ihe ncheta, ntala a nwere ihe odide abuo eji mechie ya.

Akuku mbu nke ihe odide ahụ bu nkwaputa na mmekorita di n'etiti onye kwere ekwe na Chineke adighi emetuta ya site n'itufu okwukwe madu. Pol derè: "Chineke mara ndi bu ndi Ya."

Lee okwu na-emesi obi ike nke ahụ bu! O buru na ndi kwere ekwe echefuo ota ha n'agha ime mmuo ahụ, ha puru ichefu n'obi ha na ha bu nke Kraist. Ma o burugodi na ha echefuo, Onyenwe anyi ka maara. Nke ahụ bukwa ihe di mkpa n'ezie.³

Ma okara nke abuo nke ihe odide ahụ nwekwara ike di ukwu. Ka anyi riba ama na ihe Pol kwuru ugbu a abughi amuma kama o bu iwu. "Ka onye o bula nke na-akpoku aha Kraist hapu ajo omume."

Ihe iru aka adighi ya, Onye Kraist nke okwukwe ya funahuru nwere ike kwusi ikpo aha Kraist, ma o pukwara o buna ikwusi ikwuputa Iso Uzọ Kraist. Ma nke ahụ abughi okpukpo oku nke ila azu na akuku ndi ka na-akpoku aha ahụ.

N'uzo megidere nke ahụ, ihe Chineke chorọ bu otu ihe ahụ n'agbanyeghi onye okwukwe ya dara. Há kwesiri ihapu ajo omume. N'ezie, iwu a sara mbara di ka okwu ahụ bu "ajo omume" n'onwe ya. N'agbanyeghi nke ahụ, di ka odidi ya na-egosi, Pol bu n'uche karisia ajo omume nke ozizi ndi na-emebi eziokwu ahụ (2 Timoti 2:14-16, 20-26).

Ka e wee ghara inwe mgbagwoju anya. Ida mbà n'okwukwe mmadu bu ihe di oké egwu nke puru ime n'ogbo agha ime mmuo. Igonahu nke a bu ighara idi njikere n'uzo ime mmuo maka mwakpo nke onye iro.

Mana n'otu aka ahụ, ikweta na o bu eziokwu aputaghi na anyi kwesiri ikwe ka ugha Ekwensu mata anyi n'onya. Ochiagha a ka na-ama anyi aka iguzosi ike megide onye iro anyi. O ka na-achọ ka anyi na-erubere eziokwu ya isi.

Okpukpo oku ya ka nwere ike ida na nti anyi: "Ka onye o bula nke na-akpoku aha Kraist hapu ajo omume."

Mmechi.

E kwuwo na Hudson Taylor, bu nwoke ukwu ahụ nwere okwukwe bu onye guzobere China Inland Mission, weere 2 Timoti 2:13 di ka otu n'ime amaokwu ndi bu isi na ndu ya. Okwu ndi di n'amaokwu a biara n'obere tupu akuku Akwukwo Nso anyi ka tulere. Okwu Pol kwuru n'ebe ahụ bu ihe a na-agaghi echefu echefu. O dere: "asi na ayi ekweghi ekwe, [KJV = "ekweghi ekwe"], Ya onwe-ya nanogide n'ikwesi ntukwasi-obi; n'ihi na O pughi igonari Onwe-ya." (2 Tim 2:13).

Site na nkwaputa a di omimi Hudson Tylor nwetara ike di ukwu. Site na ya, o biara ghotu na ikwesi ntukwasi obi nke Chineke bu ihe na-adabereghu na ntukwasi obi nke onwere n'iguzosi ike ahụ. Obuna mgbe Taylor *na-ekweghi*, Chineke nogidere na-ekwesi ntukwasi obi!

Otutu Ndi Kraist na-eche na eziokwu nke ahumahu ha na Chineke na-adabere na nkwasu ike nke okwukwe ha. O bu eziokwu, n'ezie, na a na-azoputa anyi site n'okwukwe. N'ihi ya anyi na-anabata onyinye nke bu n'efu n'ezie. Ma ozugbo anyi nabatara ya, eziokwu nke nzoputa anyi adabereghu n'otutu ntukwasi obi anyi nwere n'eziookwu ahụ.

N'ikwu ya n'uzo ozo, Onyenwe anyi Jizos Kraist ekwewo anyi nkwa siri ike. Anyi tukwasiri Ya obi, O na-ekwe nkwa na anyi nwere ndu ebighi ebi (Jon 6:47)— a gaghi

amakwa ya ikpe (Jón 5:24)— m ga-eme ka ha site n'ónwụ bilie n'ụbọchị ikpeazu. (Jón 6:39-40). Ọ bụrụgodị na anyị akwụsị ikwere ihe ndị a nile, *Ọ na-anogide na-ekwesị ntụkwasi obi!*⁴

Ọ bụrụ na ọ ghara imezu nkwa ndị ahụ, ọ pụtara na ọ na-agonahụ àgwà ya na ikwesị ntụkwasi obi ya. Ma dị ka onyeozị ahụ kwuru, *Ọ pughị igonahụ Onwe ya.*

Eziokwu a ọ na-eme ka anyị daa mbà n'agha ahụ? O doro anya na ọ bughị. N'ezie, dị ka Hudson Taylor mụtara, ọ na-eme n'ezie ka obi anyị sie ike maka esemokwu dị n'ihu anyị.

Ọ ga-enyere anyị aka nke ukwuu ighota na eziokwu nke Chineke bụ eziokwu ọbuna mgbe anyị na-ekweghị na ya. Eziokwu ahụ adighị elekwasi anya n'ime anyị dị ka a ga-asị na okwukwe anyị nwere ike imeputa ma ọ bụ bibie eziokwu ahụ. Kama nke ahụ, eziokwu na-adigide adigide. Okwukwe bụ nanị inakwere àmà Chineke na-agba banyere eziokwu. Ma ọ bụrụ na anyị ajụ ihe àmà ahụ, ọ gaghị emetuta eziokwu ahụ n'onwe ya.

Anyị kwesiri iburu nke a n'uche. Imara nke a na-enyere anyị aka ijidesi ọta nke bú okwukwe ike.

Isi Nke 10

Ọ Bụ Gị Ga-Ekpebi

N'otu akụkụ Akwukwọ Nso, bụ nke anyị tūleworó ná mkpirikpi, Pita onyeozí na-agba ndị Kraịst na-agụ akwukwọ ya ume ịzūlite okwukwe ha. Usoro a dị oke mkpa, na ọ na-agba ha ume “Iguzosi ike” jiri mezuo ya.

Dika Pita siri kwuo, mgbe Chineke zoputara ayi, “ike nke Chineke” nyere ayi ihe nile ayi choro maka “ndu na nsopuru Chineke” (2 Pita 1:3).

N'ihí ya, Chineke na-atụ anya ka anyị jiri ihe ndị a na-eme ihe ndị ga-abara anyị uru dị ka Ndị Kraịst.

Ya mere, anyị ga-eji ịdị uchu na-agbakwunye omume ọma n'okwukwe Ndị Kraịst anyị (2 Pita 1:5), ma anyị agaghị akwusị ebe ahụ. Pita na-agwa anyị na a ghaghị ịgbakwunye amamihe, nakwa njide onwe onye, ntachi obi, nsopuru Chineke, ịhunanya ụmụna, a ga-etinyekwa ịhunanya. (2 Pita 1:5-7). N'ezie, a na-atụkwasi àgwà nke ọ bụla n'elu nke ọzọ dị ka a ga-asị na a na-atụkwasi ọtụtụ ihe n'elu ibe ha.

N'ikwu okwu n'uzọ dị otú a, n'ezie, onyeozí ahụ bu n'uche n'uzọ doró anya àgwà Ndị Kraịst tozuru okè, nke e meworo ka o zuo ezuo bụ nke Chineke na-atụ anya ka onye kwere ekwe ọ bụla wulite na ntọala nke okwukwe ya. N'ezie, mgbe o kwusiri nke a, Pita dere okwu ndị a dị ịrịba ama: “N'ihí na asi na unu nwere ihe ndia, asi kwa na unu nwere ha ri nne, ha nēdo unu ndi nābughi ndi nādighi-alu ọlu ma-ọbu ndi nādighi-ami nkpuru rue imazu Onyenwe-ayi Jisus Kraist.” (2 Pita 1:8).

“Ihe bụ isi na-eme ka Ndị Kraịst na-amị mkpuru”, ka onyeozí ahụ na-ekwu, “dị kpomkwem n'ágwà ndị ahụ m ka gwara unu ka unu tūkwasi n'okwukwe unu. Site n'inwe ihe ndị a ugbu a ma nwee ahụmahụ n'ụba, ị gaghị ebi ndụ na-adighị amị mkpuru ma ọ bụ nke na-adighị arụputa ihe.”

Ma ọzokwa, dị ka ndị ọzọ nile so dee Agba Ọhuru, Pita adighi ele ihe ọ bụla Onye Kraịst na-achuso ịdị nso anya dị ka ihe dị otú o kwesiri. N'ezie, ọ bụ ihe a na-achosi ike ka onye ọ bụla kwere ekwe ghara ịbụ “onye na-amughị nwa ma ọ bụ onye na-adighi amị mkpuru.” Àgwà ndị ahụ onyeozí ahụ kpọturu aha, ọ bụ na e tinye ha ná ndụ ya, ga-eme ka e jide n'aka na ọ bughị ya.

Ma Pita nwekwara ike icheta ihe ọzọ merenụ. Ọ kowara ya n'uzọ dị otú a: “N'ihí na onye ahu ihe ndia nādighi ya nso bu onye kpuru isi, onye nāhu inyoghi-inyoghi, ebe ọ chezoro nsachapu nke mmehie ochie ya nile.” (2 Pita 1:9)

O doró anya na onyeozí ahụ adighi ekwu banyere ndị a na-azoputaghị. N'ezie, ndị a na-azoputaghị enweghị àgwà ime mmụọ ndị a. Ọ dighi mkpa ka Pita kwuo nke ahụ. Kama nke ahụ, o doró anya na ọ na-eche banyere onye a zoputara, n'ihí na ụdị onye ọ na-eche banyere ya enwetawo mgbaghara Chineke, ma bụ onye “asachara mmehie ya ochie.”

Ma, n'uzọ dị mwute, onye dị otú ahụ echefuola amara Chineke nke na-agbaghara mmehie n'oge gara aga. Ebe enwere ọhụ ume mmụọ na mbụ, ugbu a, e nwere adighi elepu anya n'ihu na enweghị ike ighota ihe n'uzọ doró anya. Nke a bụ kpomkwem n'ihí na àgwà ndị dị oké onụ ahia bụ ndị na-eme ka onye kwere ekwe na-amị mkpuru na-adị ụkọ n'uzọ dị mwute.

N'uzọ doró anya, ebe àgwà ndị a na-adighi, mkpuru ya adighikwa.

Lee ihe ijuanya ọ bụ na n'oge anyị a, a na-agwakari anyị na enweghị mkpuru bụ ihe àmà doró anya na a zoputaghị mmadụ. N'ezie, anyị esighi na Akwukwo Nso nweta echiche a. Kama nke ahụ, Bible na-akuzi na onye kwere ekwe ịbụ onye na-adighi amị mkpuru bụ ihe àmà doró anya na ọ dighizi aga n'ihu, na ọ dighizi etolite na Kraịst. Ọ bụ ihe àmà na-egosi

na Onye Kraịst ahụ na-arịa ọrịa n'uzọ ime mmụọ, ruo mgbe ọ gbakere, ọ pughị inwe ihe ịga nke ọma n'uzọ ime mmụọ.

N'uzọ dị iche, echiche nzọpụta dabeere na ọrụ, na e ji nwayọọ nwayọọ n'ewebata echiche ndị America banyere ihe ịga nke ọma na Chọọchị. N'ezie, a gwara anyị na Chineke bụ nanị Chineke nke ndị nwere ihe ịga nke ọma n'uzọ ime mmụọ. ọ bụ nanị onye kwere ekwe nwere mmeri pụrụ ijide n'aka n'ezie na Chineke hụrụ ya n'anya.

Kedụ maka akụkọ ihe mere eme dị egwu nke mba Izrel? Ọ bụ na Chineke etinyeghị aka n'ihe ha na-eme? Aha ya ọ ga-ala n'iyi n'ihu na ha emelighi ya? O doro anya na ọ bughị.

N'ezie, otu nkà mmụta okpukpe ahụ nke na-agwa anyị na Chineke na-anabata nanị ọdịda ndị a kpaara okè n'ime ezinụlọ Ya na-agwakarị anyị ihe ọzọ. Ọ na-agwakarị anyị na Kraịst agaghị anwụ n'ezie maka mmehie nke ndị ga-emesi jụ Ya. Ya mere, n'echiche a, Onyenwe anyị nwurụ nanị maka ndị a hōrō ọ bughị maka ụwa dum.

Nsogbu dị ebe a dị mfe. Echiche nke Usoro nzọpụta dabeere na ọrụ anaghị aghota ọdịdị nke amara. Ọ ghọtaghị na Chineke nwere ike ịji mmesapụ aka hụ ndị ikom na ndị inyom n'anya bụ ndị mechara nwee ndakpọ olileanya n'ime Ya. Nkà mmụta okpukpe nzọpụta dabeere na ọrụ na-enwe ahụ iru ala nanị site n'iwu iwu kwadoro, "Mee nke a, ị ga-adị ndụ".

Ọ dighị onye pụrụ inwe obi ụtọ na e nwere ndị Kraịst kwekọrọ ná nkọwa ahụ Pita nyere anyị na 1:9 nke akwụkwọ ozi ya nke abụọ. Ma ọ dighị ihe a na-enweta site n'igónahụ eziokwu a, a pụkwara itufu ọtụtụ ihe site n'ime otú ahụ.

Ọ bụrụ na a pughị ilu agha anyị n'uzọ dị irè n'enweghị ihe ize ndụ nke ịbụ ndị e meriri, otu ihe ahụ bụ eziokwu n'ebe a. Ịmị mkpụrụ abughị ihe na-eme na onwe ya ná ndụ Onye Kraịst. Kama nke ahụ, ọ bụ ngwaahia nke itinye "nnọsi ike niile" (2 Pita 1:5) na mmepe nke usoro zuru oke, àgwà Ndị Kraịst na-arụpụta ihe.

E nweghị ụzọ mkpirisi. Ọ dighị usoro ọ bụla dị mfe. Ọ bụrụkwa na anyị adighị anụ ọkụ n'obi, dị ka Pita nyere anyị iwu ka anyị na-eme, n'oge na-adighị anya anyị pụrụ ihu onwe anyị ka anyị na-awaghari n'ozara ime mmụọ, bụ ebe a na-apughị ichota mkpụrụ bara ụba nke ahụmahụ ndị Kraịst. Ma ọ bụrụ na anyị elee ihe ize ndụ a anya n'ihu, anyị pụrụ izere ya.

Ihe Ize Ndụ Dị n'Emeghị Ihe

Otu n'ime ihe iriaba ama ịdọ aka ná ntị ndị Akwụkwọ Nsọ nyere anyị n'uzọ doro anya bụ ihe ize ndụ nke inọ nkịtị n'uzọ ime mmụọ. Ndị leghaara ịdọ aka ná ntị a anya pụrụ ichoputa n'oge na-adighị anya na ifufe oyi nke adighị arụpụta ihe na adighị amị mkpụrụ na-emebi ndụ ha.

Anyị ahụworị okwu Pọl gwara Taitos na-agba ya ume ka ọ gbaa ndị kwere ekwe ume ka ha 'kpachara anya inogide na-arụ ezi ọrụ' (Taitos 3:8). Ma nke a abughị isiokwu dipụrụ adipụ na Pọl, na n'otu akụkụ Akwụkwọ Nsọ a na-agaghị echefu echefu n'ezie, o dekwara, si:

N'ihu nka, umu-nnam ndi m'huru n'anya, nēguzosinu ike, buru ndi anāpughi ime ka ha maa jijiji, *ndi nālubiga ọlu Onye-nwe-ayi okè m̄be nile*, ebe unu matara na ndọbu unu nādọbu onwe-unu n'ọlu abughi ihe-efu nime Onye-nwe-ayi. (1 Ndị Kọrint 15:58 agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

Anyị kwesiri imara ihe ndị gbara okwu ndị a gburugburu. Ha na-esochi mkparịta ụka dị ogologo nke Pọl na-emesi ike eziokwu nke mbilite n'ọnwu anụ ahụ n'ọdinihu (1 Ndị Kọrint 15:1-57). Ọ bụrụ na ndị na-agụ ya echefuo eziokwu ahụ, mgbe ahụ mkpali ha maka inogide na-arụ ezi ọrụ ga-agbagọ (1 Ndị Kọrint 15:32). N'ezie, a pụrụ imebi okwukwe ha nwere n'ebe Kraịst nọ dị nnọọ ka e mere ndị ahụ mesiri gee Haiṃenios na Failitos ntị. (2 Timoti 2:17-19) Ọ bụ ezi nchegbu kpaliri Pọl inye ndumọdu a.

Dịkwa ka Pita onyeozu, Pọl makwaara nke oma na Ndi Kraist puru igho ndi na-adighi ami mkpuru. N'ihia ya, na-agwa Taitos okwu ozo, o kwuru nke a: "Ka ndi nke anyi mutakwa ijigide ezi oru, igbo mkpa ndi di mkpa, *ka ha wee ghara ibu ndi na-adighi ami mkpuru.*" (Taitos 3:14 agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

N'ihia ya, ebe togboro n'efu nke ibi ndu ita ahuhu bu ezigbo ihe ize ndu di ugbo a nke ndi dere Akwukwo Nso Agba Ohuru ji obi eziokwu chee ihu. O dighi uzo o bula ha si kwenyere n'echiche ugha nke oge a bu na onye kwere ekwe apughi ibanye n'ala ahụ togboro n'efu, ma o bu biri n'ebe ahụ. Ebe o bu na ndu ndi Kraist bu ogu ime mmuo kpu oku n'onu, ndi so dee Baibul maara nke oma na a puru inwe ndi ga-enwe ihe mmeru ahụ. Nke ahụ bu otu ihe mere ha ji buru ndi ukochukwu di ire.

Ma n'ime ndi nile so dee Agba Ohuru, onye kasi doo aka na nti n'uzo siri ike megide adighi ike ime mmuo bu Jemes, onye otu nne ji ya na Onyenwe anyi. Ihe ndi o kuziri n'okwu a doro nnoo anya, a gaghikwa echefu ha echefu.

Di ka o kwesiri idi, Jemes maara na a muola ya na ndi na-agu akwukwo ya ozo. N'ezie, o na-ekwu otu ahu: "N'ihia na O zubere ya O were okwu nke ezi-okwu muputa ayi," (Jemes 1:18). Ma o makwaara otu o si di ya na ha mkpa idi njikere mgbe nile ige nti n'okwu Chineke.

N'ihia nke ahu, Jemes dere ihe ndi a: "Ya mere, wepunu adighi ocha nile na ihe ojoo nile na-aba uba, werekwanu obi di umeala nabata okwu ahu a kuru n'ime unu, nke puru izoputa mkpuru obi unu." (Jemes 1:21).

Anyi aghaghi ikpachara anya ka anyi ghara ighotahie okwu ndi a. N'asusu Bekee nke oge a, nkebi ahiriokwu ahu bu "izoputa mkpuru obi unu" nwere nani otu ihe o putara nye otutu ndi. O putara "izoputa mmadu n'oku ala mmuo".

Ma nke ahu *abughi* ihe o putara nye Jemes ma o bu onye o bula n'ime ndi na-agu ya. N'asusu Grik nke Jemes ji dee akwukwo ya, nke a bu okwu a na-ejikari eme ihe nke putara "izoputa ndu unu". O dighi ebe n'ime Akwukwo nso dum—n'Agba Ochie ma o bu n'Agba Ohuru—nkebi ahiriokwu a putara "izoputa site n'oku ala mmuo". O putaghikwa nke ahu ebe a.

Jemes na-agwa ndi kwere ekwe a muru ozo okwu (Jemes 1:18), ndi mkpuru nke Okwu Chineke nke di ndu aburula nke a "kunyere" n'ime ha site na mmeghari ohuru. Ozokwa, o nowo na-adu ha aka na nti banyere eziokwu ahu bu na nmehie, mbe o tozuru oku, na-amuputa onwu. (Jemes 1:15). O kwetara ihe Pọl kwuru "asi na unu nadi ndu dika anu-aru si cho, unu gaje inwu" (Ndi Rom 8:13a).

Ma o dighi mkpa na o ga-adi otu ahu. O buru na ndi na-agu akwukwo ya ahapu ajo omume o bula na-emetuta ha, ma jiri obi umeala na-anata Okwu Chineke, a puru izoputa ndu ha puo n'inwu n'oge na nke na-ekwesighi ekwesighi site na mmehie. N'ime mmuo nke akwukwo Ilu, Jemes kwenyere na "Egwu Jehova natukwasi ubochi na ndu madu: Ma aru nile nke ndi nemebi iwu gadi nkpunkpu." (Ilu 10:27; lee 11:19; 12:28; 13:14; 19:16).

Ozokwa, Jemes gaara anabata nkuputa Pọl, "ma o buru na unu newere Mo Nso me ka omume aru nwua, unu gadi ndu" (Ndi Rom 8:13b)¹

Ma iji rite uru 'na-azoputa ndu' nke site n'Okwu Chineke e tinyere n'ime ha, e nwere otu ihe di mfe, ma buru nke a na-apughi izere ezere. Jemes kwuputara ya n'uzo doro anya n'amaokwu na-esonu: "Ma ghonu ndi neme okwu ahu, unu abu-kwa-la ndi nanu nani, ndi narafu onwe-unu" (Jemes 1:22).

Jemes na-ekwu na o zughi Onye Kraist nani inara Okwu Chineke. O dighi ezu nani inu ntuziaka ya. Iji rite uru na ya—igbatu ndu mmadu site na ya—onye ahu ga kwa na *eme* ya.

N'ikwu ya n'uzo ozo, a choru oru. Irube isi di oku mkpa ma o buru na mmadu choru inweta ngozi ndi eziokwu Chineke puru iwetara anyi.

Ya mere Jemes gara n'ihu, si:

N'ihhi na asi na onye ọ bula bu onye nānu okwu ahu, ma ọ bughị onye nēme ya, onye ahu yiri nwoke nke nēkiri iru-ya n'enyọ, bú iru o nwere m̀be amuputara ya: n'ihhi na o kiriri onwe-ya, ọ puwo kwa, ngwa ngwa o we chezo aha madu ọ bu. (Jemes 1:23-24)

Onye Kraịst ọ bula maara ihe Jemes na-ekwu banyere ya. Lee ka o si dị mfe ige ntị n'ozị Baijbul na-akpali akpali, ihu n'enyọ nke eziokwu Chineke ihe m bu n'ezie na ihe m kwesiri ibu di ka onye kwere ekwe na Jisọs Kraịst, ma si n'ulo choochi puo ma chefuọ ihe nile banyere ya. Ka ọ na-erukwa n'ututu Monde, ọ di nnoo ka a ga-asi na anutubeghi m ozi ahụ ma oji.

Jemes na-ekwu, “Emela udi ihe ahụ. Na-eme ihe kwekorọ n'eziookwu Chineke ma si otu ahụ na-enweta ngozi ya.”

Ma onye nyochaworo nime iwu zuru okè, bú iwu nke inwe-onwe-ya, nke nānogide kwa otu a, ghara igho onye nānu anu nke nēchezo, kama ọ bu *onye nēme eme nke nālu olu*, onye a gābu onye-ngozi n'omume-ya. (Jemes 1:25 agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ọ dighi uzọ ozo. Ndu ebighi ebi bu onyinye di mma na nke zuru oke nke Chineke nyere anyi (Jemes 1:17-18). Ọ bu n'efu. Ma ngozi Chineke n'ahumahu anyi di ka Ndi Kraịst na-achọ *oru*. Iji nwee oganihu n'okwukwe, onye kwere ekwe aghaghi ime ihe kariji nani ige ntị n'eziookwu Chineke.

Onye kwere ekwe kwesiri irube isi na ya.

Ihe Ize Ndu Nke Okwukwe Odinala Nwuru Anwu

Ma ọ burukwanu na onye ahụ kwere ekwe adighi eme otu ahụ? Gini bu ihe ndi na-esi n'ighara ime ihe kwekorọ n'Okwu Chineke nke na-enye obi ebere ma na-echebe ndu aputa? N'ebe a kwa, Jemes nwere ihe ọ ga-agwa anyi.

Di ka ndi nile so dee Akwukwo Nso Agba Ohuru, Jemes kororo ndi na-agu akwukwo ya echiche di elu banyere okwukwe. O nwere obi iru ala zuru oke n'akuku Akwukwo Nso di mkpa nke Paul na-ekwu maka izi ezi nke Ebreham (Jenesis 15:6; Jemes 2:23).

Ma Jemes ghotakwara otu ọ puru isi di mfe Ndi Kraịst, bú ndi maara eziokwu ahụ di mkpa bú na Chineke na-anakwere anyi nani n'ihhi okwukwe, idaba na mmehie nke ileda oru oma anya kpam kpam. Ọ ghotara otu izi ezi n'ozizi puru isi buru ihe di mkpa karija nrubeisi di ire, nke a na-eme kwa ubochi. N'igbu ya nkenke, ọ maara ihe ize ndu di n'ikwenye n'ihhi ndi na-abughi eziokwu.

Di ka o kwesiri idi, n'ogbo agha ime mmuo anyi, onye iro anyi bu Ekwensu na-achosi ike ime ka ota nke okwukwe anyi puo n'aka anyi. Anyi atulewori eziokwu a n'isiakwukwo bu uzọ. Onye Kraịst nke na-enweghi ota ahụ no n'oke ihe ize ndu n'ogu ya na Ekwensu na-alu. O nweghi uzọ ọ ga-esi gbanyuọ oku onye iro ya na-agba.

Ma Ekwensu nwere ihe kariji otu uzọ o si aluso anyi ogu. Ọ buru na anyi apughi itopu ota ahụ n'aka anyi, a ka puru ime ka ọ ghara idi ire n'uzo ndi ozo. Otu uzọ a puru isi mee nke a bu ime ka anyi tinye ya n'ulo agha nka mmuta okpukpe anyi ka anyi wee ghara iji ya mee ihe n'ogbo agha nke ndu anyi na-adi kwa ubochi.

N'uzo di mwute, otutu oge n'akuko ihe mere eme nke Chochi, Ndi Kraịst emewo ka okwukwe ha buru nkwenkwe siri ike na nke na-adighi ike nke na-enweghi ihe jikoro ya na ahumahu ha kwa ubochi. Ka ha ji mpako na-ekwuputa nkwenkwe ha, ma jiri obi ojoo na-akatọ ndi kweere ihe di iche, ha na-ekwu okwu di ka ndi oka mmuta okpukpe ma na-akpa agwa di ka umu anumanu.

Ihe yiri nke ahụ nọ na-eme na Chọọchị ma ọ bụ na ọtụtụ Chọọchị ndị Jemes degaara akwụkwọ. Jemes kwuru okwu n'ụzọ na-akpali akpali banyere 'agha na ọgụ' ndị e nwere n'etiti ndị na-agụ akwụkwọ ya (Jemes 4:1). Ọ bụ ezie na ị ka Ndị Kraịst ha pụrụ ịbiakwute Chineke ịji gboo mkpa ha, ha emeghị otú ahụ. Ma ọ bụ ọ bụrụ na ha mere, a juru aririọ ha n'ihị na aririọ ndị ahụ bụ nke ịchọ ọdịmma onwe onye nani: “Unu nālu ọgù, nēbu kwa agha; unu enweghi, n'ihị na unu arioghi. Unu nāriọ, ma unu adighi-anata ihe, n'ihị na unu nāriọ n'obi ojo, ka unu we mefu ya n'ihe-utọ nile unu.” (Jemes 4:2-3.).

Ọ bughị onyonyo mara mma. Ma, ọ ka bụ ihe na-egosi Ndị Kraịst, bụ ndị Jemes na-ewere ị ka ihe doro anya na ha nwere ikike nke ekpere n'ebe a.² Ọ bụrụ na ha ariọ n'ụzọ ziri ezi, ha ga-enweta.

Dị ka a pụrụ ịtụ anya ya, ire bụ ngwá agha bụ isi n'agha ndị a a na-alụ n'ime. Jemes ji ihe fọrọ nke nta ka ọ bụrụ otu isiakwụkwọ dum doo aka ná ntị banyere ihe ojoo obere ngwá oru a pụrụ ịkpata (Jemes 3:1-12). Ndị na-agụ akwụkwọ ya, hà choro igosi na ha maara ihe? Ka ha ghara ịji ire ha mee nke ahụ. E nwere ụzọ ka mma: “Ọnye bu onye-amam-ihe nke nāghota kwa ihe n'etiti unu? ya site *n'ibi-obi oma ya gosi olu-ya nile nime idi-nwayo nke amam-ihe.*” (Jemes 3:13, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

“Okwu anaghị egosi n'ezie na ị maara ihe,” Jemes na-ekwu, “mana ezi oru na-eme.” Olee ndumodu ka mma ị ga-enye? Ihe ọ pụtara ị mfe: “Kwuo okwu obere, rubekwa isi karia!”

Ma lee ka onodu ahụ megidere nke ahụ si bụrụ nke na-adighị amiputa mkpuru nke na-ebibi ihe. Jemes kowara ya n'ụzọ doro anya, si:

Ma ọ buru na unu nwere ekworo ị ilu na ikpa-iche-iche n'obi-unu, unu anyala isi, unu ekwu-kwa-la okwu-ugha megide ezi-okwu. Amam-ihe a abughi amam-ihe nke nēsi n'elu ridata, kama ọ bu nke uwa, buru kwa nke nkpuru-obi madu nāchi, buru kwa nke ndi-mo ojo. N'ihị na ebe ekworo na ikpa iche iche ị, n'ebe ahụ ka igba aghara na ihe ojoo nile ị. (Jemes 3:14-16)

Ka a ghara inwe mgbagwoju anya n'ihe James na-ekwu. N'ime ezinulo ndị Kraịst, onuno nke anyafu na ịchọ ọdịmma onwe onye nani na-aruputa ọ bughị nani na a gaghi amuta nwa, kamakwa na a ga-enwe “mgbagwoju anya na ihe ojoo nile”. Ọ bụ nani ma ọ bụrụ na “amam-ihe ahụ nke si n'elu” na-achikwa umunna ya ka ahumahụ ha ga-abu “juputa n'ebere na ezi nkpuru”. (Jemes 3:17)

Ọ na-agbakwunye: “Ma ọ bu nkpuru nke ezi omume ka ndi nēme udo nāgha n'udo.” (Jemes 3:18)

Ọ pụrụ ịju onye ọ bula anya na Jemes na-enye ndị Kraịst na-agụ akwụkwọ ị ka ndị a nkatọ siri ike maka okwukwe nke na-adighị aru oru na nke na-adighị amị mkpuru?

Obi abuo adighi ya na mgbe ndi kwere ekwe a na-ekwurita okwu, ha na-ekwukari okwu ndi na-akpali mmasi banyere okwukwe ha. Ma olee otu okwukwe ahụ si ị irè kwa ubochi? Okwukwe ha ọ pụrụ, n'onwe ya, izoputa ndu ha puo n'ihe ndi na-akpata onwu mmehie na-akpata bu ndi Jemes kowara n'uzo doro anya na mmalite nke akwukwo ozi ya? (Jemes 1:13-15)

Ọ doro anya na ọ bughị. Jemes kwuru ya hoo haa, si: “Urù gini ka ọ bara, *umu-nnam*, ma ọ buru na onye ọ bula asi na o nwere okwukwe, ma o nweghi olu? okwukwe ahu puru izoputa ya?” (Jemes 2:14, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

Ajuju ahụ bụ, “Okwukwe ọ pụrụ izoputa ya?” Jemes ji okwu Grik nke na-egosi na a ga-emeghachi omume n'uzo na-adighi mma mee ihe. A pụrụ isughari ya, “Okwukwe apughi izoputa ya, ọ pụrụ?” Aziza a na-atu anya ya bụ: “Ee e!”

Ọ bụ kpomkwem n'ebe a ka otutu ndi na-agu akwukwo Jemes na ndi na-akowa ya hiere uzo n'uzo di mwute. Nke mbu, ha adighi aghota isi ihe doro anya Jemes bu n'uche n'uzo doro anya mgbe o siri na okwukwe apughi izoputa nwoke ahụ o na-akowa.

Ma Jemes adighi ekwu banyere nzoputa site n'oku ala mmuo. *Gini mere o ga-eji mee otu ahụ?* A muru ya na ndi na-agu akwukwo ya ozo (Jemes 1:18), ha nwere okwukwe n'ebube Chineke (Jemes 2:1), ha nwere ihe ugu nke ikpe ekpere (Jemes 4:2-3), o kpokwara ha umunna ya ugboro ugboro (Jemes 1:2, 9, 16, 19; 2:1, 5, 14-15; 3:1, 10, 12; 4:11; 5:7, 9-10, 12, 19).

O dighi ihe o bula mere Jemes ga-eji soro umunna ya kwurita okwu nzoputa site na oku ala mmuo. Ndi na-eche echiche di icha anaghi aghota nwere onwe zuru oke nke onyine nke ndu dika Jemes ghotara ya (Jemes 1:17-18).³

Ma, di ka anyi hwororo, o di Jemes mkpa itule eziokwu ahụ bu na Okwu Chineke puru izoputa ndi Kraist na-agu akwukwo ya puo n'ihe ndi na-akpata onwu nke mmehie (Jemes 1:15, 21). O kwusikwara ike na *udi* nzoputa a nwere ike ime site na nrubeisi-site n'oru oma (Jemes 1:22-25). Ya mere, o bu eziokwu a, na eziokwu a *naani*, ka Jemes na-ezo aka mgbe o juru, "Okwukwe enweghi ike izoputa ha, ugbu a o nwere ike?"

Ee e, o pughi. O buru na anyi na-ekwu maka igbati ndu mmadu site na nsopuru Chineke, anyi na-ekwu maka ihe okwukwe nani apughi iruzu. O buru na anyi ekwuo, di ka onye dere Ilu kwuru, banyere igbanahu "onyà onwu", anyi na-ekwu maka nsonaazu nke omume nrubeisi (Ilu 13:14).

Ma okwukwe nke a na-egosiputaghizi n'uzo ndi di ire na n'uzo nrubeisi bu okwukwe na-adighi aruputa ihe n'ogbo agha nke ndu. N'ezie, a puru ikowa okwukwe di otu ahụ n'onwe ya di ka nke "nwuru anwu" (Jemes 2:17, 20, 26). O bu otu ihe ahụ di ka isi na nkwenkwe nke anyi kwusiri ime ihe kwekoro na ya abughi ihe ozo ma o bughị nkwenkwe nwuru anwu.

Mmechi

N'amaokwu mmechi nke mkparita uka ya a ma ama banyere okwukwe na oru, Jemes na-ede, si: "N'ihi na dika aru bu ihe nwuru anwu ma mo adighi ya, obuna otu a okwukwe bu ihe nwuru anwu ma olu adighi ya." (Jemes 2:26).

O buru na m na-aga n'okporo ama otu ubochi ma hu ozu, m puru ikwubi ihe abuo n'uzo di mfe. Nke mbu, apuru m ikwubi na ahụ ahụ enweghizi mmuo na-enye ndu, nke abuo, na ahụ a adibuola ndu n'ezie. Otu ihe m na-agaghị ekwubi. Agaghị m ekwubi na ozu ahụ aditubeghi ndu ma oji.

N'agbanyeghi nke ahụ, n'otu n'ime mgbagwoju anya ndi kasi di iriba ama e nweturula n'Akwukwo Nso, otutu ndi oka mmuta okpukpe na ndi na-akowa Akwukwo Nso ekpebiwo na "okwukwe nwuru anwu" aghaghị ibu nke nwuru anwu site na mmalite.

Ma n'ihi gini ka o ji kwubie ihe di otu ahụ? Jemes ji 'okwukwe nwuru anwu' tunyere ozu nwuru anwu. N'ezie, nke a abughi ntunyere na-enweghi isi ma o bu nke na-enweghi nchebara echiche o mere. O buru na 'okwukwe nwuru anwu' aditubeghi ndu, gini ma i jiri ya tunyere nkume ma o bu ihe ozo na-adighi ndu?

Ma o doro anya na Jemes ji ihe atu a mee ihe kpomkwem n'ihi na o kwesiri nnoo ekwesiji mee ka isi ihe o na-ekwu doo anya. Ihe Jemes na-echegbu onwe ya bu banyere Onye Kraist nke okwukwe ya na-adikwaghị ike ma na-aruputa ihe. O na-echegbu onwe ya banyere nwoke ma o bu nwanyi nke okwukwe ya na-adighizi aru oru, di nnoo ka ozu nwuru anwu na-adighizi aru oru.

Di ka Pita onyeozu, Jemes puru ighota Onye Kraist nke na-enweghi agwa ime mmuo ndi o di mkpa ka a tukwasị n'okwukwe ya. (2 Pita 1:5-9) Dikwa ka Pita, o katoro onodu a di ka nke di mwute na nke na-awu akpata oyi n'ahụ.

Nye Pita, onye dị otú ahụ “na-elepu anya n'ebe dị nso, ọbuna ruo n'ikpu isi”, o “chefuokwala na a sachawo ya pụọ ná mmehie ndị o mere n'oge gara aga”. Nyere James, onye dị otu a—n'agbanyeghị oke olu ha na-ekwu iji dozie nkwenye—nwere okwukwe nke na-adịchaghị mkpa karịa ozu nkiti.

O doro anya na okwu ndị ahụ siri ike. Ma okwu ndị dị mkpa. Ọ bụ nanị site n'ikpo ihe ndị na-adighị mma n'uzọ ime mmụọ aha ha—nanị site n'ihu ọrịa ime mmụọ dị ka ihe ọ bụ n'ezie—nanị n'uzọ dị otú a ka a pụrụ imezi ọndụ ndị dị otú ahụ.

N'ezie, ọ bụ nanị n'uzọ dị otú a ka a pụrụ isi zere ha na mbụ. N'ihia na ihe m na-ewere dị ka ihe na-agaghị ekwe omume nye onwe m, m si otú ahụ na-eme ka o sikwuoro m ike izere. Ihe ize ndụ a na-adighị ahụ anya bụ ihe ize ndụ na-abawanye ụba.

Ya mere, ma ọ dighị ihe ọzọ Pita chere echiche mgbe o dere okwu ndị a:

Ya mere, unu ndị m hụrụ n'anya, *ebe unu bu ụzọ mara ihe ndị a*, kpacharanụ anya ka a ghara idufu unu na njehie nke ndị na-eleda iwu anya, unu ewee kwusị iguzosi ike. (2 Pita 3:17, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

“A doro gị aka ná ntị!” ka onyeozị ahụ kwuru. “Kpachara anya maka ihe ize ndụ ndị dị na ya. Ma ọ bughị ya, i nwere ike ida site n'ikwusi ike gị. Ma ọ bughị ya, e nwere ike iduhie gị gaa n'okporo ụzọ ndị na-adighị mma.”

Ma ọzọkwa, ọ dighị mkpa na ọ ga-adị otú ahụ. Tulee ọmarịcha ihe ọzọ: “Ma nābanu uba n'amara na omuma nke Onye-nwe-ayi, bú Onye-nzọputa-ayi, Jisus Kraist.” (2 Pita 3:18).

“Ọ bụ gị ga-ekpebi ihe ị ga-eme,” ka onyeozị ahụ kwuru.

Isi Nke 11

Iso Jizos Rie Nri

N'okwu ndi meturu ndi mmadu n'obi n'oge ahụ. n'afọ ndi mbu nke akuko ihe mere eme Ndi Kraist, Jizos kporo onwe ya oku ibia rie nri abali. E deoro okwu na-adoro mmasi o kwuru n'akwukwo ozi ikpeazu o degaara ogbako asaa di n'Eshia, si: "Lee, eguzo m n'onu uzọ ma na-aku aka. O buru na onye o bula anu olu nkem, meghe kwa uzo, Mu onwem gabà nime ya, mu na ya gari kwa nri-anyasi, ya onwe-ya kwa na Mu" (Mkpughe 3: 20).

O ga-abu ihe na-ezighi ezi iwere nkwuputa a a ma ama di ka oku ozioma di mfe, o bu ezie na a na-emekari otu ahụ. N'ebe a, Onyenwe anyi na-agwa otu choochi Ndi Kraist okwu, ma o doro anya na, a na-akpo onye o bula no n'choochi ka o zaghachi.

N'ezie, nke a bu choochi Leodisia, nke a ma ama maka agwa ya di ka nzuko na-adighi oku ma o bu oyi. Onodu ahụ, agbanyeghi, ekwesighi iju anyi anya. Anyi ahula ugboro ugboro otu ndi ode akwukwo Agba Oheru siri chee ihu n'ezikwu nke ndi kwere ekwe na-ebi ndu n'uzo na-erughi ukpuru Chineke setipuru ha. Ma site n'iche ihu n'ezikwu a, ha choro igbanwe ma o bu igbochi ya.

N'ihia ya, anyi puru ichoputa kpomkwem echiche a n'okwu Onyenwe anyi gwara ogbako Leodisia. Nke a bu otu ndi kwere ekwe na-anya isi n'ihe onwunwe ha, mana ha dara ogbenye n'uzo ime mmuo (Mkpu 3:17-18). O bu ezie na ha nwere oru (Mkpu 3:15a), n'agwa ha, ha di ka mmiri na-adighi oku ma o bu oyi. Ha adighi akpali akpali site n'ikpo oku, ha adighikwa ewusi ike ma na-enye ume oheru site n'oyi na-enye ume oheru. (Mkpughe 3:15b).

Ihe si na ya puta bu na idi adi ha n'onwe ya di ka otu choochi no n'ihe ize ndu. E mere ya di ka e mere choochi nile maka ije ozi di ka onu nke Chineke, nke ahụ bu, ibu ngwa oru maka ikwusa ezikwu Ya - a puru inapu ya oru a. Di ka ufodu ntapu mmiri na-adighi mma, ha nwere ike ichota onwe ha ka ha na - asufu si n'egbugbere onu nke Onyenwe ha (Mkpu 3:16). Ha nwere ike itufu ugwu ha di ka ndi na-ekwuchitere Chineke n'üwa.

Ma, e nwere ihe ozọ nwere ike ime. Onyenwe anyi na-agwa ha, si: "Ka ha ra, bu ndi Mu onwem huru n'anya, anamatu ha nmehie ha n'anya, zi kwa ha ihe site n'inye ha ahuhu: [ma o bu, na-azu umuaka] ya mere, nanu oku n'obi, chaghari kwa" (Mkpughe 3:19)

Ndi Leodisia bu umu nnupuisi nke Chineke. Ma ihunanya nke Onye Nzoputa ha sooro ha na "zulite" ha n'uzo nke ikwesị ntukwasị obi Chineke choro. O kporo ha ka ha chegharia site na-nmuo nke adighi oku ma o bu oyi, ma mee ka mmekorita ha na Ya di oheru.

N'ihia ya, o no n'onu onu nke ndu ha. O ji iba mba ya gwa ha okwu, jirikwa ido aka na ntị ya kuo aka n'onu uzọ nke obi ha. Ma o di ha n'aka ime ihe. O bu ha ga-emeghere Ya uzọ. O burukwa na ha emee otu ahụ, o ga-eso ha rie nri, ha ga-esokwa ya rie nri. O bu ha ga-ekpebi ihe ha ga-eme. O gaghị agbawa uzọ ahụ.

N'agbanyeghi na nghota a di mfe, o di mkpa ka a na-eme ka o puta ihè mgbe niile. N'ike ochichi ya, Chineke nwere ike ime ka onye kwere ekwe o bula n'üwa soro ya. N'ezie, Chineke nwere ike ime ka mmadu o bula n'üwa soro ya. O nwere ike ime ka mmadu niile n'ebe niile hu ya n'anya.

Ma olee uru nke ahụ ga-abara Chineke? Olee uru ihunanya a manyere mmadu inwe bara? O bu na o bughị ihe bu isi di n'ihunanya, ma o buru na o ga-abu nke ezigbo ya, bu na a ghaghị inye ya n'efu? Olee nne ma o bu nna kwesiri ntukwasị obi nke na-agaghị achọ ka umu ya hu ya n'anya? Ma n'otu uzọ ahụ, o dighi nne ma o bu nna maara ihe nke ga-achọ imanye nwa ya ihu ya n'anya o burugodi na o ga-ekwe omume?. N'udi mmekorita o bula e nwere - n'etiti nne na nna na nwa ha, n'etiti di na nwunye, ma o bu n'etiti ndi enyi - ihunanya bara uru nani mgbe e ji obi ocha na ochicho obi gosiputa ya.

Nke a bu ihe ozọ nkà mmụta okpukpe dabeere na oru na-aghotaghi. Ha na-eche n'uzo na-ezighi ezi na ha na-akwado nzube Chineke. N'ihia ya, ndi nkuzi nzoputa dabeere na oru na-ekwu na ezi Onye Kraist o bu la aghaghi ihu Chineke n'anya. Mana mgbe ndi mmadu juru otu nke a ga-esi buru eziokwu ebe o bu na umu mmadu na-agbanwekari mmetuta ha aziza ha na-enye bu otu ihe mgbe niile: Chineke na-emesi ya obi ike.

O buru na nke ahụ bu eziokwu, mgbe ahụ ihunanya ahụ abuzighi nke e ji obi ocha gosiputa. O bughizi n'efu. N'ezie, o bughizi ezi ihunanya. Di ka agburu Ndi Kraist n'onwe ya, di ka agha nke ndu Ndi Kraist, ihunanya anyi nwere n'ebe Chineke no n'echiche usoro nzoputa dabeere na oru - na-agho ihe adigboroja - naani onyinyo nke ezigbo obi ocha o kwesiri igosi.

Baibul adighi akuzi udi ihe a. Mkpughe Akwukwo Nso anaghi akwado ozizi o bu la nke na-ekwu na Ndi Kraist na-ahụ Chineke n'anya n'onwe ha naani n'ihia na ha bu Ndi Kraist.

Iji mee ka o doo anya, e kenyere anyi ikike nke ihu ma Chineke ma ndi mmadu n'anya mgbe a muru anyi ozọ. O doro anya na a gunyere ya n'ime "ihe Nile di ndu na nsopuru-Chineke" nke e nyere anyi mgbe anyi tukwasiri Kraist obi (2 Pita 1:3). Ma o bukwa eziokwu na "obioma na ihunanya umunna" bu agwa ndi bu isi e ji mara Ndi Kraist. A gbara anyi ume ka anyi jiri "oke idi uchu" na-ewuli agwa anyi elu. (2 Pita 1:5). N'ikwu ya n'uzo di mfe, a ghaghi izulite ikike nke ihunanya ma mee ka o na-eto eto.

Site n'enyamaka Chineke, o ga-ekwe omume.

Iso Kraist Na-Akpakorita

N'uzo doro anya, okwu Jizos gwara Ndi Kraist no na Leodisia bu oku o kporo ha ka ha soro ya na-akpakorita. N'ebe Owuwa Anyanwu Uwa n'oge ochie, iso ndi ozọ na-eri nri bu uzọ bu isi e si eso ha akpakorita. O bu ihe bu isi nke ile obia na akara nnabata onwe onye. N'aka nke ozọ, mmadu ibata n'ebe a na-eri nri n'akporighi ya oku bu ikpari onye kporo oriri.

Ma echiche nke iso Onye Nzoputa na-eri nri bu nani otu n'ime echiche nke eziokwu Baibul bara uba nke anyi na-ezute n'ebe ozọ. N'ezie, okwu Onyenwe anyi gwara ndi Leodisia gbanyere mkporogwu n'ozizi O nyere ndi na-eso uzọ Ya n'onu ulo di n'elu. N'ihia na, n'oge awa ndi ahụ di oke onu ahia, nke ikpezu ha na Onye Ozizi ha nokoro na tebul tupu Ya anwu, o gwara ndi na-eso uzọ iri na otu ahụ, si:

"Onye nwere ihe M'nyere n'iwu, nke nedebe kwa ha, o bu onye ahu nahum n'anya: onye nahum n'anya, Nnam gahu kwa ya n'anya, Mu onwem gahu kwa ya n'anya, were kwa Onwem gosi ya." (Jon 14:21).

Ka a mara na ndi na-ege nti okwu ndi a gunyere naani ndi mmadu a muru ozọ. Judas Iskariot apuolari (Jon 13:26-30). Ya mere, a na-akpo ndi na-eso uzọ Onyenwe anyi a muru ozọ ka ha rubere isi. Oku a nwere nkwa na-eso ya. Onye na-eso uzọ na-erube isi ga-enweta ihunanya nke ma Nna ma Okpara. "Ozokwa, Okpara ahụ ga-ekpughere ha onwe ya. O kwuru, si, 'M ga...egosi ya onwe m.'

Otu o di, ndi na-eso uzọ ya aghotaghi okwu ndi a. Echiche ha Nile banyere mkpughe nke Mesaja ahụ dabeere n'atumanya ha na O ga-aputa n'ihu oha n'ike na ebube. na mgbagwoju anya, otu n'ime ha na-aju maka nkowa. "Judas (o bughi Iskariot) si Ya, Onye-nwe-ayi, Gini putaworo na I gaje iwere Onwe-gi gosi ayi, ma o bughi uwa? " (Jon 14:22).

Olee udi ahumahụ nke a puru ibu? ndi na-eso uzọ ya no na-eche. A ga-eme ka ha hu ebube Mezaia ahụ n'uzo di itunanya, n'uzo na-enweghi onye ga-ahụ ya?

Aziza Onye Ozizi ha nyere ha na-eme ka ha ghotu ihe o na-ekwu. Nke a abughi ahumahụ e bu n'obi ikerita onu, obunadi n'etiti igwe ndi ikom a di n'otu. Kama nke ahụ, o bu ahumahụ di ukwu nke onye o bu la n'ime ha ga-enye nzaghachi kwesiri ekwesiri.

Jisus zara, si ya, O buru *na madu* ahum n'anya, o gēdebe okwum: Nnam gāhu kwa ya n'anya, “Ayi gābiakute kwa ya, nēme kwa ebe-obibi-Ayi n'ebe o nọ” (Jōn 14:23, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

N'ihia ya, di nnoo ka ozi ahụ e zigaara ndi Leodisia si di, a kporo onye o bula oku iso na-akpakorita. Jisos gwara ndi Leodisia si, “oburu na onye obula nuru... ma meghee” (Mkpughe 3:20). Na iri na otu ahụ, O na-asi, “O buru na onye o bula huru m n'anya, o... “Na n'amaokwu abuo ahụ O na-ekwu “n'ezie “M ga-abiakwute ya.”

Ya mere, Onyenwe anyi Jizos Kraist na-enye onwe ya nye onye o bula ndi kwere ekwe di ka Onye obia di nso. O buru na ha ga-aza Ya, o buru na ha ga-hu ya n'anya ma nerubere ya isi, o ga-eme ka obi ha na ndu ha buru ebe obibi ya nke mere na ahumihe ha gaadi ka iso onye nzoputa ha rie nri abali. N'elu “tebul” ha na-eriko ihe onu, ha puru ikwurita okwu n'enweghi ihe mgbochi, o pukwara ime ka ha mara ya. O puru *igosi* ha Onwe ya.

A ghaghị ighota na echiche a di iche na eziokwu di ebube na Kraist bi n'ime onye kwere ekwe o bula site na Muo Ya (Ndi Rom 8:9-10). A puhu iji otu echiche di mfe kowaa mmekorita anyi na Onyenwe anyi ebighi ebi, n'agbanyeghi otu o si maa mma. Mmekorita ndi a di otutu ma di omimi. Ee, ahụ anyi bu ulo nso Chineke (1 Ndi Korint 6:19-20). Ma, ndu anyi - ma ahumihe anyi n'ua - nwekwara ike igho ebe obibi Ya: “Anyi ga-eme ka ebe obibi anyi di n'ebe o nọ!”

N'ezie, Pol onyeozu makwara eziokwu a nke oma, o jikwa okwu a na-agaghị echefu echefu kwuo ya:

O bu n'ihia nka ka m'ji bue ikperem abua n'ala nye Nna [nke Onyenwe anyi Jizos Kraist]... ka O we nye unu,...me ka unu di ike site n'aka Mo-Ya nabata nime madu ime unu; *ka Kraist we site n'okwukwe-unu bigide nime obi-unu...* (Ndi Efesos 3:14, 16-17, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Ma Kraist o bu na o bughu uzo biri n'obi ha? O doro anya na o mere otu ahụ. N'agbanyeghi nke ahụ, Pol puru ighota udi ahumihe puru iche nke Onye Nzoputa, nke o jikotara ya na ike ime mmuo di n'ime (Ndi Efesos 3:16) na 'ibu onye gbanyere mkporogwu na onye e mere ka o guzosie ike n'ihunanya' (Ndi Efesos 3:17b).

N'ihia ya, o kpere ekpere maka ahumahu ahụ maka ndi kwere ekwe ibe ya. Ahumahu ahụ puru iche abughu nke ha nani n'ihia na ha bu Ndi Kraist. Pol echeghi na ahumahu ime mmuo a magburu onwe ya ga-esochi nnoo ntoghata ha.

Onyenwe anyi n'onwe ya ewereghu ihe o bula di ka ihe di mkpa n'igwa ndi na-eso uzo iri na otu ahụ. “O buru na onye o bula huru m n'anya...” ka Onye Nzoputa ahụ kwuru. Ma e nwere ihe doro anya na-eme ka mmadu chee echiche, ozo: “Onye na-ahughu m n'anya agaghı edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughu nke m. Ha bu nke Nna ahụ, onye zitere m” (Jōn 14:24).

“Ule nke ihunanya mmadu nwere n'ebe m nọ,” ka Jizos kwuru, “bu nrubeisi nye okwu m. Ma biko cheta na o buru na i nupu isi n'okwu m, i na-enupu isi n'okwu nke Nna m.”

N'ezie, nke a doro anya di ka o kwere mee. mkparita uka Jizos na ndi ahụ e mere ka ha dighachi ohuru nwere, ma o ka di ha mkpa ka a gwa ha na a na-atu ihunanya ha nwere n'ebe O nọ. o bughu site n'okwu onu ha na-ekwu maka ya - kama site n'irube isi n'Okwu Ya n'ezie.

Pita, n'uzo puru iche, mere mkpesa di ukwu banyere ihunanya n'abali ahụ (Jōn 13:37). Ma tupu mgbede ahụ agwu, o bughu nani Pita, kamakwa ndi niile na-eso uzo Jizos, “hapuru ya gbalaga.” (Matiu 26:56)

Ee e, ihunanya abughu mmeghachi omume na-eme na onwe ya nke onye kwere ekwe o bula na-enye Chineke n'uzo na-enweghi mgbagha. Onye Kraist abughu igwe oru na-aru oru

nke a haziri ihu Onyenwe anyi n'anya na onye na-enweghi ike ime ihe o bula ma o bughị ihe a haziri ka o mee. Echiche ahụ n'onwe ya bu ihe na-ekwekoghị n'okike ma na-asọ oyi.

Chineke ekeghị igwè oru. O kere umu mmadu n'anụ ahụ. Mgbe umu mmadu dara n'ogige Iden na enweghizi ike ihu Onye kere ha n'anya, Chineke gbaputara ha site n'obe ma nyeghachi onye o bula kwere na Kraist ikike a. "Ugbu a, O na-akpo umu Ya ka ha buru ndi na-erube isi n'uzo nke ihunanya, nke gbadoro ukwu n'oniyine nke ndu nke bu n'efu n'ezie." Ayi onwe-ayi nahu n'anya, n'ih na Ya onwe-ya buru uzo hu ayi n'anya." (1 Jon 4:19)

Ma Chineke n'onwe ya huru anyi n'anya n'efu na O huru anyi n'anya na-enweghi njedebe n'onwe ya. Ya mere, o doro anya na O chorọ ka ihunanya anyi n'ebe Ya no buru ihe na-egosiputa ihunanya Ya n'ebe anyi no, ma burukwa nke na-aputa n'onwe ya n'ime anyi.

N'ih nke ahụ, n'ime Akwukwo Nso Agba Ohuru, Chineke na-achọ ihunanya anyi. O na-agba ume ma na-akpo oku, O kwere nkwa na O ga-enye anyi ihunanya Ya site n'inyere anyi mmekorita miri emi na Ya.

O chorọ ihunanya anyi nke ukwu, nke a bu eziokwu. Ma o gaghị amanye anyi ihu Ya n'anya."Lee, eguzo m n'onu uzo na-aku aka."

Ndu Na-Anogide

O teghi aka Onyenwe anyi gwachara ndi na-eso uzo ya okwu ndi ahụ anyi no natughari uche, ya na ha hapuru Ulo Elu. O kwuru si "Bilienu, ka ayi si n'ebe a pua." (Jon 14:31), ya mere nri anyasi ikpeazu ahụ, na mmekorita ime mmuo ya nile bara uba, biara na njedebe.

Ihe iru uka adighi ya na Jizos na ndi na-eso uzo ya eruwo Ugwu Oliv, bu nke ubi vain na ubi mkpuru osisi juputara na ya, mgbe e kwuru okwu ndi ozo e dekorọ:

"Mu onwem bu ezi osisi vine, Nnam bu kwa onye-olu-ubi. Alaka o bula nimem nke nadiighi-ami nkuru, O wepu ya: alaka o bula nke nami nkuru, O neme kwa ya ka o di ocha, ka o we mia nkuru kari...Nogidenu nimem, Mu onwem kwa nime unu. Dika alaka napughi imi nkuru n'onwe-ya, o buru na o nogideghi n'osisi vine; otu a ka unu onwe-unu napughi, o buru na unu anogideghi nimem." (Jon 15:1-2, 4, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

O dighi otutu ebe n'ime Akwukwo Nso Agba Ohuru nke na-eguzogide echiche nzoputa dabeere na oru nke siri ike dika nke a. O bu naani site n'itughari ihe ya n'uzo jogburu onwe ya ka e nwere ike, obuna n'uzo na-adighi mma, ime ka o dabara n'echiche nke nzoputa dabeere na oru.

Ozokwa, ndi nwoke iri na otu ndi a muru ozo bu naani ndi na-ege ya nti. Ma Onyenwe anyi anaghi eche na ndi a ga-ami mkpuru n'ezie, kama o na-agba ha ume ka ha 'nogide' n'ime Ya maka ebumnuche ahụ. N'ezie, dika anyi maara nke oma, tupu abali agaa n'ihu, ha niile akwusila ime otu ahụ. Di ka Matiu si dee (Mat.26:56), "Mbe ahu ndi nile nesu uzo-Ya rapuru Ya, balaga."

O bu ihe na-adoro mmasi na mgbe Jizos kwuru na mbu, "Ayi gabiakute kwa ya,." (Jon 14:23), O ji okwu Grik metutara okwu ahụ bu "nogidesie ike." N'ezio kwu, o kwuru, "neme kwa ebe-obibi-Ayi n'ebe o no"!

Ya mere, ezio kwu ndi a na-ekwu ebe a nwere njiko chiri anya. Ha bu n'ezie otu ezio kwu.

N'ulo elu ahụ, Onyenwe anyi kuziiri ndi ikom a na nrubeisi ime ihe o nyere n'iwu gaeweta ahumihe nke Nna Ya nakwa Ya nwe Ya "ina-anogidekwa" na ndu ha. Ugbu a, na mkpoda nke Olivet, O na-eji ihe di iche akowa otu ezio kwu ahụ.

Jizos siri na e nwere ike iji mmekorita di n'etiti ndi ikom a na ya di ka ndi na-eso uzo ya tonyere nke di n'etiti osisi vain na alaka ya. Dikwa nnoo ka a na-eme n'ubi vain, ebe a puru igbubi alaka ndi di n'osisi vain ha, otu ahukwa ka a puru isi mee nke a n'ahumahu nke ndi na-eso uzo Ya. O buru na nke ahụ emee, imi mkpuru ga-akwusi. Ya mere, ndi na-eso uzo ga-akpachara anya ka ha “nogide” n'ime Ezi Vine ahụ.

O bu ezie na a maara nke a nke oma, otutu ndi agwo ihe atu nke osisi vain na alaka ya di ka a ga - asi na o na - akowa onodu nzoputa. Mgbe ahụ, ha ekwubiwo na a puru itufu nzoputa, ebe o bu na a puru ikewapu alaka ahụ n'uzo doro anya n'osisi vain ahụ.

Ma nke a bu nnoo ihe na-enweghi ihe ndabere o bula n'Ozioma Jon. O bu ihe a na-apughi ikweta ekweta na onye o bula puru iji nlezianya guo isiakwukwo iri na abuo mbu nke akwukwo a ma mesia ruo nkwi okwu di otu ahụ. Anyi ahworu ugboro ole, na otu o siri sie ike, onye nkwi ozioma nke ano na-akuzi na onyinye nke ndu ebighi ebi enweghi ike ila n'iyi, o dighikwa mkpa ka anyi kwughachi mkparita uka ahụ ebe a.

O doro anya ikwu na echiche ahụ bu na Jon 15 na-akuzi na ndi mmadu nwere ike tufuo nzoputa na-aga megide nkuzi nke Jon. Echiche ahụ apughi ibu eziokwu.

Ma echiche nzoputa dabeere na oru banyere ederede a juputara n'ogbaghara. Ndi nkuzi nzoputa dabeere na oru na-ahukari mmekorita nke 'inogide' dika nkowa nke onodu nzoputa.¹ Ma iwu nke inogide na-egosi na ihe megidere nke ahụ - ighara inogide na-adigide adigide - ga-ekwe omume. Mana n'otutu nkuzi nzoputa dabeere na oru, a na-ekwu na o gaghị ekwe omume maka onye a muru ozo. Ya mere, iwu nye Ndi Kraist ka ha nogide, na-eme ka o buru ihe egwuregwu ozo. N'ihia na, dika ha si kwuo, Onye Kraist o bula na-eme ya agbanyeghi.

Obuna nke ka njo, Jon 15:6 na-ekwu banyere alaka e gbuturu a ga-ebipu ya n'osisi vain ahụ, ya akponwuo, e wee kpo ya oku. Ma ginia ka nke a puru iputa n'echiche nke nzoputa dabeere na oru? O buru na mmekorita nke osisi vain na alaka ya bu nkowa nke onodu nzoputa, nke ahụ putara na onye a na-azoputaghi abughi alaka obula site na mmalite. Mgbe ahụ, ole otu a puru isi kowaa onye di otu ahụ di ka alaka nke bu ndi kponwuru akponwu? N'uzo doro anya, na Jon 15, nka mmuta okpukpe nzoputa dabeere na oru na-eduga ndi na-akwado ya n'ogba aghara na-enweghi olileanya.

O bu njehie di ukwu—ma nke na-adighi mkpa —iji lee ihe atu nke osisi vain na alaka ya dika onyonyo nke nzoputa. E nweghi ihe o bula n'ederede ahụ na-egosi nke a.

N'uzo megidere nke ahụ, ihe odide ahụ na-egosi na ihe atu ahụ metutara ibu onye na-eso uzo. Ya mere, n'okwu ikpeazu Ya banyere ihe atu a di mkpa, Jizos na-asi: “Nime nka ka anenye Nnam otuto, ka unu nami nkuru ri nne; *unu gabu kwa ndi neso uzom*” (Jon 15:8, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Anyi ekwubuola na ibu onye na-eso uzo bu n'uzo bu isi ahumahu nke mmuta ime mmuo. O bu usoro nke nwere ike na kwesiri imalite ozugbo a musiri anyi ozo, site n'okwukwe, n'ime ezinulo nke Chineke. Ma anyi ahuwokwa na, n'adighi ka anyi na-adigide adigide ibu onye so n'ezinulo Chineke, ibu onye na-eso uzo bu ahumahu nke o bu anyi ka o di n'aka inogidesi ike. Site n'enyemaka Chineke, anyi ga-ahụ ya ruo ogwugwu.

Ndi a muru ozo, ya bu—ndi di ka ndi iri na otu Jizos na agwa okwu — ga-amuta na ihe nzuzo nke ibu onye na-eso uzo bu izulite mmekorita nke 'inogide' n'ime Onye Nkuzi ha. O buru na ha mee nke a, Onye-nwe anyi kwadoro na ha ga-ewetara Chineke otuto site n'imi mkpuru. Ma n'ime ime nke a, ha ga-abu umu 'akwukwo' Ya n'ezio kwu, n'ihia na Ya onwe Ya nyere Nna otuto n'uzo a.

Ma ginia ga-eme ma o buru na onye na-eso uzo Kraist anaghi anogide n'ime Kraist? Nsonaazu ya gosiri na amaokwu nke isii: ‘O buru na onye o bula anogideghi nimem, atupu ya n'ezidika alaka, o kponwu kwa; ha we chikota ha, tuba ha n'oku, ewe rechapu ha oku.’ (Jon 15:6).

Nkowa a akpatawo mgbagwoju anya na-enweghi isi. Ihe kpatara ya bu na otutu ndi na-agu Akwukwo Nso nwere ochicho siri ike ikowa 'oku' di ebe a dika oku ala mmuo. Ma nke a bu ntughari na-adighi ezi uche. Enweghi ihe kpatara o bula iji were oku ahụ dika oku n'eziokwu, dika anyi na-adighi ekwu maka osisi vain n'eziokwu, alaka n'eziokwu, ma o bu mkpuru n'eziokwu. "Oku" ebe a bu naani ihe atụ ozo n'uzo ihe atụ gbasara ikọ ubi.

Ya mere, ihe mere n'ubi vain nile di na Palestin, nwere ike ime ndi na-eso uzo ya. O buru na ha adaghi 'nogide' n'ime Jizos, a ga-ekewapu ha na ahumihe nke mkpakorita ha na Ya: a ga-atufu ha di ka alaka, a ga-ebibikwa njiko chiri anya ha na Ezi Osis Vain ahụ nwere. Ozokwa, ihapu njiko di ndu ha na Ezi Osis Vain ahụ ga-eme ka ndu ime mmuo ha "kponwuo"; ha ga-"akponwu". N'ikpeazu, a ga-atuba ha n'ime "oku" nke ule na ntaramahuhu Chineke: a ga-achikota ha, tuba ha n'ime oku, a ga-akpokwa ha oku.

O dighi ihe puru iche n'udi nkowa a. O bu nani nkowa doro anya nke onodu ime mmuo nke Agba Ohuru kowara n'uzo digasi iche.

N'ebe Pita no, nke a nwere ike ibu onye Kraist nke na-enweghi agwa ndi di mkpa nke kwesiri onye Kraist, o bu "onye kpuru isi, onye nahu inyoghi-inyoghi, ebe o chezo nsachapu nke nmehie ochie ya nile (2 Pita 1:9). Nye Jemes, o puru ibu Onye Kraist nke na-enweghi oru na onye okwukwe ya na-adikwaghi mkpa ma di ndu (Jemes 2:14-26). N'ebe Pol no, o nwere ike ibu Onye Kraist nke juru "ezi ako na uche" ma daba n'ahuhu nke ugbo mmiri kpuru ekpuru na ihe gbasara okwukwe (1 Tim 1:19). A puru "inyefe onye Kraist di otu ahụ n'aka Ekwensu" ka o wee nwee ike "imuta" ihe ime mmuo ndi o di mkpa ka ha muta (1 Tim 1:20).

Di ka ihe atụ niile, n'ezie, obuna ihe atụ ahụ nke vain/alaka nwere oke ya. O doro anya na o nwere ike igosi ido aka na nti Chineke di ka oku, di nnoo ka Akwukwo Nso Agba Ochie na-akowakarị ikpe Chineke n'oge n'oge n'ebe ndi ya bu Izrel no n'okpuru otu ihe oyiya ahụ (Ps 79:5; 89:46; Aisa 10:17-19; Jer 4:4; 7:20; 15:14; 17:27; wdg).² Ma ihe ihe atụ a na-apughi ime bu ikwu okwu banyere mweghachi.

N'ubi vain a na-ahụ anya, a pughi idoghachi alaka e gbuturu egbutu n'ebe o kwesiri idi n'osisi vain ahụ. Ma, o gaghi adi otu ahụ ma a kpo ya oku. Ma di ka ahumahụ nke ndi Kraist na-eso uzo na-egosi, e megheere ndi choro ya uzo ka ha na Kraist dighachi na mma. N'ezie, "O buru na ayi ekwuputa nmehie-ayi, O bu Onye kwesiri ntukwasi-obi, buru kwa Onye ezi omume, ka O we baghara ayi nmehie-ayi, sachapu kwa ayi ajo omume nile." (1 Jon 1:9).

N'eziokwu, ndi na-eso uzo iri na otu ahụ nile kwesiri iso Ezi Osis Vain ahụ na-akpakorita n'otu abali ahụ. Ma a kpo ghachitekware mmadu iri na otu ahụ nile. Ndu ha n'odinihu juputakwara n'ezie mkpuru.

Mmechi

N'otu abali ahụ, bu nke ndi dere Ozioma ndi ahụ kowara n'uzo zuru ezu, Jizos doro nnoo Pita, bu onye nwere obi ike n'onwe ya, aka na nti.

Onyenwe anyi wee si, Saimon, Saimon, le, Ekwensu riotara unu, ka o yocha unu dika oka: ma Mu onwem rioro aririo bayere gi, ka okwukwe-gi ghara igwu agwu: gi-onwe-gi, mbe i GĒCHIGHARIWORI, gi me kwa ka umu-nna-gi guzosie ike. (Luk 22:31-32, mesiri ya ike).

N'uzo di mwute, a naghị nti n'ido aka na nti a. Nzaghachi Pita na-ewepu atumanya o bula nke odida n'akuku ya: " O we si Ya, Onye-nwe-ayi, abum onye edoziworo iso Gi ga rue ulo-nkporo ru kwa onwu. " (Luk 22:33).

"Tukwasi m obi!" ka Pita kwuru. "Ahuru m gi n'anya nke ukwu iso gi n'ulo mkporo, ma o bu obuna inwu maka gi!"

N'oge na-adighi anya mgbe nke ahụ gasiri, Jizos na mmadu iri na otu ahụ hapuru mkpakorita ha na-enwe n'onu ulo ahụ di n'elu ma gaa n'Ugwu Oliv. N'ebe ahụ, di ka anyi hụworo, Onyenwe anyi nyere ndi na-eso ụzọ Ya okwu ido aka ná ntị ọzọ.

“Nogidenụ n'ime m”, ka o gwara ha. Ma okwu Grik e si sugharita 'inogide' putara n'uzo bu isi 'inogide' n'otu ebe. Ya mere Onye Nzoputa na-ekwu, Nogidenụ n'ime m. Ekwela ka njiko gi na M mebie!

Ọzọ, obere oge mgbe nke ahụ gasiri, ha biara Getsemane na Onyenwe anyi nyere ido aka ná ntị ọzọ: “Nekpenu ekpere ka unu ghara iba n'onwunwa.” (Luk 22:40).

Mgbe o na-alaghachi n'ebe ona ekpe ekpere mgbu na-ewute nke ukwu, O doro ha aka ná ntị na nke ikpezụ ya, si: “Gini mere unu ji na-ehi ura? Bilie ma kpee ekpere, ka unu wee ghara iba n'onwunwa [ma o bu, ule]” (Luk 22:46).

Mgbe o na-alaghachi ekpere ita ahuhu, O doro ha aka ná ntị na nke ikpezụ ya, si: “Gini mere unu ji na-ehi ura? Bilie ma kpee ekpere, ka unu wee ghara iba n'onwunwa [ma o bu, ule]” (Luk 22:46).

Ndi nile na-agu Baijul maara ihe merenu nke oma. Ihe a na-amaghi nke oma bu na ihe omume ndi a na-emezu kpomkwem Jon 15:6 ná ndu nke mmadu iri na otu ahụ. N'ihhi nke a, Pita bu ihe atụ a na-ahukari.

A kwusiri iso Ezi Osisi Vain ahụ na-akpakorita ka Pita na ndi ozo hapuru ebe ahụ Onye Ozizi ha. Lee ka abali ahụ gaara esi di iche nye ha ma a si na ha ji obi ike soro Ya! Ma alaka ndi ahụ dzi a ga - ebipu ha n'osisi vain ahụ nke bu eziokwu, ha ga - anokwa n'ime ya kponwuo ma daa mbà. A na-ahụ nke a n'oge na-adighi anya n'ihe ndi na-esochi.

E jirila nkà mune “oku” nke ule na onwunwa site n'aka Ekwensu. Di nnoo ka Onyenwe anyi buru n'amuma, Ekwensu siiri Pita nke oma ihe e ji afucha oka di nnoo ka onye na-azocha oka si afucha oka wit. N'ezie, mwakpo Ekwensu na-awakpo Pita di nnoo njo nke na okwukwe ya nwere ike ghara isi ike O nwere ike ibu na oku ahụ gbagburu ya! Ma a nuru ariri Nna ya Ukwu ma okwukwe ya adaghi (Luk 22:32)

Ma Pita n'onwe ya kuru afo n'ala. N'oge ahụ, o gonahuru Onyenwe ya ugboro ato. Ma site n'amara Chineke, e weghachikwara Pita. Anya mmiri ya nchehari (Luk 22:62) bu n'ezie nzokwu mbu na ya “laghachi” ka Kraist (Luk 22:32) na ahumahụ oheru nke inogidesi ike n'ime Ezi Vain.

Pita cheghariri n'ezie. Nke ahụ bu ihe ndi Leodisia kwesiri ime, kwa. Jizos n'onwe ya gwara ha otu ahụ: “Ndi nile m huru n'anya ka m na-abara mba ma na-adọ aka ná ntị ido aka ná ntị. Ya mere, na-anu oku n'obi, cheghariakwa. O burukwa na ha mee otu ahụ, ha ga na-emegehe ụzọ maka mkpakorita chiri anya Onwe ya. Ya na ha na-eriko nri onu. Jizos chorọ ka ahumahụ na ndi Kraist no na Leodisia di nnoo ka n'ezie di ka O chorọ ya na ndi na-eso ụzọ iri na otu. O chokwara ka anyi na-eme otu ahụ.

Ma na nzokwu o bu nke ụzọ anyi ga-eme nhorọ na-enweghi nke ihe ugwu a na-apughi ghotara ma o bu nogidere na-enwe. O buru na anyi bu ije na Ya, anyi ga-ahoro inonyere Ya. O buru na anyi adaa O buru na anyi enwee ike ibiaru Ya nso, anyi aghaghi ihoro icheghari ma chigharikwuru Ya.

Ma ruo mgbe anyi na-eme, O na-echere anyi: “Lee, m guzo n'onu ụzọ na kuọ aka.”

Isi Nke 12

Ncheghari

Pita cheghariri. Anyi puru nnoo inwe olileanya na o bu otu ahu ka o di ndi Laodisia. N'ezie, a kpokwara ogbakodi n'Efesos (Mkpughe 2:5), ogbakodi na Pagamos (Mkpughe 2:16), na ogbakodi na Sadis (Mkpughe 3:3) oku ka ha chegharia.

N'oge ozo, Ndi Kraist no na Korint cheghariri. Pol kwara ncheghari ha n'uzo di otu a:

N'ihina asi na o bu ezie na ejim akwukwo-ozim me ka o wuta unu, akwaghmu uta, asi na o bu ezie na anamakwari uta; n'ihina anamahu na akwukwo-ozim ahu mere ka o wuta unu, ma asi na o bu ezie na o bu nani otu oge awa ka o wutara unu. Ubu a anamañuri onu, o bughina emere ka ihe wuta unu, kama na emere ka o wuta unu *rue ncheghari*: n'ihina emere ka o wuta unu dika Chineke choro, ka unu we ghara isite n'ayi yi iyi n'ihe o bula. (2 Ndi-Korint 7:8-9, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru ichi)

O yikariri ka Pol o na-ekwu okwu ebe a banyere iba mba ya n'ebe choochi no (1 Ndi Korint 5:1-13) maka ikwe ka a ghara ikpe ikpe nke ikwa iko. O yiri ka 2 Ndi Korint 7:12 o na-ezo aka n'okwu ikpe a, bu nke o dororo anya na ndi Korint doziri ugbu a di ka Pol si choo.

Ma n'agbanyeghi kpomkwem ihe e zoro aka na ya, otu ihe dororo anya: *Ncheghari n'ime Agba Ohuru abughi naani maka ndi na-ekweghi ekwe ma o bu maka oge ntughari*. O puru ime ugboro ugboro n'ime ahumahu ndi Kraist, mgbe o bula o di mkpa.

N'ihina ya, ikekwe o bughina ihe ijuanya na ma Matin Luta ma Jon Kalvin, bu ndi oké Ndozighari ahu, lere ncheghari anya di ka uzo isi chikota ahumahu ndi Kraist.

Luta dere, si: "Onyenwe anyi na Nna anyi ukwu bu Jizos Kraist, n'ikwu 'Chegharianu, wdg,' choro ka ndu ndi kwere ekwe dum buru ncheghari."¹ N'otu ebe na-adoro mmasi n'akwukwo bu *Instituts*, Kalvin na-ekwu, si: "N'otu okwu, echere m na ncheghari bu ime ka mmadu dighachi ohuru, bu nke ga-emecha mee ka anyi nwetaghachi onyinyo Chineke n'ime anyi."² N'oge na-adighi anya mgbe nke ahu gasiri, Onye na-eme mgbanwe ahu na-ekwu, si:

Ya mere, n'ime mmeghari ohuru a, e weghachiri anyi site n'amara nke Kraist n'ezi omume nke Chineke, nke anyi dara na Adam... A dighi emezu mweghachi a n'otu oge, ma o bu n'ubochi, ma o bu n'afu.³

O na agbakwunye na Onye-nwe anyi na-eme ka uche ndi ya di ohuru ka ha wee di ocha ka "ha wee nwee ike itinye ndu ha niile na ncheghari, ma mara na agha a ga-akwusi naani site n'onwu."⁴

Ntule ndi a bara uru nke ukwu, anyi ga-alaghachikwa nsa ha n'isiakwukwo a. Ma ugbu a, anyi aghaghikwa igosi na ma Kalvin ma Luta eleghi ncheghari anya di ka *ihe a choro jiri nweta nzoputa ebighi ebi*.⁵ Ha abuo kwenyesiri ike n'echiche ahu e nwere n'oge Ndozighari ahu bu nke a kwara n'okwu bu *sola fide*— "okwukwe naani."

O dighi echiche ozo dabeere na Baibul ma o bu nke e ji ezi obi nakwere. Okwukwe naani (o bughina ncheghari na okwukwe) bu naani onodu maka izi ezi na ndu ebighi ebi.

N'ime ndi nile so dee Akwukwo Nso Agba Ohuru, Luk bu onye kasi kwuo okwu banyere ncheghari. N'agbanyeghi nke ahu, n'otu n'ime akuko Luk ndi a kasi mara amara, otu onye nche ulo mkporo Filipai nke obi na-adighi mma juru Pol na Sailas, si, "Ndi nwe m, ginii ka m ga-eme ka e wee zoputa m?" Aziza ha nyere ya bu naani aziza Baibul maara maka ajuju

dị otú a: “Kwere n'Onyenwe anyị Jizọs Kraịst, a ga-azọputakwa gi, gi na ezinulo gi” (Oru Ndi-Ozi 16:31). O dighi okwu o bula di n'ebe a—obunadi otu mkporu okwu!—banyere ncheghari. Pol na Sailas *ekwughi*, si, “Chegharianu ma kwere,” kama nani, “kwere.”

Ndi nkuzi usoro nzoputa dabeere na oru no n'onodu di egwu na ederede di ka nke a. Ha na-anwa isi n'akuku Akwukwo Nso a weputa ozizi ha site n'ikowa ihe o putara.⁶ Ma o dighi ebe ahụ, o dighikwa ihe omumu nka mmuta okpukpe o bula puru itinye ya n'ebe ahụ.

Di ka anyi huworo, mgbali ichota echiche nke ncheghari na Ihapu onwe onye n'okwu ahụ bu “kwere” enweghi ntoala asusu ma oli. Okwu ahụ bu “kwere” putara “kwere”—ma n'asusu Bekee ma n'asusu Grik.

N'ezie, o dila anya Jon Kalvin juru echiche bu na a puru imata odiche di n'etiti ncheghari na okwukwe. O dere , si:

N'ih na igunye okwukwe na ncheghari, na-emegide ihe Pol kwuru n'Oru Ndi-oz [20:21]—na o gbara ama “nye ma ndi Juu, ma ndi Grik, ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jizos Kraist no”; ebe o kwuru banyere okwukwe na ncheghari, di ka ihe abuo di iche kpankpan.⁷

O bu ihe di oké njo mgbe odiche di na Baibul n'etiti okwukwe na ncheghari dara, na mgbe e sikwa otu ahụ mee ncheghari ihe a choro iji nweta ndu ebighi ebi. N'ih na n'okpuru nghota nke ihe ndi a, a na-edeghari ozizi okwukwe nke Akwukwo Nso Agba Ohuru kpankpan ma na-ejide ya ka o buru onye a doro n'agha maka ncheghari. Ka a sikwa ihe mere otu oka mmuta n'ih odide Kalvin ji kwuo, si:

Ndi na-akuzi na ncheghari na-ebu okwukwe uzo, ma na-eme ka okwukwe na mgbaghara mmehie dabere na ncheghari, adighi ahụ na onodu ha yiri nke ozizi ncheghari nke ndi Rom nke Kalvin ji obi ike megide.⁸

A pughi ime nkwekorita n'akuku a ma o buru na anyi choro ichebe na ikwusa eziokwu Baibul nke *okwukwe naani*. Ime ka ncheghari buru ihe a choro iji nweta nzoputa ebighi ebi bu nnoo ilaghachi n'ozizi ndi Roman Katolik.

“Ma,” mmadu puru isi, “o bu na Baibul adighi ekwuputa ihe Chineke choro maka ncheghari?” N'ezie o na-eme, ma eleghi anya o dighi ebe o di ike kara n'Oru Ndi-Ozi 17:30 bu ebe Pol kwuputara, si: “Ya mere Chineke lefuru oge nile nke amaghi-ihe anya; ma uhu a O nagna *madu ka ha nile chegharia n'ebe nile*.” (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

A puru ime ka nkwekorita a kweko na *sola fide*—okwukwe naani? Ee, o puru, ebe o bu na Baibul adighi emegide onwe ya. Ime ka ha kweko di nnoo mfe ma di ka o kwesiri idi. Olee otu?

N'ikwu ya n'uzo di mfe, anyi puru ikwu nke a: Oku nke okwukwe na-anochi anya Oku nke ndu ebighi ebi. Oku ahụ a na-akpo ndi mmadu ka ha chegharia bu oku a kporo ha ka ha na Chineke diri na mma.

O buru na okwu ahụ bu nani, “Gini ka m ga-eme ka a zoputa m?” aziza ya bu ikwere na Onyenwe anyi Jizos Kraist (Oru Ndi-Ozi 16:31). O buru na o bu nke sara mbara bu, “Olee otu mu na Chineke ga-esi di na mma?” aziza ya bu “ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jizos no” (Oru Ndi-Ozi 20:21).

Ozokwa, o buru na mmadu di njikere inwe okwukwe—di ka onye nche ulo mkporo ahụ no na Filipai di—onye ahụ puru iwere nzokwu a ozugbo. Mgbe nke ahụ gasiri, a puru ikuziri ha ihe ndi o di mkpa ka ha chegharia na ha ma o buru na ha ga-eso Chineke na-eje ije. N'oge ndu onye Kraist, o ga-adi mkpa ka onye ahụ kwere ekwe chegharia otutu ugboro

dị ka Akwukwo Nso na-agba akaebe ya n'uzo doro anya. Ma o dighi onye a ga-azoputa karịa otu ugboro.

N'ihia ya, o bu ezie na ezi ncheghari *puru* ibute nzoputa uzo (dị ka anyi ga-ahu), o *dighi* mkpa na o ga-adi otu ahu. Ebe o bukwa na o dighi oké mkpa maka nzoputa dị ka ndi di otu ahu, o bughị n'echiche o bula onodu maka nzoputa. Mana eziokwu ka bu na Chineke na-achọ ncheghari n'aka mmadu niile ma na-etinye *nweko ha na Ya* na nke ahu.

Ka anyi leba anya n'ihe Okwu Chineke kwuru banyere nke a.

Ihe Okwu Ndi E Ji Dee Baijul n'Oge Ochie Putara

Isi okwu ndi di n'Akwukwo Nso Agba Ohuru Grik maka ncheghari bu aha *metanoia* ("ncheghari") na ngwaa *metanoēō* ("icheghari"). Na mbu, okwu Grik ndi a putara igbanwe obi mmadu. Ma, akwukwo okowa okwu Grik e ji eme ihe n'oge a edeghi ebe o bula n'Akwukwo Nso Agba Ohuru nke e kwuru 'igbanwe obi mmadu.⁹

N'iji ya eme ihe n'ozuzu ya, ngwaa na aha Grik ahu bira buru ihe foro nke nta ka o kweko n'okwu Bekee ndi bu "chegharia" na "ncheghari."¹⁰ Na Septuagint, ma o bu Akwukwo Nso Agba Ochie nke Grik, ngwaa Grik ahu sughariri okwu Hibru nke putara "inwe mwute," "icheghari."¹¹

N'ihia ya, otu e si sugharia okwu ndi a na Baijul Bekee anyi bu nke di mma n'ozuzu ya., ihe anyi ga-atulekwa n'isiakwukwo a ga-egosikwa na nke a bu eziokwu.¹²

Ncheghari na Ozioma Jon

Otu n'ime ihe ndi kasi di iriba ama banyere ozizi ncheghari di na Baijul bu na ozizi a adighi n'Ozioma Jon ma oli. E kwughi banyere ya obuna otu ugboro n'isiakwukwo iri abuo na otu nke Jon! N'agbanyeghi nke ahu, Mak Artor kwuru, si: "A pughi ikpo ozi oma o bula nke na-ewepu ozi ncheghari n'uzo kwesiri ekwesiri ozi oma, n'ihia na ndi mmehie apughi ibiakwute Jizos Kraist ma o buru na ha agbanweghi obi ha, uche ha, na ochicho ha."¹³

Nke a bu okwu di itunanya. Ebe o bu na Ozioma Jon *ekwughi* ozi ncheghari, anyi ga-ekwubi na ozi oma ya abughi ozi oma nke Akwukwo Nso?

Echiche ahu n'onwe ya na-egosi na o bughị eziokwu. Onye nkwusa ozioma nke anọ na-ekwu hoo haa na o na-eme nkwusa ozioma (Jon 20:30-31). O bughị nkà mmuta okpukpe nke Ozioma Jon nke na-ezughị ezu; o bu nkà mmuta okpukpe a na-achota na usoro nzoputa dabeere na oru. N'ezie, mgbalị ndi nkuzi nzoputa dabeere na oru na-eme iji gunye ncheghari n'ozoma nke anọ na-egosi n'uzo doro anya na ha achoputawo adighi ike ha.¹⁴ N'uzo doro anya, ozi nke Ozioma Jon zuru ezu ma zuo ezu n'enweghi ntuka o bula banyere ncheghari ma oli.

N'ezie, o bu obuna ihe doro anya na Jon onye na-ezisa ozi oma *na-ezere* ozizi ncheghari n'oge a gaara ewebata ya n'uzo di mfe. A na-achota isi ihe a na-ekwu okwu ya n'isiakwukwo nke mbu, n'ihia na o bu n'isiakwukwo a ka onye nkwusa ozioma nke anọ na-akọ banyere mkparita uka di n'etiti Jon Onye Na-eme Baptizim na ndi nnochianya nke ndi ndu okpukpe nke Jerusalem. Mgbe ha nusiri ka Jon gonari na o bu Kraist ma o bu Ilaija, ma o bu "Onye Amuma," ndi nnochianya ahu nuru ka o na-akowa onwe ya di ka nani "olu nke onye na-eti mkpu n'ozara" (Jon 1:19-23).

N'ibu ndi iwe were, ha juru ya ajuju ohuru, si,

"O bu kwa gini mere i neme baptism, ma o buru na gi onwe-gi abughi Kraist ahu, ma i bughi Elaija, ma i bughi onye-amuma ahu?" (Jon 1:25)

Dika onye obula guru Matiu, Mak na Luk mara, Jon onye na eme baptism kwuara "baptizim nke ncheghari" (Mak 1:4; Luk 3:3; lee Matt 3:11). N'oge a di oké mkpa na mkparita

uka ya na ndi nnochianya a nwere mmetuta nke ndi Juu, anyi na-atu anya ka Jon kwuputa nzube nke ozi baptizim ya n'ihe banyere ncheghari.

Ma, o naghị eme otu ahụ. Kama nke ahụ, nanị ihe o kwuru bu:

“Jon zara ha, si, Mu onwem nēji miri me baptism: n'etiti unu ka otu Onye nēguzo Nke unu onwe-unu nāmataghi, bú Onye ahu Nke nābia n'azum, Onye mu onwem nēkwesighi itopu eriri akpukpo-ukwu-Ya.” (Jon 1: 26-27)

O dighi okwu o bula—o dighi otu mkpuru okwu—banyere ncheghari. O burukwa na e nweela ebe zuru oke maka onye na-ezisa ozi oma iji tinye isiokwu a n'ozu oma ya, ebe a bu ebe ahụ.

Ma igbachi nkiti ya na-eme ka nti kuja!

Otu ndi oka mmuta Baibul echewo—obi abuo adighi ya na ha ziri ezi—na onye ahụ na-eso uzọ Jon Onye Na-eme Baptizim a na-akpoghi aha bu onye a kpoturu aha na Jon 1:35-40 abughi onye ozọ ma o bughi onye nke anọ n'ime ndi na-ezisa ozi oma n'onwe ya. Ma o buru na onye na-ezisa ozi oma bu 'nwa akwukwo' nke onye a na-eme baptism tupu ya etinye onwe ya na Onye Ozizi ohuru a, igbachi nkiti ya n'okwu banyere ncheghari na-eju anya kari.

Igbachi nkiti nke isiakwukwo nke mbu na-adigide ruo nno na ngwusi nke akwukwo ahụ. Ozioma nke anọ ekwughi ihe o bula ma oli banyere ncheghari, ma ya fodukwa ijikota ncheghari n'uzo o bula na ndu ebighi ebi.

Eziokwu a bu ihe na-egbu mmuo nke nka mmuta okpukpe nzoputa dabeere na oru. O bu nanị ikpu isi siri ike puru iguzogide nkwubi okwu a doro anya: *Jon eleghi ncheghari anya di ka ihe a chorọ iji nweta ndu ebighi ebi*. A si na o maara, o gaara ekwu ya. E kwuweri, nke ahụ bu ihe akwukwo ya na-ekwu maka ya: *inweta ndu ebighi ebi* (Jon 20:30-31).

Ncheghari nke Ozioma Luk

Otu o di, akwukwo abuo Luk dere di nno iche n'Ozioma Jon. N'ime ihe foro nke nta ka o buru ugboro iri isii okwu ahụ bu ncheghari putara n'Akwukwo Nso Agba Ohuru, a na-achota ya ugboro iri abuo na ise ma n'Ozioma Luk ma n'akwukwo Oru Ndiozi.

N'ihu ya, ncheghari bu isiokwu nke onye nkwusa ozioma nke ato mesiri ike karisja.

O buru na anyi gafee ihe Luk kwuru banyere isiokwu a n'ozu Jon Onye Na-eme Baptizim (Luk 3:3, 8; Oru 13:24; 19:4), anyi ga-eru ebe mbu e kwuru banyere ncheghari n'ozu Jizos (Luk 5:32) bu ebe e kwuru ihe na-awu akpata oyi n'ahu na Jizos *na ndi mmehie na-enweko!*

N'akuko ya, Luk na-agwa anyi na n'oriri Livaị nyere Onyenwe anyi, ndi odeakwukwo na ndi Farisii mere mkpesa nye ndi na-eso uzọ Ya. Ha wee si: “N'ihu gini ka unu neso ndi-ona-utu na ndi-nmehie ndia *nēri ma na anu?*” (Luk 5:30, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche) Ma, n'ezie, o bu Jizos ka e boro ebubo ahụ n'ezie. N'ihu ginị ka O ji soro ndi di otu ahụ rie ihe ma nuo ihe onunu? Aziza nke Onye Nzoputa bu ihe a maara nke oma na nke a huru n'anya:

“Nkpà dibia akpaghi ndi aru di nma; kama o nakpa ndi aru nadighi nma. Abiaghm ikpo ndi ezi omume kama o bu ndi-nmehie ka ha chēgharia.” (Luk 5:31, 32).

“Ano m ebe a,” ka Onyenwe anyi kwuru, “iji weta ogwugwo ime mmuo nye ndi oria nke mmehie. Abjara m ikpo ndi mmehie oku maka oriri ncheghari.”

Nke ahụ bụ ihe ncheghari putara. Ihe di mkpa bu ka onye mmehie ahụ gbakee n'uzo ime mmuo. O bu ihe niile banyere onye mmehie "inodu na tebul"— Ina-enwe mmekorita — na Chineke.

N'itule okwu n'uzo di otu a, o doro anya na nke a bu kpomkwem ihe akuko Luk banyere nwa mmefu ahụ bu.

Ihe iru uka adighi ya na Luk isi iri na ise bu isiakwukwo kasi ukwu banyere ncheghari n'ime Akwukwo Nso Agba Oheru dum, ikekwe n'ime Baijul dum. Ma, n'ebe a kwa, ilu ato ahụ banyere ncheghari sitere kpomkwem n'ajuju banyere iso ndi mmehie *na-eri ihe na tebul* Jizos. Okwu mmalite nke Luk iri na ise na-edozi onodu maka ozizi Onyenwe anyi banyere ncheghari:

Ma ndi-ona-utu na ndi-mmehie nile nabiaru Ya nso inu okwu-Ya. Ndi-Farisi na ndi-ode-akwukwo we natamu, si 'Nwoke a nanara ndi-mmehie nke-oma, *neso kwa ha eri ihe.*' (Luk 15:1-2, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

"Olee otu nwoke a ga-esi soro ndi di otu ahụ nodu ala?" ka ndi ndu okpukpe na-eme ezi omume n'anya onwe ha na-ekwu. "Olee otu O si nwee ike iso ndi na-adighi mma nke obodo na-eri nri?"

Olee otu o si mee ya? Aziza ya di n'obi Chineke. Di ka nna na-ahụ n'anya ma na-emesapu aka, O na-echere iji makuo onye mmehie ahụ chegharirinu. Ma o bughị naani inabata onye mmehie ahụ ka Nna ya bu n'obi. Oriri nke nweko obi uto sokwa n'atumatu Ya.

Nke ahụ bukwa akuko banyere nwa mmefu ahụ. N'ala di anya, n'ibu onye ndu ila n'iyi ya mere ka o nwee obi nkoropu, nwa okorobia a cheghariri. Onyenwe anyi ji okwu ndi a ko ncheghari nwa mmefu ahụ:

"Ma mbe o mara onwe-ya o si, 'Otutu ndi egoro olu ole nke nnam nwebigara ohe achicha okè, ma mu onwem nala n'iyi n'oke agu n'ebe a! M'gebili jekuru nnam, m'gasi kwa ya, Nna, emehiewom megide elu-igwe, na n'iru gi: ekwesighi m ka akpokwam nwa-gi ozọ: mem ka m'di ka otu onye nime ndi nke gi egoro olu.'" (Luk 15:17-19).

"Achoro m ibi n'ulo", ka nwa mmefu ahụ no na-agwa onwe ya, "ya mere, aga m alaghachi ruoru nna m oru ka o buru ugwo maka ebe obibi na nri." Di ka a puru isi kwuo ya, nwa okorobia ahụ kpebiri, si, "Achoro m imezi mmekorita di n'etiti mu na papa m. Ikekwe m puru imezi ihe site n'irio ya mgbaghara na site n'iruru ya oru."

Ihe ahụ o mere di mma. Ma o nwere ntupo. Nna ya enweghi mmasi n'ime nkwekorita ahụ nwa ya nwoke na-eche banyere ya. Nna ya di njikere inabata ya n'efu. Ihunanya o nwere n'ebe nwa mmefu ya no adabereghi n'udi nkwa o bula o kwere ijere ya ozi n'ugbo ahụ. Ime ka ya na nna ya dighachi na mma ga-adi mfe kariya otu o chere.

N'ihia ya, akuko banyere nwa mmefu ahụ *abughi nani akuko banyere nzoputa*. O bu akuko banyere otu otu nna na nwa ya nwoke bu ndi kewapuru onwe ha eri ogologo oge si hu ibe ha ozọ. O bu akuko banyere otu nna nke mere ihe kariyi nani ikporo nwa ya nwoke. N'ezie, o bu akuko banyere otu otu nna si gosi nwa ya nwoke na-emehie emehie ihunanya ya ma soro ya nodu ala, n'inwe nweko, n'oriri di uto ma na-enye onu.

N'uzo a na-apughi igbagha agbagha, akuko banyere nwa mmefu ahụ bu akuko banyere onye mmehie ahụ na Chineke, bu Nna anyi nke eluigwe, idighachi na mma. Ma ncheghari na-agunye nke ahụ *mgbe nile*, obuna mgbe onye mmehie ahụ chegharirinu bu Onye Kraist!

Ka anyi tughachi okwu Jizos gwara Ndi Kraist no na Laodisia:

“Ka ha ra, bú ndi Mu onwem huru n'anya, anamatu ha nmehie ha n'anya, zí kwa ha ihe site n'inye ha ahuhu: ya mere, nānu ọku n'obi, chèghari kwa. Le, anameguzo n'onu-uzo, nāku kwa aka: ọ buru na onye ọ bula anu olum, meghe kwa uzo, M'gābakute ya, *so kwa ya ri nri-anyasi, ya onwe-ya gēsokwam rie.*” (Nkpughe 3:19-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ncheghari, iso Jizos rie nri, nweko—ndi di otu ahụ bu eri ndi ahụ jikotara onu bu ndi Bible na-eji akwa akwa mgbochi a nke eziokwu. Idi n'otu—nweko—n'etiti umu mmadu na-emehie emehie na Chineke na-agbaghara mmehie aghaghi idabere na ncheghari mgbe nile, di nnoo ka ezi omume aghaghi idabere nani n'okwukwe.

N'ezie, nwa mmefu ahụ puru inochi anya nwoke a na-azoputaghi azoputa bu onye ncheghari ya mere ka o chigharia gaa n'uzo ziri ezi. Otutu ndi a na-azoputaghi achotawo nzoputa n'uzo yiri nke ahụ. N'ibu onye afo na-adighi eju ya na ndu elu ala ya nke a lara n'iyi, onye mmehie ahụ a na-azoputaghi kpebiri 'ilaghachi n'ulo' n'ebe Chineke no, na-achọ idi n'otu ya na Onye Okike ya. O bu ezie na o puru ibu uzo nwee echiche hierie uzo na o ghaghi iru oru iji nweta nnwaputa Chineke, ka oge na-aga, o ga-ezute Nna nke na-agbaghara mmehie bu onye ihunanya ya na-enweghi mgbagha na onye nzoputa ya bu n'efu n'uzo zuru ezu.

Ma nwa mmefu ahụ pukwara inochi anya Onye Kraist nke kewapuru nnoo nweko onwe ya n'ebe Nna ahụ no ma kpebiekwa 'ilaghachi n'ulo.' Ikekwe Onye Kraist ahụ obuna na-eme atumatu 'imezi' odida ya site n'igbalisi ike n'uzo puru iche ijere Chineke ozi. Ma mgbe o loghachiri, o zutere ozo otu ihunanya mgbaghara ahụ o bu uzo mata n'oge nzoputa—ma oge ahụ o di nso ma o bu ogologo oge gara aga.

O bu otu ihe mgbe nile—ma anyi na-abiakwute Chineke na nke mbu ya ma o bu na nke otu nari ya. Nna ahụ na-eche aka abuo ghere oghe na obioma. Nna ahụ meghere aka ya ma jiri obi sara mbara chere.

“Nēzenu onwe-unu,” ka Jizos gwara ndi na-eso uzo n'otu oge. “o buru na nwa-nnagi emehie, bara ya nba; o buru kwa na o chègharia, baghara ya. O buru kwa na o mehiere megide gi *uhò asa n'otu ubochi*, we chigharia ozo n'ebe i no *uhò asa*, si, ‘*Echègharim;*’ i gābaghara ya.” (Luk 17:3-4, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

N'ihia ginikwa ka ndi na-eso uzo Jizos ji kwesi ime otu ahụ? N'ihia na nke ahụ bu kpomkwem ihe Chineke na-emere ha—anyi—kwa ubochi!

Ya mere, akuko banyere nwa mmefu ahụ bu akuko na-emeghachi onwe ya - n'uzo bu isi - ugboro ugboro na ndu Onye Kraist o bula. O bu ezie na anyi na Chineke na-enwe mmekorita di mma na mmalite, nke a emebeghi ka o gwu, ndi na-ekwu na o bu nani otu ahụ ka anyi na Chineke si di na mma aghotaghi ya n'ezie.

Ya mere, ndi Ndozighari uka ahụ ziri ezi n'uzo bu isi. O bu ihe ziri ezi ikwu na “Onyenwe anyi na Nna anyi ukwu Jizos Kraist...choro ka ndu ndi kwere ekwe niile buru ncheghari.” N'ihia na n'enweghi ncheghari, bu nke a na-ekwughachi mgbe o bula o di mkpa, mmadu na Chineke adighi enwe nweko.

Ncheghari N'Oru Ndiozi

N'akwukwo ya di mpiakota abuo, bu nke a na-akpo Luk-Oru Ndiozi mgbe ufodu, Luk horo imesi isiokwu nke idi n'otu di n'etiti Chineke na mmadu ike. Ma o doro anya na Luk na-edegara ndi Kraist akwukwo ozi, di ka okwu mmalite ya nye Tiofilos (Luk 1:1-4) na-egosi. Mgbe ahụ, a na-ahoro isiokwu ya maka abamuru nke ndi Kraist.

Isiokwu banyere idi n'otu—nweko—na Chineke bu nke kwesiri ekwesiri ka Luk mesie ya ike, karisia nye ndi na-agu akwukwo ya na nari afo mbu bu ndi kwere ekwe. N'ihia na otu n'ime okwu ndi na- akpata esemokwu n'oge Luk bu okwu banyere iso ndi Juu na ndi Jentail bu Ndi Kraist na-eriko nri. E gosiputara n'uzo doro anya otu okwu a puru isi sie ike na Ndi

Galetia 2:11-21, bú ebe Pól guzoro nanị ya n'ihị ikike ndị Jentail nwere iso ndị Juu na-eri na tebul.

Ma o doró anya na ọ buru na Chineke bú Nna n'onwe ya puru iso ndi mmehie cheghari echeghari na-enwe nweko, onye Juu o bula kwere ekwe pukwara ime otu ahụ. A pukwara ime nke a obuna ma o buru na onye mmehie ahụ cheghari echeghari bu onye Jentail.

Dị ka Kōniliōs! N'ezie, n'uzo ufođu, Kōniliōs bu 'nwa mmefu' nke akwukwo Oru Ndiozi.

N'ihị ya, o di mkpa iburu n'uche na ihe ndeko Luk banyere Kōniliōs na-arụ ihe foro nke nta ka o buru otu oru ahụ n'Oru Ndiozi di ka akuko banyere nwa mmefu ahụ na-arụ na Luk. Dikwa nnoo ka Luk mere ka ahumahụ nwa mmefu ahụ puta ihè, otu ahụ ka o mekwara ka ahumahụ Kōniliōs puta ihè. N'ihị na akuko banyere nwa mmefu bu nke kasị di ogologo n'ime ilu atọ banyere ncheghari di na Luk 15, o bukwa otu n'ime akuko ndi kasị di ogologo n'ozio ma nke atọ dum. Akuko banyere Kōniliōs bukwa otu n'ime akuko ndi kasị di ogologo n'akwukwo Oru Ndiozi.

N'ebe a kwa, anyi na-ezute okwu nke nweko na tebul. N'ezie, mgbe Pita onyeozi gara Jeruselem mgbe ya na Kōniliōs zutesiri, a katoro ya nke ukwu. N'ihị ya, a gwara anyi, si:

Mbe Pita rigotara Jerusalem, ndi sitere na ndi obibi-ugwu we kwugide ya okwu, si, I bakuru ndikom ndi anebighi ugwu, *so ha rie ihe*. (Oru Ndi-Ozi 11:2-3, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ihe a o yiri gi ihe i nuturu? Nke a bu kpomkwem nkatọ ndi odeakwukwo na ndi Farisii katoro Jizos n'onwe ya. O bukwa mmuo nke nwanne nwoke nke nwa mmefu ahụ. N'ezie, n'akuku ikpezu nke akuko Onyenwe anyi na Luk 15, nna nwa okoro ahụ cheghari echeghari gara n'ebe nwanne ya nwoke nke okenye no ikpo ya oku ibia oriri ahụ n'ime ulo. Ma nwanne ya nwoke nke toro ya, bu onye ezi omume n'anya onwe ya, ji mkpari ju ohere nke iso nna ya na nwanne ya nwoke nke nta nwe nweko. Okwu ya na-ewe iwe:

Le, otutu arọ ndia ka m'bu oru-gi, o dighi kwa mbe o bula m'rapuru ihe i nyere n'iwu: ma o dighi mbe o bula i nyerem nwa-ewu, ka obi we to mu na ndi-eyim utu: ma mbe nwa-gi nka biara, nke ya na ndinyom ndi nakwa iko ripiara ihe nile i ji biri, *i buru nwa-ehi azuru azu nye ya*. (Luk 15:29-30, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

“Olee otu i nwere ike ime nke a?” Nwanne ya nwoke nke toro ya na-eji obi ilu eme mkpesa. “Olee otu i ga-esi mee nnukwu oriri maka nwanne m nwoke a na-emebi emebi?”

Olee otu o si mee ya? O bu n'ihị na Chineke chorọ ka ya na ndi mmehie cheghari echeghari na-akpakorita. O na-achokwa nke a obuna ma a si na ndi mmehie ahụ bu ndi Jentail di ka Kōniliōs.

Ya mere, o bughị ihe ijuanya na mgbe Pita kwusiri akuko banyere nnwaputa Chineke nabatara Kōniliōs na ndi enyi ya, emechiri onu ndi nkatọ ahụ. Ya mere anyi na-agu:

“Ma mbe ha nuru ihe ndia, ha kpuchiri onu-ha, we nye Chineke otuto, si, ‘Ya mere o bu kwa ndi mba ozọ ka Chineke nyere *ncheghari nke neduba na ndu*.’” (Oru Ndi-Ozi 11:18, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

“Ncheghari nke [na-eduga na] ndu!” Ncheghari nke *dugara na ndu*—bu ahumahụ Kōniliōs n'onwe ya nwere.

Ka a ghara ighotahie okwu ndi a. N'uzo siri ike ha *adighi* ekwu, “ncheghari maka ndu *ebighi ebi*.” Kama nke ahụ, ha bu ngosiputa nke “ibiaru ndu” nke bu nsonaazu ncheghari mgbe niile ma o bu ncheghari nke Onye Kraist ma o bu ncheghari nke ndi a na-azoputaghi.

N'ih na obuna nye Ndi Kraist, Pol puru ikwu, si: “n'ih na asi na unu nadi ndu dika anu-aru si cho, *unu gaje inwu*; ma o buru na unu newere Mo Nso me ka omume aru nwua, *unu gadi ndu*.” (Ndi Rom 8:13, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ma-ebu, dika nna nwa ahu furu efu siri kwue, “O kwesiri ka ayi teghari egwu, ka ayi teghari kwa egwu onu: n'ih na nwa-nne-gi nwoke a *nwuru anwu, di kwa ndu ozo*; o furu efu, ewe hu ya *ozo*.” (Luk 15:32, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Eziokwu di na nkwaputa a di omimi. Ma o bu Onye Kraist ma o bu onye na-abughi Onye Kraist nke na-awaghari n'ime mmehie, onye di otu ahụ bu aturu furu efu na nke na-akpafu akpafu, nke e kewapuru *n'ahumahu* nke ndu n'ezie nke a puru nani “idetu onu” ma nu utu ya n'ihu Chineke n'onwe Ya.—n'iso Ya nenweco.¹⁵

N'ih ya, icheghari bu ime ka anyi ghotakwuo otu anyi kwesiri isi na-ebi ndu nakwa ibi “ndu” kwekoru n'uche Onye kere anyi. Ma ncheghari abughi uzọ anyi si enweta ndu *ebighi ebi*. Amà Luk gbara n'okwu a doro nnoo anya: “Ma mbe ndi mba ozo nuru nka, ha nuria, nye kwa okwu Chineke otuto: ha we kwere na Jizos, ka ha ra, bu ndi edoro inata ndu *ebighi-ebi*.” (Oru Ndi-Ozi 13:48, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche) O bughi, ka anyi riba ama, “*cheghariri* ma kwere.” Nani, “kwere.”

Gini ka m ga-eme ka e wee zoputa m? Aziza nke Pol na Sailas bu aziza nke Luk kwa: “Ha we si, Kwere n'Onye-nwe-ayi Jizos, agazoputa kwa gi, gi onwe-gi na ezina-ulo-gi.” (Oru Ndi-Ozi 16:31). N'ih ya, ncheghari *abughi* ihe a choru. N'ezie, Luk ekwughi na ncheghari bu ihe a choru iji nweta nzoputa di ka Jon onye na-ezisa Ozi Oma na-ekwughikwa na o bu. Ndu ebighi ebi bu site n'okwukwe naani—*sola fide!*

N'ezie, a zoputaghi Konilios mgbe Pita ruru n'ulo ya. Ma mmuo ozi ahụ kwere Konilios nkwa na Pita “onye gāgwa gi okwu ufodu, nke ageji zoputa gi, gi onwe-gi na ezina-ulo-gi nile.” (Oru Ndi-Ozi 11:14). Otú o di, mgbe Pita biara, o *kwusaghi* banyere ncheghari. N'ih gini? O bu n'ih na o di mkpa ka a zoputa Konilios. O cheghariwor!

O dighi ihe doru anya kari eziokwu a. Konilios si n'ikpere arusi ya chigharia iji choo Chineke nke Izrel. Iji mezu nke ahụ, o “nyere ndi mmadu onyinye ebere n'uba, na-ekpekwa Chineke ekpere mgbe niile” (Oru Ndi-Ozi 10:2). Nke a abughi ihe ozo ma o bu ihe na-erughi icho Chineke na mmekorita di mma nke Konilios na onye okike ya bu Chineke. N'ih ya, ihe o kpere n'ekpere bu ka Chineke nyere ya aka ka ya na ya diri n'udo. Obibia Pita biara bu aziza nye ekpere ndi ahụ.

A na-eme ka isi ihe a doo anya n'okwu Konilios n'onwe ya kwuru mgbe onyeozi ahụ bjarutere:

Konilios we si, “Ubochi anọ gara aga, rue oge awa nka, m'nekpe ekpere n'oge awa nke-iteghete n'ulom; ma le, otu nwoke guzoro n'irum n'uwe nenwu enwu, si, ‘Konilios, *anuru ekpere-gi*, echeta-kwa-ra olu ebere gi nile n'iru Chineke. Ya mere ziga na Jopa, kpotara onwe-gi Saimon, onye anakpo kwa Pita” (Oru Ndi-Ozi 10:30-32, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

“Azawo ekpere gi,” ka onye ozi ahụ kwuputara. “onye gāgwa gi okwu ufodu, nke ageji zoputa gi, gi onwe-gi na ezina-ulo-gi nile.” (Oru Ndi-Ozi 11:14).

Gini ka okwu ndi ahụ bu? O dighi ihe o bula ha kwuru banyere ncheghari. Kama nke ahụ, ha bu okwu banyere okwukwe. Ya mere Pita gwara igwe mmadu ahụ gbakotara n'ulo Konilios: “Onye ahu ka ndi-amuma nile nabara amà, na site n'aha-Ya *onye o bula nke kwere na Ya* gānata naghara nmehie.” (Oru Ndi-Ozi 10:43, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ihe nsonaazu ya putara ozugbo. Ozugbo okwu ndi a si n'onu Pita puta, a na-enweta nzoputa. Mmuo Nso na-awukwasị ndi na-ege ya nti kwere ekwe (Oru 10:44).

Anyi ekwuola na Konilios bu "nwa mmefu" nke akwukwo Oru Ndiozi, o bukwa otu ahụ ka o di. Ebe o bu na onyeisi ndi agha a—di ka nwa mmefu ahụ—o "bjara ghota" na ya bi "n'ala di anya" nke ndi Jentail na-ekpere arusi. O kpebiri, di ka a puru isi kwuo ya, "ilaghachikwuru" ezi Chineke ahụ di ndu.

Di nnoo ka njem si kewapu nwa mmefu ahụ n'ugbo nna ya, o bukwa otu ahụ ka Konilios si mee "njem". Njem a were oge, ma Konilios ji onyinye ebere, ekpere, na ibu onu mee ya. N'ogwugwu nke njem ahụ, o choputara kpomkwem ihe nwa mmefu ahụ na-enupu isi choputara: O chotara Nna na-ahụ n'anya bu onye nabatara ya n'efu ma wukwasị ya ihunanya Ya site n'iwusa ya onyinye nke Mmuo Nso Ya. N'oge na-adighi anya mgbe nke ahụ gasiri, e mere Konilios baptism ma o bughị nani na ya na Chineke nenweko kamakwa ya na ohu Chineke bu Pita, onye o rioro ka o "noro ubochi ole na ole" (Oru Ndi-Ozi 10:48).

Onye ga-agonahu na otutu ndi na-achota Kraist n'uzo di nnoo otu a? Di ka nwa mmefu ahụ, dikwa ka Konilios n'onwe ya, ha na-eteta otu ubochi ma ghota na Chineke di ha mkpa. N'oge ahụ, ha echegharia ma malite icho Onye Okike ha.

Ikekwe ha amalitela iga choochi. Ikekwe ha na-ekpe ekpere ma na-agu Baibul. Ikekwe ha na-amalite inye Chineke ufodu n'ime ego ha. Ikekwe ha na-agbali imeziwanye uzo ndu ha. Mmuo nso Chineke na-adota ndi di otu ahụ ma na-eme ka ha kweta. Ma o dighi nke o bu la n'ime ihe ndi ha na-eme n'ochicho ha na-achọ Chineke nke na-azoputa ha. Ncheghari ha adighi azoputa ha.

Kama nke ahụ, n'onodu ndi di otu ahụ, ncheghari ha na-eme ka ha laghachikwute Chineke. O na-akpali ha n'uzo ziri ezi, n'ihu na o na-akpali ha icho iso Onye kere ha na-emeko ihe. Ma Chineke aghaghị ikpughere ndi di otu ahụ onwe ya mgbe nile. N'ezie, o na-eme ya mgbe nile, n'ihu na Baibul na-ekwuputa, "O bu onye nenyeghachi ndi nācho Ya ugwo-olu" (Ndi-Hibru 11:6).

N'otu ebe n'okporo uzo anyi na-achọ, Chineke na-ezute onye mmehie chegharirinu. Mana mkpughe nke Chineke bu mgbe niile mkpughe nke ihunanya Ya zuru oke na nke na-enweghi atu maka anyi. O bu mgbe nile mkpughe nke Nna na-ahụ n'anya bu onye na-enye onye o bu la choro ya nzoputa ebighi ebi nani site n'okwukwe.

N'ihu ya, na ngwusi nke ochuchọ ahụ, onye mmehie na-eche nani okwukwe nke Chineke ihu mgbe nile *sola fide!*

Di Njikere Ikwere

N'ihu ya, anyi puru ihu otu Chineke *puru* isi jiri ncheghari dota ndi mmadu n'okwukwe na-azoputa ndu n'ime Kraist. Ma o dighi ya *mkpa* ime otu ahụ. Kama nke ahụ, o puru iji ekele mee ihe.

Nwoke ahụ kpuru isi site n'omumu nke Onyenwe anyi gworo (Jon 9) bu ihe atu a ma ama. Onye-nwe-anyi na-ekewapu onodu nwoke a n'uzo doro anya site na mmehie o bu la n'akuku ya ma o bu ndi muru ya (v. 2-3). O dighi otu oge n'ime mkparita uka Ya na nwoke a ka Onyenwe anyi gosiputara na O na-echegbu onwe Ya banyere mmehie nwoke ahụ. N'uzo di iche, ndi Farisii ahụ na-ekweghi ekwe, bu ndi na-agbasosi iwu ike, boro ya ebubo n'uzo siri ike (v. 34). Ma mgbe nwoke ahụ kpuru isi zutere Onye Nzoputa ozo, otu ihe na-ese okwu n'etiti ha bu okwukwe. O siri ya, "Gi onwe-gi i kwere n'Okpara Chineke?" (v. 35). Nwoke ahụ kpuru isi zara, si: "O bu kwa onye, Onye-nwe-ayi, ka m'we kwere na Ya?" (v. 36).

"O bu naani ihe omuma ka m choro," ka nwoke a na-ekwu. "Adi m njikere ikwere ma o buru na i gwa m onye onye ahụ bu."

Nzaghachi nke Onye-nwe-ayi bu ihe ekpughere: "I huwo Ya, Onye gi na Ya nekwa okwu bu kwa Onye ahu." (Jon 9:37).

Nwoke ahụ kpuru isi zara ya ozugbo: O wee si, “Onye-nwe-ayi, ekwem!” O wee fee Ya ofufe.

O ga-abụ ihe na-egosi na mmadụ echeghariala ná mmehie ya n'akụkọ dī ka nke a. O dighi ebe o dī.

N'adighi ka nwa mmefu ahụ bụ onye ndu ya na-abaghī uru ná mba dī anya dotara n'ebe nna ya nọ, nwoke ahụ kpuru isi biakwutere Jizos n'ihī ekele o nwere. Nwoke ahụ meghere anya ya nọ ebe a. O dī nnoo njikere ikwere ihe o bula mmadụ puru ikwere.

Mgbe mmadụ dī njikere ikwere, ha puru ime otu ahụ ozugbo. O dighi mkpa ikwusara onye dī otu ahụ ozi oma banyere ncheghari n'oge ahụ. Dī ka nwoke ahụ kpuru isi n'oge gara aga, e kwesiri ikpo ha oku ikwere ozugbo.

Ma n'ezie dī ka Chineke puru iji ekele mee ka anyi nwee okwukwe, O pukwara iji egwu mee ihe. N'ezie, nke ahụ bu uzọ o si mesoo onye na-elekota ulo mkporo na Filipai ihe. Onye na-elekota ulo mkporo ahū dī njikere—obuna na-achosi ike—ibu onye a zoputara n'ihī na o doro anya na Chineke etinyewo aka n'ulo mkporo ya, obi abuo adighikwa ya na onwu nke ya onwe ya na-eche ihu na-ama ya jijiji (Oru Ndi-Ozi 16:27-29) N'ihī ya, nani ihe o dī ya mkpa ka a gwa ya bu ikwere.

Ma o bu ozọ, Chineke nwere ike iji enweghi afọ ojuju n'ime anyi—akpiri ikpo nku anyi n'ime—mee ka anyi nwee okwukwe na Kraist.

Nke a bu ihe O mere n'ebe nwanyi ahū nọ n'olulu mmiri nke Saika, onye ndu ya juputara n'ogba aghara site n'otutu alimdi na nwunye na-enweghi afọ ojuju (Jon 4:17-18). Jizos siri ya:

O buru na i matara onyinye Chineke, na Onye O bu Nke nasi gi, “Nyem miri ka M'nia;” gi onwe-gi gari Ya-ri, O gēnye kwa gi miri di ndu (Jon 4:10).

“Akpiri na akpo gi nku,” Jizos na-ekwu. “N'ezie, o buru na i maara onye m bu na udi mmiri m puru inye gi, i gaara ariworu m ka m nye gi ya. Nke ahū bu otu akpiri na-akpo gi nku!”

Ogwaghī nwanyi a okwu obula—obughi otu mkpuru okwu!—banyere ncheghari. A gwaghidi ya ka o hapu onye ya na ya na-akpa ugbo a. (Jon 4:18) Gini kpatara ya? O bu na Jizos echeghi otu ahū? N'ezie, o nwere mmasi n'otu o si bie ndu. Ma nke ahū abughi isiokwu n'oge ahū ma oli. Isiokwu dinu mgbe ahū bu ndu ebighi ebi.

Ncheghari ga-abia mgbe e mesiri—maka nwanyi a, maka onye na-elekota ulo mkporo na Filipai, na maka nwoke ahū kpuru isi site n'omumu. O buru na ha gaje iso Nna ha nke eluigwe *nēnwēko*, o ghaghī ibia—o bughi nani otu ugboro, kama otutu ugboro. Ncheghari dī oké mkpa iji bie ndu dī ka Onye Kraist na-aga nke oma.

Ma o bughi ihe a choro iji nweta ndu ebighi ebi.

Anyi kwesiri ikpachara anya ka anyi ghara ikowa oru Chineke site n'echiche anyi onwe anyi cheputara. N'ezie, Chineke na-azoputa nwoke na nwanyi o bula n'otu uzọ ahū—site n'okwukwe nani. Ma uzọ Ya nke iwetara ndi mmadụ n'oge nke okwukwe bara uba ma digasi iche.

Chineke *puru* iji ncheghari mee ihe. Ma O nwekwara ike iji ekele, ma o bu egwu, ma o bu enweghi afọ ojuju, ma o bu otutu ihe ndi ozọ dī ike na-akpali anyi. Chineke bu onye ochichi. O na-emeso mkpuru obi nke o bula kpomkwem dī ka amamihe Ya si choo. Ma okwu nke okpukpo oku ahū bu eziokwu n'uzọ a na-apughi igbanwe agbanwe: “Onye nācho, ya nara miri nke ndu ahu n'efu.” (Mkpughe 22:17).

Chineke nwere *nani otu uzọ* isi nye mmiri a. O na-enye ya n'efu. Ma Chineke nwere *otutu uzọ* isi mee ka ndi mmadụ nwee aguu maka mmiri O na-enye.

Amaokwu Ndi Ozọ Na-ekwu Banyere Ncheghari

Ọ buru na anyi eburu n'uche nke oma ihe ndi anyi tuleworo ruo ugbu a, anyi ga-enwe ike ighota otutu n'ime ihe ndi ozo Baibul kwuru banyere ncheghari, si otu ahu na-ezere otutu mgbagwoju anya na ihie uzo.

Ikpọ oku ncheghari bu ikpo oku ibanye n'udo na mmekorita oma mmadu na Chineke. Nke ahu bukwa kpomkwem ihe o bu mgbe Jon Onye Na-eme Baptizim kwusaara Izrel ncheghari (Mat. 3:2, 8, 11; Mak 1:4; Luk 3:3, 8). O bu oku a kporo mba ahu ka ha mee ka ha na Chineke, bu onye horo ha n'ime ezinulo nile nke uwa, dighachi na mma, ka ha wee buru ndi Ya.

Na nkwsa Jon, ncheghari ruru kpomkwem oru o mere na ndu Konilio. E mere ya iji kwadebe mba ahu maka inwe okwukwe n'Onye ahu Na-abianu. Pol kwuru nke a n'uzo dororo anya n'Oru Ndi-Ozi 19:

Pol we si, "Jon ji baptism nke ncheghari eme baptism, nasi ndi-Ju ka ha kwere n'Onye ahu Nke gaje ibia n'azu ya, nke ahu bu, na Jizos." (Oru Ndi-Ozi 19:4)

N'ebe a, anyi na-ahu ozo na ncheghari na okwukwe abughi otu ihe. Kama nke ahu, ncheghari gaje ikwadebe Izrel maka okwukwe, kpomkwem di ka o si kwadebekwa Konilio bu onye Jentail maka okwukwe.

Ozokwa, otutu n'ime iyi egwu ndi e tiri Izrel na-enweghi ncheghari metutara odachi mba ahu ga-enweta ma o buru na ha anogide na-eme ihe megidere Chineke. Di ka ihe atu, Jon Onye Na-eme Baptizim kwuru banyere anyi nke e debere na mgborogwu nke osisi na nke ga-egbutu osisi o bu na-adighi ami mkpuru ka e wee tuba ya n'ime oku (Mat 3:10; Luk 3:9). N'agbanyeghi nke ahu, e kwesighi ile nke a anya di ka iyi egwu nke mbibi ebighi ebi, kama nke ahu, e kwesiri ile ya anya di ka ido aka na nti banyere mbibi ahu na-ere oku nke kpuchiri mba ahu n'afu iri asaa Onyenwe Anyi, nke kpatara onwu nke otutu puku mmadu.

Eziokwu a kwesiri iputa ihe mgbe anyi lerukwuru okwu ndi ozo onye n'eme baptism kwuru anya:

Onye ihe-ifucha-oka-Ya di n'aka-Ya, O gafuchapu kwa ebe-nzocha-oka-Ya nke-oma, O gekpokota kwa oka-Ya n'oba-Ya, ma O gēji oku anāpughi imenyu emenyu rechapu ihofo. (Matiu 3:12, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Onye oru ugbo o bu na-ege Jon nti ghotara ihe atu a nke oma. Oku ahu gbara ahijia ahu oku kpankpam. N'ikwu ya n'uzo di mfe, e bibiri ahijia ahu.¹⁶ Nke a puru izo aka nani n'ikpe nke ga-adiru nwa oge na onwu anu ahu. A naghị "ere" ndi a na-azoputaghi oku— a naghị "ebibi" ha—n'ime oku ala mmuo! N'ebe ahu, "ikpuru adighi anwu anwu, oku adighikwa anyu anyu" (Mak 9:44, 46, 48). Ma n'odachi nke mba ahu mere n'afu iri asaa Onyenwe Anyi., e gburu ma bibie ndu nke otutu puku mmadu.

N'otu mmetuta ahu nke okwu Jizos na Luk 13: "O buru na unu echegharighi, unu nile gala n'iyi otu ahu." (Luk 13:3, 5). N'ebe a, okwu ahu bu "gabiga" bu okwu Grik di nnoo mma nke puru iputa nani "inwu onwu".

N'uzo dororo anya, Jizos na-ekwu banyere onwu nkiti. "Ndi Galili ahu, ndi Pailat were obara-ha gwakota n'aja-ha" (Luk 13:1) *anwuola*. "Egbuola" Mmadu "iri na asato ahu ulo elu di na Siloam dakwasiri" (Luk 13:4, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

"I ga-anwu, kwa," Onyenwe anyi na-ekwu, "o gwula ma i cheghari." "

Ihe iru uka adighi ya na otutu n'ime ndi na-ege Ya nti nwuru n'odachi ndi Rom wetaara Palestina n'afu iri asaa Onyenwe Anyi. Ma ndi cheghari—ndi meziri mmekorita ha na Chineke—ga-alanari.

Ka a ghara inwe mgbagwoju anya n'ụkpuru a. Ogwugwu nke onye mmehie o bula na-enweghi ncheghari bu onwu.¹⁷ Nke a bu eziokwu obuna ma o buru na a zoputalari onye mmehie ahụ na-enweghi ncheghari ma jide ya n'aka na o ga-aga eluigwe. E wezuga ncheghari, Onye Kraist na-eme mmehie na-aga inwu onwu ike n'ihia aka Chineke nke na-ado aka na nti.

Nke ahụ bu ihe Jems bu n'uche mgbe o gbara umunna ya bu Ndi Kraist ume ka ha si n'uzo mmehie o bula chigharia:

Umu-nnam, asi na onye o bula n'etiti unu si n'ezi-okwu jehie, ma otu onye we me ka o chigharia; ka o mara na onye meworo ka *onye-nmehie si na njehie nke uzo-ya chigharia gazoputa nkpuru-obi n'onwu*, o gēkpuchi kwa otutu mmehie. (Jemes 5:19-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

“Nwee nchegbu,” ka Jemes na-ekwu, “ichọ ncheghari nke nwanne gi mgbe o bula i huru ya ka o na-akpafu. Mgbe i mere nke ahụ, i puru izoputa ndu ya!”¹⁸

Mmechi

Site n'ihe anyi huro n'isiakwukwo a, anyi aghaghi ikwubi na okpukpo oku a na-akpo ndi mmadu ka ha chegharia *kariiri* oku a na-akpo ndi mmadu ka ha nweta nzoputa ebighi ebi. Kama nke ahụ, o bu oku a na-akpo ka e mee ka ihe e kere eke na Onye Okike ya *di n'otu*, oku a na-akpo ka umu nwoke na umu nwanyi na-eme mmehie na Chineke na-agbaghara mmehie *nwee nweko*.

O buru na anyi eburu eziokwu a n'uche nke oma, o dighi mgbe anyi ga-emehie site n'iche na ncheghari bu ihe a chorọ iji nweta nzoputa ebighi ebi.

N'uzo di otu a, anyi ga-eji nghota zuru ezu guo okwu ndi di ka ndi a:

Otu a ka edeworo ya n'akwukwo nsọ, na Kraist ahu gahu ahuhu, si kwa na ndi nwuru anwu bilie n'ubochi nke-atọ; *na agēkwusa kwa nchēghari na nbaghara mmehie n'aha-Ya gwa mba nile, nāmalite site na Jerusalem*. (Luk 24:46-47, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Nke a, n'ezie, bu udi Lucan nke Oru Ukwu ahụ. Dikwa ka okwu Matiu nke iwu a (Matiu 28:18-20), o na-elekwasị anya na *okpukpo oku sara mbara* n'ime ahumihe di mkpa na Chineke.¹⁹

Na Matiu, a kowara ahumihe ahụ di ka *ibu onye na-eso uzo* Jizos Kraist Onyenwe anyi (Matiu 28:19) ma na-agunye irube isi n'iwu Ya (28:20). Na Luk, a kowara ahumahụ ahụ di ka *nweko anyi na Chineke* nke anyi na-abanye na ya site na “ncheghari na mgbaghara nke mmehie.” N'ezie, o bughị ihe ijuanya na udi oru Luk nyere na-esochi ihe atụ ozo nke *nweko na tebul* n'etiti ndi na-eso uzo na Onyenwe ha bilitere ugbu a (Luk 24:42-43).

Otu o di, Ozioma Jon di iche na nke Matiu na Luk. Ebe Matiu na Luk lekwasiri anya *na ahumihe* nke Chineke nke a na-akpo ndi mmadu, Jon lekwasiri anya n'isiokwu *di warara kari*; otu esi enweta ndu ebighi ebi. Ebe o bukwa na isiokwu *ahu* di ya n'obi, o dighi mkpa ka Jon onye na-ezisa Ozi Oma kwuo banyere ncheghari.

N'ezie, okwu ahụ bu “ncheghari na mgbaghara nke mmehie” (Luk 24:47) bu okwu *e ji chikota ihe*. Ha ekwughi nkowa nile nke nka mmuta okpukpe Luk. Kama nke ahụ, di ka anyi huro, Luk kwetara ihe Jon kwuru na ndu ebighi ebi—nzoputa ebighi ebi—bu nani site n'okwukwe.

Ma o doro anya na okwu ndi bu 'ncheghari na mgbaghara nke mmehie' metutara akwukwo Oru Ndiọzi. N'ezio kwu, ihe a na-ekwusa n'ebe ahụ bu ka ndi mmadu chegharia,

ka a gbagharakwa ha mmehie ha. Iji malite, a na-ekwughachi òkù Jòn Onye Na-eme Baptizim kpọrọ Izrel icheghari n'isiakwukwọ ndị mbụ nke Ọrụ Ndiọzi (2:38; 3:19; 5:31). Dika odi kwa na nkwusa nke Jòn, ncheghari a kwesiri igosiputa na baptizim (Ọrụ Ndi-Ozi 2:38).

Ihe kwesiri ka a rịba ama karịsịa bụ Ọrụ 5:30-31, bụ nke na-ehota, n'izo aka n'ebe Izrel nọ, isiokwu Luk (24:47). N'ihu ya, mgbe Pita na-agwa ndị ndú ndị Juu okwu, o kwuru, si:

Chineke nke nna-ayi-hà mere ka Jisus si n'ọnwu bilie, Onye unu onwe-unu ọru, nākwuba Ya n'elu osisi. Onye ahu ka Chineke were aka-nri-Ya welie elu ibu Onye-ndú na Onye-nzọputa, *inye Israel nchèghari na n̄baghara mmehie*. (Ọrụ Ndi-Ozi 5:30-31, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

Ya mere, nkwusa mbụ ahụ dī n'Ọrụ Ndiọzi, bụ nke *malitere na Jeruselem* (Luk 24:47), bụ ikwughachi òkù Jòn Onye Na-eme Baptizim kpọrọ Izrel ka ha mezie mmekọrịta ha na Chineke bụ nke kpataworo ọdachi. Ọ bụrụkwa na ihe dī oké njo n'oge Jòn, ọ dīkariri nnojo njo ugbu a. N'ihu na ugbu a mba ahụ akpogidewo Onye ahụ Chineke mere ma Onyenwe anyi bụ Kraist n'obe (Ọrụ Ndi-Ozi 2:36).

N'eziokwu, oké ọkụ ahụ gbara n'afọ iri asaa Onyenwe Anyi nọzi n'ọnu ọnu ebe a ga-amunye ya.

Ka Israel juru ọkpukpo a, ọkpukpo òkù maka “ncheghari na mgbaghara mmehie” na-aga n'ihu “*na mba niile*” (Luk 24:47). Akwukwo Ọrụ Ndiọzi bụ nani ihe ndekọ Baibul anyi nwere banyere mgbasawanye nke eziokwu Chineke n'etiti ndi Jentail.

N'ihu ya, n'ihe ndekọ ya banyere mgbasawanye a, Luk hoooro akuko banyere Konilios di ka isi ihe di n'akuko ya. Dika anyi huworo, Konilios bu ihe nlere anya di egwu nke ncheghari, dika o bukwa ihe nlere anya nke mgbaghara nke mmehie, nke Konilios natara site n'okwukwe (Ọrụ Ndi-Ozi 10:43-44).

Konilios, mgbe ahụ, bụ ihe nlereanya nke Luk maka ndi Jentail n'ebe niile, onye Pol ga-ekwusara “nchèghari n'ebe Chineke nọ, na okwukwe n'ebe Onye-nwe-ayi Jizos nọ” (Ọrụ Ndi-Ozi 20:21).

Pol n'ezie bụ onye Luk huru di ka dike. O bu ya bu onye a korọ akuko ya na Luk. Ebe o bukwa na Luk so Pol mee njem mgbe ufođu, o ghotara ozizi Pol nke oma kariya onye o bula ozo. Dika omumaatu, Luk maara na o buru na a juo Pol ihe mmadu ga-eme ka a zoputa ya, aziza ya ga-adı mfe ma zie ezi: “Kwere n'Onye-nwe-ayi Jizos, agazoputa kwa gi” (Ọrụ Ndi-Ozi 16:31).

Oleekwanu maka ime ka a mara na ihe i mere ziri ezi? Luk maara na na nka mmuta okpukpe nke Pol, nke a kwa bu nani site n'okwukwe. N'ezie, Luk n'agbaso ihe Pol kwuru n'okwu a n'ulo nzuko di n'Antiok nke Pisidia: “*Onye o bula nke kwere na Ya n'onye ezi omume n'ihe nile*, nke napughı igu unu na ndi ezi omume na ha nime iwu Mozis” (Ọrụ Ndi-Ozi 13:39, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

O dighi okwu a na-ekwu ebe a—obughı otu mkpuru okwu!—banyere ncheghari. Lee ka okwu ndi ahı si yie nnojo ndi ahı di n'akwukwo Ndi Rom. Gınikwa mere na o gaghi eme ya? Okwu ndi ahı bu nke Pol n'ebe abuo ahı.

Ma Luk makwaara na Pol kwusara *ozi ka ukwu*. Ozi ahı bu oku a kporo umu mmadu—ma ndi Juu ma ndi Grik—ka ha soro Chineke n'onwe ya nwee nweko di oké mkpa. N'ozı a sara mbara kari, ncheghari keere oké putara ihè.

N'igbachitere onwe ya n'uzo siri ike n'ihu Eze Agripa na onye ochichi Rom bu Festos, Pol kwuputara ihe nile o kwusaara ndi mmadu:

Ncheghari

Site n'ihe ndia, eze Agripa, abughm onye nādighi-ekweye ọhù ahu nke elu-igwe: kama eburum uzọ kọrọ ndi bi na Damaskos akuko, kọ kwa na Jerusalem, na nime ala Judia nile, kọ-kwa-ra ndi mba ọzọ, *ka ha chègharia chigharikute kwa Chineke, nālu ọlu kwesiri nchèghari*. (Orụ Ndị-Ozi 26:19-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

“Ana m ekwusa ịdị nsọ”, ka Pọl na-ekwu. “Ana m ekwusa ụdị ahụmịhe okpukpe nke na-eme ka ndị mmadụ chigharịkwuru Chineke ma na-arụputa ezi ọrụ.”

Ma Pọl *adighi* ekwu, ịdị ka nkà mmụta nzọputa dabeere na ọrụ na-azọrọ, na a pughị ịzọputa mmadụ n'enweghị ncheghari ma ọ bụ na mmadụ apughị iga eluigwe ma ọ bụrụ na ọ dighị ebi ndụ nke ọrụ ọma. Ọ dighị mgbe Pọl kwuru *nke ahụ!* Baịbụl ekwughị *nke ahụ*. Ihe Pọl na Baịbụl *kwuru* doro anya:

Ma onye *nālughị ọlu*, kama ọ *kwere* n'Onye ahu Nke nāgu onye nāsopughị Chineke n'onye ezi omume, anāgu *okwukwe-ya* nye ya dika ezi omume. (Ndị Rom 4:5, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

N'ikwu ya n'uzọ ọzọ, ọ bụrụ na ị pụrụ ijwuo Pọl ihe ọ ịdị mkpa ka i mee ịjị nweta nzọputa ebighị ebi, ọ gaara asị nanị: “Kwere!”

Ee, ndị Ndozigharị Ụka ahụ mere ihe ziri ezi n'agbanyeghị ihe nile. Nghota na-akpali akpali nke echiche Ndozigharị Ụka ahụ dabeere kpam kpam na Baịbụl ma bụrụ eziokwu: *Naanị n'okwukwe!*

Isi Nke 13

Ndị A Gụrụ ná Ndị Ezi Omume n'Ihi Ọrụ Ha

Dị ka anyị ka hụworo, Pọl onyeozị chikọtara n'uzọ sara mbara otú o si kwusaa eziokwu Chineke n'okwu na-akpali akpali o kwuru mgbe ọ na-azara ọrụ ya n'ihu Agripa, Festos, na ndị ikom a ma ama zukọtara na Sesaria. Lee okwu ndị ahụ ọzọ:

Site n'ihe ndia, eze Agripa, abughm onye nādighi-ekweye ọhù ahu nke elu-igwe: kama eburum uzọ kọrọ ndi bi na Damaskos akuko, kọ kwa na Jerusalem, na nime ala Judia nile, kọ-kwa-ra ndi mba ọzọ, *ka ha chègharia chigharikute kwa Chineke, nālu ọlu kwesiri nchèghari*. (Ọrụ Ndị-Ozi 26:19-20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

Nke ahụ bụ ozi Pọl n'uzọ dī mkpirikpi. Ebe ọ bụla ọ gara n'ogbè ndi Rom, ọ kporo mmadụ nile okù ibi ndụ nke e ji ncheghari na ezi ọrụ mara. Ma, dī ka anyị hụkwara, ihe Pọl bu n'uche n'okwu ndi a abughị na a na-adabere n'uzọ ọ bụla ná ncheghari n'onwe ya ma ọ bu n'ezi ọrụ ndi ncheghari na-eduga na ha, ka a ga-esi nweta izi ezi na ndu ebighi ebi.

Ma Pọl ebughi n'uche, dī ka ọfọdu na-eche, na “ọrụ kwesiri ncheghari” bụ ihe ncheghari *na-apughị izere ezere*. O kwughị na ha bụ *ihe a na-apughị izere ezere* nke okwukwe na-azoputa onwe ya. Ndị chere na ha na-ahụ nke a n'Akwukwọ Ọrụ Ndiozi na-ahụ onyinyo ugha. Ọ dighi otu mkpuru okwu dī n'akuku Akwukwọ Nso a nke na-akwado echiche dī otú ahụ.

N'uzọ megidere nke ahụ, o doro nnoo anya na Pọl echeghi na ncheghari n'onwe ya ga-eme ka mmadụ ruo ọrụ kwesiri ekwesị. Kama nke ahụ, agbamume ahụ bụ ka a ruo ọrụ ndi dī otú ahụ bụ ihe dī iche na nke a na-adighi ahukebe n'ozī ya dum. N'ezie, dī ka anyi rjbara ama, ná ntuziaka Pọl nyere Taiťos, o kwusiri ike, si: “Okwu a kwesiri ntukwasi-obi, anamezube kwa ka i kwusie okwu bayere ihe ndia ike, ka ndi kweworo okwu Chineke *we tukwasi uche n'ibu ndi-isi n'olu oma*.” (Taiťos 3:8, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

E nwere ezi ihe mere ahumahu dum nke onye kwere ekwe a muru ọzọ *kwesiri iji buru* ahumahu nke inogide na-arụ ezi ọrụ.

Dika Pọl kwuputara n'ebe ozo, ndi azoputara site n'amara site n'okwukwe bu ndi “ekere... maka ezi oru,” nke Chineke choro ka anyi jee ije (Ndị Efesos 2:10).

Ma a puru ikwu otu ihe ahụ banyere ibu onye na-eso ọzọ. N'ezie, dika nnukwu ọrụ ahụ si dī, ime ndi na-eso ọzọ putara “*ikuziri ha* ka ha debe ihe niile” Kraist nyere n'iwu (Matiu 28:20). N'ihī ya, ibu onye na-eso ọzọ bụ ndu nke anyi ji amuta *irubere* Onyenwe anyi isi.

Ọzokwa, a puru ikwu eziokwu a n'ihē banyere iso Chineke na Kraist *nēnweko*. Onye kwere ekwe nke huru Onyenwe ya n'anya ga-edebe iwu nke Onyenwe ya ma nwee ahumihe bara uba nke mkpughe nke Onye Nzoputa ya (Jon 14:21). Jizos kwere onye di otua nkwa na ya na Nna ya “ga-abiakwute ya ma mee ebe obibi ha n'ime ya” (lee v 23).

Ije ije n'oru oma—nweko na Chineke—igho onye na-eso ọzọ Jizos Kraist. Ndī a bụ udi “Atọ n'Ime Otu” nke omume na nke ime mmuo nke bụ n'ezie otu nnukwu eziokwu: ndu Ndī Kraist. N'ezie, mmadụ inweta ndu ahụ bụ onyinye sitere n'aka Chineke. Ma ọrụ onye ozi bụ Onye Kraist adighi agwu mgbe mmadụ natara onyinye a. N'uzọ ọfọdu, ọrụ ahụ ka malitere amalite.

N'ihī ya, dī ka Pọl, onye ozi nke eziokwu Chineke aghaghī idī na-ekwusi ike mgbe nile na “ndi kwere ekwe” kwesiri “ilezi anya inogide na-arụ ezi ọrụ”, na-akpali ha mgbe nile

“irụ orụ ndị kwesiri nchehari.” Orụ a na-adigide adigide ma o buruhaala na ozi Ndị Kraịst na-ejere ha adigide.

O bukwa n'irụ orụ a ka onye ozi nke na-ekwesị ntukwasị obi n'okwu ahụ na-asopuru n'uzo kwesiri ekwesị ezi ibuisi nke Jisọs Kraịst. N'ihia na mgbe obubueze Jisọs putara ihè na ndu ndi na-eso uzo Ya, uwa ga-ahụ nke a, Chineke ga-abu onye a na-enye otuto, ndi kwere ekwe n'onwe ha ga-abu ndi ezi omume site n'oru. Anyi ga-ekwu banyere udi ihe a n'oge na-adighi anya.

Ibuisi Jisọs

O buru na Jon 3:16 bu nke kasi ami mkpuru n'ime akuku Akwukwo Nso nile maka nzoputa, o yikariri ka Oru 16:31 o ga-eso ya. Anyi tulerere akuku Akwukwo Nso a n'isiakwukwo bu uzo, ma o di anyi mkpa itule ya ozo n'ebe a:

O we kuputa ha, si, “Ndi-nwe-ayi, gini di nkpa ka m'me ka ewe zopotam?” Ha we si, “Kwere n'Onye-nwe-ayi Jisus, agazoputa kwa gi, gi onwe-gi na ezi-na-ulo-gi.” (Oru Ndị Ozi 16:30-31)

O bu nani mgbe ebighi ebi ga-ekpughe otutu puku mkpuru obi ndi dabeere na nkwaputa a na-enweghi mgbagwoju anya maka obi utu na odimma ebighi ebi ha. N'ezie, ha ga-agunye otutu ndi nakweere nkwa a mgbe ha bu umuaka, nakwa otutu ndi ozo mere otu ahụ n'oge ndu ha nile.

Ma inu ka ndi oka mmuta okpukpe na-atule akuku Akwukwo Nso a bu ihapu ihe nile na-egosi na o di mfe ma na-awaghari n'ebe togboro n'efu nke ochichiri na ogba aghara. Ozokwa, di ka anyi kwurula, o doro anya na o dighi ihe o bu e kwuru n'ebe a banyere nchehari. Ma o dighikwa ihe o bu e kwuru banyere nraranye, baptizim, ezi oru, ma o bu ihe o bu ozo yiri ya. A kwara okwukwe nani di ka aziza zuru ezu nye ajuju onye nche ulo mkporo ahụ juru. Mana ndi nkuzi n'ochichi anaghi enwe afọ ojuju na aziza a dika o di.

N'ihia ya, kama ikweta ihe o kwuru, ha na-agbali iji ihe e dere n'ebe ahụ na-eme ka a ghota ihe ha na-ekwu. N'ihia ya, n'anya otutu ndi nkuzi na-ekwu na mmadu bu onye ukwu, ihe mere ha ji ele ihe anya otu ahụ bu na Pol na Sailas siri, “Kwere n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst.” Ha gara n'ihu ikwu na iji okwu ahụ bu “Onyenwe anyi” eme ihe na-egosi ido onwe anyi n'okpuru ikike Ya mgbe anyi kweere.¹

Nke a bu mmejọ di oké njo na nke a na-apughi igbagha agbagha. O na-agunye echiche na-ezighi ezi nke asusu a maara nke oma nke a na-akpo mgbe ufodu “Nnyefe na-akwadoghi iwu.” N'udi njehie a, a na-agughachi echiche e si n'okwu ndi ozo nweta, ma o bu nke e si n'ihia ndi gbara ya gburugburu nweta, n'uzo na-ezighi ezi n'otu okwu di ka akuku nke ihe o putara.² Nke a bu ihe mere n'ebe a. Pol na Sailas ji okwu ahụ bu “Onyenwe anyi” mee ihe iji mata Onye onye na-elekota ulo mkporo ahụ kwesiri itukwasị obi, ma o dighi emetuta ihe okwu ahụ bu “kwere” putara.

Ihe atụ di mfe puru ime ka isi ihe a doo anya kari. Enwere m ike igwa enyi m: “Tukwasị Onye Isi Oche Bush obi na o ga-elekota okwu a.” O doro anya na nke a abughi otu ihe ahụ di ka isi: “Na-edo onwe gi n'okpuru ikike nke Onye Isi Oche Bush.”

Ma iji were mgbagwoju anya asusu nke nka mmuta okpukpe chi nyere anyi maka Oru 16:31, were ya na m gwara enyi a, “Cheta ugbo a, m kwuru ka i tukwasị obi na ONYE ISI OCHE Bush! Nke ahụ putara na i ghaghi idi njikere ido onwe gi n'okpuru ikike ya. E kwueri, o bu ONYE ISI OCHE.”

O ga-abu na enyi m ga-achi m ochi maka na m kwara ya ihe ahụ m kwuru n'uzo na-egosi na o bu ita mmadu ahuhu. Ma o bukwana ya asi: “Olee otu m kwesiri imara na o bu

ihe a ka ị chọrọ ịgwa m? I kwughị ihe ọ bụla banyere *irubere* Onyeisi Bush isi. Naanị ihe ị kwuru bụ ka m tũkwasi ya obi, echekwara m na ọ bụ ihe ị chọrọ ka m mee!”

N'ezie, na-eburu n'uche na m maara otú e si eji asụsụ Bekee eme ihe n'uzọ dị irè, m puru inwe ezi ihe mere m ga-eji gwa enyi m ka ọ tũkwasi ONYE ISI OCHE Bush obi. Ọ buru na ọ bụ nanị George Bush, nwa amaala America, a puru inwe ajuju ụfọdụ banyere ma à puru ịtũkwasi ya obi n'okwu siri ike n'ezie. Ma utu aha ahụ bụ ONYE ISI OCHE na-eme ka a mata ya dị ka nwoke nwere ikike na ihe onwunwe kariri nnoo nke enyi m. Aha akwukwo ahụ n'onwe ya na-agba anyị ume ịtũkwasi ya obi.

Ọ bụkwa otú ahụ ka ọ dị utu aha ahụ bụ “Onyenwe anyị” nke dị n'Orụ Ndịozi 16:31. Nke a abughị onye Juu nkịtị nke a gwara onye na-elekota ụlọ mkporo na Filipai ka o nwee okwukwe n'ebe ọ nọ maka odimma ebighi ebi ya. Kama nke ahụ, Ọ bụ Onyenwe anyị, nke nwere ike na ihe onwunwe nile nke aha a dị ebube na-egosi. N'ihe banyere nzọputa, Ọ puru inye ihe dị mkpa iji gboo mkpa onye mmehie.

Ma ịgosi na ụdị ụfọdụ nke ịhapu uche bụ akukụ nke azumahia nzọputa dị n'Orụ 16:31, bụ iji ike tinye n'ime ihe odide echiche ndị na-adighi na ya.

N'ezie, anyị puru iga n'ihu. O nweghi ihe dị ka “ime ka Jizos buru Onyenwe ndu anyi.” Akwukwo Nso mere ka o doo anya na Ọ bụ Onyenwe anyi *ugbu a*, ọ bughị nanị nke Ndị Kraist kamakwa nke ndị nile a na-azọputaghị!

Ọ bụ ya mere Pita onyeoziri jiri gwa ndị na-ege ya ntị n'ubochi Pentikost, si: “Ya mere ka ulo Izrel nile mazue, na Chineke mere Ya ka Ọ buru Onye-nwe-ayi na Kraist-ayi, bụ Jisus ahu Onye unu onwe-unu kpogidere n'obe.” (Orụ Ndị Ozi 2:36)

Ọ baghi uru ma mmadu o kweere eziokwu ahụ ma ọ bụ na o kweghi. Jizos Kraist ka bụ Onyenwe ha. N'ihu ya, mgbe Pita na-agwa ndị na-anabataghị ozi oma n'ulo Konilio okwu, o kwuru, si:

Okwu nke Chineke zitere umu Izrel, nezisa ozi oma nke udo site n'onu Jisus Kraist (Onye ahu bu Onye-nwe madu nile) (Orụ Ndị Ozi 10:36)

Ma ọ buru na Ọ bụ “Onyenwe ihe nile,” olee otu onye obula ga-emeli Ya ihe Ọ bụ?³

N'ezie, ndị na-eji okwu ahụ bụ “mee Ya Onyenwe ndu gi” eme ihe, na-agbalikari isi, “Daa onwe gi n'okpuru ibuisi Ya na ndu gi kwa ubochi”. Nke a bụkwa ezi ndumodu, ọ bụ ezie na ọ bụ nanị onye Kraist a muru ozo puru itinye ya n'oru n'ezie.

Eziokwu a bụ isi ihe nke Iso Uzo Kraist dabeere na Baibul. Ọ dighi onye mmehie a na-azọputaghị azọputa puru izaghachi n'uzo kwesiri ekwesị n'ibu onyeisi nke Kraist.⁴ Ikike ime otú ahụ adighi n'ime mmadu ruo mgbe a muru ya ozo. Ọ bụ nanị mgbe a muru mmadu ozo ka ọ na-enweta ikike nile di mkpa maka ido onwe ya n'okpuru na irube isi di ka Onye Kraist. Ma ọ bụ, dika Pita kwuru, ọ bụ naanị mgbe ahụ ka ndị kwere ekwe na-enweta “ihe niile metutara ndu na nsopuru Chineke” (2 Pita 1:3).

Uzo ozo isi kwuo nke a bu icheta na onye mmehie na-abiakwute Onye Nzọputa di ka onye ariri o na mkpa,⁵ nke na-enweghi ike inye Chineke obuna udi nrubeisi kwesiri ekwesị.

N'ezie, nwa mmefu ahụ apughị ime otú ahụ n'ebe nna ya nọ. Echiche ya banyere inyefe onwe ya n'aka nna ya di ka “onye oru e goro ego” kpughere erughi eru nke echiche ya. Ọ bughị nanị na ọ tughị anya ihunanya na-enweghi atụ nke nna ya, kama ọ na-eche banyere oru nke ya di ka “onye oru e goro ego” n'ugbo nna ya.

Ma ozugbo ọ huru nna ya n'ezie ma makuo ya, ọ kwesiri echiche a kpmkpam (Luk 15:20-21). Echiche ya dum banyere mmekorita ya na nna ya enweghi ike igbanwe kpmkpam site n'obi mmesapu aka di ukwu o zitere mgbe ọ lotara. Ugbo a—ma ọ bụ nanị ugbo a—ka ọ puru ịgosi nna ya udi nrubeisi kwesiri ekwesị nke ihunanya na ekele.

Ọ bụ otu n'ime echiche efu nke echiche chi na ndi a na-azọputaghị nwere ike inye Chineke udi nrubeisi ọ bula nke Ọ ga-anabata di ka akukụ nke azumahia nzọputa. N'uzo megidere nke ahụ, ọ bụ nanị ido onwe onye n'okpuru Chineke site n'obi a gbaputara agbaputa

ka Chineke na-anakwere n'ụzọ zuru ezu. Ma ndị a na-azọputaghị enweghị ihe ha ga-enye. Ha bụ nanị ndị na-arịọ arịrịọ na-adabere n'ebere Chineke.

N'ezie, nke ahụ bụ ihe ndị Chineke gbapụtara n'aka ndị ya maara nke ọma, dị ka e si kwuo ya n'ụzọ magburu onwe ya n'otu n'ime ahụ ndị kasị ukwu a na-abụ na Chọchị, bụ “Oké Nkume nke Dịwara Kemgbe Ụwa”:

Ọ dighị ihe dị n'aka m m na-eweta,
Nanị n'obe gi ka m rapara;
Ndị gbaa ọtụ, biakwute Gi maka uwe;
Ndị na-enweghị enyemaka, n'elegide Gi maka amara;

Ihe na-adighị mma, m na-efepụ dugaa na isi iyi,
Sacha m, Onye Nzọputa, maọbụ m ga-anwụ!
—A. M. Toplady na Thomas Hastings
Oké Nkume nke Dịwara Kemgbe Ụwa

Echiche ọ bụla dị iche na nke a abughị Iso Ụzọ Kraịst Agba Ọhụrụ.

Isopuru Ibusi Ya

Ọ bụ ezie na nrubeisi nye ọbụbueze Kraịst abughị n'ụzọ ọ bụla ihe a chọrọ iji nweta ndụ ebighị ebi, ọ dị oké mkpa iji gosiputa ndụ ahụ. N'ezie, ibi ndụ dị ka onye na-eso ụzọ bụ ibi ndụ n'okpuru ibuisi nke Onye Nzọputa anyị.

A na-ahụ nke a nke ọma, dị ka ihe atụ, n'Ozi Ukwu ahụ, bụ nke okwu ndị a bu ụzọ kwuo: “Jizọs we biakute ha, gwa ha okwu, si, Ewerewo ike nile di n'elu-igwe na n'elu uwa nyem. Ya mere, ganu, me mba nile ka ha buru ndi nēso uzom...” (Matiu 28:18-19). “Ibusi m,” Onyenwe anyị na-ekwu, “bụ ntọala nke iwu gi ime ndị na-eso ụzọ. I ga-arụ ọrụ megide ndabere nke ikike m zuru oke n'elu igwe na ụwa.”

N'ụzọ doro anya, nke a pụtara na a ga-arụ ọrụ ahụ n'okpuru iwu Ya. Ma ọ pụtara ihe kariri nke ahụ. Ọ pụtakwara na ihe ọ bụla ndị ohu Ya ga-ezute, n'ebe ọ bụla ha gara ime ndị na-eso ụzọ, dikwa n'okpuru ichiisi Ya. N'ihia ya, ọ dighị ihe puru ime ha nke Ọ na-ekweghị ka o mee. N'ihia ibuisi ya kasinụ, ndị ohu ya puru itụ anya inwe ihe ịga nke ọma na mmeri ikpeazu.

Ma, ọ bughị naanị nke ahụ. N'ime mmezu nke ọrụ ahụ, ndị ohu Kraịst ga-akuziri ndị ọzọ “nēzị ha ka ha debe ihe nile, ka ha ra, bụ nke M'nyere unu n'iwu” (Mat. 28:20). N'ihia ya, ọ bughị nanị na a na-arụ ọrụ ahụ dị ka mmeghachi omume nye ọbụbueze nke Ọkpara Chineke, ọ na-agbasawanye n'ezie mmata nke ọbụbueze ahụ site n'ikuziri nrubeisi n'iwu Ya.

Dikwa ka anyị hụworo, n'oge a, a na-adọta ndị mmadụ n'iso Nna ahụ na Ọkpara ahụ na-enwe nwekọ miri emi kari: “Onye nwere ihe M'nyere n'iwu, nke nēdebe kwa ha, ọ bu onye ahu nāhum n'anya: onye nāhum n'anya, Nnam gāhu kwa ya n'anya, Mu onwem gāhu kwa ya n'anya, were kwa Onwem gosi ya.” (Jọn 14:21) Maọbụ, dika O kwuru obere oge ka nke ahụ gasiri: “Ayi gābiakute kwa ya, nēme kwa ebe-obibi-Ayi n'ebe ọ nọ.” (Jọn 14:23).

Ihe nsonaazụ n'ahumahu dị otú ahụ nke akukụ Chineke ga-abụ otuto nke Chineke: “Nime nka ka anēnye Nnam *otuto*, ka unu nāmi nkpuru ri nne; unu gābu kwa ndi nēso uzom.” (Jọn 15:8, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

N'akukụ nke ndị Kraịst, ihe nsonasụ ga-abụ “mmekọrịta enyi” nke ha na Onye Nzọputa. N'ezie, e kwupụtara echiche a mara mma nke mbụ ya n'oge na-adighị anya mgbe e kwusiri okwu ndị ahụ anyị ka hotasiri:

Unu onwe-unu bu *ndi-eyim*, ma o buru na unu eme ihe Mu onwem nēnye unu n'iwu. Akpòkwaghm unu ndi-orù ozo site n'ubu a; n'ih na orù adighi-amara ihe onye-nweya nēme: ma *akpowom unu* ndi-eyi; n'ih na ihe nile M'nuru site n'onu Nnam ka M'mere ka unu mara. (Jón 15:14-15, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Nye onye kwere ekwe na-erube isi, nke a bu ihe magburu onwe ya ga-esi na ya puta. Ma e nwekwara akuku ozo: akuku nke uwa. O bu kpomkwem obubuenyi a anyi na Onyenwe anyi Jizos Kraist nwere, o bukwara kpomkwem nrubeisi a n'iwu Ya, na-eme ka e nwee ama siri ike na uwa. Jizos n'onwe ya si otu a kwuo ya:

Iwu ohu M'nēnye unu, ka unu hurita ibe-unu n'anya; dika M'huru unu n'anya, ka unu onwe-unu hurita kwa ibe-unu n'anya. *Madu nile gēji nka mara na unu bu ndi nēso uzom*, o buru na unu enwerita ihu-n'anya n'ebe ibe-unu no. (Jón 13:34-35, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Onweghi ihe na-egosi uwa eziokwu nke ahumihe ime mmuo anyi, o nweghi ihe na-egosi njiko anyi na Kraist n'uzo di ire kariya n'ihu ndi ozo, kariya nrube isi anyi n'iwu Ya na—kariya ihe niile—n'iwu Ya ihu n'anya. N'ezie, echiche a nke ibu onye a gbaputara n'ihu ndi ozo bu isiokwu e kwughachiri ugboro ugboro n'Akwukwo Nso Agba Oheru.

Dika omumaatu, Pita onyeozi kwuputara isiokwu a n'otu akuku ahụ mara mma ebe o gbara anyi ume ka anyi tinye omume oma nile nke Ndị Kraist n'okwukwe anyi (2 Pita 1:3-7). O kwuru na ihe kasi mkpa n'uto ime mmuo a bu ihunanya. (2 Pita 1:7) Onye Kraist nke nwere omume oma ndi a ga-ami mkpuru (2 Pita 1:8), mana Onye Kraist nke na-enweghi ha, onyeozi ahụ dorọ aka na nti, “O bu onye kpuru isi, onye nahu inyoghi-inyoghi, ebe o chezo nsachapu nke nmehie ochie ya nile.” (2 Pita 1:9).

Onyeozi ahụ kwuziri ihe ndi a o choputara site n'igba ha ume, si: “N'ih nka, umunnam, nanunu oku n'obi kari ime ka okpukpo-unu na nroputa-unu buru ihe neguzosi ike: n'ih na asi na unu eme ihe ndia, unu agaghi-asu ngongo mbe o bula ma-oli...” (1:10).

Anyi ekwesighi iche, di ka ufodu ndi mere, na Pita lere okpukpo na nhoputa nke *umunna* ya anya di ka “ihe a na-ejighi n'aka”. N'ezie, okwu ndi bu “jide...n'aka” na-asughari otu okwu Grik nke a puru isughari ibu “kwado” ma o bu “Nyochaa.” Ma Pita apughisi isi na o di ndi na-agu ya mkpa 'ikwado' ma o bu 'inyochaa' ihe ndi a *n'onwe ha*. Nani igu ihe o kwuru n'amaokwu nke 2-4 kwesiri iwepu echiche di otu ahụ.

Ndi na-agu akwukwo Pita nwere okwukwe (v 1, 5), e nyewo ha “ihe nile di ndu na nsopuru-Chineke n'efu” (v 3), a natakware ihe ndi a “site na nmazu nke Onye ahụ Onye ji ebube na idi-nma nke aka Ya kpo ayi” (v. 3). Ihe omuma nke Chineke na nke Kraist bu n'ezie ebe 'amara bara unu uba, ya na udo' nye ha (v. 2). Okwu ikpe-azu nke onye-ozu nye ha bu agbamume ka ha “*naba uba* n'amara na omuma nke Onye-nwe-ayi, bu Onye-nzoputa-ayi, Jizos Kraist” (2 Pita 3:18).

Ee e, o nweghi ihe na-ejighi n'aka ma o bu ihe a na-ejighi n'aka banyere okpukpo na nhoputa nke ndi na-agu akwukwo Pita, di ka a ga-asị na ha onwe ha choro nkwenye a. Pita, di ka ndi nile dere akwukwo ozi ndi di n'Agba Oheru, weere ya dika ihe na onweghi ihe o bu na ndi o na-agwa okwu abughi nani Ndị Kraist kamakwa na ha maara nke ahụ nke oma.

Ozokwa, di ka anyi huru na mbu n'akwukwo a, ikwere na nkwa Baibul banyere ndu ebighi ebi bu ikwere na mmadu *nwere* ndu ebighi ebi. O buru na mmadu ekweghi na ya *nwere* ndu ebighi ebi, o gaghi ekwere na nkwa ndi ahụ, ebe o bu na nkwa ndi ahụ na-emesi ndi kwere ekwe obi ike na anyi nwere.

O bu ihe na-ezighi ezi iche na ogbo mbu nke ndi Kraist, bu ndi a toghatara n'okpuru ozizi ndiozi, lusoro nsogbu nke inwe obi ike ogu di ka otutu ndi na-ezisa ozi oma na-eme

taa. O bụrụ na anyị echee na ndị na-agụ akwụkwọ Pita chọrọ ihe ndị ọzọ ga-eme ka obi sie ha ike karịa nkwa ndị Jizọs Kraịst n'onwe ya kwere ha dị ka ndị kwere ekwe, anyị na-eme nke ahụ n'enweghị nkwado ọ bụla sitere n'akụkụ Akwụkwọ Nso.

O dighị ihe ọ bụla mere a ga-eji chee na Pita gbara ndị na-agụ akwụkwọ ya ume ka ha 'kwado' okpukpọ na nhọputa ha n'ihị mkpa ha nwere ime nke ahụ.⁶ N'uzọ megidere nke ahụ, Pita aghaghị ichetawo n'ezie eziokwu ahụ bụ na ndụ e ji àgwà oma ndị a magburu onwe ha nke Ndị Kraịst mara ga-ewetara ndị nile na-ahụ ya ihe àmà a na-ahụ anya na ndị a bụ n'ezie ndị Chineke kpọrọ ma hōrọ.

N'ezie, nke a bụ okwu dị mkpa nke Pita tūleworọ n'akwụkwọ ozi ya bu ụzọ:

Ndi m'huru n'anya, ariom unu dika ndi-ọbia na ndi nọ dika ọbia, ka unu ghara ime ihe ojọ di iche iche nāgu anu-aru, nke bu ihe nēbu agha imegide nkpuru-obi; nēbinu obi-unu nke-oma n'etiti ndi mba ọzọ; ka ha we *site n'olu oma nile unu, nke ha nēle anya, nye Chineke otuto* n'ubochi nleta ahu nime ihe ahu ha nēkwutọ unu nime ya dika ndi nēme ihe ojọ. (1 Pita 2:11-12, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ozokwa, Pita zoro aka n'otu isiokwu ahụ ọzọ na 1 Pita 3:15-16, bụ ebe ọ gbara ndị na-agụ akwụkwọ ya ume ka ha mee ka ihere mee ndị na-ebo ha ebubo site n'udị omume nke na-eme ka ha nwee ezi akọ na uche. Njikọ nke ihe a nile na ozizi kwesiri ncheta nke Onyenwe anyị n'onwe ya doro anya: “Otú a menu ka ihè-unu nēnwu n'iru madu, ka ha we hu ọlu oma nile unu, we *to Nna-unu Nke bi n'elu-igwe.*” (Matiu 5:16, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ma n'okwu otutu ndị a na-ekwu taa, na site n'ezị orụ anyị puru ijide n'aka na a ga-azoputa anyị, Pita ekwughị ihe ọ bụla.

Ee e, nke ahụ abughị isi ihe dị n'irubere Chineke na Kraịst isi. Kama nke ahụ, nrubeisi bụ ihe ibụ ezigbo onye na-eso ụzọ putara. O bụ ụzọ isi soro Onye Okike na Onye Mgbaputa anyị na-enwe mmekọrịta. Nke kasị mkpa, ọ bụ ụzọ anyị si enye Nna anyị nke eluigwe otuto.

Uzọ a nke isopuru ibuisi Jizọs apughị isi n'amaghị ihe banyere mmekọrịta MU na Ya pụta. O ghaghị ibia—o puru ibia nanị—site n'obi nke nabatara ihu oma Chineke na-erughiri mmadu ma detu onyinye eluigwe ahụ ire nke bụ n'efu n'uzọ zuru ezu.

Onye dere abụ otuto ahụ egosiputawo mmụọ a n'uzọ zuru okè:

Mgbe m na-ele anya n'obe ahụ dị ebube,
nke Onyeisi nke ebube nwuru,
m na-agụ uru m bara ụba ma ọ bụ onwu,
ma na-eleda mpako m niile anya.
O bụrụ na alaeze dum nke okike bụ nke m,
nke ahụ bụ obere onyinye;
Ihunanya dị itunanya, nke dị ebube,
na-achọ mkpuru obi m, ndụ m, ihe niile m.

—Isaac Watts

Mgbe M Na-enyocha Obe ahụ Dị Ebube

Mmechi

O bụ eziokwu ahụ anyị tūleworọ ka Jemes bu n'uche mgbe o dere okwu ndị a:

Èsiteghi n'olu gu Ebreham nna-ayi *n'onye ezi omume*, m̀be ọ churu Aisak nwa-ya nwoke n'elu ebe-ichu-àjà? I huwo na okwukwe-ya soro ọlu-ya lukọ ọlu, esite-kwa-ra

n'ọlu ahu me ka okwukwe ahu zue okè; ewe mezu ihe edeworo n'akwukwọ nsọ nke nāsi, Ebreham we kwere okwu Chineke, ewe gua ya nye ya n'ezi omume; *ewe kpọ ya eyi nke Chineke*. (Jemes 2:21-23, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

“Ebreham,” Jemes na-ekwu, “bịara ka a kpọọ enyi Chineke site n'irube isi ya na ichu Aịsak n'ajà n'elu ebe ichuàjà. Nke a mezuru ihe mgbaru ọsọ nke izi ezi mbụ ya site n'okwukwe ogologo oge tupu mgbe ahụ. A gurụ ya n'onye ezi omume ugbu a site n'orụ.”

Banyere akụkụ Akwukwọ Nsọ a a ma ama, Onye Ndozigharị ukwu ahụ bụ Jọn Kalvịn dere ihe na-esonụ:

James apụtaghị ikuziri anyị ebe ntụkwasi obi nke nzọpụta anyị kwesiri idabere—nke bụ isi ihe Pọl na-ekwusi ike. Ya mere, ka anyị zere echiche ụgha nke jidere ndị ọkà ihe omuma, site n'ighota ihe abụọ ọ pụtara: nye Pọl, okwu ahụ [nkwado] na-ezo aka n'otú anyị si *ewere onwe anyị di ka ndị ezi omume* n'ihu oche ikpe Chineke, nye Jemes, ọ na-ezo aka *n'igosi ezi omume* site n'ihu ndị ọ na-aruputa *n'anya mmadu*; ... N'echiche nke ikpeazu a, anyị pụrụ ikweta n'enweghị mgbagha na a na-akpọ mmadu onye ezi omume site n'orụ ya, di nnọọ ka a pụrụ isi kwuo na mmadu na-aba ogaranya site n'izuta nnukwu ihe onwunwe di oké onụ ahia, ebe ọ bụ na akụ na ụba ya, bụ nke o zoburu n'ebe a na-adighi ahụ anya n'ime igbe e ji echekwa ihe, aghowo ihe a maara nke oma (*agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche*).⁷

Irube isi nye Kraịst, ibụ enyi Chineke, ibụ onye a gurụ n'onye ezi omume site n'orụ n'ihu ndi mmadu!

Nke ahụ bụ nani ụzọ a pụrụ isi kwanyere ibuisi Jizos Kraịst ụgwù ná ndu nke ndi a gurụ ná ndi ezi omume n'ihu Chineke nani site n'okwukwe.

Isi nke 14

Gịni Mere I Ji Akpọ M Ezi Mmadu?

Ọ bụrụ na e nwere otu adighi ike mmadu kari nke ọ bula ozo nke na-emebi ahumahu okpukpe, ọ bu omume anyi gbanyere mkporogwu miri emi iji chee na anyi bu “ezi mmadu.” Ọ dighi ihe ijuanya na mgbe “ndi onautu na ndi mmehie biakwutere Jesus nso” “Ige Ya nti, “ Ndi Farisii na ndi odeakwukwo nwere mwute na mkpasu iwe site na nke a (Luk 15:1-2). N'ime ilu nke nwa mmefu, ndi ikom ndi a na-eche na ha bu ndi ezi omume ka anochitere anya ha site n'aka nwanne nwoke nke okenye, onye juru ariri nna ya ka ọ bata ma mee ememe nloghachi nwa mmefu (vv. 25-32).

Ozokwa, a na-egosiputakwa otu muo nke mmadu ikpo onwe ya onye ezi omume a n' akuko ozo Jizos koro. N'ime akuko ilu a na-echeta maka igosi odiche doronyanya, Onyenwe anyi koru otu otu onye Farisii na otu onye onautu gbagoro n'ulo nso ikpe ekpere. Akuko a bu nke ewebatarara site na Luk Onye Nkwusa Ozioma n'okwu ndi na-egosi ebumnuche ya nke oma: “O we tu kwa ilu a nye ufodu ndi tukwasiri obi n'onwe-ha na ha bu ndi ezi omume, ndi kpokwara ndi nile foduru ihe-efu” (Luk 18:9).

E nwere ihe di n'ime ebumnuche ilu a nke na-anaghi agafe agafe. N'ezie, n'ogbo obula nke uka enwere ndi okpukpe ndi ikom na ndi inyom ndi na-eche na ha bu ndi ezi omume na ndi enweghikwa obi abuo obula banyere nke ahụ. Ihe foro nke nta ka ọ buri na o nweghi atu, ndi a na-eleda ndi ozo anya bu ndi ha na-ewere di ka ndi di ala n'omume na n'uzo ime mmuo.

Ma e kwesighi iche na n'ilu a Jizos na-eche nani banyere ndi na-adighi enye Chineke otuto maka omume ha. N'uzo megidere nke ahụ, ha nwere ike inye Ya otuto *niile*.

Gee nti n'ekpere onye Farisii :

Chineke, *ekelem Gi*, na adighi m ka ndi foduru n'etiti madu, ndi napunara madu ihe, ndi ajo omume, ndi nakwa iko, ma-obo dika obuna onye-ona-utu a. Anamebu onu ubo abua nizubochi asa; anamenye otu uzo n'uzo iri n'ihe nile, ka ha ra, bu nke m'natarara (Luk 18:11-12, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Lee ka osi di iriba ama! Onye Farisii a *ekwuputaghi* na ezi omume o cheputara echeputa bu nke ya onwe ya mere. Kama nke ahụ, o *na-ekele Chineke* maka ya. N'ezie, o na-ekele Chineke na o bughu “ ajo mmadu “ di ka ndi ozo.

N'ezie, onye Farisii ahụ bu oka mmuta okpukpe, udi nke na-aga n'ihu na-eto eto ruo n'oke ubochi ugbo a. O weere onwe ya di ka akuku nke “n'igwe” ahụ Chineke kwadoro (Ndi Farisii n'onwe ha), na obi di ya utu na onodu omume nke ya na-ari elu ke ukwu kari okwa onye utu isi dara ogbenye nke biakwara kpee ekpere.

Ma o hiere uzo! Onye Farisii ahụ di ka ndi ikom ndi ozo, onye ruru aru na onye mmehie n'uzo mpako ya, n'uzo okpukpe.

Onye onautu, n'aka nke ozo, weere agwa nke idi umeala n'obi na ncheghari n'ekpere ya nye Chineke:

Ma onye-ona-utu ahu guzoro n'ebe di anya, o choghi kwa iweli obuna anya-ya le elu igwe, kama o neta aka n'obi-ya, si, “Chineke, ka obi-Gi juru n'ebe mu, bu onyemehie, no” (Luk 18:13).

Ojiji Onyenwe anyi jiri odiche di n'etiti ndi ikom ekpere abuo a mee ihe di ike:

“Asi m unu, na nwoke a lara n’ulo ya buru onye a guru n’onye ezi omume n’ihu Chineke kariya onye nke ozo. N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.” (Luk 18:14, agbakwyerem edemede ejiri gosiputa ihe puru iche).

O bu ihe na-adoro mmasi n’ihu na Jizos ji n’ebe a nnukwu okwu Pol “onye ezi omume” mee ihe. O na-adoro mmasi, Ee, ma o bughị ihe ijuanya. Obuna Pol n’onwe ya kwetara na ozioma o kwusara ka a natara “site na mkpughe nke Jizos Kraist” (Ndi Gal 1: 11-12). Ya mere, ozizi nke izi ezi site n’okwukwe naani, ewezuga oru, a bughị nani bughị naani echiche Pol. N’ime nyocha ikpeazu, o bu ozizi nke Jizos Kraist Onyenwe anyi.

Ozizi a bu ogwugwo maka otu n’ime oria okpukperechi anyi kacha egbu egbu: mkpako mmuo na mmadu ikpo onwe ya onye ezi omume. N’ezie, ikpo mmadu onye ezi omume site n’okwukwe naani bu ihe di mkpa site n’eziokwu a na-apughị izere ezere: “O dighi onye bu onye ezi omume, o dighi otu onye ma-oli” (Ndi Rom 3:10). Ma o bu, di ka Jizos n’onwe ya si kwuo ya, “O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke.” (Luk 18:19).

Ka okwu nke Onye-nwe-anyi buru ihe a na-atule n’eziokwu. Ebe obula mmadu lere anya n’uwa nke nwoke na nwanyi, n’ubochi nke Ya ma-obu n’ime nke anyi, a naghị ahụ mmadu nkiti nke bu ezigbo onye oma. Onye ahụ na-ahụ naani ndi mmehie - ufodu ndi a zoputara, otutu ndi a na-azoputaghị. Ma ha niile bu ndi mmehie, enweghi onye a na-ewezuga.

Ma ufodu ndi mmehie di ka onye Farisii no n’ulo nsọ. Ha kwenyesiri ike na ha nwere omume oma nke na-ebuli ha elu kariya okwa nke igwe ehi ahụ. Ha nwere ike obuna na-ekenye Chineke omume oma a, ha nwekwara ike iwere ya di ka ihe akaebe na a muola ha ozo n’ezie.

Ma ha hieru uzo. O dighi ezi omume mmadu o bula nwere ike na-eme ka obi sie anyi ike na anyi na Chineke di na mma. O buru na anyi eche na o ga-eme, anyi na-agho onwe anyi aghugho. Anyi echefuola eziokwu kachasi mkpa banyere onwe anyi niile: anyi adighi mma. Ma o buru na anyi adighi mma, anyi enweghi ike ichota ezi obi ike n’ime echiche na n’uzo ufodu ma o bu ndi ozo anyi bu.

N’ezie, nkwenye ahụ na ezi omume nke onwe anyi nwere ike zuru oke iji nweta mmesi obi ike banyere odinihu ebighi ebi anyi na ya bu ihe kacha puta ihè n’ime ihe niile na-egosi na anyi akwusila ihu onwe anyi n’ezi echiche nke Akwukwo Nso. Ikpu isi di otu ahụ bukwa onu uzo ghere oghe nke na-eduga n’idi nganga, mpako ma na-ama ndi ozo ikpe.

Ihe a chorogwa ngwa ngwa, bu, na choochi ndi na-ekwusa ozioma taa bu nloghachi mmuo nke onye-ona-utu nekpe ekpere. Anyi kwesiri ighota ozo eziokwu na-eme ka mmadu di umeala n’obi, na o bughị naani na oge nke izi ezi, ma n’oge nile n’ime ndu anyi dum, anyi bu ndi mmehie chorogwa ebere nke Chineke.

Onye Ochichi Nwa Okorobia nke Bara Ogaranya.

Jizos zutere otu nwoke otu oge onye nwere mmuo nke onye Farisii ahụ no n’ulo nsọ. N’uzo di mkpa, Luk deoro nzute ya na nwoke a n’otu isi akwukwo di ka ilu anyi no na-atule. Akuko ahụ bu nke a ma ama banyere otu onye ochichi nwa okorobia nke bara ogaranya.

Otu o di, n’agbata ilu nke onye Farisii na onye onautu (Luk 18:9-14) na ajuju onu ahụ a gbara onye ochichi nwa okorobia nke bara ogaranya (Luk 18:18-23), Luk gbakwunyere ihe ndeko banyere umuntakiri (Luk 18:15-17). Akuko a n’onwe ya enweghi ike ileghara anya. Di ka Luk na-ako ya, ndi mmadu na-akpotara Jizos umuntakiri ha “na O nwere ike imetu ha aka” mana ndi na-eso uzo Ya na-emegide nke a (Luk 18:15). N’ihi ya, Jizos kporo ndi na - eso uzo Ya ma bara ha mba a na - agaghị echefu echefu:

Ma Jisus kporo ha biakute Ya, si, Kwenu ka umu-ntakiri biakutem, unu ebochi-kwala ha: n'ih na ala-eze Chineke bu nke ndi di otu a.

N'ezie asim unu, Onye o bula nke nagaghi-anara ala-eze Chineke dika nwatakiri, o gaghi-abà nime ya ma-oli (Luk 18:16-17).

“Agwà gi n'ebe umuntakiri no ezighi ezi,” Jizos na-agwa ndi na-eso uzo Ya. “O bu n'ezio kwu mmuo di ka nke umuaka di mmadu mkpa iji banye n'alaeze nke Chineke.” Udi mmuo a bu kpomkwem nke e gosiputara n'ihe atu nke onye onatu di umeala n'obi nke tinyere onwe ya kpamkpam n'ime ebere nke Chineke, na ridata n'ulo ya buru onye aguworo di ka *onye ezi omume*. N'ezie, o bughu mmuo nke onye Farisii ahụ di mpako, onye kelere Chineke maka omume oma nke ya na ikwawa aka oto!

N'agbata ndi ikom abuo ahụ e nwere nnukwu odiche . Otu n'ime ha kwuru na nke ezi oru ya; onye nke ozo ji idi mfe yiri nke nwatakiri tukwasu obi n'ebere Chineke. Pol gaara akwado ihe ndiche di ka nke ahụ, n'ih na o dere:

...O siteghi n'olu di iche iche aluru n'ezio omume, nke ayi onwe-ayi luru, zoputa ayi, kama *dika ebere-Ya si di*, site n'osisa nke imu-ozo na nke ime ohu nke Mo Nso neme, ... ka, ebe ewere amara-Ya gua ayi na ndi *ezi omume*, ka ayi wegho *ndi-nketa dika olile-anya nke ndu ebighi-ebi si di*. (Taitos 3:6 agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ma onye ochichi ahụ na-eto eto nke bara ogaranya bu onye na-ezute Onyenwe anyi ugbo a bu onye bira abia n'uzo zuru ezu nye ezio kwu di otu a. O di nnoo anya site n'inwe mmuo yiri nke nwatakiri bu nke di mkpa iji banye n'alaeze Chineke nke na o na-eguzo n'ihu anyi di ka onye Farisii ahụ na-ekpe ekpere, na-enwe obi ike n'omume oma na idi mma nke ya. O na-emepe ajuru onu ya na Jizos di ka nke a: “Ezi Onye-ozizi, gini ka m'geme ka m'we keta ndu ebighi-ebi?” (Luk 18:18).

Aziza nke Onyenwe anyi yiri ka o na-ezere okwu ahụ nwa okorobia ahụ welitere. “Ma Jisus siri ya, Gini mere i nakpom ezi onye? o dighi onye o bula bu ezi onye, ma-obughi otu Onye, bu Chineke” (Luk 18:19).

Ma nke *ahụ* bu nsogbu ya. Onye ochichi ahụ na-eto eto nke bara ogaranya enweghi ike inye ya aziza o puru igota, o gwula ma e bu uzo dozie okwu a. Okwu ahụ, n'ezie bu “idi mma”

“I ji n'aka na i ma ihe i na-eme mgbe i na-akpo M ezi onye?” Jizos na-aju. “I gotara na o dighi onye bu ezi onye ma e wezuga Chineke?”

Onye ochichi nwa okorobia ahụ aghotaghi nke ahụ. O di mwute na o chere na ya onwe ya bu ezi mmadu. Jizos n'oge na-adighi anya na-adota echiche a site na egbugbere onu nke onye ochichi a. Onyenwe anyi na-aga n'ihu: “I matawo ihe nile enyere n'iwu: 'Akwalala iko,' 'Ebulala madu,' 'Ezula ori,' 'Ahalala ama ugha,' 'Sopuru nna-gi na nne-gi.’” (Luk 18:20).

Aziza nwa okorobia ahụ bu n'uzo di mfe onye kachasi ezi omume n'anya onwe ya na-etu onu na a ga-ahụ ya ebe obula n'ime Akwukwo Nso Agba Oheru. O na-aza, “Ihe ndia nile ka m'ribara ama site n'okorobia” (Luk 18:21). Lee ka nwoke a si di njikere isonye n'ekpere onye Farisii, “Chineke, M na-ekele gi na m adighi di ka ndi ikom ndi ozo. “

Ma o di ka umu mmadu ndi ozo. O bughu “ezigbo” mmadu di ka a na-ekwu na o bu. Naani Chineke bu ezi mmadu! Nwoke a bu onye na-achọ odimma onwe ya nani. Ozokwa, o dighi olileanya diiri ya n'ime iwu. Pol maara nke ahụ mgbe o kwuputara: “n'ih na site n'olu nile nke iwu o dighi madu o bula agagu n'onye ezi omume n'iru Ya: n'ih na o bu n'aka iwu ka nmazu nke nmehie sitere” (Ndi Rom 3:20).

Ikike iwu nwere ime ka a maa mmadu ikpe emetutaghi obi nwa okorobia a. Ikekwe o dighi mgbe o kwara iko ma o bu gbuo mmadu. Ikekwe o zubeghi ohi ma o bu gha ugha

n'uloikpe. Ma o kwanyeere nna ya na nne ya ugwu site n'oge o bu nwata? O ditula mgbe o nupuru ha isi? O bu na o dighi mgbe o dapuru inye ha ihe ruuru ha? Enweghi nwa okorobia onye na-eje ije n'elu uwa nwere ike ikwu udi ihe ahụ.

“Odida o bula o dara ga-emebi ihe nile o kwuru n'iwu. Jemes kwuru ya n'uzo siri ike: “Onye obula na-edebe iwu niile ma daa n'otu ihe, o bu onye ikpe mara n'ihe niile” (Jemes 2:10). N'agbanyeghi ihe o chere, nwa okorobia ahụ bu onye ochichi bara ogaranya bu onye na-emebi iwu. N'ihu ya, o dighi mma. Nsoogu ya bu na o maghi”.

Iheozo Onyenwe anyi kwuru bu ihe omimi: “Otu ihe fodu-kwa-ra gi ime” (Luk 18:22). Gini ka nwoke a ga-eme ma o buru na o ga-enweta ndu ebighi ebi? O dighi Onye Kraist na-agu akwukwo n'oge Luk nwere ike o gaghi aghota isi ihe di na ya. Ihe nwoke a na-enweghi n'ezie bu mmuo nwata nke di mkpa iji banye n'alaeze nke Chineke (18:17). Ihe o na-enweghi bu ntukwasị obi a zuru oke na ebere Chineke nke naani ya nwere ike ibu onye aguworo di ka onye ezi omume (18:13-14). Ihe o na-enweghi, n'otu okwu, bu okwukwe yiri nke nwata.

Ma n'oge anyi a, aziza na-awu akpata oyi nke a na-enyekari ajuju a bu na nwa okorobia a enweghi “nrubeisi na Kraist,” ma o bu “idi njikere ichu aja niile,” ma o bu ihe yiri ya.¹ Ma nkwubi okwu a dabara kpomkwem n'ihu okwu ndi bu uzo na Luk, na o na-ewepu di ka ihe na-adighi mkpa ekwuputara ugboro ugboro n'ozroma Jon na isiokwu nke ndu ebighi ebi.² Mmehie abuo a na-eme ka na-ekwe nkwa mgbagwoju anya na nghotahie.

N'ezie, o di nwa okorobia ahụ mkpa inwe okwukwe na Kraist. Giniozo ka okwu mmalite Jizos na-egosi? “Gini mere i nakpom ezi mmadu? o dighi onye o bula bu ezi mmadu, ma-obughi otu Onye, bu Chineke” (Luk 18:19, agbakwunyerem edemede ejiri gosiputa ihe puru iche). Lee ka okwu ndi a si na-ekwusi ike, “I kwesiri iche echiche nke oma banyere Onye m bu”!

N'ezie, Jizos bu ezi onye, n'ihu na O bu Chineke. O bu, n'ezie, Kraist ahụ, Okpara Chineke. Na ikwere eziokwu a, nwa okorobia ahụ gaara enweta ndu ebighi ebi (Jon 20:30-31).³ Ma nwa okorobia ahụ na-achi achị adighi njikere ma oli ighota ihe ndi a.

O dighikwa onye o bula, n'ezie, onye echiche ahụ ka digidere na o bu “ezi onye” n'anya Chineke. Ya mere Jizos zipuru nwoke a ka o lawa site n'okwu e bu n'obi ikwaga obi ya n'uzo ziri ezi: “Re ihe nile, ka ha ra, bu nke i nwere, kenye ndi-obeye, i genwe kwa aku n'elu-igwe: bia kwa, som” (Luk 18:22). O doro anya na okwu ndi a bu oku a kporo ibu onye na-eso uzo na ichu aja di ukwu. Anyi ekwesighi ime ka ha na-ekwu ihe ha na-ekwughi.

Jisos *ekwughi*, “Otu ihe i nweghi bu ree ihe nile i nwere nye ndi ogbenye.” O kwughikwa, si, “Ire ihe gi na inye ya ndi ogbenye bu uzo isi nweta ndu ebighi ebi.” Ee e, ihe Jizos mere n'ebe a di omimi kariya nke o bula n'ime ihe ndi a. Ikekwe anyi nwere ike ikowaputa okwu ya di ka nke a: “I nwere ihe koru gi. Ihe m na-atu aro bu na i hapuru ihe niile i buru onye na-eso uzo M ma ana m ekwe gi nkwa ugwo oru bara uba n'eluigwe maka nke ahụ.”

“Nke a bu ihe amamihe di na ya nke Onyenwe anyi mere iji mebie ihu onye ochichi a na-eme ka o yie onye ezi omume n'anya onwe ya. N'otu akuku, o na-enyocha ya nke oma n'ajuju banyere idi mma ya. N'aka nkeozo, o na-akpaliya itule Onye Kraist ahụ bu.

Kedu ka o ga-esi di ngwa ngwa ikwa uta n'echiche nke ihapu ihe niile nke aku na uba ya na-akwalite ntule onwe ohuru. O di mma n'ezie, o buru na o horo inwe ego nke aka ya kariya inyere ndi ogbenye aka?

O di mma n'ezie ma o buru na o horo aku nke uwa kariya aku nke eluigwe? O ga-abu na o bu onye na-achọ odimma onwe ya naani, onye huru ihe onwunwe n'anya, na onye nwere uche n'ua? N'ezie, Jizos kwuru, “odighi onye o bula bu ezi onye ma o bughu otu Onye, bu Chineke.”

Ma uzo ichè echicheozo ka e megheere ugbo a nye ya. O nwere ike iga di ka nke a:

“Onye ka nwoke a chere na o bu? O chere na m ga-ahapu ihe nile m nwere nani n'ih nkwa ya? Olee otu onye raba o bu la ga-esi gwa mmadu ka o nwee ntukwas obi di ukwu otu ah nani n'okwu ya? Nani Onye m nwere ike itukwas obi di ka nke ah bu Chineke n'onwe Ya!

“Ma chere! O sghi, 'Gini mere i ji kpo m ezi onye? O dghi onye o bu la bu ezi onye ma o bghi otu Onye, bu Chineke”

“O nwere ike ibu na o na-ekwu na O bu *Chineke*? Ma olee otu nke ah ga-esi di, o gwula ma (di ka ufodu na-ekwu) O bu ... Kraist ah?”

Ihe iru uka adighi ya na Jizos maara na nwoke a ga-aju oku a kporo ya igho onye na-eso uzo, o bu ezie na n'etiti ndi na-eso uzo ya, e nwere ufodu ndi a na-azoputaghi (Jon 6:64). Ma tupu onye ochichi nwa okorobia a bara ogaranya atule ihe di oké egwu di ka nke a, o ga-enweri echiche di elu banyere Onye ah o kporo “ezi onye” nke oma.

Uzo ozo isi kwuo nke a bu na Jizos maara na n'ebe nwa okorobia a no, itukwas Ya obi ga-ebute itukwas nkwa Ya nke ugwo oru eluigwe obi. Ma Ozugbo o nwetara onyinye nke ndu, onyinye e nyere nno n'efu, ebumnuche nke aku nke n'eluigwe ka nwere ike iru site n'igonari onwe onye na-eso uzo nke Okpara Chineke.

Nke ah, n'ezie, bu uzo Pita na ndi ozo horola (Luk 18:28). N'ih ichu onwe ha n'aja, ha ga-enweta otutu ugwo oru na ndu a, na n'alaeze Chineke, ha ga-enwetakwu ihe nrite na ahumihe ha n'ime ndu ebighi ebi (Luk 18:29-30). Ndu ha nwerela site n'okwukwe, nwere ike inwekwa ya n'odinihu obuna “di ukwu karja” (Jon 10:10).⁴

O di mgbe onye ochichi nwa okorobia a bara ogaranya ruru nkwubi okwu nke okwu Onyenwe anyi duziri ya? O nwetula mgbe o nwere okwukwe na-azoputa ndu ma ghoo onye na-eso uzo Jizos Kraist nke ji obi ya nile na-eme ihe? Anyi amaghi, anyi aghaghi ichere ruo mgbe Onyenwe anyi ga-abia ichoputa. Ma di ka Mark si kwuo, Jizos huru nwa okorobia n'anya (Mak 10: 21). Anyi nwere ezi ihe mere anyi ga-eji nwee olileanya.

Ndu nke Okwukwe

Ya mere, onye ochichi ah bara ogaranya, bu nwa okorobia, enweghi okwukwe. O nweghi okwukwe n'ebe “Ezi Onye Ozizi” a no di ka Okpara Chineke, Onye Na-enye ndu ebighi ebi. Ma n'uzo kwesiri ekwes, o nweghikwa okwukwe n'ebe O no di ka Onye Ndumodu maka ibi ndu, nakwa di ka Onye a puru itukwas obi maka ihe niile obuna ma o buru na onye ochichi ah n'onwe ya enweghi ihe o bu la.

Ihe onye ochichi ah tukwasiri obi n'ezie bu ego ya. N'akuko Mark koro banyere ihe a merenu, Jizos mere ka nke a doo anya nye ndi na-eso uzo ya: “Umum, le otu o diri ha ike iba n'ala-eze Chineke, bu ndi wereworo obi-ha tukwasi n'aku!” (Mak 10:24).⁵

Ndi Kraist na-agu akwukwo ndi huru akuko a na Matiu ma o bu Mak ma o bu Luk nwere ike imuta otutu ihe n'ime ya. O bghi nani na e chetaara ha na anyi ga-abanye n'alaeze Chineke site n'okwukwe, o bghi site n'oru nke iwu, kama e chetaara ha ihe ozo kwa—Onye na-eso uzo Jizos *biri* site n'okwukwe.

N'ikwu ya n'uzo ozo, enwere ike itukwas Jizos Kraist obi maka *ihe niile*. Mmadu nwere ike ime ihe o bu la ichu aja maka Ya, obuna na-enyefu ego niile nke mmadu, o gaghikwa agho onye e meriri. N'oge ugbu a, a ga-enwe ihe n'uba nke O ga-enye (Luk 18:30), na na njedebe nke uzo uwa a ga-enwe aku na uba na eluigwe.

O bghi ihe ijuanya, mgbe ah, na onyeozu Pol na onwe ya kowara ndu ndi Kraist dika ndu nke okwukwe. Okwu ya bu ihe a maara nke oma na nke a huru n'anya:

Akpoidekwo mu na Kraist n'obe; o bghi kwa mu onwem nadi ndu ozo, kama o bu Kraist nadi ndu nimem ma ndu ahu m'nadi n'anu-aru ubu a, *anamadi ya*

n'okwukwe, bu nke m'kwere n'Okpara Chineke, Onye hurum n'anya, rara kwa Onweya nye n'ihim (Ndi Gal 2:20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Otu o di, okwu ndi na-esote ya, o di mkpa ka a nu ya ozọ na choochi ndi na-ezisa ozi oma nke oge a; “Ajughm amara nke Chineke: *n'ih na asi na ezi omume abia site n'aka iwu, ya mere Kraist nwuru n'efu.*” (Ndi Gal 2:21, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

O buru na onye ochichi nwa okorobia ahụ bara ogaranya nwere ike iji irube isi n'iwu na ire ihe niile o nwere nweta ezi omume, a garaghi enwe mkpa maka obe. Kraist gaara anwu n'efu.

Ma nye Pol, onwu Kraist abughi nani ihe di mkpa. O bu ebe mbido maka ihe nile. O bughi nani na o putara njedeb nke mgbalị obula iji nweta nnabata n'ihu Chineke site n'iwu, kama o putara udi ahumahu oheru — udi ndu oheru. N'ezie, o dere; “N'ih, na mu onwem sitere n'aka iwu nwua n'ebe iwu di, ka m'we *di ndu n'ebe Chineke no*” (Ndi Gal 2:19, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Iwu ahụ abughizi ukpuru na-arụ ọrụ nke Pol si ebi ndu. O nwuola nye uzọ ndu nke iwu kwadoro, na site n'okwukwe chota ezi omume nke sitere n'aka Chineke nke di iche na iwu ahụ. Mana okwukwe ahụ na-enye ezi omume, nke kwusiri mmekorita ya na iwu ahụ, jikotara ya na onwu Kraist. Obe ahụ aburu ebe mmalite nke uzọ oheru nke ibi ndu nye Chineke. Pol na-ebi ndu ugbu a site n'okwukwe n'ime Okpara Chineke.

Ndu a na-ebi n'uzọ di otu ahụ choro ka mmadu nogide na-adabere na ike na izu oke nke Onyenwe Anyi Jizos Kraist. Onye ochichi ahụ bara ogaranya, bu nwa okorobia, adighi njikere maka ndu di otu ahụ, ma ndi na-eso uzọ Okpara Chineke a muru ozọ di njikere.

Mmechi

Ufodu echewo na Pol na onye ochichi nwa okorobia ahụ bara ogaranya bu otu onye. O gaghị ekwe omume igosi ma o bu gbaghaa echiche a. Ma di ka ihe banyere nkowa Akwukwo Nso ha metutara, ha abughi otu onye.

Onye ochichi nwa okorobia ahụ bara ogaranya bu nwoke nke na-arapara n'echiche ahụ na-ezighi na n'okpuru iwu, o bu “ezi onye.” Pol bu nwoke tufuru echiche ahụ na-ezighi ezi ma nabata “ezi omume Chineke” nke “sitere n'okwukwe n'ime Jizos Kraist” (Ndi Rom 3: 22; lee Ndi Filipai 3: 7 - 9).

Onye ochichi nwa okorobia ahụ bara ogaranya tughariri azu n'uzọ ichu aja nke na-eduga n'aku di n'eluigwe, ebe Paul jere ije na uzọ ahụ ruo otutu afọ ma nwee ike itu anya mmeri “okpueze ezi omume” nke Onyenwe anyi ga-enye ya n'ubochi na-abia (2 Tim 4: 8).

Ihe si na odiche ha di mkpa puta bu na Pol nwere Onyenwe anyi di ndu nke o puru idabere na ya. Onye ochichi nwa okorobia ahụ bara ogaranya nwere naani ego ya.

Isi Nke 15

Onyenwe Anyị Dị Ndu

Chọọchị Ndi Kraịst mbụ dị ka obere agwaetiti gbara oké osimiri nke okpukperechi ndị ọgọ mmuọ gburugburu. N'agbanyeghị nke ahụ, ndị a kweere ekwe mere nkwuputa dị egwu: Jizos onye Nazaret, onye nwurū n'obe Ndi Rom, dị ndu — na Ọ bụ Onyenwe ihe niile!

O doro anya na n'ụwa ebe e nwere “otutu chi na otutu ndi nwe mmadu” (1 Ndi Korint 8:5), nke a bụ nkwuputa obi ike ime. Ma eziokwu nke a wetaara obi ike na ike nye ndi nwetara ndu ebighi ebi site n'okwukwe. N'uzo di mfe o putara na Jizos ha tukwasiri obi maka onyinye Chineke nyere n'efu nwere “ikike niile... n'eluwgwe na n'elu ụwa” (Mat 28:18).

Nke ahụ putakwara na ha nwere ike ibiakwute ya maka ihe o bula ha choro.

N'ezie, ndi otu ulo ụka mbu ka akowara di ka ndi mmadu ndi “kpokuru aha Onyenwe anyi.” Okwu Grik maka “kpokuru” nwere ike igosi oku maka enyemaka na nkwado, na n'onodu iwu, o nwere ike iputa 'ikpeghari ikpe' (Olu Ndi Ozi 25:11-12,21,25, wdg). N'ihu ya, mgbe Pol na-edegara chọochi di na Korint akwukwo ozi mbu o degaara ha, o dere, si:

nēdegara nzuko Chineke nke di na Korint akwukwo, bu ndi edoworo nsọ nime Kraist Jisus, ndi akporo ibu ndi nsọ, *ha na ndi nile nakpoku aha Onye-nwe-ayi Jisus Kraist n'ebe nile, bu Onye-nwe ayi* na ha: (1 Ndi Kor.1:2, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ndi otu nzuko Kraist nke Korint bu ndi “asachara,” “edoro nsọ,” na “emee ka ha buru ndi ezi omume n'aha Onyenwe anyi Jesus” (1 Ndi kor. 6:11), na ha keritara onodu a di ebube na ndi kwere ekwe n'ebe niile n'alaeze ukwu Rom ndi na-ezuko di ka ha maka ofufe na irio maka enyemaka na nkwado nke Kraist ahụ e mere ka o si n'onwu bilie. N'ebe o bula Ndi Kraist zutere, *ha kpokuru aha Onyenwe anyi.*

N'ezie, a na-eji aha a kpomkwem kowaa ndi na-eso uzo Kraist n' akwukwo Olu Ndi Ozi. N'ekpere Ananias kpegara Onyenwe anyi, o kwuru na Sol ahụ a na-eziga ya ka o hu “nwere ikike site n'aka onye isi nchuaàjà iji kee agbu ndi niile *na-akpoku aha Gi*” (Olu Ndi Ozi 9:14), na ndi nuru ka Sol na-ekwusa Kraist na Jerusalem “ibobo wee nwua ha n'ahụ, ha na-asị, Ọ bughị onye a bụ onye mebiri n'ime Jerusalem ndi *na-akpoku aha nka?*” (Olu Ndi Ozi 9: 21).

N'akwukwo ozi ikpeazu ya o degaara Timoti, onye ozi ahụ gbara ya ume ka o “gbanari ... agu ihe ojoo na-agu nwa okorobia” na “na-agbaso kwa ezi omume, okwukwe, ihunanya, udo gi na *ndi na-akpoku Onyenwe anyi* site n'obi di ocha. (2 Tim. 2:22). N'uzo yiri nke a, onyeozu Pita na-eke si, “O buru kwa na unu *akpoku Ya dika Nna* ... na-ebinu obi N'egwu n'oge unu bi di ka obia” (1 Pita 1:17).

O siri ike imata otu ikpoku aha Onyenwe anyi' si di mkpa nye Ndi Kraist oge mbu. Nke a mere ka o dikwuo mkpa na okwu ahụ bu “ Onyenwe anyi “ e ji mee ihe maka eze ukwu Rom na n'ihu na ndi nwere ugwu puru iche nke ibu nwa amaala Rom nwere ike “ikpoku” ya maka ikpe ziri ezi na mmezi iwu. Ọ bụ kpomkwem ihe ugwu a ka Pol n'onwe ya ji mee ihe n'ihu ikpe na-ezighi ezi nke onye ochichi Rom, bu Festos. Okwu di n'etiti ha nwere oke esemokwu:

Ma Festos, ebe o nacho inwe iru-oma n'ebe ndi-Ju no, o zara Pol, si, “I n'achọ irigoro Jerusalem, ka ekpe gi ikpe banyere ihe ndia n'irum n'ebe ahu?”

Ma Pọl siri, “Anameguzo n'iru oche-ikpé nke Sisa, ebe aghaghi ikpem: emegideghm ndi-Ju ajọ omume ọ bula, dika gi onwe-gi mazu-kwa-ra nke-oma... *O bu Sisa ka m nakpoku*” (Ọlụ Ndị Ozi 25:9-11, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Ma okwu ahụ “ikpoku” nke Pọl ji mee ihe n'ebe a bu nnoo otu nkebiokwu ahụ eji mee ihe n'ime Akwukwo Nso Agba Oheru “kpokuo aha Onyenwe anyi.”

Ọ bughị Ndị Kraist niile nwere ikike ibu nwa amaala Rom di ka Pọl mere. Ihe ugwu ahụ bu ihe egbochiri egbochi n'oge Pol. Ma Ndị Kraist niile bu nwa amaala n'eluigwe, ọ bukwa ikike ha “ikpoku” ulo ikpe di elu karia nke Sisa. N'ezie, ha puru obuna 'ikpoku' aha Onyenwe Sisa n'ihu na ha na-efe Ya ofufe Onye bu 'Onyenwe ihe niile'.

Ma ka ha dabere n'Aha Ya, ha ji okwukwe na-ebi ndu n'ime Okpara Chineke.

Izoputa Ndị Azoputara

N'ezie, e nwere otutu ihe a ga-eji “kpokuo” Onyenwe anyi. Nsogbu ọ bula nke ndu, onodu mberede ọ bula ma ọ bu ihe egwu, mkpa ọ bula, nchegbu ọ bula, ka a puru iwetara Ya. Ma Ọ bu Onyenwe anyi. Ọ puru izoputa, naputa, gbachitere, roputa. Ọ bu ihe ugwu a puru iche Ndị Kraist nwere ikpoku Onyenwe anyi ka Pọl na-ezo aka na ya na Ndị Rom 10, mgbe o dere , si:

N'ihu na ihe edeworo n'akwukwo nso nāsi, “Onye ọ bula nke kwere na Ya, agaghi-eme ka ihere me ya.” N'ihu na ọ dighi ihe di iche n'etiti onye-Ju na onye-Grik, n'ihu na otu Onye-nwe-anyi ahụ bu Onye-nwe ora madu, buru kwa Onye nwere akū ri nne inye ndi nile nakpoku Ya: n'ihu na, “Onye ọ bula nke gakpoku aha Onye-nwe-ayi, agazoputa ya” (Ndị Rom 10:11-13, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

“Ọ dighi mkpa,” ka Pọl na-ekwu, “ka ihere mee onye ọ bula nke kwere na Kraist. N'ihu na ọ dighi ihe di iche onye-Ju ma-obu onye-Jentail, n'ihu na Jizos bu Onyenwe ihe niile, na-emesapu aka nye ndi nile nakpoku Ya maka enyemaka. N'ezie, n'okwu nke Akwukwo Nso n'onwe ya (Joel 2:32), nnaputa dijiri ndi niile na-akpoku Onyenwe anyi maka ya!”

Otu ndi guru Ndị Rom isi 10 echewo na akuku Akwukwo Nso ahụ na-ekwu banyere otu e nwere ike isi zoputa mmadu puo na oku mmuo. Ma nke a na-eleghara eziokwu ahụ anya kparamkam na n'Akwukwo Nso Agba Oheru “ikpoku aha Onyenwe anyi” bu oru *Onye Kraist*. Ọ na-elegharakwa okwu ndi Pọl kwuru anya.

N'uzo di iriba ama, ozugbo okwu ndi ahụ anyi kwuru gasiri, Pọl dere:

Hà gēsi kwa aña kpoku Onye ahu ha akēkweghi na Ya? ma hà gēsi aña kwere n'Onye ahu ha akānughi okwu-Ya? ma hà gēsi aña nu ma onye nēkwusa anoghi? ma hà gēsi aña kwusa, ma ọ buru na ezigaghi ha? (Ndị Rom 10:14-15a).

Ọ doro anya na anyi nwere ebe a usoro nke nzokwu ndi, n'uche Pọl, echiche ndi ahụ doro anya, ha na-esokwa ibe ha abia. Mgbe anyi tinyere ha n'usoro oge ziri ezi, anyi na-enweta nke a:

(1) Nkwusa ozioma nwere ike ime nani ma ọ buru na ezigara onye nkwusa ahụ ime ya.

(2) Onunụ nwere ike ime nani ma ọ buru na e bu uzo kwusa ozi oma ahụ.

(3) Ikwere nwere ike ime nani ma o buru na e bu uzọ nuru ozioma ahụ.

(4) Ikpoku aha Onyenwe anyị nwere ike ime naani ma o buru na mmadu bu uzọ kwere.

“Hà gēsi kwa aña kpoku Onye ahu ha akēkweghi na Ya?” Paul juru. Kedu ka mmadu ga-esi rịo maka enyemaka na nkwardo nke Onyenwe ya na onye na okwenyeghi na ya? N'uzo dororo anya, okwukwe n'ebe Kraist no aghaghi ibute uzọ mgbalị anyị inweta enyemaka Ya na nnaputa kwa ubochi ndu.

Ya mere, nzoputa Pol bu n'uche di obosara n'okè kariya nani nzoputa site na mbibi ebighi ebi. Kama nke ahụ, o na-agunye ihe niile banyere nnaputa ime mmuo na nke onwe onye nke Onyenwe anyị bilitere n'onwu nwere ike inye ndi na-akpoku Ya maka ya.

Ma a gaghi eme nke a n'ebe zoro ezo. N'ezie, Akwukwo Nso Agba Ohuru ndi ozo n'ezie aka na “ikpoku aha Onyenwe anyi” putara na oru a jikotara ya na ndu oha na akaebe nke otutu chochi. Mgbe Pol jiri ikike bia Damaskos ijide ndi niile na-akpoku aha Onyenwe anyi (Olu Ndi Ozi 9:14), o noghi na-achọ Ndi Kraist zoro ezo! O no na-achọ ndi e ji Aha ahụ mara n'ihu oha.

O bu ya mere, ozugbo tupu okwu ndi ahụ anyi na-ekwu maka ya na Ndi Rom isi iri, Pol mere nkwaputa a:

Ma ezi omume ahu nke sitere n'okwukwe nekwa otu a... Kama o bu gini ka o nekwa? “Okwu ahu di gi nso, n'onu-gi, na n'obi-gi” (nke ahu bu, okwu okwukwe, nke ayi nekwa) : na o buru na i gēwere onu-gi kwuputa Jisus na O bu Onye-nwe-ayi, o buru kwa na i gēwere obi-gi kwere na Chineke mere ka O si na ndi nwuru anwu bilie, agazoputa gi (Ndi Rom 10:6a, 8-9).

Di ka onye o bu maara, otutu mmadu ejirila nkwaputa ama ama a gosi 'nkwaputa onu' di ka onodu nhata na okwukwe maka inweta ndu ebighi ebi. Mana ekwesighi ime mmejo a ma oli.

Iji malite, o buru na nke ahụ bu ihe Pol bu n'uche, o ga-abu nani ihe atụ nke ozizi a na peeji nke Akwukwo Nso Agba Ohuru. Obuna Pol n'onwe ya ewebataghi echiche a ebe ozo na akwukwo ozi iri na ato ya.

Nke ka njo, Ozioma Jon, bu nke kwuru n'ezoghi onu na e dere ya iji kpota ndi mmadu na ndu ebighi ebi (Jon 20:30-31), o dighi mgbe obula o na-etinye “nkwaputa” di ka onodu maka ndu ahụ.

Ufodu agbaliwo igbanwe mmetuta nke nchoputa ndi a site n'ikwu na nkwaputa Pol na-akuzi nani na nkwaputa bu nsonaazu a na-apughị izere ezere nke nzoputa. Mana nkwa a agaghi ekwe omume. Nke a dororo anya site n'amaokwu na-esonu: “n'ihu na anēji obi kwere rue [Grik, “maka”] ezi omume; anēji kwa onu kwuputa rue [Grik, “maka”] nzoputa” (Ndi Rom 10:10).

Amaokwu a abughi naani na o sighi na nkwaputa bu nsonaazu nke nzoputa, kama o na-ekwu na 'nzoputa' bu nsonaazu nke nkwaputa,¹ ebe 'ezi omume' sitere na okwukwe!

Ma ebe a ka ezi ihe amaokwu ahụ putara di. Site na 'ezi omume' Pol na-ezo aka n'uzo dororo anya na 'ezi omume nke okwukwe' (amaokwu nke 6) ma o bu, n'uzo ozo, eziokwu nke nnwere onwe site n'okwukwe (amaokwu nke 3-4). Ma, nye Pol, nkwaputa enweghi ihe o bu jikoro ya na ezi omume ahụ ma oli. Okwukwe nke na-eme n'obi bu nani onodu maka ezi omume Chineke nke e nyefere anyi.

Onodu Pol banyere izi ezi site n'okwukwe nani adighi n'uzo o bu a gbanwere ma o bu gbanwee site na Rom 10:9-10. “Nkwaputa” abughi akuku nke izi ezi n'ihu na nkwaputa abughi onodu maka ezi omume Chineke. Okwukwe nani bu onodu maka nke ahụ, di nnoo ka okwukwe nani bu onodu maka ndu ebighi ebi.

Ma ịji ọnụ eme nkwuputa bụ ihe a choro ịji nweta ụdị nzoputa Pọl bu n'uche n'ebe a. N'ihu na, ị ka anyị hụworo site n'amaokwu ndị na-esony (amaokwu nke 11-13), Pọl na-eche n'ezie banyere ụdị nzoputa nke ịrị onye kwere ekwe nọ na Kraịst *o buru* na onye ahụ kwere ekwe so n'ime ndị na-akpọku aha Onyenwe anyị ahụ a kpolitere n'onyụ mgbe niile.

Ọ na-egosi site na nke a na nkwuputa Pọl na-akpọ maka ya ebe a abughị naanị ịgwa onye agbata obi m ma ọ bụ ezigbo enyi m banyere ntoghata m. Ọ karịrị nnoo nke ahụ. “Ọ bụ njirimara m n'ihu ọha ị ka onye so n'otu ahụ nke ndị "na-akpọku aha Onyenwe anyị."

N'ezie, ịkpọku Ya n'uzo ị otu a n'ekpere ihu ọha abughị ihe na-erughị nkwuputa nke ọnụ m na “Jizos bụ Onyenwe anyị.” Ahụmahụ m niile nke mmeri na nnaputa Ndị Kraịst dabere n'ichosi ike m ime nke a.

Okwukwe nke ị n'obi m kwesiri ka ọ pụta site n'egbugbere ọnụ m!

Ya mere, ebe a ka anyị na-ezute 'nzoputa nke ndị a zoputara.' N'iji mgbanwe ị ebube ahụ nke na-egosiputa mgbe niile okwu Grik maka 'nzoputa' mee ihe, Pọl na-agbatị ihu ịgwe anyị n'uzo na-akpali akpali. O kwusara ozi ọma nke nzoputa n'ụdị ya kachasi elu. Ndị ahụ e mere ezi omume site n'okwukwe nọ n'onodu puru iche ịji nweta 'nnaputa' Chineke na ndu ha. Ha nwere ike inwa ịgụ onwe ha ọnụ n'ihu ọha n'etiti ndị ahụ kpokuru aha Jizos Kraịst, Onyenwe anyị.

N'ezie, Pọl maara nke ọma na nke a apụtaghị iwepu nsogbu nile. Ihe ọ pụtara n'ezie bụ mmeri n'ime na n'elu nsogbu ndị ahụ, ị ka mmadu na-ebi ndu Ndị Kraịst site n'okwukwe o nwere n'Okpara Chineke.

Ọbuna mgbe Pọl chere ịbụ onye e gburu gbuo ihu n'ihu okwukwe ya, obi ike a ahapughị ya. Ma, n'agbanyeghi, ná ọnunu mbu ya, enweghi enyemaka mmadu ọ bula ịriri ya (2 Tim 4:16), ọ ka nwere ike ikwu na mmeri: “Ma Onye-nwe-ayi guzorum nso, we me ka m'di ike ... ewe dọtutam n'onu odum” (amaokwu nke 17).

Ma ọnyụ na-abia, ị ka ọ maara nke ọma (2 Tim 4:6-8), ma ọbuna ọnyụ ahụ ga-abu mmeri ị ebube. N'ihu na site n'onyụ ya n'ihu Kraịst, a ga-anaputa Pọl *ruo mgbe ebighi ebi* n'aka ihe ojoo ahụ ọ nọ na-aluso ọgụ ogologo oge:

Onye-nwe-ayi *gādopotam* n'ajo ọlu nile ọ bula, Ọ gāzopotakwam ka m'bata n'ala-eze-Ya ị di n'elu-igwe: Onye otuto diri rue mbe nile ebighi-ebi. Amen! (2 Tim 4:18, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

N'ezie nke a bụ ahụmahụ nke ndị 'na-akpọku aha Onyenwe anyị' n'okwukwe mgbe niile. A na-agbanwe odachi ịbụ mmeri, ihe omume jogburu onwe ya ịbụ nnaputa, site n'ochichi Jizos Kraịst juputara n'ike.

Ee, n'agbanyeghi ihe onodu nwere ike ịbụ, Onyenwe anyị Jizos Kraịst nwere ike izoputa ndị a zoputara!

Ibi Ndu Obi Ike

Ma Kraịst nwere ike ime ihe kariri nke ahụ. O nwere ike ibi ndu siri ike n'ime ndi na-eso uzo Ya nke na ha nwere ike inu uto mmata mmetuta uche nke onuno Ya. Ha nwere ike *ima* na Ọ na-arụ ọrụ n'ime ha n'ezie. Nke a kariri, n'ezie, ima na a zoputara anyi, ọ bụ ezie na nkwenye anyi banyere ndu ebighi ebi bụ isi maka ahumahu Ndị Kraịst niile ị mkpa. Ihe anyi na-ekwu maka ya bụ nsonaazu nke mmekorita iso Kraịst, ọ dighikwa ihe na-erughị ngosiputa nke onuno Ya na ike Ya bi n'ime anyi ná ndu anyi.

“Ọ bụ ihe magburu onwe ya inwe ‘Onye-nwe’ anyi nwere ike ịkpọku, onye ị elu karia onye ochichi ọ bula, ikike, ike, ochichi, na aha ọ bula a na-akpo (Ndị Efesos 1:21). Ọ bukwa ihe magburu onwe ya na otu Onyenwe anyi a na-egosi Onwe Ya na ndu anyi, na anyi nwere ike ihu ya.

N'ezie, otú ahụ ka nkwenye obi ike nke onyeozị Pọl dị ka ọ na-ejere Kraịst ahụ kpọlitere n'ọnwu ozi. Obi ike a na-abịa site n'ike ka ọ na-emechi akwụkwọ ozi nke abụọ ya o degaara ụlọ ụka Kọrint. N'isiakwụkwọ ikpeazụ nke akwụkwọ ozi ahụ, o dere nke a:

Agwawom ha n'oge gara aga, anamebu kwa uzọ gwa ha, dika mbe m'no n'etiti unu ubò nke-abua ... ọ buru na abiam ọzọ, m'gaghi-eme ebere— ebe unu nāchọ ihe inwaputa Kraist Onye nēkwu okwu nimem; Onye nābughi onye nādighi ike n'ebe unu nọ, kama Ọ di ike nime unu: n'ih na esitere n'adighi-ike kpogide Ya n'obe, ma O sitere n'ike Chineke nādi ndu. N'ih na ayi onwe-ayi bu kwa ndi nādighi ike nime Ya, ma ayi gēsitere n'ike Chineke n'ebe unu nọ so Ya di ndu (2 Ndi Kọr 13:2-4).

Lee ka obi ike di n'okwu ndi a! Ma, n'otu oge ahụ, lee ka idi umeala n'obi na idabere di.

Pọl nwere ndi nkatọ na ndi iro n'obodo Kọrint. Ndi kwere ekwe nọ ebe ahụ gere nti n'aka ndi a karja ka ha kwesiri (2 Ndi Kọr 10:7-12; 11:12-15). Obuna ufodu n'ime ndi o toghatara n'onwe ya yiri ka ha na-eche ma Pọl nwere ike igosi “ihe akaebe nke Kraist na-ekwu okwu” n'ime ya. Ma Pọl enweghi obi abuo na o ga-eme nke ahụ n'ih ike nke Onyenwe anyi o na-ejere ozi.

Ọ bu eziokwu na Onye Nzoputa nwuru n'obe n'adighi ike, na-enye onwe ya maka ndi mmadu. Ma O siri na ndi nwuru anwu bilie, ma o di ndu ugbua site “n'ike nke Chineke.” Ma o bu ezie na Pọl maara na ya onwe ya kwa adighi ike, ma n'iso Onyenwe ya na-enwe mmekorita, o puru idi ike n'ebe ndi kwere ekwe Kọrint a nọ: ayi geso Ya di ndu site n'ike Chineke *n'ebe unu nọ* (2 Ndi Kọr 13:4, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Ma Pọl adighi nganga nke na o ga-eche na obi ike ime mmuo di otu ahụ bu naani nke ya. Ndi Kọrint n'onwe ha nwekwara ike inu uto obi ike di otu a:

Nānwanu onwe-unu, ma unu di n'okwukwe-ayi; nānwaputānu onwe-unu. Ma-obu unu amazughi (ma o bu ghota) onwe-unu, na Jizos Kraist nọ nime unu? ma-obughi na o bu ezie na unu bu ndi ajuru aju? (2 Kọr 13:5).

Otu o di, o di mwute na a aghotahielā okwu ndi a siri ike. Ufodu ndi ntughari okwu aguola ha di ka a ga-asị na ha bu ihe ima aka nye ndi Kọrint ichoputa ma a zoputara ha n'ezie ma o bu na a zoputaghi ha!²

Nke a bu ihe a na-apughi ikwere ekwere. Pọl edewori isiakwukwo iri na abuo ebe o nabatara Iso Uzọ Kraist ha. O puru ibu na o bu nani ugbo a ka o na-agwa ha ka ha jide n'aka na a muola ha ozọ? Aziza ya doro anya.

Ka ndi na-agu akwukwo a nyochaa 2 Ndi Kọrint n'onwe ha. Ha ga-ahụ nke oma ugboro ole onyeozị ahụ na-ekwusi ike n'otu uzọ ma o bu nke ozọ nkwenye ya na ndi na-agu akwukwo ya bu ezigbo Ndi Kraist. Chee echiche, ihe atụ, nke okwu ndi a:

...ebe emere ka unu puta ihè na unu bu akwukwo-ozị Kraist, nke ayi jere ozi ya, nke anējighi ink de, kama o bu Mọ nke Chineke di ndu ka eji de ya; o bughi n'elu mbadamba nkume, kama o bu n'elu mbadamba ihe di iche, bu obi nke anu-aru (2 Ndi Kor 3:3, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche)

Ọ dighi ma oli! Ihe Pọl na-ekwu abughi, “Nyochaa onwe unu iji hu ma a muru gi ozọ, ma o bu buru onye a guru na ndi ezi omume.” O na-ekwu, Otú o di, “Juo onwe gi ma i nọ n'okwukwe.” Ma nke ahụ bu okwu di iche.

N'uzo na-eju anya, ihe atụ kacha nso na okwu ndị a nke onyeozisi ahụ ka a ga-ahụ n'okwu dị na njedebe nke akwukwo ozi mbụ ya o degaara otu choochi ahụ. N'ebe ahụ, Pól dere otú a:

“Nēchenu nche, nēguzosinu ike *n'okwukwe-unu*, burunu ndikom, nādinu ike” (2 Ndi Kōrint 16:13, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

N'ebe ozo Pól na-ekwu maka ndị “na-adighi ike N'okwukwe”

(Ndi Rom 14:1) na nke ndi ozo choro ka ha nwee “ezi ndu n'ime okwukwe” (Taitos 1:13). O buna okwu Pita na-enye echiche nke ihe yiri nke ahụ:

Nwenu anya-udo, nēchenu nche: onye ahu nke nēkuru unu ga ikpé, bú ekwensu, dika odum nābọ uja, o nējeghari, nāchọ onye o gēlomi: ma nēguzogidenu ya, n'ih na unu di ike
n'okwukwe-unu (1 Pita 5:8-9, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

Ihe o putara “inọ n'okwukwe,” ya mere, bu iru oru na ime ihe n'ime oke nkwenkwe na nkwenye Ndi Kraist anyi, kpomkwem di ka Pól na-ekwu na ya na-eme n'amaokwu ndi bu ya uzo. O putara idi ndu na njiko di ike, nke dabere n'okwukwe na Jisos Kraist, onye ya onwe ya na-adi ndu site n'ike nke Chineke (amaokwu nke 4).

Obi siri Pól ike na ya nwere ike igosi ndi Korint na ya na-ebi ndu otu ahụ — na Kraist na-ekwu okwu n'ezie n'ime ya. Mana o chekwara na ha nwere ike igosi otu ihe ahụ gbasara ahumahu nke Kraist ha.

“Lezienụ onwe unu anya,” ka o na-agba ha ume, “nwaleenụ onwe unu. O bu na unu *amaghi na unu onwe unu* bu ndi Jisos Kraist di ndu n'ime ha? Unu maara nke oma— ma o bughị na o bu ezie unu bu ndi ajuru aju.”

Okwu ahụ bu 'onye a juru aju' bú ihe di mkpa nye Pól. O jiri ya mee ihe n'akwukwo ozi mbụ o degaara ndi choochi Korint mgbe o dere ihe ndi a:

ma anametiputa arum onyá, me kwa ya ka o buru orum: ka mu onwem ghara igbo onye ajuru aju n'uzo o bula, mbe m'kwusasiri okwu Chineke nye ndi ozo (2 Ndi Kōrint 9:27, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche).

Ma n'akuku Akwukwo Nso ahụ, onyinyo nke igba oso Ndi Kraist, ma o bu asompi, putara nnoo ihe n'uche Pól. N'ebe a na 2 Ndi Kōrint nsughari di mfe “anabataghi” bu ma eleghi anya ka mma.

O buruhaala na ndi Korint ebighi ndu “n'ezí okèala okwukwe ha,” o buruhaala na Chineke “anabataghi” ndu ha, ha nwere ike n'ezie, ichoputa n'ahumahu nke ha—di ka Pól mere na nke ya—eziokwu nke Kraist bi n'ime ha. O buru na Jon Onye na-ezisa ozioma dere ederede a, o nwere ike ikwu banyere “inogide n'ime Kraist” na “Kraist inogide n'ime anyi. O nwekwara ike kwuo maka mkpuru ga-abu ngosiputa nke “nkwenye” Chineke n'udi ahumahu ahụ.

Ma Jon ma o bu Pól, ma o bu onye o bula ozo so dee Akwukwo Nso Agba Ohuru, onye o bula n'ime ha na-agba akaebe maka eziokwu ahụ di ike nke ndu a na-ebi n'ime mmekorita ya na Ya onye bu Onyenwe ihe niile. Ha kwenyere n'uzo zuru ezu, ma na-akuzi, na ndi a muru ozo nwere ike ima ma nwee ahumahu nke eziokwu a nke oma.

Onye dere abu ahụ kwuru ya nke oma:

Ozugbo anyi no ebe di anya n'ebe Chineke no, ma nwuo n'ime mmehie,
O dighi ihè obi m puru ihu;

Ma n'Okwu Chineke ka m chọtara ihè,
Ugbu a Kraịst bi n'ime m.
Kraịst bi n'ime m, Kraịst bi n'ime m,
Oo! Lee nzọpụta nke a, na Kraịst ahụ
bi n'ime m.

—Maj. D.W. Whittl
Kraịst Bi N'ime M

Mmechi:

Kraịst bi n'ime m! Lee nkwenye dị ebube inwe! Lee ahụmahụ magburu onwe ya ibi ndụ ya!

Ma agbanyeghị otú o si baa ogaranya ma dị omimi, agbanyeghị otú mmezu anyị nke ihe ùgwù a nwere ike ịdị jupụta ma na-amị mkpụrụ, ọ malitere maka anyị niile n'otu ụzọ ahụ kpomkwem. Ọ malitere site n'omume okwukwe dị mfe dị ka nwata. Ọ malitere site n'otu nnabata mmiri nke ndụ a na-apughị ịgbanwe agbanwe.

Ọ dighị mgbe ọ malitere maka onye ọ bụla n'ụzọ ọ bụla ọzọ, ọ dighịkwa mgbe ọ ga-amalite. N'ihina na okwu nke Onyenwe anyị dị ndụ na onye pụrụ ime ihe niile guzo dị ka akaebe nwere ikike na nke a na-apughị ịgbanwe agbanwe maka ụzọ nzọpụta Chineke jupụtara n'amara: “N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye nēkwere nēnwe ndu ebighi-ebi” (John 6:14).

Enweghị onọdụ ọ bụla ọzọ. Enweghị usoro ma ọ bụ nkwa zoro ezo. Onye ọ bụla *choro* ya, nwere ike inweta ya. Mọ Nsọ na nwanyi ahu anālu ọhu nāsi kwa otu a:

“Onye nāchọ, ya nara miri nke ndu ahu n'efù” (Mkpughe 22:17).

Onye na-edede abụ ahụ ziri ezi na-agbanyeghi ihe ọ bụla. O kpughere mmụọ nke Akwụkwọ Nsọ mgbe o dere okwu ndị a:

N'efu N'ezie! Ee, ọ bụ
N'efu N'ezie!
N'ihina na Chineke enyela nzọpụta,
N'efu N'ezie!
N'efu N'ezie! Ee, ọ bụ
N'efu N'ezie!
N'ihina na Chineke enyela nnukwu nzọpụta ya,
N'efu N'ezie!

— Amaghị onye dere ya.

Riba Ama

(Mgbe mbụ e zoro aka n'orụ onye edemede, akwụkwọ ndị ọzọ e mesiri zoro aka n'otu orụ ahụ na-ejikari ụdị dị mkpirikpi ma na-edughachi onye na-agụ ya na akwụkwọ mbụ maka nkọwa akwụkwọ ọgụgụ zuru ezụ.)

Isi Nke 1

¹ N'uzọ dị itunanya, otu onye edemede na-ekwu, si, “Nwa mmefu ahụ nke malitere site n'icho ihe nketa ngwa ngwa dị njikere ugbo a ijere nna ya ozi dị ka ohu na-eje ozi. O gbanweela kparamkparam. Àgwà ya bụ nke nrananye na-enweghi atụ, ihapu onwe ya kparam kparam na ido onwe ya n'okpuru nna ya kparam kparam. Nke ahụ bụ isi ihe okwukwe na-azoputa.” John F. MacArthur, Jr., *Ozioma Dị Ka Jisọs Si Kwuo* (Grand Rapids, MI: Academie Books, Zondervan Publishing House, 1988), 153.

Riba ama: A na-enye ntụaka ndị ọzọ niile na-arụ orụ ahụ e hotara na nso nso a dị ka “MacArthur,” nke a na-esote site na ntinye peeji na ebe kwesiri ekwesị.

² MacArthur (p. 23) na-edede, si: “Ezi nkwardo na-abia site n'ihu orụ mgbanwe nke Mmụọ Nso na ndụ mmadu, o bughị site n'irapara n'ihe ncheta nke ahụmihē ufodu.” Dị ka otutu okwu ndị dị n'akwukwọ MacArthur, nke a bụ ihe na-abughị eziokwu. Ihe kwesiri ekwesị e kwesiri iji tonyere ya abughị “ihe ncheta nke ahụmihē ufodu”, kama o bụ “ihe ndị e kwere ná nkwa n'Okwu Chineke.” Akwukwọ Nso Agba Ohuru na-adabere nkwenye nke nzoputa anyi na nkwa Chineke kwere onye kwere ekwe n'Okwu Ya ma o bughị n'orụ mgbanwe nke Mmụọ Chineke na ndụ anyi. Orụ nke Mmụọ nke Chineke na ndụ anyi bụ n'ezie nsonaazu nke nkwenye nke nzoputa ma o bughị ntọala nke nkwardo ahụ.

³ Na mgbakwunye na akwukwọ MacArthur, nke e hotara na mbụ, akwukwọ ndị dị ugbo a banyere usoro nzoputa dabeere na orụ gunyere: James Montgomery Boice, *Christ's Call to Discipleship* (Chicago, IL: Moody Press, 1986), Walter Chantry, *Today's Gospel: Authentic or Synthetic?* (Carlisle, PA: The Banner of Truth Trust, 1970), na J. I. Packer, *Evangelism and the Sovereignty of God* (London: Inter-Varsity, 1961).

⁴ O bụ ihe na-abughị eziokwu na nke na-ezighi ezi maka MacArthur ikwu, “Njikere a ha dị inabata ndị a si na ha bụ Ndị Kraist anụ ahụ na-achị emeela ka ufodu ndị nkuzi nke oge a kowaa okwu nzoputa n'uzọ dị larii nke na ihe foro nke nta ka o buru nkwaputa okwukwe o bula na Kraist ka a na-ele anya di ka ihe di adi” (p. 97). Otu ihe odide ala ala na-ezo aka n'itule akwukwọ m bụ *The Gospel Under Seige* (Dallas, TX: Redención Viva, 1981). O doro anya na MacArthur agubeghi isiakwukwọ m “False Professors” na *Grace in Eclipse* (Dallas, TX: Redención Viva, 1985; 2nd ed., 1987), o bụ ezie na o tinyere akwukwọ a na akwukwọ ọgụgụ ya (p. 240).

⁵ Mmadu kwesiri iriba ama nkwekorita nke ufodu ndi oka mmuta okpukpe Roman Katolik na ndi nke Luther mere n'oge na-adibeghi anya n'akwukwọ bụ *Justification by Faith: Lutherans and Catholics in Dialogue VII*, ed. H. George Anderson, T. Austin Murphy, na Joseph A. Burgess (Minneapolis, MN: Augsburg, 1985). Nkwekorita a ka akatowo nke ukwu site na W. Robert Godfrey, “Reversing the Reformation,” *Eternity* 35 (Sept. 1984): 26-28; na site na C. M. Gullerod, “U.S. Lutheran-Roman Catholic Dialogue on Justification by Faith: An Examination,” *Journal of Theology* 24 (1984): 19-24.

Isi Nke 2

¹ A na-egosiputa nkowa oheru a sara mbara nke okwukwe na-azoputa ihe site n'okwu ndi di ka ndi a sitere n'aka MacArthur:

“Iju onwe gi n'ih Kraist abughi nzo kwu nhoru nke ibu onye na-eso uzọ na-esochi nchighari: o bu sine qua non nke okwukwe na-azoputa” (p. 135).

“O nwere obi utu ihapu ihe nile maka alaeze ahụ. Nke ahụ bu odidi nke okwukwe na-azoputa.” (p. 139).

“Agwa ya bu nke nnwere onwe na-enweghi atu, ihapu onwe ya kpam kpam na ido onwe ya n'okpuru nna ya kpam kpam. Nke ahụ bu isi ihe di n'okwukwe na-azoputa ndu.” (p. 153).

“Echiche nke okwukwe nke na-ewepu nrubeisi na-emebi ozi nke nzoputa” (p. 174).

“Ihe a si na o bu ‘okwukwe’ n'ebe Chineke no nke na-adighi eme ka mmadu nwee ochicho a nke ido onwe ya n'okpuru uche Ya abughi okwukwe ma oli. Onodu uche nke na-aju nrubeisi bu ekweghi ekwe di ocha na nke di mfe.” (p. 176).

O dighi nke o bu la n'ime okwu ndi a nke na-egosiputa n'uzo ziri ezi ozizi Baijul nke okwukwe na-azoputa ndu. Ihe okwu ndi a na-ekpughe n'ezie bu egwu miri emi e nwere maka nnwere onwe zuru ezu nke amara Chineke nke na-azoputa, di ka a ga-asị na nnwere onwe ahụ na-emebi omume oma. N'uzo megidere nke ahụ, o bu kpomkwem ihunanya di ebube nke Chineke na-enweghi atu bu mborogwu na ihe kpatara idi nsọ nile nke Akwukwo Nso Agba Oheru.

² Echiche a na-adaberekari n'otu uzọ e si ghota James 2:14-26. A ga-atule akuku Akwukwo Nso ahụ n'ebe ole na ole n'akwukwo a, ma iji nweta nkowa zuru ezu, nke e dere ede, lee *Dead Faith—What Is It? A Study of James 2:14-26* (Dallas: Redención Viva, 1987). N'otu aka ahụ, a na-ehota okwu ahụ bu “Ya mere, unu gēsite na nkpuru-ha mazu ha” (Matiu 7:20), ugboro ugboro n'akuku a. Ma Matiu 7:15-20 enweghi ihe jikoro ya na okwu metutara okwukwe na oru, di ka ntunyere e mere Matiu 12:33-37 na-eme ka o doo anya. Matiu 7:15-20 na-akuzi n'ezie na a ghaghi imata ndi amuma ugha site n'okwu ha! Maka ntule ya, lee Zane C. Hodges, *Grace in Eclipse*, mbiputa nke abuo. (Dallas: Redención Viva, 1987), peeji nke 14-15.

³ Gordon Clark ekwuwo n'uzo di ire banyere odiche ndi na-enweghi isi a na-emekari n'etiti okwukwe nkiti na okwukwe “na-azoputa”. Lee akwukwo ya bu *Faith and Saving Faith* (Jefferson, MD: Trinity Foundation, 1983).

⁴ Uzọ kasi mfe onye na-agu akwukwo puru isi choputa ihe anyi na-ekwu n'akuku ihe odide ahụ bu iga n'ihe e dere n'okpuru pisteuō (“Ekwere m”) bu nke a na-achota n'akwukwo okowa okwu Grik-Bekee. Lee *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature: A translation and adaptation of the fourth revised and augmented edition of Walter Bauer's Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur* nke William F. Arndt na F. Wilbur Gingrich, mbiputa nke abuo nke F. Wilbur Gingrich na Frederick W. Danker site na mbiputa nke ise nke Walter Bauer, 1958 (Chicago, IL: Mahadum Chicago Press, 1979), 660ff. Leekwa ihe atu magburu onwe ya di na Richard W. Christianson, “The Soteriological Significance of Pisteuō in the Gospel of John,” Th.M. thesis, Grace Theological Seminary in Winona Lake, Ind., December 1987.

⁵ MacArthur na-agbago nkowa nke nka mmuta okpukpe a maara nke oma nke okwukwe mgbe o na-edede, “Berkhof na-ahụ ihe ato di n'ezie okwukwe: Ihe ogugu isi (notitia), nke bu nghota nke eziokwu; ihe mmetuta uche (assensus), nke bu nkwenye na nkwenye nke eziokwu; na ihe di mkpa (fiducia), nke bu mkpebi nke uche irubere eziokwu ahụ isi” (p. 173). Nke a ezighi ezi n'uzo di itunanya. Assensus abughi ihe mmetuta uche, na fiducia putara ntukwasị obi, o bughị “mkpebi siri ike irube isi n'ezio kwu.”

⁶ Riba ama otú e si jiri okwu ndị a mee ihe n'uzo na-ezighi ezi n'ihe banyere ihe okwukwe bu di ka e si kwuo ya n'okwu MacArthur e hotara n'ihe odide ala ala peeji nke mbu.

⁷ R. T. Kendall chikotara n'uzo mara mma ozizi Jon Calvin banyere okwukwe na-azoputa ndu. O na-ede, si:

Onodu nke Calvin choroo n'uzo putara ihè igosiputa (ma na-ewere n'uzo bu isi) bu na okwukwe bu ihe omuma. Calvin kwuru okwu ufodu ndi kwekoro na Baibul maka okwukwe, ha nile bu aha ndi di mfe, di ka "recognition" (agnitio) na "knowledge" (scientia). O kowara okwukwe di ka ihe na-enye ihè (illuminatio), ihe omuma nke na-emegeide ido onwe onye n'okpuru mmetuta anyi (cognitio, non sensus nostri submissio), ihe e ji n'aka (certitudo), nkwenye siri ike (solida persuasio), obi ike (securitas), obi ike siri ike (solida securitas), na obi ike zuru ezu (plena securitas).

Ihe putara ihè n'ihe ndi a a kowara bu otu okwukwe si buru ihe e nyere n'onnyine, ihe e ji ogugu isi eme, ihe na-adighi eme ihe, na ihe na-emesi obi ike. Ihe na-adighi adi bu mkpa maka ichikota okwukwe, oru afo ofufo, okwukwe dika ihe mmadu na-eme, na okwukwe nke ga-echere ihe omuma nnwale iji nyochaa onuno ya. Okwukwe bu "ihe na-adighi aru oru, na-adighi eweta ihe o bu la nke anyi iji nwetaghachi ihu oma Chineke mana inata n'aka Kraist ihe anyi na-enweghi."

Nhota a, nakwa ntuka ndi di n'akwukwo Institutes Calvin maka isi ihe o bu la a kpoturu aha, di na R. T. Kendall, Calvin and English Calvinism to 1649 (Oxford: University Press, 1979), 19.

⁸ Mgbanwe site n'echiche Jon Calvin banyere okwukwe gaa n'echiche anyi na-ahukari e nyochala okpukpe Calvin nke e nwere mgbe Ndozighari ahụ gasiri nke oma site n'aka R. T. Kendall (lee akwukwo e zoro aka na ya n'ihe odide ala ala peeji nke gaara aga) na M. Charles Bell, Calvin and Scottish Theology: The Doctrine of Assurance (Edinburgh: Handsel, 1985). Akwukwo Kendall bu D. Phil. akwukwo edemede ya egosiputara na Oxford na 1976 n'okpuru aha, "The Nature of Saving Faith from William Perkins (d. 1602) to the Westminster Assembly (1643-1649)." Lee Kendall, Calvin, peeji nke 7. Akwukwo Bell bu ntughari nke edemede dokita ya mere maka Mahadum Aberdeen na 1982. Lee Bell, Calvin, 4.

⁹ Nke a bu ihe MacArthur kwetara (p. 98). Ihe odide ya nke abuo ("The Gospel According to Historic Christianity," pp. 221-37), na-adabere n'uzo di ukwu n'aka ndi oka mmuta okpukpe Puritan. Ma o yiri ka MacArthur amaghi banyere akwukwo ndi a na-ebiputa n'oge a, bu ndi gosiri na nka mmuta okpukpe ndi Puritan, karisia n'ihe banyere okwukwe na obi ike, adighi egosiputa n'uzo o bu la ozizi nke Jon Calvin n'onwe ya, o bu kwa nke di nnoo iche n'echiche Ndozighari ahụ. Lee Kendall na Bell n'ihe odide ala ala peeji abuo bu uzo.

O dikwa mma imara na oka mmuta okpukpe emeghariri bu Robert L. Dabney kwuru ogologo oge gara aga (1890) na ya na ndi oka mmuta okpukpe emeghariri ibe ya juru echiche Calvin na Luther bu na inwe obi ike bu isi ihe na-eme ka mmadu nwee okwukwe na-azoputa ndu. Ya bu, Dabney goroo na inwe obi ike na a ga-azoputa mmadu abughi ihe di mkpa n'ihe mmadu ikwere na Kraist maka nzoputa putara. O na-ekwu, "Obi abuo adighi ya na isi iyi nke njehie a [banyere okwukwe na obi ike] bu ozizi ahụ metutara okwukwe nke ndi Ndozighari mbu, di ka Luther na Calvin, ka a kpaliri inakwere...."

Mgbe e mesiri o na-ekwukwa:

O bu ihe doro nnoo anya nye onye na-agu nke oma na echiche ndi a banyere okwukwe na obi ike bu ndi anyi tuleworo dabeere n'ukpuru ndi na-ezighi ezi nke okwukwe na-azoputa ndu bu ndi anyi nwetara site n'aka ndi Ndozighari mbu. Ha, di ka anyi huru, kowara okwukwe nzoputa di ka nkwenye na "Kraist azoputala m," na-eme ka mmesi obi ike nke olileanya buru ihe di mkpa. Ugbo a, ndi Ndozighari e nwere mgbe e mesiri, na ndi oka mmuta ahụ, ndi ozizi di nsọ na ndi di obi umeala nke Chochi Ndi Ndozighari...elebawo echiche a anya nke oma, ma ju ya (di ka Ulo Nzuko Westminster si eme) n'ih ihe Akwukwo Nso kwuru.

Lee “Theology of the Plymouth Brethren,” na Discussions by Robert L. Dabney, D.D., LL.D., Profesọ nke nkà ihe ọmụma omume na Mahadum Texas, na ruo ọtụtụ afọ Profesọ nke nkà mmụta okpukpe na Union Theological Seminary na Virginia, ed. C. R. Vaughan, Vol. 1: Theological and Evangelical (Richmond, VA: Kọmitii Mbipụta nke Presbyterian, 1890), 173, 183.

Ka e kwuo ya n'uzọ doru anya: Usoro nzọpụta dabeere na ọrụ na-akwado ozizi nke okwukwe na-azọpụta nke na-emegide nke Luther na Calvin na, nke kachasi mkpa, na-emegide Okwu Chineke.

Isi Nke 3

¹ Ọchịchọ nwanyị ahụ ighara idị na-ekwusi okwu ike n'ebe ndị ikom nke obodo ahụ nọ (bụ ndị na-eleda ya anya) na-apụta ihè n'asụsụ Grik nke ajujụ ya. Nke a bụ ikpe ebe “ihe [Greek na-adighi mma] pụtara... gbanwere ntakiri... 4:29... “nke ahụ ga-abụ Mesaya n'ikpeazụ, ikeke nke a bụ Mesaya ahụ.” F. Blass na A. Debrunner, A Greek Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature, nsughari na nyocha nke mbiputa German nke itoolu / nke iri na-agunye ndetu ndi ozo nke A. Debrunner, nke Robert W. Funk (Chicago, IL: Mahadum nke Chicago Press, 1961), 221.

² Raymond Brown kwuru banyere 1 Jón 5:1 kwesiri ka a riba ya ama:

Anyi ahula na ojiji nile nke pisteucin, “ikwere,” na 1 Jón... bu ihe Ndi nke Kraist, ma o bu ozugbo (dika ebe a) ma o bu n'uzo na-aputachaghi ihè... Na 5:5b, ebe ozo okwu pisteucin putara, onye dere ya ga-ekwu maka onye “kwere na Jizos bu Okpara Chineke.” Ya mere 5:1 na 5:5 onu na-akpokwu nkwaputa Johannine zuru oke: “Jizos bu Kraist ahụ, Okpara Chineke” (Jón 20:31). O na-ewu ewu ikwu na ihe a chorọ abughi ikwere n'ezikwu e cheputara echeputa banyere Jizos, kama o bu ikwere n'onye mmadu na ya na-enwe mmekorita. O bu ezie na anaghi m agonahu nke ikpeazu a, m ga-ekwusi ike na e nwere ihe ogugu isi di na ihe Johannine chorọ maka nkwenye, nakwa na mmadu aghaghi ighota Jizos n'uzo ziri ezi iji soro ya nwee mmekorita nzoputa.

Raymond E. Brown, The Epistles of John, The Anchor Bible (Garden City, NY: Doubleday, 1982), p. 534-35.

Isi Nke 4

¹ Di ka ihe atụ, o bu kpomkwem n'ihhi nke a ka Jón Calvin ji kwuo na inwe obi ike di oké mkpa iji nwee okwukwe na-azoputa ndu. Calvin kwusiri okwu ike banyere nke a:

“Na nkenke, o nweghi onye kwere ekwe n'ezie, beluso na o kwenyesiri ike na Chineke bu Nna na-eme amara na onye na-emere ya amara... beluso na o dabere na nkwa nke amara Chineke nye ya, ma nwee olile anya nzoputa na-enweghi mgbagha” (Institutes III.II.16). Maka ntule zuru ezu, lee Bell, Calvin, pp. 22-24 (lee isi 2, fn. 8). Ribakwa ama arumuka Dabney siri ike na Calvin kwenyere n'echiche a, o bu ezie na Dabney emeghi: Dabney, pp. 215-18 (lee isi 2, fn. 9).

(Riba ama: N'ebe a nakwa n'ebe ndi ozo n'akwukwo a nakwa n'ihe odide ala ala peeji, e hotara ihe ndi e kwuru n'akwukwo Institutes of the Christian Religion nke Calvin dere site na nsughari nke John Allen sughariri n'akwukwo mpiakota abuo nke Presbyterian Board of Christian Education biputara na Philadelphia [n.d.]

² Nkwa mara mma nke Calvin banyere okwukwe na-azoputa (Institutes III.II.7) kwesiri ka e hotara:

“Ugbu a, anyi ga-enwe nkwa zuru oke nke okwukwe, ma o buru na anyi asi, na o bu ihe omuma na-adigide adigide na nke doru anya banyere obioma Chineke n'ebe anyi no, nke, na-

adabere n'eziokwu nke nkwa ahụ na-enweghị atụ na Kraịst, ka ekpughere uche anyị, ma mee ka obi anyị sie ike, site na Mmụọ Nso.”

Nke a dị otutu afọ oku site na nkwa nke okwukwe nke e nwere na Usoro nzoputa dabeere na oru (Lee ihe MacArthur kwuru n'isi nke 2, fn. 1.)

Isi Nke 5

¹ MacArthur na-ekpughe enweghị nkà na nghota ya mgbe o dere, si: “E ji okwu Grik pisteuō (“kweere”) mee ihe n'oge di ugbo a n'ozio ma Jon nile [o na-ehota otutu akuku Akwukwo Nso di na Jon, Oru Ndiozi na Ndi Rom] iji mesie odidi na-adigide adigide nke okwukwe na-azoputa ihe ike... O buru na ikwere bu ihe a na-eme naani otu ugboro, okwu Grik e ji mee ihe n'amaokwu ndi a ga-abu aorist.” (p. 172)

Nke a bu ajo iji utu asusu Grik eme ihe n'uzo na-ezighi ezi iji kwado echiche na-ezighi ezi. Gini ka MacArthur ga-ekwu ma a gwa ya na n'Oru 16:31 (“Kwere n'Onye-nwe-ayi Jizos, agazoputa kwa gi”) ngwaa Grik bu aorist, di ka o bu n'ezie? O bu echiche na-ezighi ezi n'uzo zuru ezu banyere oge ndi Grik ikwu na oge ahụ n'onwe ya na-agwa anyi ma ihe ahụ e mere o bu ihe mere otu ugboro ka o bu ihe na-aga n'ihu. Dika omumaatu, mmadu nwere ike ichoputa na na Jon 6 onye dere ya jiri otutu oge Grik kwaa otu ihe ahụ merenu, ya bu, obibia Onyenwe anyi si n'eluigwe bia n'ua. Ya mere, anyi na-agu, si:

6:33 “Onye si n'eluigwe rịdata” (oge di ugbo a)

6:38 “N'ihu na esi m n'eluigwe rịdata” (oge zuru oke)

6:41 ...n'ihu na O kwuru, si, “Mu onwe m bu achicha nke biara si n'eluigwe gbadata” (oge aorist)

6:42 “... O kwuru, si, ‘Esi m n'eluigwe bia’” (oge zuru okè)

6:50 “Nke a bu achicha nke si n'eluigwe bia” (oge di ugbo a)

6:51 “Abu m achicha na-enye ndu nke si n'eluigwe gbadata” (oge aorist)

6:58 “Nke a bu achicha nke si n'eluigwe gbadata” (oge aorist)

N'uzo doru anya, na Jon 6, e nweghi ihe e kwuru banyere otu ihe ahụ e kwuru ga-esi gaa n'ihu n'ihu na e ji utu okwu a mee ihe. N'ezie, a na-eji oge atọ akwa otu ihe ahụ mere n'akuko ihe mere eme na nke a na-emebeghachighi emeghachi nke Ibu Mmadu—na oge di ugbo a bu otu n'ime ha.

Ozokwa, n'Ozioma Jon, a na-ejikari ngwaa nke na-egosi ihe na-eme n'oge a bu nke okwu a na-eji akwa ihe na-ebute uzo eme ihe iji kwaa “onye ahụ nke kwere” (ma o bu, “onye kwere”). Ojiji a na-eji oge ugbo a eme ihe aputaghi na ihe a na-eme apughi ikwusi. N'uzo megidere nke ahụ, a na-eji nnochiaha nke ugbo a eme ihe maka omume ndi kwusiri! Di ka ihe atu:

Matiu 2:20 “ndi na-achọ [= isiokwu + nke ugbo a]...nwuru anwu”

Mak 5:16 “ndi huru ya we koru ha otu emere onye ahụ ndi-mo ojo jii” (= isiokwu + ugbo a na-ekere okè)

Mak 6:14 “Jon Onye Neme Baptizim (= isiokwu + ugbo a) si n'onwu bilie”

Jon 9:8 “Onye a, o bughu onye nano ala nariu kwa ariru?” (= isiokwu + abuo ugbo a na-ekere okè)

Ndi Galeshia 1:23 “Onye ahu nke nesobu ayi n'oge gara aga” (= isiokwu + ugbo a na-ekere okè).

N'ikpeazu, okwu Grik a sughariri ibu “onye kwere ekwe” ma o bu “onye ahụ nke kwere ekwe” bu nani okwu e ji akwa ihe. O na-akowaputa mmadu di ka “onye kwere ekwe,” mana o naghị akwa ihe o bu ma o li banyere iga n'ihu nke omume ahụ. Anyi ga-eme nke oma ina nti n'ihu Robertson kwuru: “Ma n'ozuzu ya, mkpuruokwu nke oge a bu nani ihe na-akwa ihe.” Lee A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research* (Nashville, TN: Broadman, 1934), 891.

N'ihì ya, ọ bụ ihe gbara okwu ahụ gburugburu—ọ bughị oge nke ngwaa ahụ—na-ekpebi ma à ga-ele ihe ahụ anya dị ka otu ihe ma ọ bụ ihe na-aga n'ihu. Dịka anyị rụturu aka na ederede isiakwukwo a, o doro anya site n'ọnọdụ dị iche iche nke Johannine na a na-ele 'ikwere' anya dị ka otu ihe eji eme ihe.

² N'igbalị izere echiche ọ bụla nke “mmadu ikwere ihe n'ajughị ase,” MacArthur na-edede banyere akukọ ahụ dị n'Onu Ogugu 21 n'uzo na-esonu: “Ka ha wee lee agwo ọla kopa ahụ nke dị n'osisi ahụ anya, ha aghaghị idoro onwe ha gaa n'ebe ha puru ihu ya. Ha anoghị n'ọnọdụ nke ilegide ogidi ahụ anya n'uzo na-enweghị isi ma nogide na-ebi ndu nnupuisi.” (p. 46, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche). Otutu ndi na-agu ya ga-ele okwu ndi a anya n'uzo ziri ezi di ka ndi na-enweghị nkwardo ọ bụla site n'akuku ihe odide Baibul di na Onu Ogugu. MacArthur mere mmehie nke igbago idi mfe doro anya nke ihe atu Onyenwe anyi banyere okwukwe na-azoputa.

Isi Nke 6

¹ MacArthur ji n'uzo doro anya mata ozioma na okpukpo oku nke ibu onye na-eso uzo: “Ozioma ahụ Jizos kwusara bu okpukpo oku nke ibu onye na-eso uzo...” (p. 21); “Ekwesiri imata okpukpo oku na Kalvari maka ihe o bu: okpukpo oku ibu onye na-eso uzo n'okpuru Onye-nwe-anyi Jizos Kraist” (p. 30).

Ma n'okwu ndi a, nakwa n'akwukwo ahụ dum, nani ihe MacArthur mere bu ikwuputa njirimara a n'egosighi ya. N'uzo di otu a, o juru ajuju banyere otu isi ihe di mkpa na nka mmuta okpukpe ya.

² Okwu Grik e si na ya nweta okwu ahụ bu logikon. Okwu a putara n'asusu Grik oge ochie “nke putara ‘nke okwu’ na ‘nke ezi uche’, ‘Ihe ezi uche di na ya.’ N'echiche nke ikpeazu a, a na-ahu ya na nka ihe omuma ndi Gris, karisia ndi Stoik...” Lee akwukwo bu The New International Dictionary of New Testament Theology, ed. Colin Brown (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1978), 3:1118.

³ Oku mmuta Lutheran, bu Anders Nygren, na-atule Ndi Rom 8:13 n'uzo sara mbara na-enye aka:

Mmadu puru idi ndu n'ezie nani site n'ibi ndu “di ka mmuo nsọ si choo”; ma nke ahụ putara “igbu oru nile nke anu ahụ”. N'ebe a, Pol na-ekwu maka “ahụ,” ebe anyi kwesiri itu anya na o ga-ekwu maka “anu ahụ” na igbu ya; n'ihì na “anu ahụ” bu ihe megidere “Mmuo Nso.” N'ezie, o bu nke ahụ bu ihe Pol bu n'uche. Ma o sighi ike ihu ihe mere o ji jiri okwu ahụ bu “ahụ” mee ihe n'ebe a ma na-ezo aka “n'oru nke ahụ.” O ka kwupuru na mmadu nke Ndi Kraist bu nke uwa ochie a. N'ihì na o bu ezie na aru ahụ nwuru n'ihì nmehie, ma Mmuo di ndu n'ihì ezi omume. Site “n'anụ ahụ ya nke puru inwu anwu,” onye Kraist na-ebi n'usoro ebe onwu na-achi. O bu n'ebe a—n'anụ ahụ ya na-anwu anwu—ka Onye Kraist na-aghaghị inogide na-aluso anu ahụ na onwu ogo [agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche]. N'ebe a, anyi na-ahu ihè ozọ n'ebe 7:23 di, bu ebe Pol na-ekwu banyere “iwu di n'ahụ ya” nke na-aluso iwu nke di n'uche Onye Kraist ogo. Ikekwe anyi puru ihu nke oma ugbo a ihe mere Pol ji na-atusi anya ike maka nnaputa site “n'ahụ nke onwu a” (7:24).”

Lee Anders Nygren, Commentary on Romans (Philadelphia, PA: Fortress, 1949), pp. 326-27.

⁴ Usoro nzoputa dabeere na oru apughị igbanahu ebubo na o na-agwakota okwukwe na oru. MacArthur kwuru n'uzo di nkenke otu o si eme nke a: “Nrubeisi bu ngosiputa a na-apughị izere ezere nke okwukwe na-azoputa ndu” (p. 175).

Ma nke a bu otu ihe ahụ di ka isi, “Ma enweghị nrubeisi, enweghị ezi omume na enweghị eluigwe.” E lee ya anya n'uzo di otu ahụ, “nrubeisi” bu n'ezie onodu maka izi ezi na maka eluigwe.

Nke a abughị ebubo na-ezighị ezi. N'ezie, obuna ufodu ndi oka mmuta okpukpe emegharị kwetara na o bu eziokwu. Di ka ihe atu, lee ihe Samuel T. Logan na "nrubeisi nke ozioma bu ihe di oke mkpa, o bu 'onodu' na mmadu ziri ezi." Samuel T. Logan, Jr., "The Doctrine of Justification in the Theology of Jonathan Edwards," Westminster Theological Journal 46 (1984), pp. 26-52. Ihe ahụ e kwuru n'elu di na p. 43.

Logan na-arụ ụka na okwukwe bu ma ihe kpatara ya na onodu maka izi ezi, ebe nrubeisi (= oru) abughị ihe kpatara ya kama O BU onodu (lee pp. 42-48). N'uzo ezi uche di na ya, nke a bukwa onodu nke Usoro Nzoputa Dabeere Na Oru chorọ. O buru n'ezie na enweghi ike iru n'elugwe ma e wezuga nrubeisi nye Chineke—na nke a bu ihe Usoro Nzoputa Dabeere Na Oru na-akuzi—mgbe ahụ, n'uzo ezi uche di na ya, na nrubeisi bu onodu iji ruo ebe ahụ.

E nwere odiche putara ihe n'emeghi ihe n'ezio kwu n'ime mkpasa nke usoro nzoputa dabeere na oru n'oge a. Gini mere na ndi nkuzi n'ocheeze anaghi ekweta ihe W. Nicol ekwuola n'ezoghị onu: "N'uzo ezi uche di na ya, mgbe ahụ, ezi oru ga-abu onodu nke izi ezi..." na "... o doro anya na Pol nwere ike isi: i ga-aru ezi oru, ma o bughị na n'ikpeazu Chineke agaghi eme ka i buru onye ezi omume"? Lee W. Nicol, "Faith and Works in the Letter of James," na Essays on the General Epistles of the New Testament, Neotestamentica 9 (Pretoria: The New Testament Society of South Africa, c1975), p. 22.

N'akuku ihe odide Pol e hotara kpomkwem tupu ntuka a di n'ala ala peeji (Ndi Rom 11:6), Pol na-agonahu ohere nke igwakota okwukwe na oru n'ime atumatu nzoputa. Pol gaara ajowo n'uzo siri ike okwu ahụ bu "onye nwe" nke metutara okwukwe na oru. Di ka onyeozu ahụ si kwuo, mgbe e webatara oru, a na-agbanwe odidi nke amara, nke mere na o bughizi amara ma oli! Oru apughị ibu n'uzo o bu "onodu" nke izi ezi. Mgbe e mere ha otu ahụ, n'uzo doro anya ma o bu n'uzo na-aputachaghi ihe, a na-ahapu ozizi Pol.

Ozokwa, o bu ihe na-eduhie eduhie maka ndi nkuzi n'ochichi ime ka ndi Ndozighari ahụ kwusi ike na a na-ahụ okwukwe na oru mgbe niile (lee MacArthur, p. 228). Nkwuputa a na-ezochi nnukwu odiche di n'etiti nka mmuta okpukpe nke Calvin na Luther na nka mmuta okpukpe nke usoro nzoputa dabeere na oru. Dika edeputara ya na ihe edere na mbu (lee isi nke abuo ihe edere na 1 ma jiri ya tonyere isi nke abuo ihe edere na 7, 8, na 9 na isi nke anọ ihe edere na 1), okpukperechi chi chi a hapuru echiche ndi Ndozighari banyere odidi nke okwukwe nzoputa. O mekwara ka oru anyi buru ihe anyi na-elekwasị anya na ya, meekwa ka obi sie anyi ike. N'ihia ya, MacArthur dere, si:

Ezi mmesi obi ike na-abia site n'ihu oru mgbanwe nke Mmuo Nso na ndu mmadu, o bughị site n'irapagidesi ike n'ihe ncheta nke ahumahu ufodu (p. 23; lee isi nke mbu, ihe odide ala ala peeji nke 2).

A chikotara echiche Calvin banyere udi nkwuputa a nke oma site na Bell, p. 28 (lee isi nke abuo ihe edeturu 8 maka data akwukwo ogugu):

Di ka ukpuru n'ozuzu ya, Calvin na-adọ aka na nti n'uzo siri ike megide ilegara onwe anyi anya, ya bu, n'oru anyi ma o bu mkpuru nke Mmuo Nso, iji jide n'aka na a ga-azoputa anyi. Anyi aghaghi ihapu onwe anyi ma dabere nani n'ebere Chineke. Ndi Skolastik kuziri na Onye Kraist kwesiri ilegara oru na omume oma nke ezi omume anya di ka ihe ama nke nzoputa. Otu o di, Calvin juru agbamume a nke inyocha onwe onye di ka ozizi di ize ndu, o na-ekwukwa na anyi apughị idabere n'ihe ndabere di otu ahụ nke onwe onye maka inwe obi ike, n'ihia na mmehie anyi na-eme ka e jide n'aka na anyi agaghi achota udo n'uzo di otu a. N'ichezo ikpe Chineke, anyi puru iche na anyi no na nchebe mgbe, n'ezie, anyi anoghi. Site n'itukwasị obi n'oru anyi, kama itukwasị obi n'amara Chineke nyere n'efu, anyi na-emebi oru nzoputa ya n'ime Jizos Kraist. O buru na anyi eleba anya n'ime onwe anyi, anyi ga-enwe obi abuo, bu nke ga-eme ka anyi daa mbà n'obi, n'ikpeazukwa, okwukwe anyi ga-ada mbà. N'ikwu na obi ike anyi dabeere na idi n'otu anyi na Kraist, Calvin kwusiri ike na itughari uche na Kraist naweta obi ike nke nzoputa, mana itughari uche n'onwe ya bu "n'ezie ikpe omuma." N'ihia nke a, mgbe ahụ, uzo kasi diri nchebe anyi puru igbaso bu ilegara Kraist anya ma ghara itukwasị

onwe anyị obi. [Iji nweta ihe omuma sitere n'aka Calvin, lee ihe odide ala ala peeji nke Bell na paragraf ahụ e hotara.]

N'uzo doro anya, echiche a na-emegide echiche nke ibu onyeisi. Nkwuputa o bula ndi nkuzi na-ekwu na ha na-anochite anya ozizi Ndozighari banyere okwukwe na obi ike bu nnoo ugha. N'ikpeazu, anyi aghaghi igbakwunye na o dighi mkpa iluso echiche nke ndi Ndozighari ahụ ogo na ebe e nwere okwukwe na-eme ka a buru ndi ezi omume, iru oru ga-adikwa. Nke a bu ihe ezi uche di na ya Onye Kraist o bula ikwere ma o buru na a toghataghi ya mgbe o no n'onu onwu! Ma o bu nnoo ihe na-ezighi ezi ikwu na ndu nke nrubeisi raara onwe ya nye bu ihe e ji n'aka site n'imu mmadu ozo, ma o bu obuna na oru ndi di otu ahu di mkpa ka mmadu na-ekiri ha. O bu nani Chineke puru ichoputa mkpuru nke mmeghari ohuru n'ime ufo du n'ime umu Ya.

Ihe di njo n'echiche nke ibu onye nwe bu na a na-eme ndu nke ezi oru ka o buru ihe ndabere nke mmesi obi ike, nke mere na anya onye kwere ekwe na-adopu uche site na izu ezu nke Kraist na obe Ya iji gboo mkpa ebighi ebi ya. Kama nke ahu, anya ya di n'ebe ya onwe ya no. Ndi Ndozighari ahu ghotara na o dighi ihe o bula e ji n'aka di n'udi usoro ahu ma oli.

⁵ Lee MacArthur (p. 215): "Pol katoro echiche ahu bu na ndi a na-amubeghi ozo nwere ike inweta ihu oma Chineke site n'oru." Ma ihe na-eso nkwuputa a bu ihe a na-apughi imata odiche di n'etiti "nzoputa site n'oru" nka mmuta okpukpe. Iji kwado echiche ya banyere oru, MacArthur na-aga n'ihu na-ehota Ndi Rom 2:6 (Chineke "Onye genyeghachi onye o bula dika olu-ya nile si di:") na 2:13 ("N'ih na o bughi ndi nanu iwu bu ndi ezi omume n'ebe Chineke no, kama o bu ndi nedebe iwu ka agagu na ndi ezi omume:").

Gini ka MacArthur kwubiri site n'ihe odide ndi a? O kwuru (p. 215): "Okwukwe na-azoputa ndu nke Pol onyeozu kwara bu ike di ike nke na-aruputa ezi omume n'uzo a na-apughi izere ezere." Ma akuku Akwukwo Nso ndi e hotara n'ebe a adighi akwado nkubi okwu a n'uzo o bula. Kama nke ahu, o na-agunye arumuka na-ezighi ezi nke a na-ahukari n'echiche chi. N'ezie, o na-ewelite ajuju ahu n'uzo bu isi.

Ma Ndi Rom 2:6 ma Ndi Rom 2:13 adighi nke o bula n'ime ha nke na-egosi na okwukwe aghaghi iruputa oru. N'uzo megidere nke ahu, ha na-ekwu n'uzo doro anya di ka o kwere mee na ndi mmadu ga-enweta ihe ha kwesiri site n'aka Chineke (Ndi Rom 2:6) nakwa na a ga-akpo ndi na-eme iwu ndi ezi omume (Ndi Rom 2:13)!

Ihe MacArthur meworo bu iji usoro ndi edozighariri na-ejikari eme ihe nke ime ka akuku Akwukwo Nso ndi di ka ndi a kweko n'ozizi nke ibu onye a guru n'onye ezi omume site n'okwukwe. Nkwekorita a na-ekwu nani na a puru ighota akuku Akwukwo Nso ndi di otu ahu ma o buru na anyi aghota na okwukwe na-aruputa oru n'uzo na-apughi izere ezere. Mana nke a abughi ezigbo arumuka ma oli, kama o bu petitio principii: mmejo nke inakwere onodu nke arumuka nke mmadu choro igosiputa na nkubi okwu.

Nkwa okwu nke onye nwe ya ga-adi ihe di ka nke a:

Isi ihe: A na-eme ka anyi buru ndi ezi omume site n'okwukwe.

Echiche na-ezighi ezi: Okwukwe na-aruputa ezi oru n'uzo na-apughi izere ezere.

Ihe anyi ga-ekwu: A ga-ekpe anyi ikpe n'ih ihe anyi mere.

N'ezie, "isi ihe" di n'ukuru a dabeere na Baijul. Ihe a na-ekwu bu ihe ndi oka mmuta okpukpe cheputara nke a na-enweghi ike isi na Baijul nweta. Ozokwa, nkubi okwu ahu na-emegide isi okwu. O buru na a zoputara anyi site n'okwukwe naani (sola fide), olee otu ikpe ikpeazu ga-esi dabere n'oru ma o buru na oru abughi kwa onodu maka izi ezi?

N'ezie, ufo du ndi oka mmuta okpukpe ga-aru uka na Jemes 2 kwadoro echiche ahu na-adighi mkpa. Ma nke a ezighi ezi. N'akuko ihe mere eme nke nkwa nke Jemes 2:14-26, a nagukari akuku Akwukwo Nso Jemes di ka nke na-akuzi na ma okwukwe ma oru di mkpa maka nzoputa ikpeazu. (Lee broshu bu Dead Faith—What Is It? Maka ihe omuma akwukwo ogugu, lee isi nke abuo, ihe odide ala ala abuo.) Jemes 2:14-26 adighi akuzi, a pughi kwa ikwu n'uzo ziri ezi, na okwukwe na-aruputa ezi oru n'uzo a na-apughi izere ezere. N'ebe a

kwa, nkà mmụta okpukpe nke ndị nwenụ na-ajụ ajujụ ahụ site n'igụ n'ime ihe odide James echiche nkà mmụta okpukpe nke e gosipụtara n'obere echiche e nyere n'elu.

Ọzọkwa, n'ikọwa Ndị Rom 2:6 na 2:13, MacArthur chefuru na a ghaghị igụ akụkụ Akwụkwọ Nsọ ndị a n'ihè nke nkọwa Pọl na Ndị Rom 3 na 4, na karịsịa n'ihè nke nkwupụta dị ka nke a:

N'ihì na site n'ọlu nile nke iwu ọ dighi madu ọ bula agāgu n'onye ezi omume n'iru Ya: n'ihì na ọ bu n'aka iwu ka nmazu nke nmehie sitere. [Ndị Rom 3:20, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche]

Ná Ndị Rom 2:6 na 13, Pọl nọ na-ekwuputa ụkpụrụ a ga-eji kpee ndị mmadụ ikpe n'ikpe ikpeazụ. N'ezie, ọ nọghị na-ekwu na a ga-enwe ndị a ga-akpọ ndị ezi omume n'ezie site n'iwu ahụ! Isi okwu ya na 2:13 bụ ịdọ aka na ntị megide iche na naanị ịnụ iwu nwere ike ịbụ ihe ndabere maka nnabata n'ihu Chineke (dịka a nwara ndị Juu iche (Ndị Rom 2:17-29). Ọ bụ nanị “ndị na-edebe iwu” ka a ga-agụ ná ndị ezi omume. Ma na nkà mmụta okpukpe Pọl, e nweghị ndị dị otú ahụ! (Ndị Rom 3:19-20)

E kwesiri iburu n'uche na, n'ezie, onye ọ bula a na-azoputaghị ga-enwe “ubochi ya n'uloikpe”. Maka ndị a na-azoputaghị, ikpe ga-abụ dika oru ha si di (Mkpughe 20:12). Ma nsonaazụ nke ikpe site n'oru bụ nkwebi okwu eburu uzọ: ikpe (Mkpughe 20:15).

N'uzọ di iche, ọ dighi ihe di ka ikpe maka onye kwere ekwe ikpebi ma ọ ga-aga eluigwe ka ọ ga-aga oku alá mmuọ. N'ezie, okwu ikpe ahụ emewo (nkwado). Onyenwe anyi n'onwe ya kwuru, si:

“N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye nānu okwum, nke nēkwere kwa Onye ziterem, o nwere ndu ebighi-ebi, ọ biaghi kwa n'ikpé, kama o sitewo n'onwu ba na ndu.” (Jón 5:24)

Enweghị ikpe ikpeazụ ọ bula maka onye kwere ekwe ma ọ buru na site na nke ahụ anyi putara “nyocha ikpe” iji choputa odinihu ebighi ebi ya. Onye kwere ekwe nwere ndu ebighi ebi dika onyinye a na-enweghị ike iwepu (lee isi nke ise). N'ezie, onye ahụ kwere ekwe aghaghị iza ajujụ maka oru ya di ka onye Kraist bu onye na-elekota ulo n'ihu oche ikpe nke Kraist, ma nke ahụ bu ihe ozọ (Ndị Rom 14:10-12). Ọ burugodi na a kpoo oru ya oku, a ka ga-azoputa ya! N'ihì ya, Pọl pụrụ ide, si:

Ọ buru na ọlu onye ọ bula gādigide nke o wukwasiri ya, ọ gānata ugwo-olu. Ọ buru na agērechapu ọlu onye ọ bula n'oku, ọ gēyi iyi: ma agāzoputa ya onwe-ya; ma ọ bu dika onye azoputara n'oku. (1 Ndị Korint 3:14-15; agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe pụrụ iche)

Nkà mmụta okpukpe nke Usoro Nzoputa Dabeere Na Oru n'ihe banyere okwukwe na oru bu usoro echiche gbagwojuru anya na nke Akwukwo Nso na-akwadoghị.

⁶ A na-ekwukari na nkatọ Pọl katọrọ oru di iche iche di ka ndi na-enweghị oru nzoputa bu n'ezie nanị nkatọ nke oru iwu kwadoro - oru ndi e mere iji nweta uru n'anya Chineke. (Lee, dika omumaatu, MacArthur, p. 215.) Ma nke a bu n'ezie mgbalị iji kowaa nkà mmụta okpukpe Pauline iji kwe ka oru ruo oru n'usoro nzoputa. O nweghị ihe Akwukwo Nso kwadoro ya, a nakwa agbagha ya nke oma site na, “Law.” “Works of the Law” na Legalism na Paul,” nke Douglas J. Moo Westminster Theological Journal 45 (1983): 73-100. Riba ama okwu a karisja:

Nke mbu, di ka anyi huworo, Pọl na-agonahu izi ezi site na “oru” oge ọ bula ọ na-agonahu ya site na “oru nke iwu.” “Oru” enweghị ebe ọ bula n'ihoro Ebreham na Jekob, ndi na-enweghị mmekorita ọ bula n'iwu ... karja na izi ezi nke ndi Jentail nke Galatia, bu ndi a na-agba ume igbakwunye okwukwe ha na “oru nke iwu.” N'ikwu ya n'uzo ozọ, Pọl yiri ka ọ na-akatọ “oru nke iwu” ọ bughị n'ihì na ha bu nomou (“nke iwu”) kama n'ihì na ha bu erga (“oru”) [pp. 96-97].

⁷ MacArthur, p. 31.

Isi Nke 7

¹ Maka ntụle nke akwụkwọ Ndi Hibru bụ nke na-ele ya anya dị ka ihe ịma aka nye Ndi Kraịst inogidesi ike n'okwukwe, lee Zane C. Hodges, "Hebrews," na *The Bible Knowledge Commentary*, mbipụta Akwụkwọ Nso Agba Oḥurū, eds. John F. Walvoord na Roy B. Zuck (Wheaton, IL: Victor Books, 1983), p. 777-813.

² Lee isi nke ise.

³ Lee ntụle nke mbipụta a na Kendall, pp. 13-18, 29-33, 149-50; na Bell, pp. 13-18. Maka akwụkwọ ogugu, lee isi nke abụọ, ihe odide 7-8.

Isi Nke 8

¹ Maka ntụle nke 2 Ndi Korint 13:5, lee isi nke 15.

² Maka ntụle dị nkọ nke nsogbu a dị ná ndụ okpukpe nke oge a, lee Bell, Calvin, pp. 200-202. (Lee isi nke abụọ, ihe odide ala ala peeji nke 8 maka ihe omuma akwụkwọ ogugu).

Isi Nke 9

¹ MacArthur (p. 173) na-edo, si: "Dị ka onyinye sitere n'aka Chineke, okwukwe abụghị ihe na-adịru nwa oge ma ọ bụ ihe na-adighi ike. O nwere àgwà na-adigide adigide nke na-eme ka e jide n'aka na ọ ga-adigide ruo ogwugwu."

Ma ọ dighi nke ọ bụla n'ime ihe ndi a e kwuru nke a puru iji Akwukwo Nso gosi. MacArthur na-arụ ụka (pp. 172-73) na Ndi Efesos 2:8-9 na-akuzi na "usoro nile nke amara, okwukwe, na nzoputa" bu "onyinye Chineke." Nkwuputa a enweghi ihe ndabere. Okwu ahụ di na 2:8 bu "o bughikwa nke unu onwe unu" puru iwere ya ngwa ngwa di ka ihe na-ezo aka nani na nzoputa a na-ekwu banyere ya n'ebe a. Ozokwa, o bu ihe na-emegiderita onwe ya n'ezie ikwu ebe a banyere "amara" di ka "onyinye Chineke." Inye onyinye bu omume "amara" mana "amara," mgbe a na-ele ya anya di ka ukpuru ma o bu ntoala nke oru Chineke, a naghị ekwu na o bu "onyinye" ma o bu akuku nke onyinye. N'otu uzọ ahụ, di ka akuko di na Jon 4 na-egosi (lee 4:10), a ga-amata odiche di n'etiti "onyinye Chineke" na "iriọ maka" ma o bu "inata" ya. O dighi mgbe Baibul na-ekwu na okwukwe na-azoputa n'onwe ya bu onyinye.

N'ebe a, MacArthur agwakotawo uzọ atọ di iche: (1) onyinye ahụ n'onwe ya (nzoputa); (2) ihe mere e ji nye onyinye ahụ ("site n'amara"); na (3) uzọ e si enweta onyinye ahụ ("site n'okwukwe"). Di ka ndi okà mmuta okpukpe nile nwere nghota ga-ekweta, ihe MacArthur meworo bu itinye ukpuru nka mmuta okpukpe nke ya n'ebe Ndi Efesos 2:8-9 di.

N'echiche MacArthur, o dighi ebe maka ibu oru nke mmadu n'okwu banyere izaghachi ozi oma ahụ. Chineke na-eme ihe nile, gunyere inye okwukwe. N'ezie, o yiri ka MacArthur o nakweere echiche nke ndi emeghariri bu na n'uzo ezi uche di na ya, imughari mmadu ohuru na-abia tupu okwukwe nke na-azoputa ndu. Riba ama ihe o kwuru na p. 75: "Ihu uzọ n'uzo ime mmuo bu onyinye sitere n'aka Chineke nke na-eme ka mmadu di njikere ma nwee ike ikwere" (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche). N'uzo ezi uche di na ya, "ohuu ime mmuo" na-ebute okwukwe n'ozizi okpukpe MacArthur uzọ.

Otu nka mmuta okpukpe ahụ yiri ka o putara n'okwu mmalite MacArthur (p. xiii); "Okwukwe nzoputa, ncheghari, nraranye, na nrubeisi bu oru nile nke Chineke, nke Mmuo Nso ruru n'obi onye o bula a zoputara" (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

N'uzo di iche, n'Akwukwo Nso, okwukwe na-ebute nzoputa uzọ n'uzo ezi uche di na ya. Pol na Sailas agwaghị onye ahụ na-elekota ulo mkporo na Filipai, si, "Buru onye a zoputara, ma

ị ga ekwere na Onyenwe anyị Jizọs Kraịst” ! Ha siri, “Kwere n'Onyenwe anyị Jizọs Kraịst, a ga-azoputakwa gi”!

Ihe àmà na-egosi na nkà mmụta okpukpe nke MacArthur nakweere bụ ihe ngwọta maka obi nkoropu. Onye a na-azoputaghi (onye nwere ike ibụ onye a na-ahoputaghi!) nọ n'onodu na-enweghi olileanya. E kwesiri igwa ya n'ezie na, o buru n'ezie na o bughị n'etiti ndi a hooro, o dighi ihe o puru ime n'ihi na o puru ibu na Chineke ekpebiwo na a gaghị eme ka amugharia ya oheru ma oli. N'ihi ya, o pughi ikwere n'ezie, icheghari, itinye aka, ma o bu irube isi ebe o bu na ihe ndi a nile bu onyinye Chineke nye ndi a hooro.

Ma n'otu aka ahụ, Onye Kraịst n'onwe ya apughi ijide n'aka na ya nwere okwukwe nke ndi Chineke hoputara o gwula ma o nogidesiri ike ruo ogwugwu. N'ihi ya, Onye Kraịst o bula aghaghị ibi ndu n'uzo na-egosi na o nwere ike ibu onye a na-ahoroghi ahoputa, ya bu, “onye a juru aju”!

N'ezie, nsogbu ndi a na-esi kpomkwem n'ozizi nke “okwukwe [= ugha] na-adiru nwa oge aputa” bu nke kpagbuworo nkà mmụta okpukpe emeghari kemgbe otutu afọ. Maka mkparita uka, lee Kendall, Calvin, pp. 6-9, 67-76 (na ntụaka ndi ozo na ndeksi); na Bell, Calvin, pp. 10-11, 32, 46-47 na passim. Maka akwukwo ogugu, lee isi nke abuo, ihe odide 7-8.

Ukpuru nkà mmụta okpukpe MacArthur bu nke ndi Puritan na ndi Emeghari—a nno warara eri nke n'ozuzu omenala ndi na-agbaso ozizi ndi di na Baibul. Ozizi ahụ bu na n'uzo ezi uche di na ya, imughari mmadu oheru site n'aka Chineke na-ebu okwukwe na-azoputa ndu uzo bu echiche na-ekwesighi ka a kpo ya nkwenkwe odinala. O doro anya na o bughị ihe Baibul kwuru.

² O bu nkwaputa nkwenkwe na-enweghi isi nke MacArthur (p. 33) dere:

“N'ihi ya, nzoputa apughi ibu nke na-ezughị ezu n'akuku o bula. Di ka akuku nke oru nzoputa Ya, Chineke ga-aruputa ncheghari, okwukwe, ido nso, ime mgbanwe, nrubeisi, na n'ikeazu inye otuto. Ebe o bu na O dabereghị na mbọ mmadu na-agba imeputa ihe ndi ahụ, ahumihe nke na-enweghi nke o bula n'ime ha enweghi ike ibu oru nzoputa nke Chineke.”

Site n'okwu ndi a, nkà mmụta okpukpe nke onye nwe ya na-adaba n'ime onwe ya iji meputa echiche “oghere ojii.” A gwara anyi na Chineke adighi achọ mgbalị mmadu iji ruzuo oru nzoputa Ya n'ebe onye o bula nọ. N'ihi ya, nzoputa apughi ibu “nke na-adighi mma”!

Ma ginị bu mmehie ná ndu onye kwere ekwe? O bughị ntupo? Ma ebe o bu na Chineke adighi achọ mgbalị mmadu iji mezu uche Ya n'ime onye ahụ kwere ekwe, n'ihi ginị ka mmehie ji diri? Di ka MacArthur si kwuo, o ghaghị ibu Chineke ka a ga-ata uta maka mmehie nke na-adigide ná ndu Onye Kraịst. N'ogwugwu nke uzo iche echiche nkà mmụta okpukpe a, e nwere echiche na-ekweoghị na Baibul nke ibu onye na-achokari izu okè.

Ndi okà mmụta okpukpe a ma ama na-enwe mkpali iza arumuka a site n'ikwu, di ka a puru isi kwuo ya, na ogo ufodu nke mmehie n'ime onye kwere ekwe adighi eme ka oru nzoputa Chineke ghara iru oru, ma otutu mmehie na-eme ka o ghara iru oru! Ma, o doro anya na ihe a ha na-ekwu enweghi isi. Mmehie o bula bu ajo ntupo na-akpata mwute!

Nsogbu di na ya bu na ndi nkuzi na-eme ka mmadu buru onye a ma ama esetipwo ukpuru nke ha iji na-atu oru nzoputa Chineke na-arụ ná ndu mmadu. O buru na e mezuchaghị ukpuru ndi a, echiche nke ibu onye a na-akwanyere ugwu na-ekwusi ike na Chineke apughi itinye aka. Naani ma o buru na onye kwere ekwe na-emezu okwa nke ndi na-eche echiche nke Onyenwe anyi choro—naani mgbe ahụ ka ndi okà mmụta okpukpe nke ndi nwe obodo ga-ekweta na onye kwere ekwe di otu ahụ nwere ike izoputa n'ezie.

Uzo di otu ahụ e si ele okwu banyere mmehie anya ná ndu onye kwere ekwe abughị nani na o megidere Akwukwo Nso, kama o na-eweta ikpe nke ya. O bu mgbalị doro anya igwu Chineke.

³ N'ezie, okwu ahụ di na 2 Tim 2:19, “Onye-nwe-ayi mara ndi bu ndi nke Ya,” putara ihe kariri nani na Onyenwe anyi puru imata ndi bu ndi nke Ya. Okwu Grik e ji mee ihe maka

imara (egnōn sitere na ginōskō) na-enye echiche n'okwu ndi di otu ahụ ka Chineke “na-amata” ndi di otu ahụ di ka Ndi nke Ya. Ihe megidere nke a ka a na-ahụ na Matiu 7:23 “O dighi mbe o bula M'mara unu”. (Maka otu a e si jiri ngwaa Grik mee ihe, lee akwukwo bu Bauer-Gingrich-Danker lexicon, peeji nke 161, paragraf nke 7. Maka akwukwo ogugu banyere akwukwo okowa okwu ahụ, lee isi nke abuo, ihe edeturu 4).

⁴ MacArthur (p. 172) na-efunahu uda amara nke 2 Tim 2:13 mgbe o na-edede: “N'ihia na O na-ekwesị ntukwasị obi n'ebe Onwe Ya no, O ga-ama ha ikpe...” (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche). Ma echiche nke ibu “onye kwesiri ntukwasị obi iji maa onye ahụ ikpe” bu ihe di nnoo iche n' Akwukwo Nso Agba Ohuru, o dighikwa ihe yiri ya n' Akwukwo Nso Agba Ohuru. Ihe MacArthur na-eme bu nani iguputa nka mmuta okpukpe ya nke na-ekwu banyere ikpe omuma n'otu n'ime okwu ndi kasi akasi obi di na Baijul.

Isi Nke 10

¹ Lee nkwurita okwu magburu onwe ya e nwere banyere Ndi Rom 8:12-17 na Anders Nygren, Commentary on Romans (Philadelphia: Fortress, 1949), pp. 325-29.

² Ikekwe o bughị ihe ijuanya na MacArthur (p. 218) na-akpo Jemes 4:7-10 “okpukpo oku kasi zuo ezuo maka nzoputa n'akwukwo ozi nile.” Ma okwu a na-egosi etu echiche nke ibu onye nwe ala siri nwee olileanya na-agwakota edemede ya.

Jemes kporo ndi na-agu akwukwo ya “umunna” ugboro ugboro (1:2, 16, 19, 2:1, 5, 14-15; 3:1, 10, 12; 4:11; 5:7, 9-10, 12, 19) o dighikwa mgbe o kporo ha oku maka nzoputa. N'ebe ahụ MacArthur hotara, o dighi ihe o bula e kwuru banyere inwe okwukwe. Kama nke ahụ, a na-akpo umunna Jemes bu Ndi Kraist ka ha chegharia n'umu na agwa uwa ha.

Nkwa MacArthur nke Jemes 4:7-10 na-egosi ikike di ukwu nke nka mmuta okpukpe nke ibu onye a na-achi achị nwere igu na etu na-ezighi ezi, na ikowahie Akwukwo Nso.

³ Okwu Dibelius kwesiri ka e hotara ya: “Ma n'ihie nile e kwuru [na Jemes] bu ndi a tuleroro ruo ugbu a, ihe a na-ekwu okwu ya bu okwukwe nke onye Kraist nwere, o dighi mgbe o bu okwukwe nke onye mmehie nke bu uzọ mee ka o biakwute Chineke... Okwukwe nke a kpọturu aha na ngalaba a [2:14-26] nwere ike iche na Onye Kraist o bula ... Ebumnuche [Jemes] abughị nke na-adabere n'ukpuru okwukwe, kama o na-adabere n'omume: o choro igba Ndi Kraist ume ka ha na-eme okwukwe ha, ya bu, Iso Uzọ Kraist ha, site n'oru.” Martin Dibelius, James, rev. Heinrich Greeven, trans. Michael A. Williams, Ed. Helmut Koester, Hemeneia (Philadelphia, PA: Fortress, Eng. Ed. 1976), p. 178 (agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche).

Isi Nke 11

¹ O bu ihe na-akpali mmasi na MacArthur atuleghị Jon 15:1-8.

² E kwesiri iriba ama ugboro ole e ji oku mee ihe n' Akwukwo Nso Agba Ochie di ka ihe atụ nke iwe Chineke na-eweta n'oge a na odachi ndi iwe ahụ na-eweta. Tukwasị n'ihie ndi e zoro aka na ha n'akuku Akwukwo Nso a, lee Abụ Oma 21:8-10; 97:2-5; Aisaja 5:24-25; 29:5-7; Jeremaia 21:12; Emos 1:4, 7, 10, 12, 14; na otutu, otutu akuku Akwukwo Nso ndi ozo a na-apughị ihota ebe a. O bu ihie uzọ iche na iji oku eme ihe n'uzọ ihe atụ di ka ihe na-ezo aka n'ikpe Chineke bu ihe a na-ewere n'uzọ kasi puta ihè di ka ihe na-ezo aka na mbibi ebighi ebi. Kama nke ahụ, ihe atụ a nke Akwukwo Nso na-ezo aka na iwe na ibo obo nke Chineke. N'ahumahu ndi Kraist, oku pukwara ibu ihe atụ nke onwunwa nke oge a (lee 1 Pita 1:6-7; 4:12).

Isi Nke 12

¹ Lee Luther's and Zwingli's Propositions for Debate: The Ninety-Five Theses of 31 October 1517 and the Sixty-Seven Articles of 19 January 1523, na nsughari mbu na nsughari ndi nke oge a, na nsughari Bekee oheru, okwu mmalite, na akwukwo ogugu nke Carl S. Meyer (Leiden: E.J. Brill, 1963), peeji nke 2-3.

² Institutes III.III.9.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Ndi Ndozighari abuo ahụ lere nchehari anya di ka mkpuru nke okwukwe. Cf. Institutes III.III.1. Ribakwa ama nkwurita okwu a na-akpali mmasi nke Luther kwuru:

Nke mbu, ha [ndi otu Roman] na-akuzi na nchehari na-ebute okwukwe na nkwa ahụ uzo, nakwa na o ka ya nnoo, di ka a ga-asị na nchehari abughi oru okwukwe, kama o bu ihe mmadu kwesiri inweta; n'ezie, ha ekwughi ihe o bu bula banyere okwukwe. Ha na-arapara nnoo n'oru na n'akuku Akwukwo Nso ndi ahụ ebe anyi na-agu banyere otutu ndi nwetara mgbaghara mmehie n'ih i nchehari na obi umeala ha; ma ha adighi echebara okwukwe nke kpatara nchehari na iru uju obi a echiche, di ka e deoro banyere ndi Nineve na Jona 3[:5] "Ndi Nineve we kwere na Chineke; ha we kposa obubu onu, wdg." Ndi ozo, ndi nwere obi ike na ndi ajo omume kari, echeputala ihe a na-akpo "attrition," nke a na-agbanwe n'ime nchehari site n'ike nke igodo, nke ha na-amaghi ihe o bula. Ha na-enye ndi ajo omume na ndi na-ekweghi ekwe njuanya a, si otu a na-ewepu nchehari kpamkpam. O, iwe Chineke nke a na-apughi inagide anagide, na a ga-akuzi ihe ndi di otu ahụ n'ogbako Kraist! N'ih i ya, mgbe e bibisiri ma okwukwe ma oru ya, anyi na-anogide na-enwe obi ike n'ozizi na echiche umu mmadu, ma o bu, kama nke ahụ, anyi na-ala n'iyi n'ime ha. Obi tiwara etiwa bu ihe di oké onu ahia, ma a na-achota ya nani n'ebe e nwere okwukwe siri ike na nkwa na iyi egwu Chineke. Okwukwe di otu ahụ, nke na-elekwasị anya n'eziokwu na-adighi agbanwe agbanwe nke Chineke, na-eme ka akọ na uche maa jijiji, na-atu ya ujo ma na-emeru ya ahụ; ma emesia, mgbe o cheghariri, o na-ebuli ya elu, na-akasi ya obi, ma na-echekwa ya. Ya mere, eziokwu nke iyi egwu Chineke bu ihe na-akpata nchehari, na eziokwu nke nkwa ya bu ihe na-akpata nkasi obi, ma o buru na a kwenyere na ya. Site n'okwukwe di otu ahụ, mmadu "ruru eru" inweta mgbaghara mmehie. N'ih i ya, e kwesiri ibu uzo kuzie okwukwe ma kpalie ya. Ozugbo e nwetara okwukwe, ikwa uta na nkasi obi ga-esochi onwe ha."

Otu paragraf mgbe e mesiri, o na-agbakwunye, si:

Ya mere, kpachara anya ka i ghara itukwasị obi na nchehari nke onwe gi ma na-ekwu na mgbaghara nke mmehie bu nchehari nke onwe gi. Chineke anaghi ele gi anya oma n'ih i nke ahụ, kama o bu n'ih i okwukwe i nwere n'ih e ndi o kwuru na nkwa ndi o kwere, bukwa nke mere ka i na-eru uju otu ahụ. N'ih i ya, uru o bu bula anyi ritere n'ih i nchehari anyi abughi n'ih i na anyi ji nlezianya deputa mmehie anyi, kama o bu n'ih i eziokwu nke Chineke na okwukwe anyi. Ihe ndi ozo nile bu oru na mkpuru nke na-esochi n'onwe ha. Ha adighi eme ka mmadu buru onye ezi omume, kama o bu onye e mewori ka o buru onye ezi omume site n'okwukwe o nwere n'eziokwu nke Chineke. N'agbanyeghi nke ahụ, "anwuru oku na-ebili n'iwe ya; n'ih i na o na-ewe iwe o na-eme ka ugwu maa jijiji ma gbaa ha oku," di ka e kwuru n'Abu Oma 18 [: 8,7]) [sic]. Nke mbu bu ujo nke iyi egwu a, nke na-eme ka ndi ajo omume na-ere oku, mgbe ahụ okwukwe, na-anabata nke a, na-ezipu igwe ojii anwuru oku nke ikwa uta, wdg.

Martin Luther, "The Babylonian Captivity of the Church," Luther's Works, vol. 36: Word and Sacrament II, ed. Abdel Ross Wentz, onye guru akwukwo. Helmut T. Lehmann (Philadelphia, PA: Muhlenberg, 1959), pp. 84, 85.

⁶ Banyere echiche bu na okwu ahụ bu "Onyenwe anyi" n'ebe a na-aputa ozizi nke "ibu onye nwe ihe," lee ntule anyi tuleru Oru Ndozi 16:31 n'isi nke iri na ato.

⁷ Institutes III.III.5.

⁸ Lee Bell, p. 39 n. 208 (ihe ndekọ akwukwọ: isi nke abụọ, n. 8)

⁹ Lee akwukwọ okwọ Bauer-Gingrich-Danker, pp. 511-12 (ihe ndekọ akwukwọ ogugụ: isi nke abụọ, n. 4).

¹⁰ A na-ejikarị okwu Bekee ahụ akwọ echiche nke “iru újú” ma ọ bụ “nchegharị”, ọ bụ ezie na ọ bughị mgbe niile ka ọ putara. N'akụkụ a, ihe gbara okwu Bekee gburugburu na-ekpebi ihe okwu Bekee putara, dị nnoo ka ihe gbara okwu Grik gburugburu na-ekpebi ihe okwu Grik putara. “Ikwa ụta” enweghị ike ikwọ ya mgbe niile na Bekee ma ọ bụ Grik, nke mere na a na-eme ka echiche ahụ dị nro ruo n'ogo nke “I na-akwa ụta.” Lee akwukwọ okwọ okwu e hotara n'ihe odide ala ala peeji nke mbụ.

¹¹ Okwu Hibu ahụ bụ niham. O kwesighị ekwesị ikwu, dị ka J. Goetzmann na-eme, na “Akwukwọ nsọ agba ọhuru anaghị agbaso LXX ma na-eji metanoē iji gosiputa ike nke šub, tugharịa.” (Lee isiokwu banyere metanoia, na *The New International Dictionary of New Testament Theology*, ed. Colin Brown (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1975), 1:357). N'uzọ megidere nke ahụ, okwu Akwukwọ Nsọ Agba Ọhuru maka “itugharị” bụ ngwaa epistrophō (aha = epistrophē). Ọ dighị ezi ihe mere a ga-eji chee na ndị sughariri Septuagint na ndị dere Akwukwọ Nsọ Agba Ọhuru aghotaghị metanoē n'otu ụzọ ahụ dị ka ihe ya na niham kwekoro.

¹² Otutu ndi na-akwọ Akwukwọ Nsọ Agba Ọhuru nke oma na-ekwusa nzoputa n'efu kpankpan na-ele ya anya na “ichegharị” putara nani “igbanwe uche mmadu.” Mgbe ahụ, ha na-ekwusi ike na n'ihe banyere nzoputa, okpukpo oku ka a chegharịa putara n'uzọ bụ isi nani mgbanwe nke uche nke na-agunye isi n'agwà nke ekweghị ekwe gaa n'agwà nke inwe okwukwe na Kraist. Nye ndi nkatọ di otu ahụ, nchegharị na okwukwe na-abu otu ihe. Ma ọ bụ, ma ọ dighi ihe ozo, ọ bụ akuku nke ozo nke mkpuru ego ahụ ebe ọ bụ na a ghaghị inwe mgbanwe ufodu n'uche iji nwee okwukwe. Ana m akwanyere echiche a ugwu n'ezie ọ bụ ezie na enweghị m ike ikwenye na ya. Ọ bụ echiche nke na-eme ka ozi oma ahụ digide. Maka mkparita uka ndi oka mmuta si n'echiche a, lee Robert Nicholas Wilkin, *Repentance as a Condition for Salvation in the New Testament* (ndi a na-ebiputaghị akwukwọ Th.D. dissertation, Dallas Theological Seminary, 1985).

¹³ MacArthur, p. 167.

¹⁴ N'uzọ na-eju anya, MacArthur choputara na nchegharị di n'ajuju ndi ahụ Nikodimos juru, si, “Olee otu a puru isi muo mmadu mgbe o mere agadi? O puru ibanye n'afọ nne ya nke ugboro abuo ka a muo ya? (p. 40) na n'ihe Onyenwe anyi kwuru banyere akuko agwo ola kopa nke di n'Onu Ogugu 21 (p. 46). Ma n'onodu abuo ahụ, a choputaghị nchegharị n'onodu ọ bula na akuko Johannine. Mgbali MacArthur mere iweputa ya site n'ihe odide Jon ga-adị onye ọ bula nwere ezi uche ka ndumodu nke enweghị olileanya.

¹⁵ A kpoghachiri onye na-agu akwukwọ ahụ n'okwu magburu onwe ya Anders Nygren kwuru banyere Ndi Rom 8:12-17 (lee isi nke isii, n. 3). N'ebe a, okwu ndi a sitere n'aka Nygren (p. 326):

Ya mere, e nwere uzọ ndu abuo di iche iche. Mmadu nwere ike “ibi ndu di ka anu ahụ si choo” ma ọ bukwanu “ibi ndu di ka mmuo nsọ si choo”. A ghaghị ikwu na uzọ ndu mbu ahụ abughị ndu n'ezie. N'uzọ megidere nke ahụ, n'uzọ bụ isi, ọ bụ nnoo ihe megidere ya. N'ihia ya, Pol kwuru, si, “O buru na unu na-ebi ndu di ka anu ahụ si choo, unu ga-anwu”. [agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche]

N'oge na-adighi anya mgbe okwu ndi a gasiri, na-ezo aka na Ndi Rom 8:10 (“o buru na Kraist no n'ime gi, ahụ nwuru anwu n'ihia mmehie”), Nygren dere (p. 327), “N'ahụ ya ‘na-anwu anwu’ Onye Kraist na-ebi n'usoro ebe onwu na-achị. Ọ bụ n'ebe a—n'anụ ahụ ya na-anwu anwu—ka Onye Kraist na-aghaghị inogide na-aluso anu ahụ na onwu ogu.” Ya mere, mmehie gunyere ahumahu a na-apughị ikpo n'ezie “ndu”. N'ezie, ọ bụ udi “onwu”. N'ihia ya, nchegharị niile, ma nke ndi a na-azoputaghị ma nke ndi a zoputara, di ka edemede site na onodu nke “onwu” ruo na ahumihe nke “ndu” na Chineke.

¹⁶ Ngwaa Grik e ji mee ihe maka “igba oku” bu nke a na-ejikari eme ihe maka ihe ndi oku na-erechapu kpm kpm (lee Oru Ndiozi 19:19; 1 Ndi Korint 3:15; Ndi Hibru 13:11; Mkpughe 8:7). N'ezie, ihe atu nke ahija oka nke e ji mee ihe n'ihe ndi gbara ya gburugburu na-eme ka ike nke ngwaa ahụ di na Matiu 3:12 doo anya. E jikwa otu ngwaa ahụ mee ihe n'akuku Akwukwo Nso yiri nke ahụ di na Luk 3:17. Obuna n'ihe banyere ata ahụ (= “tares”) di na Matiu 13:30, 40, ihe atu ahụ na-egosi mbibi zuru ezu. Ntughari aka na Matiu 13 ga-abu ikpe ikpe nke oge ikpe-azu, nke na-ebute mbibi nke ndu zuru oke nke na mbibi nke agburu mmadu na-eyi egwu (Matiu 24:22).

N'ezie, ihe e kwuru banyere “oku a na-apughi imenyu emenyu” na Matiu 3:12 (na Luk 3:17) putara na a pughi iguzogide oku ahụ, a pughikwa imenyu ya ruo mgbe e kpochapuru igbogbo ya. Oku nke oku ala mmuo bukwa ihe a na-apughi imenyu emenyu (Mak 9:44, 46, 48), ma o naghị erechapu, ma o bu “na-erechapu,” ndi furu efu.

¹⁷ N'ezie, o buru na agwa nke enweghi ncheghari emee ka mmadu ghara icho ma o bu nakwere nzoputa Chineke na-enye n'efu na nke na-enweghi ihe mgbochi, o bughị nani na o ga-anwu kama o ga-agwu na oku ala mmuo. Obi abuo adighi ya na nwoke ahụ bara ogaranya nke Onyenwe anyi maara nke oma bu ihe atu nke a (Luk 16:19-31).

Ma anyi ekwesighi icho nka mmuta okpukpe di mgbagwoju anya n'ime nwoke a nke ka tetara n'ime Hedis (Luk 16:23). O mehiere banyere ohere nke inata enyemaka site na Lazaros (Luk 16:24-26), o mehiokwara banyere mmetuta Lazaros nwere ike inwe n'ahụ umunne ya ise di ndu (Luk 16:27-31). Ma o dikaria ala o maara na o di umunna ya mkpa ime ka ha na Chineke dighachi na mma, o bukwa ihe di otu o kwesiri n'ebe o no, di ka onye Juu, igosiputa mkpa a site n'izo aka na ncheghari (Luk 16:30). Ma anyi ekwesighi ikwubi na o ji nka mmuta okpukpe doro anya nke nzoputa site n'amara site n'okwukwe teta n'oku ala mmuo!

¹⁸ Pol kwekoru na Jemes n'ikowa iru ujú na ncheghari nke ndi Korint di ka ihe na-eduga na “nzoputa [ma o bu, nnaputa], o bughị ihe a ga-akwa uta maka ya; ma iru ujú nke uwa naruputa onwu”. (2 Ndi Korint 7:10, agbakwunyerem edemede eji egosiputa ihe puru iche) Ndi Korint ahoroowo uzọ nke na-azoputa ndu (lee amaokwu nke 11).

¹⁹ O bughị ihe ijuanya na Pita onyeozu na-ezo aka n'okpukpo oku a sara mbara nke sitere n'aka Chineke na 2 Pita 3:9 mgbe o dere, si, “Onyenwe anyi...na-enwe ogologo ntachi obi n'ebe anyi no, n'achoghi ka onye o bu laa n'iyi kama ka mmadu nile bjaruo ncheghari.” Ncheghari bu ochicho zuru uwa onu nke Chineke nwere n'ebe umu mmadu no. O bughị naani na o choghi ka onye o bu laa taa ahuhu ebighi ebi, kama o chokwara ka mmadu niile chegharia. Nke ahụ bu, Chineke na-achọ nkweko na mkpakorita na mmadu nile, o choghikwa ka a kochaa onye o bu laa.

Isi Nke 13

¹ Lee MacArthur, p. 28-29, 207. O na-ekwu n'uzo doro anya, “O dighi nkwa nke nzoputa a na-enye ndi juru inakwere ochichi Kraist. N'ihia ya, enweghi nzoputa ma ewezuga nzoputa 'n'aka onye nwe ya’” (p. 28). Kama nke ahụ, Akwukwo Nso na-agbasa nkwa nke nzoputa nye “onye obula kwere na Ya” (dika, Jon 3:16). N'uzo ziri ezi, o bu onyinye a na-adighi mgbagwoju anya ka ndi nkuzi na-aju. Mgbali ndi ha na-eme iji zere akuku Akwukwo Nso ndi di ka Jon 3:16 na Mkpughe 22:17 (“onye o bu laa nacho, ya nara miri nke ndu ahụ n'efu”) bu ihe na-eduga na nkowa ha na-esiteghị na Baibul nke okwukwe na-azoputa di ka ihe kari nani omume ntukwasị obi di mfe, nke yiri nke nwatakiri.

² Maka ntule nke “nyefe ihe nile n'uzo iwu na-akwadoghi,” lee James Barr, *The Semantics of Biblical Language* (New York, NY: Oxford University Press, 1961), p. 218-22.

³ MacArthur kwetara ihe a (p. 28).

⁴ Ndị na-eche echiche banyere ịbụ onye nwe ihe pụrụ ikweta nke a ma ọ bụrụ na ha na-ekwu na n'uzọ ezi uche dị na ya, ịmugharị mmadụ ọhụrụ na-ebute okwukwe na nrara mmadụ raara onwe ya nye ịbụ onye nwe ihe nke Jizọs uzọ. (Lee isi nke itoolu, n. 1).

⁵ N'otu isiokwu dị oké mkpa maka arụmụka a na-enwe ugbo a banyere ọdịdị nke okwukwe na-azọpụta ndụ, ọkà mmụta okpukpe Lutheran bụ Robert D. Preus zoro aka n'uzọ dabara adaba n'okwu Lutheran a maara nke ọma bụ na okwukwe dị ka “aka efu nke onye arịrịọ na-anata onyinye.” Guo Robert D. Preus, “Perennial Problems in the Doctrine of Justification,” *Concordia Theological Quarterly* 45 (July 1981): p. 172.

N'adịghị ka echiche ndị Puritan na ndị edozighariri na okwukwe bụ omume nke uche, Preus na-ekwusi ike na nghota ọdinala Lutheran nke okwukwe dị ka “nnata dị ọcha.” O dere, si (p. 171):

N'ikpeazụ, anyị aghaghị ikwu okwu ná mkpirikpi banyere okwukwe n'ihe nlereanya anyị. Nke mbụ, na nke kachasi mkpa, a ghaghị itule ya n'isiokwu nke izi ezi dị ka nnabata dị ọcha. Melancthon mere ka isi ihe a doo anya n'okwu ndị e hotara n'elu mgbe ọ na-eji ngwaa eme ihe mgbe nile maka nnabata (consequor, apprehendo, accipio) n'ikowa ebe okwukwe dị n'ihe ndị ọkà mmụta okpukpe Lutheran anyị mesiri kpoọ modus justificationis nke Chineke. Ma ọ bụ na Melancthon akpoghikwa okwukwe ziri ezi ntukwasị obi (Apol. IV, 48, ihe odide German; 337)? Ee, ma tukwasị nnoo obi na ọ ga-enweta ihe ndị e kwere ya ná nkwa. Okwukwe dị ka nnabata nwere ihe nke ntukwasị obi na ya (Apol. IV, 48, 227). Otutu afọ mgbe e mesiri, n'igbachitere nghota nke ndị na-ekwu na ha kweere na okwukwe ziri ezi, Quenstedt kporo ya fiducialis apprehensio.

Preus na-ehota Martin Luther n'otu mmetuta ahụ (p. 177, na-ehota WA2XI.1104):

Okwukwe na-esetipụ aka ya na akpa ya ma kwe ka e meere ya ihe ọma. N'ihia na dika Chineke bụ onye na-enye ihe ndị dị otú ahụ n'ihunanya ya, anyị bụ ndị na-anata onyinye ahụ site n'okwukwe na-abughị ọrụ. N'ihia na ọ bughị anyị mere ya, anyị apughikwa inweta ya site n'oru anyị. E nyeworị ya ma nye ya. Nani ihe ị ga-eme bụ imeghe ọnu gi, ma ọ bụ nke ka mma, obi gi, ma noro juu ma kwe ka afọ ju gi.

N'ezie, Calvin kwenyere n'echiche a banyere okwukwe (lee isi nke abuo, n. 7). Ma nkà mmụta okpukpe nke ịbụ onye a na-achị achị na-ahapụ echiche Ndozigharị banyere ọdịdị nke okwukwe na-azọpụta ndụ ma si otú ahụ na-ahapụkwa echiche Baibul.

Akukụ ọzọ nke edemede Preus dị mkpa nke na o kwesiri ka e hotara ya:

Ọ dika ala ala otu nari afọ ka ndị ọkà mmụta okpukpe Luther kasị ukwu n'oge ahụ ji gbalia igbachitere na ikowa echiche Luther, bụ nke dị oké mkpa maka ighota ngopu na ikwusa ozi Ndị Kraist. Ndị iro ha bụ ndị Romanist bụ ndị gonariri na okwukwe ziri ezi bụ ntukwasị obi na nnabata, mana kuziri na okwukwe ziri ezi bụ omume mmadụ nke enwere ike iwere dị ka ezi ọrụ (nke ihunanya kpuru); ihe ya bụ nkwenkwe Ndị Kraist niile (fides dogmatica, Bellarmine). Ndị Arminian megidekwara ozizi Luther site n'ime ka okwukwe (nke ha kweere na ọ bụ ntukwasị obi) buru ọrụ (actus) nke mmadụ. Dị ka ndị Rom, ha nwere echiche jikoro aka banyere otú mmadụ si bia nwee okwukwe. N'ezie, e nwekwara ndị okpukpe Socinus, bụ ndị kweere n'echiche nke inakwere aja mgbaputa ahụ ma lee okwukwe (ọ bughị n'ezie omume Kraist kama n'ebere Chineke n'abughị aja mgbaputa Kraist) anya dị ka ọrụ kwesiri nsopuru nke mmadụ ruru. Ihe ndị a dị ihe n'ukpuru ezi omume nke ndị na-ezisa ozi ọma na-agbaso taa, ọ bụ ezie na ha adichaghị otú ahụ. Anyị nile ezutewo ha.

Ndị Lutheran nke oge mgbe Ndozigharị ahụ gasiri nakwa ruo n'oge a emegidewo omume ndị a na-ezighi ezi n'uzọ atọ. Nke mbu, n'iso edemede nke abuo nke Formula of Concord, ha n'egosi na mmadu inata amara nke Chineke n'okwukwe bu onyinye nke amara, na ngbaghara nke na agbaghara na-arụ ọrụ okwukwe n'onwe ya iji nweta mgbaghara (Apol. XII, 39, passim). Nke abuo, ha na-egosi mgbe niile na ọrụ okwukwe n'ezie omume bụ ihe eji arụ ọrụ, na okwukwe bụ organon leptikon, dị ka aka efu nke onye aririọ na-anata onyinye, na ọ bụ naani ya (sola fide) bụ ihe kwesiri ekwesị iji nweta nkwekorita, mgbaghara, Kraist, na uru

Ya (SD III, 30-38; Apol. IV, 163; AC XX, 28). Nke atọ, ha na-egosi na ezi omume bụ per fidem, ọ bughị propter fidem, site n'itụ aka na okwukwe na-eme ka onye ezi omume site n'ihe ya, dị ka Melanchthon na-ekwu (Apol. IV, 56, 338, 227; SD III, 13), na nke a bụ n'ezie naanị ụzọ dị iche iche isi kwuo, "A gụrụ anyị na ndị ezi omume n'ihu Chineke n'ihu Kraịst site n'okwukwe" (Apol. IV, 214).

⁶ Bell, Calvin, 29, na-edede, si:

Ọ dighị mgbe Calvin na-agwa anyị ka anyị jiri "ihe eji eme ihe" [=nyocha onwe onye iji jide n'aka] mee ihe. Ọbuna n'ihe banyere 2 Pita 1:10 (nke ndị Calvin e mesiri jiri mee ihe iji kwado iji usoro nke okwu na-enweghị isi eme ihe), Calvin juru ikwu na ọ bụ akọ na uche mmadụ ka a ga-eji kpebie ma anyị ga-enweta nzọpụta. Kama nke ahụ, ọ na-ekwu na ọ putara na a na-eme ka ọkpụkpọ oku (nke n'onwe ya bụ ihe doro anya) buru nke a na-eme ka ọ dị nsọ. Anyị adighị ele idị nsọ anyị anya dị ka ihe ga-eme ka anyị jide n'aka na a ga-azoputa anyị. Kama nke ahụ, ezi oru na-agba akaebe na "ntọala siri ike nke ezi ọkpụkpọ na nke e ji n'aka" aburuwo nke Onyenwe anyị toro n'ime anyị (lee Nkọwa Calvin: 2 Pita 1:10).

⁷ E si n'akwukwọ bụ Calvin's Commentaries: A Harmony of the Gospels of Matthew, Mark, Luke, Volume III; and the Epistles of James and Jude, nke a sughariri. A.W. Morrison, Ed. David W. Torrance na Thomas F. Torrance (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1972), p. 285-86.

Isi Nke 14

¹ Lee MacArthur, pp. 77-88. Hukwa obere mpiakota Walter Chantry (nke e hotara n'isi nke mbu, n.3), nke foro nke nta ka ọ buru kpmkpam na ogwugwo nke akuko banyere onye ochichi na-eto eto bara ogaranya.

² N'ezie, ndi nkuzi na-ekwu na ha na-akuzi Ozioma Jon. Ma ebe ọ bụ na Jon ekwughi "nrubeisi," "itogbo," "ichu aja," ma ọ bụ ihe ndi yiri ya, di ka onodu maka ndu ebighi ebi, a na-amanye ndi na-akowa okwu chi ka ha guo ozizi ha n'ime ederede Jon site na iji aka ike, na-enweghi isi na-akowagharị okwukwe na-azoputa. (Lee ntule m tulere okwu a n'isi nke abuo.)

³ Guo isi nke atọ nke akwukwo a, bu ebe m kowara ihe mmadu ikwere na Jizos bu Kraist putara.

⁴ Ebe ọ bụ na ndu ebighi ebi bu ndu nke Chineke n'onwe ya, e kwesighi ile ya anya di ka udi "ihe na-adighi agbanwe agbanwe" ma ọ bụ di ka "onu ogugu na-adigide adigide." Kama nke ahụ, ikike ya kariri ikike mmadu nwere igbako ma ọ bụ ikowa. Ya mere, di ka Jon 10:10 na-eme ka o doo anya, a puru inweta ndu ebighi ebi n'otutu digasi iche iche: ya bu, mmadu puru "inwe ndu" ma onye ahụ pukwara "inwe ya n'uba".

Ozizi Baibul banyere ndu ebighi ebi bu na a dighi enweta ndu a ma e wezuga di ka onyinye sitere n'aka Chineke nke e nyere onye kwere ekwe. Ma Baibul na-akuzikwara anyi na ahumahu anyi nwere na ndu Chineke puru ibu nke na-enye afọ ojuju na nke na-ewuli elu. N'ihu ya, mmadu puru obuna iwere ya di ka ugwo oru e nyere ndi jiworo ichu onwe onye n'aja soro Kraist na ngwusi nke oge a. N'ezie, a na-ele ndu ebighi ebi anya di ka ugwo oru di otu ahụ na Matiu 19:28-30; Mak 10:29-31; na Luk 18:29-30.

Ma a ghaghị ihu odiche di mkpa ebe a ma ọ buru na anyi gaje inogide na-ekwesị ntukwasị obi nye ozizi nile nke Okwu Chineke. N'ikwu ya n'uzo di nnoo mfe, odiche di na ya bu nke a: O dighi onye puru inweta ndu ebighi ebi di ka ugwo oru, ma ọ buru na o bughị ụzọ nata ya di ka onyinye e nyere n'efu site n'okwukwe.

Ndi nile dere Akwukwo Nso Agba Oheru ji nlezianya riba odiche a di oké mkpa ama. Akuku Akwukwo Nso nile metutara inweta ndu ebighi ebi n'ebe a nakwa ugbu a na-adabere nani n'okwukwe. Ma akuku Akwukwo Nso ndi na-ekwu banyere ya di ka ugwo oru a ga-enweta n'ihu ikwesị ntukwasị obi na ichu onwe onye n'aja na-ezo aka n'inakwere ya n'odinhu.

Mak (10:30) na Luk (18:30) na-eme ka nke a doo anya site n'okwu ahụ bụ “n'ogbo na-abianu.” N'uzo dị iche, Jizos kwuputara, si: “Onye nēkwere nēnwe ndu ebighi-ebi [ebe a na ugbu a]”. (Jon 6:47; lee karisija Jon 5:24)

Ihe anyi na - ekwu bu:

O buru na mmadu ekweghi na Kraist maka ndu ebighi ebi, o gaghi “ahụ ndu” (Jon 3:36)—mgbe o bula ma o bu n'okwa o bula.

O buru na o nwewori ndu ebighi ebi site n'okwukwe, o pukwara inwe ya “n'uba” (Jon 10:10)—ya bu, o nwere ike inweta ya dika ugwo oru n'odinihu (Luk 18:30).

E nwere ihe yiri ihe a nile nke Onye Okike tinyeworo n'ime ndu mmadu. Onye o bula a muru n'uba nwere ndu anu ahụ dika onyinye—onyinye sitere n'aka nne na nna ya. O nweghi ihe o mere iji nweta ya ma o bu mee ka e nye ya ya! Ma n'okpuru nduzi nke ndi nne na nna na ndi nkuzi ruru eru, o puru imuta izulite ndu a, n'ikike ya di ukwu, ka o wee nwee ike inweta ahumahu nke ndu mmadu n'uzo ka ukwu.

Nke a bu kpomkwem ihe a na-akpo anyi ime, di ka ihe atu, n'akuku Akwukwo Nso di ka 2 Pita 1:3-11, bu nke anyi tuleworo otutu ugboro n'akwukwo a. E kwesiri iriba ama, karisija, na o buru na anyi ana nti n'oku Pita kporo anyi izulite ndu oheru anyi n'uzo nile o puru igho, ihe ga-esi na ya puta ga-abu ugwo oru n'odinihu: “. . . n'ih na otu a ka a ga-esite n'uzo di ebube nye unu ohere [= n'uzo di ukwu] ibanye n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyi na Onye Nzoputa anyi bu Jizos Kraist.” [2 Pita 1:11, agbakwunyere m edemede iji egosiputa ihe di iche]

Ntuziaka Michael Green nyere banyere 2 Pita 1:11 magburu onwe ya:

Akuku Akwukwo Nso a kwekoro n'otutu n'ime Ozioma ndi ahụ na Epistles n'itu aro na o bu ezie na eluigwe bu onyinye amara kpmkpam, o na-ekweta ogo nke obi utu, na nke a dabere n'otu anyi si jiri ikwesị ntukwasị obi wulite usoro nke agwa na ije ozi na ntala nke Kraist. Bengel ji Onye Kraist na-adighi nso n'ikpe ahụ tunyere onye okwo ugbo mmiri nke jisiri ike mee usoro mmiri mgbe ugbo mmiri kpuru, ma o bu nwoke nke na-esite n'ulo na-ere oku gbapu, ebe ihe onwunwe ya nile furu efu. N'uzo di iche, Onye Kraist nke kwere ka Onyenwe ya na-emetuta omume ya ga-enwe ohere buru ibu ibanye n'obodo eluigwe, a ga-anabatakwa ya di ka onye na-eme egwuregwu na-enwe mmeri n'egwuregwu. Ya mere, paragraf a dum nke ndumodu di n'etiti ihe abuo: ihe anyi buwori n'ime Kraist na ihe anyi gaje igho. Onye na-agu akwukwo bu onye Kraist n'ezie, n'adighi ka ndi ahụ na-akwa emo, ga-eleghachi anya azu n'ihe ugwu ndi e nyere ya, nke ikere oku n'odidi Chineke, o ga-achokwa ibi ndu n'uzo kwesiri ya. O ga-atukwa anya ubochi ikpe, ma na-agbali ibi ndu n'uzo kwekoro na ya.

Michael Green, *The Second Epistle General of Peter and the General Epistle of Jude: An Introduction and Commentary*, 2nd ed., Tyndale New Testament Commentaries, ed. Leon Morris (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1987), p. 86.

⁵ Okwu ndi bu “maka ndi tukwasiri obi n'aku na uba” adighi na Aleph na B, bu ihe odide Grik abuo nke narị afọ nke anọ bu ndi ndi nkatọ nke oge a ji kporo ihe nke ukwu. Ihe odide Grik ole na ole ndi ozo enweghikwa okwu ndi ahụ. Ma ihe odide ndi ahụ a ma ama, bu A, C, na D (ndi nile sitere na narị afọ nke ise), gunyere ha, di ka ihe ka otutu n'ihe odide Grik ndi fodurunu nke Mak. Ojuru ihe ka otutu na ndi edito na ndi nsuhari nke oge a juru okwu ahụ bu “maka ndi tukwasiri obi n'aku na uba” bu ihe a na-enyo enyo nke ukwu, ma o dighi ihe ozo. Ihapu okwu ndi di mkpirikpi di ka nke a (okwu anọ n'asusu Grik) bu ihe a maara nke oma nke ndi odeakwukwo na-emeghi nke oma. Ozokwa, Aleph na B nwere otutu mmejọ ha na-emekari, di ka obuna ndi na-agbachitere ha n'uzo siri ike na-ekwenyekari.

Isi Nke 15

¹ N'ih ya, akwukwo okowa okwu Bauer-Gingrich-Danker (maka ihe omuma banyere akwukwo ogugu, lee isi nke abuo, n. 4) suhariri ahirikwu ahụ di na Ndi Rom 10:10 n'uzo

dị otú a: “ikwuputa nzoputa = ka e wee nweta nzoputa” (p. 229, agbakwunyere m edemede iji egosiputa ihe di iche)

² Lee MacArthur, p. 23, 190, 197. Na peeji nke 190, MacArthur kwuru n'ihe odide ala ala peeji ya, si: “Di ka pasto, ekwetaghị m na ihe Hodges kwuru bu na Pol echebaraghị odinihu nke ndi otu igwe aturu ya o na-elekota echiche.” Okwu ahụ bu “onye na-adighi echegbu onwe ya” na-ada ka okwu na-emebi ihe. N'ezie, abukwa m pasto. A na-ahụ nkwputa m na The Gospel Under Siege (Dallas: Redención Viva, 1981), p. 95, ebe m na-ekwusi ike na Pol adighi “echegbu onwe ya mgbe nile banyere odinihu ebighi ebi nke ndi na-agu akwukwo ya.”

Aziza MacArthur nyere m ezughị ezu n'ih ihe abuo. (1) O na-agughachi onodu choochi nke oge a n'Akwukwo Nso Agba Ohuru. E mewe atumatu, na-adabere n'onu ogugu nke aha ndi a kpoturu aha n'ekere ndi ahụ di na Ndi Rom 16:3-15, na o yighi ka ogbako di na Rom n'onwe ya o kariiri mmadu iri ise. O ga-abukwa na ogbako a so n'ogbako ndi ka n'onu ogugu e nwere n'oge ahụ. O buru na Pol amaghị onye o bu la so na choochi ya n'onwe ya, ndi okenye nke choochi nke o bu la maara ya. O diiri ndi isi uka Akwukwo Nso Agba Ohuru mfe ichoputa ma mmadu o ghotara ma kwere na ozioma ahụ n'ogbako ndi pere mpe dika uka Akwukwo Nso Agba Ohuru na-abukari.

Ma nke a na-eduga anyi na (2). Ozizi MacArthur nke okwukwe na obi ike adighidi ekwe ka onye kwere ekwe n'onwe ya mara n'ezie ma o kwere n'ezie. Ya mere, olee otu pasto puru isi choputa ma mmadu o na-eme otu ahụ, n'eleghị agwa onye ahụ anya ruo ogologo oge? Obuna mgbe ahụ, pasto ahụ apughị ijide n'aka di nnoo ka onye ahụ kwere ekwe n'onwe ya na-apughị ijide n'aka, ebe o bu na a choro inogidesi ike ruo ogwugwu!

Ma Pol ekwusaghị udi ozioma nke na-eme ka e nwee udi ejighi ihe n'aka na obi abuo a. Pol maara na a zoputara onye na-elekota ulo mkporo Filipai na ezinulo ya n'otu abali ahụ ha kwere na ya, ya mere, o mere ha baptizim n'otu abali ahụ (Oru Ndi-Ozi 16:33)! O buru na e nwere onu ogugu di iriba ama nke ndi a na-azoputaghị n'ogbako anyi taa, o bu anyi kpatara ya n'ih na anyi adighi ekwusa ozi oma ahụ n'uzo doro anya nakwa n'ih na anyi ejighi n'aka na onye o bu la ghotara ma kwere na ya.

Ma e kwesighi ita Pol ma o bu ndi okenye choochi Pauline zuru uta maka mmejọ ndi di otu ahụ! Ha kwusara ma kuziere ozioma doro anya nke okwukwe na nkwenye, ha mekwara nke a “n'ihu oha na site n'ulo ruo n'ulo” (Oru Ndi-Ozi 20:20).

Azịza Baịbụl nye Nzọpụta Dabeere Na Ọrụ

N'EFU N'EZIE!

Na N'efu n'Ezie! Zane Hodges na-eleba anya n'ajụjụ nke na-akụ n'obi okwukwe Ndị Kraịst, "Gịnị ka m ga-eme ka a zọpụta m?" Site n'inyocha akụkụ Bible dị iche iche, Hodges na-egosi na azịza ya bụ "Kwere n'Onyenwe anyị Jizọs Kraịst, a ga-azọpụtakwa gi." Azịza a dị iche na nkuzi Usoro nzọpụta dabeere na ọrụ nke na-aza, "Nyefee ndụ gi n'aka Onyenwe anyị Jizọs Kraịst, a ga-azọpụtakwa gi."

Hodges na-aza ajụjụ ndị ọzọ dị mkpa: "Gịnị ka ikwere na Jizọs Kraịst pụtara?" "Olee otú m si mara na abụ m Onye Kraịst n'ezie?" "Ndị nile kwere ekwe hà bụ ndị na-eso ụzọ Jizọs?" "Gịnị bụ ihe Baịbụl kwuru ncheghari pụtara, oleekwa otú o si gbasara nzọpụta?" Ihe akwụkwọ a rụpụtara n'ikpeazụ na-akpali ndị mmadụ inwe okwukwe n'ebe Jizọs nọ maka onyinye nke ndụ ebighị ebi bụ nke e nyere n'efu n'ụzọ zuru ezu nakwa ijiri obi ha niile jeere Jizọs ozi maka onyinye ahụ e nyere n'efu.

Zane Clark Hodges (1932-2008) kuziri na Dallas Theological Seminary afọ iri abụọ na asaa dị ka Onye ọka mmụta (Profesọ) nke Agba Ọhụrụ Grik. O jere ozi ruo ihe fọrọ nke nta ka ọ bụrụ afọ iri ise na Victor Street Bible Chapel, obere chọọchị dị n'ime obodo Dallas, Texas. A maara Hodges dị ka onye na-ekwesị ntụkwasị obi nye ihe odide Bible site n'omumụ ihe na ekpere. O jeere ọtụtụ ndị ozi bụ́ ndị si n'agbụrụ nile na ndị nọ n'afọ ndụ nile. Maka ozi ndị ọzọ gbasara ndụ ya na ọrụ ya, gaa na Zane Hodges Library na ZaneHodges.org.

Zane Hodges Library na
ZaneHodges.org

